Központi Könyvtár Nyilvántartási szám 2... 10/IX

Budapest, 1902. Hetedik évfolyam. 148. szám. Vasárnap, junius 1.

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal: József-körut 18.

Főszerkesztő: VÉSZI JÓZSEF. Felelős szerkesztő: BRAUN SÁNDOR. Kiadja: A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Kállay és a sajtó.

A. MAGYAR KÖNYVTÁR TÁRA

Irta: *ifj. Ábrányi Kornél.*

Budapest, május 31.

Rakovszky István a delegáció mai ülésén, a bosnyák költségvetés tárgyalásakor, méltatlan gyanusitással illette az egész magyarországi sajtót. S habár e méltatlan gyanusitás ellenében maga Kállay Béni közös pénzügyminiszter szállt sikra s lovagias dignitással védelmezte meg a magyarországi sajtó reputációját, — s habár ugyanezt a gyanusitást, midőn Rakovszky még tovább akarta füzni, erélyes közbeszólással utasitotta vissza Bolgár Ferenc: — mégis ez ügyben bizonyos ténybeli felvilágositások nem maradhatnak el. Egyfelől azért, hogy mindenki láthassa, hogy bizonyos külső jelenségekből mily könnyelmüen juthat sértő és igazságtalan következtetésekre a felületes vádolási sport; s másfelől, hogy maga Rakovszky István is belássa, hogy ha az általa emelt vád méltatlan volt a magyarországi sajtóhoz, — de az a szerep, melyet Rakovszky eljátszott, még méltatlanabb egy törvényhozóhoz.

Arra épitette vádját Rakovszky István, hogy Boszniából és Hercegovinából egy nagy csapat mohamedán járkál már hosszabb idő óta Budapesten, röpiratokat osztogat szét, minden ajtón bekopogtat, hogy elpanaszolja sérelmeit a Kállay-regime rémuralma ellen; s dacára annak, hogy a panaszkodó mohamedánok nemcsak szóval, hanem irásban is birdetik keserveiket, mégis az egész magyarországi sajtó *süketnek* mutatja magát e panaszokkal szemben és néma közönnyel ignorálja a panaszlókat és a panaszokat. S Rakovszky István ezt a jelenséget nem tudja másként megfejteni magának, mint csak ugy, hogy mint a Szent Márk-tér galambjait az idegen, ugy táplálja a lapokat Kállay Béni is a — tenyeréből. A hasonlat finomsága nem enyhiti a tartalom durvaságát. S a Rakovszky vádjának igazságtalanságát nem menti ki a tudatlanság, melyet ez esetben tanusit.

Rakovszky Istvánnak tudnia kellett volna, hogy az elégedetlen boszniai mohamedánok budapesti zarándoklása nem mai keletü. Már több év előtt megkezdődött s a magyarországi sajtó éppenséggel nem zárta el sem ajtóit, sem füleit az elégedetlen mohamedánok panaszai elől; s annál kevésbé, mert Magyarországon a török rokonszenvek még ma sem enyésztek el.

Annyira nem zárkózott el a magyarországi sajtó a boszniai mohamedánok panaszai elől, hogy mindenfele szinezetü és pártállásu lapok foglalkozni kezdtek azokkal s részben egyenesen megtámadták azok miatt Kállayt, részben pedig, akik támadni nem akarták, azok is a Kállay figyelmébe ajánlották a felpanaszolt eseteket.

Két év előtt, midőn a delegációk szintén Budapesten tartották üléseiket, ezek a panaszok már oly nagy port vertek föl, hogy mármár nemcsak a Kállay kormányzatát, hanem az ő magyar érzületét is érinteni kezdték. S Kállay Béni ekkor elhatározta magát, hogy az egész mohamedán elégületlenség okaira és természetére nézve alaposan tájékozni fogja hazájának közvéleményét: s ebből a célból egy nagy tanulmányt küldött be a *Budapesti Szemlének*, mely a Budapesti Szemle 1900. évi szeptember havi füzetében „*A mohamedánság helyzete Boszniában*“ cim alatt meg is jelent.

Ez a tanulmány nem csupán egy nagyszerü történelmi anyagtárház, nem csupán egy fontos államirat, hanem egy őszinte vallomás is. Kállay Béni szinte meggyón abban hazájának közvéleménye előtt s betekintést enged az ő politikájának legtitkosabb redőibe is. Elmondja részletesen és behatóan, hogy mily nagy gondot forditott mindig és fordit arra ma is, hogy a mohamedánságot megmentse és konzerválja Boszniában és Hercegovinában s hogy megoldja azt a világproblémát, hogy a mohamedán világnézetet ugy illeszthesse be a modern haladás keretébe, hogy abban a mohamedán elem is egyenlő rangu tényezővé váljék.

De midőn Kállay Béni ebben a tanulmányban őszintén bevallja ezt a célt, ugyanakkor őszintén föl is tárja az óriási nehézségeket, melyek e megoldásnak útjában állnak. Első e nehézségek közt az a mohamedán bigottság, mely nem képes megalkudni a viszonyokkal s mely vagy feltétlen ur, vagy pedig kivándorol, de másodrangu szerepet játszani nem tud. Föltárja e munkában Kállay Boszniának és Hercegovinának történelmi multját, — s kimutatja, hogy a bosnyák elégületlenség történelmi hagyomány, melylyel még a leghatalmasabb szultánok sem birtak, — s hogy ezzel a régi hagyománnyal és ezzel a hajthatatlan fanatizmussal szemben mily óriásiak azok az eredmények, melyeket a Kállay kormányzata ugy a mohamedán vallási alapok (a vakuf) kezelése, mint az agrárkérdések megoldása, valamint az iskola és a közegészség terén elért. S ugyanebben a munkájában Kállay részletesen és exacte foglalkozik minden egyes sérelemmel, melyeket a bosnyák mohamedánok felpanaszolnak s kimutatja, hogy ahol azok a sérelmek alaposak voltak, ott rögtön orvosoltattak is s ahol nem orvosoltattak, ott nem is voltak alaposak.

Mikor az a tanulmány megjelent a Budapesti Szemlében, az egész magyarországi sajtó pártkülönbség nélkül foglalkozott azzal. Megköszönte *Kállay* Béninek a felvilágositásokat, és örömét fejezte ki a felett, hogy most már alaposan tájékozva van. S ez az oka annak, hogy most, midőn a delegációk ismét Budapesten üléseznek, midőn az elégületlen bosnyák mohamedánok ma is ugyanazokkal a sérelmekkel és képzelt méltatlanságokkal hozakodnak elő s ugyanazon módon zarándokolnak Budapestre, mint két év előtt, ez az oka annak, hogy a magyarországi sajtó nem ül föl nekik többé s nem akar balekje lenni azoknak a titkos és gonosz kezeknek, melyek a naiv és könnyen tüzelhető mohamedánokat politikai és pedig éppen nem magyarbarát célokra akarják felhasználni.

De Rakovszky István ugy látszik nem olvasta el a Kállay munkáját a Budapesti Szemlében, sőt talán nem is tudott róla. S miután ő ilyformán nem tudta megérteni a magyarországi sajtó magatartását, tehát kulcsot keresett hozzá s hasonlatért a Szent Márk-térre ment. De ezuttal pőruljárt. Mert nemcsak a hasonlat sántitott, de Rakovszky is olyat botlott, hogy belesántult a saját catói reputációja is.

Szilánkok.

Budapest, május 31.

(v.) Miről ir a sajtó? Arról, amit elég érdekesnek, elég érdemesnek és elég fontosnak tart, hogy a nap krónikájába bejegyeztessék.

Néhány nap óta egy csapat mohamedán vallásu bosnyák kódorog Budapest utcáin. Mi járatban vannak? Mi hozta őket ide? Mit akarnak innen elvinni? Bizonyosat máig nem lehetett felőlük tudni. Ma aztán kisütötte róluk Rakovszky István a delegációban, hogy — *elégedetlenek*. Azt pedig, hogy kivel és mivel elégedetlenek, egy röpirat mondja el, melyet ugyancsak ma osztogattak szét a delegációban.

A magyar sajtó mind e mai napig alig vetett ügyet ezen bosnyákokra. Jóhiszemü és józlésü ember eleve felteszi, hogy más oka nem volt, nem is lehetett a sajtónak az ily elbánásra, mint az az egy, hogy háromszáz bosnyáknak az utcán kóborgásában az ujságok nem láttak semmi feljegyezni valót. De Rakovszky István erősen hijján van a józlésnek s még erősebben a jóhiszeműségnek. Előáll tehát egy alávaló rágalommal s ráfogja az egész magyar sajtóra, hogy azért hallgat, mert Kállay Béni megfizette a hallgatásáért.

A minap, hogy megbosszantsa a kormányt, annyira sajtóbarát volt Rakovszky, hogy az ujságirók számára bebocsáttatást követelt még a delegáció albizottságaiba is. Ma pedig, ismét csak azért, hogy megbosszantsa a kormányt, nem átallja az egész magyar sajtót megvesztegetettséggel, tehát becstelenséggel vádolni. Vajjon mikor őszinte Rakovszky ur: akkor-e, ha cirógatja a sajtót, avagy akkor, ha orvul megrágalmazza? Ami a sajtót illeti, hát jegyezze meg Rakovszky ur, hogy a rágalmait sokkal szivesebben türjük, mint a cirógatásit.

*

Arról is beszélt Rakovszky, hogy a Kemény Zsigmond idejében bezzeg más volt a sajtó szinvonala, mint mostanában. Hát ez igaz. De vajjon csakis a sajtó hanyatlott-e azóta? S a legerősebb hanyatlás vajjon a sajtó terén tapasztalható-e? Ezt a kérdést érdemes egy kissé feszegetni.

Abban az időben kik voltak a vezérei annak a feudális-konzervativ-klerikális szellemnek, amely ma Rakovszky István ur temperamentumának hódol? Egy Sennyey Pál, egy Cziráky Antal, egy Apponyi György, egy Mailáth György. Csupa mivelt, finomlelkü, előkelő gondolkodásu államférfiu, akik a világért nem nyultak volna a demagógia eszközeihez s akik gyermekeikbe szinmagyar érzést, nemzeti szellemet neveltek. S akik elrémülnének, ha meglátnák, mivé fajult az ő tiszteletreméltó hagyományuk.

A jelenkor magyar ujságirói — igaz — csak *epigonjai* Kemény Zsigmondnak. De Rakovszky István a Sennyeyek, Czirákyak, Apponyiak, Mailáthok nagy nemzedékének nem epigonja, hanem *karrikaturája*.

*

Visszatérve a bosnyák elégedetlenekre, Kállay miniszter ma leleplezte őket, elmondván róluk, hogy nem tudja, merrefelé házalgattak sérelmeikkel, de ő nála nem is jelentkeztek, pedig szivesen fogadta s meg is hallgatta volna őket.

Mi ezt megtoldhatjuk még egy másik leleplezéssel. Az a bosnyák csapat nemcsak Kállaynál nem járt, *hanem a magyar lapok szerkesztőségeiben sem.* Felénk se néztek, panaszaikat nem hozták el hozzánk; egész viselkedésük olyan volt, mintha kerülték volna a nyilvánosságot. Amint-

hogy nyilván kerülték is. Egész budapesti működésük — ugy látszik — a Rakovszky ur informálására szoritkozott. Hát mért nem hivta meg Rakovszky ur a sajtó képviselőit azokra a boldog pásztorórákra, amelyekben az ő fanatizmusa az izlamhitü bigottsággal ölelkezett? Biztositjuk, hogy ez a megvásárolható sajtó e pikáns tête à tête-ről szivesen és — ingyen adott volna tudósitásokat. S a közönség akkor legalább megérthette volna, hogyan vállalkozhatott a tulkatholikus Rakovszky arra, hogy sikra szálljon ama muzulmánokért, akik Kállay Bénit a törökhitü lakosság *katholizálásával* vádolják?

*

Felháborító rágalmára Rakovszky István ur elmés köntöst rakott. A magyar sajtót a velencei Márk-tér galambjaihoz hasonlitotta, amelyek idegen kézből is kieszik a buzaszemet.

A magyar sajtó galambjai nem szálltak a Kállay Béni kezére s tehát nem is vihettek el onnan semmit. Ellenben a Rakovszky István ur fejére igenis rászállnak, de onnan sem viszneek el semmit, hanem ellenkezőleg: még hagynak ott valamit.

BELFÖLD.

Megsemmisitett mandátum. A kir. Kuria I. választási tanácsa *Paiss* Andor elnöklete alatt ma délelőtt hirdette ki itéletét a dr. *Baross* János csongrádi képviselő mandátuma ügyében. A Kuria *a választást megsemmisitette, Baross János képviselő aktiv és passziv választói jogát egy évre felfüggesztette* és kötelezte Barosst a vizsgálati költségek fizetésére. A vizsgálat összes iratait, *Hegyi* Antalra vonatkozólag is, átteszik az igazságügyminisztériumhoz, mert *Hegyi* Antal ellenében is olyan cselekményeket igazolt a vizsgálat, amelyeket a törvény értelmében meg kell torolni. Az itélet indokolása szerint a Kuria beigazoltnak látta, hogy *Fekete* Lajos, *Kaszaniczky* Dénes és *Szlávik* János álürügyek alatt adtak olyan lakomákat, amely lakomákat nyilván Baross János megválasztása érdekében rendeztek s ezeken a lakomákon, amelyeken Baross is részt vett, korteskedések folytak. Világos, hogy e lakomákat a képviselő költségére és beleegyezésével rendezték azért, hogy a választókat Baross János javára megnyerjék. A vizsgálat kideritette azt is, hogy Baross János maga is befolyásolta a választókat. Ezért kellett felfüggeszteni a választói jogát, ami miatt természetesen az uj választáson nem vállalhat jelöltséget.

Elvi fontosságu ügyek a közigazgatási bíróságnál. A közigazgatási biróság tegnap dr. *Wekerle* Sándor elnöklete alatt s *Benedek* Sándor itélőbiró előadása mellett több, elvi fontossággal is biró határozatot hozott. Igy 1. A pesti izraelita hitközséget a baromfivágásért szedett dijak (gabella) után kivetett járadékadó alul felmentette, kimondván, hogy a gabella egyházi adó természetével bir, amely után még akkor sem szedhető állami adó, ha az ebből származó jövedelmet a hitközség bérbeadja. 2. Kimondotta a közigazgatási biróság, hogy ha betéti társaság tőltagja kilép s vagyoni igényeire készpénzzel elégittetik ki, csakis a kielégitési összeg után lehet a III. bélyegfokozat szerinti illetéket követelni. 3. A Budapesti Mentő Egyesület kérelmére kimondotta, hogy a székesfőváros által az egyesületnek nyujtott évi 20.000 korona segélyről kiállitott nyugták bélyegmentesek.

Visszavont petició. Nagybecskerekről jelentik, hogy a gróf *Karátsonyi* Jenő zichyfalvi mandátuma ellen beadott peticiót a kérvényezők a módosi közjegyző előtt mai napon visszavonták.

Német főkonzulátus
és a pángermán üzelmek.

— A *Budapesti Napló* tudósitójától. —

Budapest, május 31.

A delegáció külügyi költségvetésénél szóba kerültek a *délmagyarországi* pángermán izgatások, melynek szálai — tudomásunk szerint — már a Dunántulra, igy a *somogyi* sváb községekbe is eljuttottak. Emlitették, hogy a mozgalmat a budapesti német főkonzulátus egyik tisztviselője vezette és tartotta kezében. Ez teljesen igaz. Az a tisztviselő — mint nekünk jó forrásból irják — *Jáger* konzulátusi titkár volt (pár év előtt halt el), aki a *szász* képviselők közreműködésével csinálta a mozgalmat. Fő sugalmazója és jobbkeze *Schwicker* Henrik országgyülési képviselő volt, ki a konzulátussal szoros viszonyt tartott fönn és a volt főkonzul asztalánál is sokszor megfordult. Jáger titkár segélyével főzték ki és hajtották végre *Schwicker* és társai nemzetellenes és országbontó terveiket és vezették félre *Steinacker* és más *izgatók* utaztatásával a jó bácskai svábokat. Majd a *bécsi* egyetemen megfogták a sváb származásu egyetemi tanulókat és a szász tanulókkal mintegy szövetségbe erőszakolták hazug igéretek kecsegtetése által.

A torontáli rossz közigazgatás hatása alatt, mely a vasuti alapok elharácsolásában es az adóhátralékok hihetetlen fölszaporodásában tevékeny részt vett, történt az, hogy a jó svábok közül több száz családot a szász földre telepitettek le Schwicker és társai, hogy igy a délmagyarországi és a királyföldi németajkuak közt az összeköttetést könnyebben megcsinálhassák. A torontáli közigazgatás a sok panamajáték közt észre se vette ezt a sakkhuzást.

Aztán következett a szász bankok pénzéből fölállitott *bácskai takarékpénztárak* működése, melyet a közigazgatás szintén nem látott és végül az öt német lap megalapitása, melyek gazdául Lurtzot és társait s a szász pénzintézeteket vallják, a szellemi vezetők pedig Schwicker és Korodi-Lutz. Már most, miután a sváb nép látta, hogy a Schwicker-Lurtz-Korodi-társaság és a többiek mint magyar képviselők, nemcsak pénzt visznek közibük, de szellemi táplálékot is és elhitették velük, hogy amit tesznek, azt két császár (a berlini és bécsi) helyeslésével cselekszik, igen természetes, hogy a szegény nép, nem ismerve az izgatók fölforgató terveit — léprement és az izgatók taktusára kezdett elégedetlenkedni.

Már most az a kérdés: hogyan lehetett az, hogy Jáger német konzulátusi titkár a nemzetközi és a szövetségi viszonyok ellenére egy csomó képviselővel hazaáruló összeesküvést szervezett és Jáger ur még tanácsosi cimet is kapott, a hazaáruló szász képviselők pedig tovább is együttesen dolgoztak vele az ország ellen s közülök senkinek se esett baja, — csak az országnak, a nemzetnek? Schwicker ezután is huzta a nyugdiját és képviselői diját, a fiai magyar állami hivatalnokok, Lurtz tovább is szabadon utazik Torontálban és Temesben, hordják a pénzt s dirigálják az általuk alapitott hazaáruló lapokat, Korodi-Lutz tovább piszkol bennünket és igy tovább hiznak a magyar kenyéren és a hivatalos világ láttára ugy üzik az országbontást, mint közönséges mesterséget és moslyogva jelennek meg az országgyülésen. Ha van magyar állam: egy percig sem szabad türni e hazaáruló banda gazságait, ha pedig nincs — akkor cselekedjék a népitélet, mely a hazaárulókat nem türheti meg sem hivatalban, sem méltóságban, sem semmiféle állásban. A még teljesen el nem fajult szász népet pedig föl kell világositani, hogy kik a Schwickkerek, Lurtzok, Korodiak és ha van még hazafiui érzés egy-két intelligens szászban: akkor álljanak a nép, a polgárság elé és mondják meg nyiltan, hogy eddigi vezetőik az ő sorsukból üzletet csináltak,

TÁRCA.

UJ VILÁG.

— Történelmi regény. —

Irta: JÓKAI MÓR.

Végre hangzott odakünn a várva-várt kocsizörgés. Megismerjük mi azt már a távolból, száz közül kiválik annak a kerékzörgése, a lovak robogása. A házikutyák is messziről megismerik s köszöntik csaholással.

Tihamér rohant ki a szobából, le a lépcsőkön, a pópa nem birta utolérni. Mire a kocsi megérkezett az udvarra, már ő ott várta, — leste.

Ahogy Natália arca ragyogott, arról kitalálhatta sorsa fordulatát. Odafutott a kocsihoz s karjaiba fogva emelte le a feleségét a bakról. És aztan ott tartá az ölében: nem ereszteite le a földre. Annyit mondott neki a nő, hogy „minden rendben van," amiért aztán Tihamér még jobban magához szoritotta.

És aztán ugy vitte fel az ölében a kastélyba, csókolva a ruháját, ahol érte. Natália még azalatt, hogy a lépcsőn fölvitte a férje, elmondott neki mindent, amit az ügyében elvégzett; még a négy föltételt is, amikhez Negrotin a dolgai rendezését kötötte. „Ugy lesz minden", fogadkozzék Tihamér. Még ujjongott is, mikor Natália az örömtudósitást közlé vala, hogy a lengyel harmincezer forint évi jövedelmet biztosit a számára a birtokából. „Hisz azzal herceggé leszek téve!"

Mikor aztán a neje szobájába megérkezett, térdre bocsátkozék, hogy könnyebben letehesse őt a szőnyegre és aztán ugy maradt térden, ugy csuszott oda a boldogságos Szüz Mária képéhez, két kezét hozzá emelve: „Hála neked, örök hála, menyéki oltalmam! Hogy megsegitettél végső kétségbeesésemben, ime esküszöm a te szent orcád előtt, hogy egész életemet jóra forditom ezentul, bünelmnek szennyét lemosom magamról. Legyen áldva a te szent neved örökké!"

Natália odatérdepelt a vezeklő férj mellé s kezének ujjait az ő ujjai közé kulcsolva s az összefont kezeket a szent alak csodatévő kezéhez emelve, segitett neki az „Ave Máriát" elrebegni, egész odáig, hogy „imádj Istent érettünk."

A pópa halkan rámondta az „amen"-t.

Tihamér csak akkor vette észre, hogy Aramics is jelen van. Hirtelen fölemelkedett, amig Natália még térdepelve maradt, a Szüz Mária kezeit csókolva.

— Vidd el ezeket innen, — suttogá Tihamér Cyrillnek, az asztalon heverő öngyilkossági eszközökre mutatva, — ne lássa ő meg!

Aramics eldugdosta a zsebeibe a pisztolyt, borotvát s a méregüvegecsét, s átlátva, hogy itt most egy harmadiknak a jelenléte fölösleges, felment a szobájába. Ott azonban valami okos dolgot kivánt elkövetni, ami abból állt, hogy levelet irt Negrotinnak, melyben röviden vázolta az itthon történteket. Tihamér nehéz küzdelmét, öngyilkossági agyrémeit, Isten szolgájához illőn szépen leirva a bünbánó megtérését, sürü könyörgéseit a boldogságos Szüz Máriához, különösen az utolsó jelenetet a szentkép előtt, a vezeklést, a fogadalmat, a kegyes életre tett esküt. Ennek Negrotin mind nagyon örülni fog, ha megtudja. Ezt a levelet aztán átadta egy lovaslegénynek, hogy rögtön vágtasson vele Valkóvárra, hadd tudja meg Negrotin minél előbb, hogy föltételei örömmel és készséggel fogadtattak.

A kastély csengetyüje ebédre hivogatott. Aramics lement az étterembe. Az uraság ott volt már, a legderültebb hangulatban. Még az ősök is vidámabb arcot vágtak arany rámáikban, mint az előbb. Bizony nagy nyomást (Druck) állhattak ki (a kibicelő ősök), amig ez a párti eldült.

Tihamér tokajit hozatott fel a pincéből.

És Natália másodszor is megebédelt. Mit meg nem tesz egy jó asszony a szerelmes ura kedvéért!

Buddhisták Magyarországon.

Negrotin megkapta Aramics Cyrill levelét, átolvasta és a zsebébe dugta. (Diabolus reconvalescens.)

Pár óra mulva megérkezett maga Tihamér. Először volt most Valkováron. Eddigelé nem érdekelte ez uj ipartelep megtekintése. Most aztán nem győzött rajta csodálkozni. Itt még egyenes vasuti összeköttetés is van Bécscsel.

Amint Negrotint megkaphatta, még a kocsiból leszállva, rohammal a nyakába borult s össze-visszacsókolta.

(No ma *csókszüret* van, mondá magában Negrotin. Soha életében ennyi csókot nem kapott, mint ma.)

Tihamér Rubiánkát is magával hozta. Sejtette, hogy sok mindenféle irka-firka fog származni a mai tárgyalásból, hadd kopjék annak a körme bele.

Hát aztán fölérkezve Negrotin dolgozó-szobájába, rögtön belebocsátkoztak a rendezkedés dologi érdemébe.

Negrotin elvállalta a százezerforintos becsületbeli adósság rögtöni kiegyenlitését; ezzel szemben megkivánta ez összeg biztositását. Ez

egyiknek képviselőség kellett, a másikat csak ily föltétel alatt tömték az Alldeutschok pénzzel, a harmadik csak mint izgató pumpolhatta végig Németországot és hogy ilyen emberek nem képviselhetik őket az országgyülésen. Azonban akár megtérnek, akár nem, a közigazgatás addig is ugy álljon résen, mintha ostromállapot volna, s a legcsekélyebb jelre csipje nyakon a fölforgatókat. Az agitáló pénzintézeteket pedig vizsgálat alá kell venni és a lapok kitartott firkászait kérdőre vonni: hol és merre van hazájuk, s mily alapon tartózkodnak Torontál és Temes megyékben? Igy jár el a modern német közigazgatás és rendőrség.

A magyar delegáció.

Budapest, május 31.

A magyar delegáció ma a bosnyák költségvetést tárgyalta. A paritás kedvéért ma a magyar delegáció cselekedte meg ugyanazt, amit a minap az osztrák delegáció csinált: tárgyalta és le is tárgyalta ugyanis a költségvetést, de mikor szavazásra került volna sor, a tisztelt delegátus urak nem voltak határozatképes számban együtt. Ebben tehát megvan a paritás. A költségvetés megszavazása miatt még egy ülésre lesz szükség.

A vita azonban érdekes volt, sőt — szcéna is akadt. Ezért persze Rakovszky Istvánt illeti a koszoru. Már ő csak mindenütt kiválik, ha arról van szó, hogy szcénát kell csinálni. Ma például már künn a Muzeum-kertben is készült egy kis *hangulat*, amennyiben a Budapesten időző mohamedán küldöttség (egészen európai szokás szerint) brosürákat osztogatott a delegációba sietö törvényhozók és ujságirók közt. A brosürákban lenyomatták az ő panaszaikat. S az ellenzéki delegátus urak nagyon a szivükre vették a szegény mohamedánok dolgát, mert alighogy *Münnich* Aurél a négyes albizottság nevében elfogadásra ajánlotta a bosnyák költségvetést, már kipattant gróf *Wilczek* Frigyesből a kérdés, hogy miért nem fogadja Kállay Béni a bosnyák küldöttséget? Ez a kérdés azonban még hagyján. Wilczek csöndes ember és formái vannak. De aztán kiugrott a sorompóba *Rakovszky* István és akkora tüzzel hadakozott, mintha most is Bánffy Dezső ingerelné valahonnan. Nem hagyott Bosznián egy böcsületes vonást, nekirohant Bosznia kormányzójának is, azonfelül pedig hozott magával hazulról (vagy ki tudja honnan) egy hasonlatot, melylyel ősi szokás szerint meggyanusitotta az egész magyar sajtót. Erre a hasonlatra Rakovszky ur kétségtelenül büszke, hát ezennel átadjuk a nyilvánosságnak. Igy szól:

— A velencei Szent Márk-téren a galambok a legidegenebb embernek is kezére szállanak, mert az teli van — *kukoricával.* S a sajtó galambjai is örömest habzsolnak bármely idegen kézben, *ha azon szép, aranyos buzaszemeket látnak.* Ezért van olyan csönd a sajtóban s ezért nem veszi észre senki az utcákon járkáló bosnyákokat.

Ime a hasonlat. Ha valaki nem akarná megérteni, kihámozzuk a hasonlat kagylójából a gyöngyöt: — Kállay megfizeti a sajtót, azért hallgat ez Boszniáról. Már tudniillik Rakovszky ur szerint. A gyöngy rávall Rakovszkyra és ezen a helyen ne is firtassuk tovább a dolgot. De a folytatásról illik beszámolni, mert ott fejlődött ki a szcéna. A vita során ugyanis fölszólalt *Kállay* Béni közös pénzügyminiszter, hogy megfeleljen az ellene intézett támadásokra. Már amikor fölemelkedett a miniszter, történt valami, ami említésre érdemes. A brosüra-osztogató mohamedánok ugyanis, akik végezvén a füzetek szétosztásával, fölmentek a delegáció karzatára, *Kállay beszédének kezdetén tüntetöleg kivonultak a karzatról. Egy szálig valamennyien.* Ez csinos tüntetés volt és lehet, hogy mohamedán szokás, de lehet, hogy *avatott európai rendező munkája volt.* Mindegy. Ezen ugyan senki sem akadt fenn s a miniszter nyugodtan védelmezte meg müvét, nyugodtan fejtette ki a mohamedán néplélek titkait, melyeknek ismerete nélkül vajmi könnyen tulajdonithatunk tulnagy fontosságot az elégületlen bosnyákok panaszainak. Finom pszihologiai munka volt a miniszter polemiája és az objektiv delegáció meg is nyugodott a nyert fölvilágositásokban. A végin azonban Kállay Béniben fölébredt a régi ujságiró és rátért a hasonlatra is. Arra a bizonyos hasonlatra.

Azt mondta körülbelül:

— Rakovszky ur azt hiszi, hogy az én kezem tele van buzaszemekkel a sajtó galambjai számára. Fájdalom, Bosznia olyan szegény, hogy miniszterének keze nem is lehet teli buzaszemekkel. De ha lehetne is, nem hiszem, hogy az a magyar sajtó, melynek szerény munkása voltam egykor magam is, bármekkora előnyökért elhallgatná meggyőződését.

Ez tetszett. A forma is, a tartalom is. *Rakovszky* István belekapott, megint az ő sajátos módján:

— *Mikor a miniszter ur ujságiró volt, más karakterü emberek állottak a sajtó élén, mint most.*

Bolgár Ferenc, aki maga is ujságiró, haragosan szólt közbe:

— *Vannak olyan gavallérok a maiak is, mint aki igy beszél!*

Rakovszkyt meglepte az erős hang és amit maga elmulaszttott, most Bolgárral szemben eszébe jutott distingválni. Most már azzal a kérdéssel fordult Bolgár Ferenchez, hogy hát ő nem itéli-e el a sajtó kinövéseit?

— A kinövéseit igen, szólt hidegen *Bolgár*, de nem általánositok.

S ez az igazság. Rakovszky ur, noha esztendők óta hallja, nem akar róla tudomást venni, hogy a sajtó kinövéseit maga a sajtó irtja legszenvedélyesebben, őt viszi a szó, mint rossz lovast a paripa és egy hasonlat kedvéért általánosit. Lelke rajta. A sajtó még elbirja a Rakovszky haragját s akinek ambiciója, hogy politikai vérese legyen, nem is csoda, ha a sajtó embereit megteszi galamboknak. Igy több kedvvel csap le rájuk. De kárt nem fog bennük tenni s az ilyen szcénák csak őt tépázzák meg.

Egyébként a bosnyák vita csöndes volt s a végin, mint jeleztük, kitünt, hogy a delegáció határozatképtelen. A szavazást tehát hétfőre kellett halasztani.

A magyar delegáció nyilvános ülése.

— Kezdete d. e. 10 órakor. —

Elnök: Gróf *Andrássy* Gyula.

Jelen voltak a közös kormány részéről: Kállay Béni pénzügyminiszter, báró *Krieghammer* Ödön hadügyminiszter. *A magyar kormány részéről: Széll* Kálmán miniszterelnök.

A delegáció megválasztja az egyeztető hetes albizottság tagjaivá: báró Dániel Ernő, Falk Miksa, Hegedüs Sándor, Miklós Ödön, Münnich Aurél, Perczel Dezső és Szerb György delegátusokat.

A megszállási hitel.

Münnich Aurél előadó ismerteti a költségvetést és megokolja a tételek szaporodását. A katonai költségek emelkedtek ugyan, de a feltüntetett kölségből fedezi Bosznia nemcsak saját területén elszállásolt, hanem a monárkhia területán elhelyezett bosnyák ezredek költségit is.

A közös pénzügyminiszter az albizottság sürgetésére megigérte, hogy a parlamentek kivánságára elő fogja terjeszteni Bosznia és Hercegovina zárószámadásait. Előadó kéri, hogy a hegyi tarackok számára kért póthitel a hadügyi költségvetéssel együtt tárgyaltassék s csak azután csatoltassék Bosznia költségvetéséhez. Végül inditványozza, hogy Kállay közös pénzügyminiszternek elismerés szavaztassék.

Gróf **Wilczek** Frigyes nem tartja célszerünek,

---

rendbe hozatott. A gondnoki megbizatás is simán folyt le, az évi apanázs kikötésével; — a zsokéklubból kilépés; — a versenyparipa-istálló felosztalása egyszerü levélváltás utján elintéztetett; ami végül a lipovai szinház megszüntetését illeti, azt Tihamér egész lelkesedéssel fogadta. Dehogy kell neki több komédia, orfeum, brettli! Pokolnak való mind! Elég volt ebből ennyi!

Uj ember lett Tihamérból.

A rendezkedés bizony sok időbe került, mindent irásba kellett tenni. Magának Tihamérnak is sokszor kellett a tollat a kezébe fogni; a fejét ugyan nem törte, mert Negrotin diktálta, hogy mit irjon. Mindent stemplis papirosra irtak, ahogy az uj korszak rendje követelte s két tanunak kellett hitelesiteni az iratokat, a második tanu volt a gyártelep ügyvezetője: morva uraság.

Öreg este lett, mire mindent rendbe hoztak; onnan egyenesen a vacsorához lehetett járulni.

Tihamérnak széles jókedve volt, beszédes lett, kifogyhatatlan a ráváró uj élet magasztalásából. Ami elmult, az el van itélve. A főuri pajtások, a csábító szirének mind por és hamu!

(Ez is benne volt a pópa levelében: az emlékek elégetése.)

Végül a szinházra került o sor.

— Soha többet komédiás-néppel! A szinházamból Buddhatemplomot csinálok!

Negrotin azt hitte, hogy talán a fogalom lett eltévesztve.

— Hiszen Hruszkay bácsi is azt ajánlotta, hogy engedd át jó pénzért a nazarénusoknak imaházul.

— Semmi nazarénusok! Én a Buddhavallást akarom meghonositani.

— A Buddhavallást?

— Igen. Az a legészszerübb, legvigasztalóbb, az emberi lélekre legméltóbb vallás a földön. Bécsben tanultam megismerni, ahol számos követői vannak. A Nirvána a tulvilági élet legtökéletesebb megoldása.

Negrotin hagyta őt beszélni.

A közben Tihamér közelismerésre méltó munkát is végzett: bowlét csinált.

(*Folytatása következik.*)

A konok János.

— A *Budapesti Napló* eredeti tárcája. —

Irta: *Szántó Kálmán.*

I.

Giréth Miklósnak épp a tizenegyóráiját tálalta fel az inasa, mikor Maklári László rányitotta az ajtót. Ezzel egyszersmind bemutattam név szerint történetünk két hősét, mert a cimben megnevezett konok János nagyon alárendelt szerepet játszik az egészben.

Fura is lenne, ha János, az inas, már szintén novellahősnek lépne fel.

— Soha jobbkor, — kiáltott Giréth a novellahősök ismeretes nyelvén a belépőre, itt piszkálódom egymagam az ételben, gyere, ülj le mellém, mindjárt jobban esik... János, adjon csak még egy teritéket... Éppen csak hogy feltápászkodtam, olyan a fejem a legénybucsu után most is, mint egy hordó s a te gyomrodnak is jót tesz bizonyosan egy kis káposztalé. Tudtam, hogy igy lesz s már tegnap ezt rendeltem... Hát kend, János, megsiketült talán?

— Nem én, nagysás urfi, de nincs több teritékünk, a többit már mind elpakkoltam.

A legénnyszállás költözködőben volt, függönyök, szőnyegek fölszedve, butorok kimozditva.

— Ne bomoljon kend, János, csak akad tán még egy kés-villa, meg tiszta tányér a háznál?

— Ha az urfi jobban tudja... én nem tudom.

— Akkor meg pakkolja ki kend.

— Ha az csak ugy menne; próbálja meg az urfi, én nem.

Miklós bosszúsan intett a kezével s mikor az öreg kifordult, mosolyogva szólt barátjának:

— Napja van a Jánosnak s nem birok vele. Ilyenkor hat ökörrel se tudom megmozditani, most már csak ülj le s nézd végig, mig elkészülök.

— Annál könnyebben, felelte Maklári, mert én már bevettem a magamét. Különben se sokáig maradok, mert rövid az időm. Bucsuzni jöttem hozzád, az éjjel utazom.

— Utazol?

— Igen, a gyorsvonattal Fiumébe, onnan holnapután indul egy Adria-hajó az afrikai partokra.

— És mit keresel te az afrikai partokon?

FÉNYKÉPÉSZETI MŰKEDVELŐKNEK
Kitünő fényképészeti szalon- és utazó apparátusok uj, felülmulhatlan pillanati kézi-apparátusok
MOLL A. császári és királyi udvari szállitónál, BÉCS, Tuchlauben 9. sz.
Kivánatra nagy képes árjegyzék. Ezen üzletág alapittatott 1854-ben.

hogy Bosznia költségvetését a delegáció tárgyalja, annál is inkább, mert nincsen abban a helyzetben, hogy a zárószámadásokat átvizsgálhassa. A tavalyi delegációban Ugron Gábor kifogásolta, hogy a közös aktivák nem számoltatnak el. A válasz az volt, hogy a közös aktivákhoz semmi köze sincs a delegációnak, mert azok a parlament elé tartoznak. De ismét felveti a kérdést, mert tavaly óta elszámolás nem történt. Felhivja a pénzügyminisztert, hogy számoljon el, mert az van hivatva az aktivákról elszámolni, aki azokat kezeli. Más kérdés az, hogy kivel számoljon el. Szóló azt hiszi, hogy ezt leghelyesebben a magyar kormány utján az országgyülés előtt volna kötelessége megtenni. Ezután felhozza azt a körülményt, hogy a bosnyákok a delegációk alatt tömegesen megjelennek Budapesten s panaszaik orvoslása végett kihallgatást kérnek a közös pénzügyminisztertől. Kérdi Kállayt, hajlandó-e őket az idén fogadni. A költségvetést általánosságban elfogadja ugyan, de az ágyukra kért pótheltek nem.

Rakovszky István: Felveti, hogy miért is tárgyalja a delegáció ezt a költségvetést. Törvénytelennek tartja azt az eljárást, hogy a miniszter nem tartozik felelősséggel Bosznia kormányzása miatt. A 67 : XII. t.-c. világosan kimondja, hogy a közös miniszterek felelősek a delegációnak. Kérdi, hogy honnan fedezi a közös pénzügyminiszter az esetleg beálló deficitet. Mert vagy van tőlösleg s akkor nem reális a költségvetés, vagy nincs, de akkor tudni kell, hogy honnan fedezik a deficitet. A zárszámadások beterjesztését követeli. Bosznia kormányzása teljesen a régi osztrák gyarmatpolitika szerint történik. El is vesztette Ausztria valamennyi gyarmatát. A berlini szerződés Ausztria elé azt a feladatot terjesztette, hogy egy elégedetlen, kiszipolyozott nép közé vigye be a nyugoti kutturát. De az elégületlenség még jobban fokozódott azon Bach-féle politika folytán, a amelyet Boszniában életbeléptettek. Az örökös spiciskedés a folytonos szekatura gyülölté tette nálunk a Bach-kormányzatot s örültünk, hogy megszabadultunk tőle. Boszniában is megvan a spiciskedés minden árnyalata. A spiclinek pénzre van szüksége, de ahhoz érdemek kellenek, az érdemeket megszerzi magának hamis feljelentés utján. Különös, hogy az ujságok mélyen hallgatnak, ha Boszniát tárgyalja a delegáció. A pénzügyminiszter is int, hogy erről nem tehet. A szent Márk-téren a legidegenebb embernek is tenyerére szállnak a galambok, s eszik a kukoricát. Ha a közös pénzügyminiszter Budapestre jön s kitárja tenyerét, ha jó aranyos buzaszemek vannak rajta: rászállnak a galambok. s abbói szivesen habzsolnak. Ez az oka, hogy a sajtóban olyan mély csönd uralkodik, és senki sem veszi észre az utcákon járkáló bosnyákokat, akik ajtóról ajtóra járnak és senkit se találnak otthon, se szuverént, se kormányt sem az atyáskodó közös pénzügyminisztert. Boszniában ellenőrzés, sajtó, vagy népképviselet nincs. Csak egy ujság van: ez a bosnyák féihivatalos. Nem olvassa azt senki. De annál inkább olvassák az átcsempészett. minket szidalmazó Starcsevics-lapokat.

Az elégedetlenség főokát az osztrák beamterek brutális bánásmódja okozza. Ezek nagyobbára nem értik a nép nyelvét, s kapkodó politikájukkal az egész lakosságot magukra haragitják. A muzulmánok panaszra mentek a szultánhoz, aki rendkivül szivesen fogadta őket. Amilyen szerencsétlen politikai tekintetben a boszniai kormányzat, épp olyan közgazdasági tekintetben. Az adók kivetése és behajtása teréu nem kevésbé brutálisak, a bosnyák adóvégrehajtók, mint a mieink. Volt Boszniának egy elég virágzó bőrkisipara. Ezt tönkretették egy gyár alapításával. Állitottak Travnikban egy keztyügyárat, a amely nem prosperált. Végre is megvette azt egy szövetkezet és gyulagyárat csinált belőle s konkurenciát csinál a mi gyulagyárainknak. A mohamedánok egy röpiratot bocsátottak ki, amelyben élénken panaszkodnak vallásuk elnyomása miatt. Felolvas részleteket e röpiratból, amelyből azt olvassa ki, hogy a mohamedán mozgalom vezetőinek börtönt is kellett elviselniök. Kérdés, igaz-e az?

A monárkhia az okkupációval nem arra kapott mandátumot, hogy Boszniában rémuralmat tartson, hanem hogy ott rendet csináljon. Ha más eszközökkel kormányozni ott lehetetlenség, mint erőszakkal, akkor azt dokumentálják, hogy a huszévi kormányzat, amelyről időnkint annyi dicséret hangzik fel, alapjában véve csődöt mondott. Ha a bosnyák engedély nélkül elhagyja Bosznát, például Konstantinápolyba megy, az ő szuzerénjéhez, többé nem térhet vissza hazájába. Ki adott erre hatalmat a bosnyák kormányzatnak, ki adojt hatalmat ilyen attrocitásra a monarchiának? Ugy járunk majd Boszniával, mint az osztrák kormány járt annak idején Olaszországban Milanóban, ahol mikor az osztrák katonaság lőlkészült az ellenség ellen, kivonult a város lakossága és utána lődözött a katonaságnak. Ő szeretne Boszniában egyről-másról meggyőződni de nem mer odamenni, mert nem akar Kállay védőszárnyai alá kerülni. Indítványozza, hogy küldessék ki egy bizottság a bosnyák-hercegoviniai kormányzatnak és az okkupált területről minduntalan felhangzó panaszok megvizsgálására s ez a bizottság a jövő delegacionális ülések elé terjeszszen kimerítő jelentést.

Okolicsányi László a zárszámadások kérdésében interpellálja a pénzügyminisztert, kéri, hogy mutassák ki pontosan, mibe került eddig a monarkiának Bosznia.

Ugy látja, hogy Boszniában is vannak differenciák, mert a török, a szerb és horvát elemet, ezek pedig az izlamot okolják elnyomatásukért.

(A közös pénzügyminiszter válasza.)

Kállay Béni közös pénzügyminiszter: Mindenekelőtt, ami a budgetet illeti, mikor én miniszterré lettem, már ugy találtam hogy a bosnyák budgetet előterjesztik információ végett. Ezt a szokást tehát nem én hoztam be. De továbbá már sok évvel ezelőtt, amikor először merült fel a kérdés, hogy a zárszámadások előterjesztessenek, én azt a nézetet fejeztem ki, hogy én nagy örömmel üdvözölném, ha a törvényhozási testületek megszavaznák a bosnyák budgetet, amire természetesen a zárszámadás előterjesztése is azonnal következik. Ezt csak ugy mondtam és engem azután figyelmeztettek, hogy ez magyar szempontból közjogi haeresis, és én ezt el is ismertem, és azután többé ezen haeresist nem emlitettem. De, ha odajutnánk egyszer, én mégis örülnék. Sok vád, sok igazságtalanság, sok hazugság — nem itt a teremben értem, de ami kivülről jön — ez által megerőtlenittetnék. De hát ez nem a közös kormánytól függ, annál kevésbé tőlem.

Ami azt a kivánságot illeti, hogy miután annyi befektetés történt, talán a közös aktivák miatt is kellene valamit tenni s hogy ezekből a leszámolást a közös pénzügyminiszter a kormány közvetitésével terjesszze elő a parlamentnek, ez olyan eljárás volna, amelyet alkotmányosan nem igen lehetne igazolni; hogy a közös kormány az egyik, vagy másik, vagy mindkét kormányt csak a saját előterjesztésének közvetitőjéül használja fel. Megforditva igenis el tudom képzelni a dolgot, de igy nem. Tehát méltóztassék azt annak helyén kieszközölni, ha ezt helyesnek találják. Hogyha ezt az illető fórumon elhatározzák, hogy a közös aktivák évenkint előterjesztendők, ennek az eljárásnak az volna az eredménye, hogy a közös pénzügyminiszter, vagy a közös kormány ezen leszámolást átadja a két kormánynak, hogy az közvetitsen, de nem önállóan, mert a két kormány együttesen lehet csak abban a helyzetben, hogy mint közvetitő szerepeljen és terjeszsze be azt, mint a saját felelősségével fedezett leszámolást a parlamentnek.

Ami már most a közigazgatást illeti, azt mondták, hogy tarthatatlanok az állapotok, régi osztrák gyarmatpolitika, amelyből csak a rossz maradt meg nekünk és semmi hasznunk belőle. Az a régi osztrák gyarmatpolitika járja, amelynek következtében elvesztettük azokat a virágzó provinciákat. Egész V. Károly koráig hátramenő vizsgálatába az osztrák politikának nem akarok bocsátkozni, hogy a francia adminisztráció mindig mint kitünő volt odaállitva és dacára ennek, Elzászt és Lotharingiát mégis elvesztették. Ebben pedig az adminisztrációnak semmi része nem volt.

Rakovszky István: Azok visszakivánkoznak, de az olaszok nem vágyódnak vissza miniszter ur!

Kállay Béni közös pénzügyminiszter: Hagyjuk ezt, a felett ne vitatkozzunk, hogy visszakivánkoznak-e vagy sem? De ugy állanak a dolgok. Hogy mily alapon állitják azt, hogy ott Bach-korszakbeli adminisztráció van, azt nem tudom, de tőlem ez nem származhatik, mert én akkor még sokkal fiatalabb voltam, semhogy azt még csak a messze távolból is vizsgálhattam volna. Minthogy az egész országban nincsen egyetlen hivatalnok sem, aki abban a korban hivatalnok lett volna, akár Magyarországon, akár Ausztriában, tradició alapján ezt nem hozhattuk oda. Nem is ilyen tradiciókra alapitottuk az egész közigazgatást. Mindenekelőtt megtartottuk azon adminisztrativ beosztásokat, amelyeket az országban találtunk és a régibb időkből erednek, megtartottuk a hat kerületet és azt a 48—49 járást, amelyeket azóta 2—3-al szaporitottunk, hogy igy az ügymenet gyorsabbá váljék. Ezt, valamint a török törvényeknek egy jórészét is megtartottuk, a nagyobbak kettéosztása folytán és azokat alkalmazzuk ma is épp azért, mert teljesen osztozom abban a nézetben, amely itt felmerült és osztoznám a szemrehányásban is, ha ugy volna a dolog tudniillik, hogy nagyon gyorsan akartunk haladni. Én nem, mert kezdettől fogva abban a nézetben voltam, hogy csakis lassu haladással és az európai institucióknak az ott meglevő institucióhoz és a nép felfogásához való alkalmazása által érhetjük el, hogy ezen országokat idővel — igaz, nem 10 év alatt, — beilleszthessük teljesen Ausztria-Magyarország keretébe.

Soha sem voltam abban a nézetben, amely itt-ott talán divatos, hogy ha hivatalnok hibázik, azt el kell simitani. Tudom, hogy az ilyesmi rossz hatással van a népre. Sokkal jobb hatást tesz az, ha a hibás hivatalnok a nép szine előtt meg is bünhődik, mert akkor a nép azt mondja, hogy: „Igaz, van a svábok közt egy-két nem arra való ember, de ti mindnyájan jók vagytok!“ Ha pedig elsimitják a dolgot, azt mondják: „Ti mindnyájan egyformák vagytok!“ és

---

— Lebzselek egy kicsit.

— S nem érnél rá holnapután is a lebzselést kezdeni?

— Nem, mert akkor két hétig kellene uj hajóra várnom s ezt a két hetet akarom megtakaritani.

— Furcsa, ködös fejjel most emlékszem, mintha te az éjszaka is rebesgettél volna ilyesmiről. Nem találod mégis különösnek, hogy éppen az esküvőm napja elől szököl meg?

— Mi különös lenne azon? Tudtommal esküvőhöz vőlegény és menyasszony az elkerülhetetlen két személy, a többi az mind vagy van, vagy nincs.

— Hm, és meddig szándékozol odamaradni?

— Magam se tudom; lehet három, lehet hat hónapig, az is lehet, hogy egész esztendeig.

— Akkor meg egy-két napon csakugyan nem mulik s ha éppen ugy sietsz, utól is érheted valahol azt a hajót...

Miklósnak tétovázó, bizonytalan tekintete volt s különösen ha valami nagyot akart mondani, fixpontra volt szüksége, ahova odaszögezhette a szemét. A barátja gomblyukában viruló fehér szegfüt választotta most ki e célra s igy folytatta:

— Hallod-e, László, én egyenes ember vagyok s kimondom, ami a szivemen van. Ha te most elutazol, senki a fejemből ki nem veri, hogy az esküvőm elől szököl. Már magában is különös, kogy akinek a révén én Ilonával megösmerkedtem, aki az én félénk udvarolgatási szándékaimnak szárnyat növesztett, a reményeimet a lánynál közvetitette, akinek a lány szüléje után ebben a dologban mindent köszönhetek, — az most megszökik az esküvőm elől. Ez nem természetes.

— De mikor én gyülölöm az ilyen szertartásos parádékat.

— Az sem ok még. Ha valaki olyan közelálló barátja mind a két félnek, akkor legyőzi az ilyen gyülöletét. Nem is azon mulik. Mióta vőlegény lettem, egyremásra kapom a névtelen leveleket, — ne szólj közbe, akármilyen golyhónak néznek is az emberek, — tudom, sokan annak néznek — azt még is föl tudom becsülni, mit érnek az ilyen firkák... Valószinüleg Ilonának meg rólam irnak, mindegy, a legutolsóban már az állt, hogy te a megunt szeretődet sóztad a nyakamba, — sohse pattanj föl, ezt is éppugy elégettem, mint a többit. Ilona lelkéhez a gyanunak árnyéka se tapadhat, téged pedig tisztességes embernek tartalak. Hanem azért nem tudom, hogy ez a feltünő szökés nem markolna-e bele a lelkembe s akkor nem állok jót, hogy mikor az anyakönyvvezető fölteszi a kérdést, nem fogok-e *nemmel* felelni neki.

Maklári László kissé feszengett a nagy angol zsölyében, mig egyébként nem valami bőbeszédü barátjának ezt a megnyilatkozását hallgatta; de mire vége lett, nagy lelki nyugalommal állt elébe.

— Kedves barátom, nem is álmodtam, hogy ilyen tragikus éle lehetne a szándékomnak; nagyon természetes, hogy nem utazom s amint megbeszéltük, az egyik tanud én leszek.

— Köszönöm, — kedves László, elhiheted, hogy nem kételkedtem benned egy pillanatra se.

— Akkor hát nem bucsuzom, viszontlátásra!

— Holnap délben, isten veled!... János, volt-e már kend a virágosboltban?

— Még nem, — istálom.

— Talán az se dolga kendnek?

— Vagy igen s egy rengeteg bádog klepsidrát huzott ki a zsebéből, — de még nincs itt az ideje. Tudom én a kötelességemet.

Azzal János gazda kikisérte a vendég urat s tisztesség nem esik mondván, — nem, mégis csak nem mondhatom, hogy mit tett utána.

II.

Pontos időben a mindennapos bukéta azért ott volt csakugyan a nagysás kisasszonynál. A kisasszony maga is nagy dologban volt, rengeteg kosarakba egyszerre három fraj rakosgatta a holmit, mikor János gazda a csukrétával megjelent. Az előszobában maga a kisasszony vette át a kezéből.

— No János, — mondta a kisasszony, maga se sokáig hordja már a virágot hozzám.

— Hát bizony, napja mulik mindennek, kisasszonyom.

— Talán bizony nem is szivesen hordta?

— Cseléd-ember a dolgát végzi, nem kérdik tőle, szivesen-e, nem szivesen.

— Jó gazdával együtt örül a jó cseléd, János; a magáé nem az?

— Jó, amikor jó, akkor nagyon jó; de mikor rájön az óra, — pedig de sokszor jön rá — mihelyest egy pohár bort bevesz és nagyon sürün beveszi!

— Ugyan?

— Nem tehet róla, természete! maga sem tudja, olyankor mit csinál, kékre-zöldre veri, akit legközelebb ér, ha a saját édes vére is; de másnapra mindig megbánja.

— Sohse vettem nála ilyen vad indulatot észre.

— Hiszen most tartóztatja is magát, de azért csak látta volna, kisasszonyom, hogy röpitette ki tegnap is az uzsorás Jakabot az ajtón!

— Hát az mit keresett maguknál?

— Iráskával jött, — haj, bizony alig győzük már kivárni, hogy némi friss pénz álljon a házhoz, mink már nagyon szükiben vagyunk vele.

— Mit tud maga arról, János, olyan uraságnál, aki ezer holdra méri az uradalmait.

— Méri, méri, de azért olyan erdélyi uraság az: sok a füstje, kevés a lángja. Van hegy bőven, de mit ér, ha pénzt nem látnak soha belőle s a zsidó konyhájáról élünk...

János gazda még folytatta volna a bizalmaskodásait, ha Maklári László rájuk nem nyitja az ajtót. Azzal már be kellett a kisasszonynak a szobába menni; hogy János gazda nyomban mekkorát hunyoritott a félszemével s hogy' szitta a fogát, azt már senkise látta.

A belső házban a kisasszony és vendége szemben álltak egymással.

— Nos, elbucsuzott tőle?

— Nem! En leszek a tanu, — és elmondta a lánynak, amiket Miklóstól hallott.

még egyebet is képzelnek, mint amennyi a való. Ezt a rendszert követtem az első perctől fogva, követem ma is és követi az egész kormányzat az én szigoru rendeletem alapján.

Azt kérdezik azonban, hogy miért vannak mégis elégületlenek? Hát bocsássanak meg, ha én megforditom a kérdést és azt mondom, miért vannak másutt is mindig elégületlenek? Hiszen, ha ugy itéljük meg a viszonyokat — és itt nem a bosnyákokról szólok, ezt nem rájuk értem — amint azokat az ellenzék, egy kis töredék előtárja akkor minden ország a bukás szélén van, mert ezek szerint mindig borzasztóak a viszonyok.

Ami az elégületlenséget illeti, méltóztassék figyelembe venni azt a legtöbb keleti sajátságot, amely az egyénnek mindenek fölé való helyezésében áll a közügyekkel szemben és amely a közügyek terén a partikularisztikus szellemben nyilatkozik meg. Innen van az, hogyha autonómiáról van szó, azt mindenki a maga számára akarja.

Hogy mily autonómia kivántassék, arra nevelni kell az embereket, de azt is meg fogják engedni, ugy-e bár, hogy ezt husz esztendő alatt keresztülvinni lehetetlenség. Azt az eszmét, hogy ne csak a magamra és a hozzám legközelebb állókra való tekintet legyen mérvadó, hogy a közérdek egyebet is kiván, beléjük oltani igen nehéz. Azt mondták, hogy mégis különös, hogy pár év óta jönnek ide bosnyákok és itt panaszkodnak, röpiratokat irnak. Hát igaz, ez 1900 óta történik. Egyenkint azelőtt is jöttek és megjelentek a delegáció egyik-másik karzatán, végighallgatták ott a tárgyalást, bár nem értettek egy szót sem belőle. Ez történt az idén is. De egyet mindenekelőtt konstatálnom kell, — mert azt feltenni mondani, hogy járnak ajtóról-ajtóra és nem kapnak kihallgatást, — hogy én nem tudom micsoda ajtókon jártak, nem is keresem, de *az enyémen nem jártak*. Mert ha az enyémen jártak volna, *bebocsátást nyertek volna*, ugy. mint minden bosnyák. En még életemben bosnyákot nem igen utasitottam el, kivéve egynéhányat, akikről jobb azonban nem beszélni de ezek nem azok közé tartoznak. Az én ajtóm tehát nyitva lett volna nekik, meghallgattam volna panaszaikat, megadtam volna rá a választ vagy most vagy később, ha olyan a panasz, amelyet még meg kell vizsgálni. Valamint nálam nem jártak, ugy, mint hallom, odalent sem jártak sem az alsóbb, sem a felsőbb hatóságoknál: ennélfogva nem tudom s nem tudhatom, hogy mit akarnak. Tiz meg tizezer embert fogadtam utazásaim közben, mert én nem szoktam a fővárosban megülni s onnan nézni a világot, hanem kocsira vagy lóra ülök s a nem mindig kellemes uton bejárom az országot. A hová érek, ott mindenki bajat, ha lehet, elintézem; az én ajtóm, ezek szerint, mindenkinek nyitva áll. Ők azonban nem jöttek hozzám; talán tudják, hogy miért nem, mert nem esett volna bajuk érte, csak egy pár jó szót hallottak volna, de ők nem tudtak volna mit mondani. mert előttem bajos bizonyos állitásokat kockáztatni a nélkül, hogy ne tudnék reájuk felelni. Hallatlan eset, — mondják, — hogy szegény embereket kinoznak, hogy kikergetik őket az országból, jogtalan kivándorlóknak jelentik ki őket és nem térhetnek vissza. ez a borzasztó zsarnokoskodás. Ez igy is van. Csakhogy nem méltóztatott figyelni a rendeletnek egyik passzusára a 8. §-ra hogy az kizárólag azokról szól, kik kivándorlásra izgatnak és másokat erre csábitottak. Ez a rendszabály azonban az egész országban összesen két embert sujtott. És hogyan történt ez? Mult év október végén jelent meg a rendelet. Ez a két egyén egész nyugodtan elutazott Konstantinápolyba, vagy akárhová, ez reánk nem tartozik, — még pedig ismervén már ezen rendeletet. Ha ők vissza emlékeztek volna arra, hogy mit tettek hosszabb időn át, megvallhatták volna önmaguknak, hogy ennek a rendeletnek ez a rendelkezése őket okvetlenül érni fogja. Azt azonban határozottan mondhatom, nem azért érte őket ez a rendszabály, mert Konstaniápolyba mentek, hisz ehhez nekünk semmi közünk. Nekünk már régen volt okunk gyanitani, hogy ez a két egyén erősen foglalkozik kivándorlásra való csábitással és izgatással. Azt lehetne mondani, miért nem fogattuk el őket, s miért nem büntettük meg őket, mielőtt elutaztak. Azért, mert mi ezt nem szoktuk tenni, okok és adatok nélkül nem állitunk senkit hatóság elé, hogy megbüntessük. Akkor még csak gyanuokok forogtak fenn, noha eléggé világosak és meggyőzők voltak is azok. De közvetlenül elutazásuk után kaptunk kezeinkbe teljesen meggyőző bizonyitékokat, melyek alapján azután ez a határozat ki is mondatott. Különben ez az elnyomatás egyik része. Most jön az a szerencsétlen Serif Arnautovics esete, akit oda, arra a borzasztó helyre internáltak, ahol senki sem lakik, kivéve őt, mert ott neki saját háza és birtoka van. (Derültség.)

Rakovszky István! Mostárban illetékes!

Kállay Béni közös pénzügyminiszter: Igen, csakhogy Raska Gora Mostárhoz tartozik, ahol neki háza és birtoka van. E szerint nem valami herczegovinai Szibériába internálták őt, hanem a saját házába. Ez az internálás a régebbi időből átvett tradicionális szokás, amelyet ott az emberek jól megértenek. Ezt egy párszor, nem sokszor, alkalmaztuk, nem is volt vele semmi baj. Ezt az embert tehát a saját házába és birtokába internálták. Hogy ez a ház sem nem palota, sem nem kastély, arról ő sem tehet, én sem tehetek. Hogy miképpen gondolkozik ez az ember, arra nézve egy cikkből lel fogok egy pár szót olvasni. Ez a cikk megjelent az ujvidéki Zastavában, ennek a mohamedánnak az aláirásával. Ebben a cikkében egy másik cikkre lelelvén, azt mondja: „Kijelentettük ebben, hogy azon irat hazugságot tartalmaz, hogy mi az annexióra sohasem gondolunk, nem is akarunk gondolni, hogy mi Boszniát és Hercegovinát nem tekintjük az Osztrák-Magyar Monarchia alkatrészének, hogy mi részünkre a török birodalom belföld, az Osztrák-Magyar Monarchia a külföld."

Rakovszky István: Ez igaz!

Kállay Béni közös pénzügyminiszter: Ez nekünk nem lehet és nem szabad, hogy igaz legyen. Lehet valakinek a nézete hogy el kell Boszniát dobni tőlünk. En azonban és sokan velem nem igy gondolkozunk. A bosnyák kormány a legjobb indulattal viseltetett specialiter a mohamedánok iránt és eltekintve minden egyébtől, mondjuk egyszerüen, ha én is magyar ember vagyok és mint ilyen, a mohamedánizmus iránt nagy szimpátiával viseltettem és viseltetem ma is és az a kis ellenzékieskedés, az a néhány demonstráció ebben engem meg nem ingatott és nem volnék érdemes arra hogy bárki is államférfiunak nevezzen, ha egy pár kisebb ellenzékieskedés igazi benső meggyőződésemet megingatta volna. (Helyeslés.) En tehát magam is a mohamedánok mellett vagyok, az ő érdekeiket óhajtom istápolni és védem, de nem mások rovására, nem a keresztények rovására, nem a szerbek rovására. hanem mindegyiket a maga körében meg kell védeni.

Mindjárt az első években történt. Egy nagyobb városba érkeztem s kihirdettem, hogy fogadom a panaszosokat. Ekkor jelentik nekem, hogy ötven falusi ember érkezett, aki beszélni akar velem. Tessék. Azért vagyok itt. Bejönnek, Egyikük elém áll és egy valóságos beszédet intéz hozzám. Azt mondja, hogy minden rossz; a közigazgatás, az adózás és minden; mond egy amolyan lángoló beszédet. Azt feleltem: Jól van! Most nekem dolgom van; de azért küldött a felséges ur, hogy meghallgassam a panaszaitokat, megvizsgáljam és javitsam a helyzeteteket. Várjatok, majd délután fogadlak.

Azt mondám ezután, hogy hivják fel akármelyiküket, csak nem a vezetőt. Bejön az egyik. Kérdem: Mi bajod? Tizedet irtak fel. Mondd meg, menynyit? Megmondja, hogy ennyi, meg ennyi okát fizet. Megbüntetem a tizedtelirót. Jön a másik. Mi a bajod? A tizeddel van bajod, vagy mi mással? Nincs nekem bajom semmi. Es igy kihallgattam őket sorjában. Csak ketten jöttek valami panaszszal. Méltóztatnak mindnyájan tudni, akik a néppel közvetlenül érintkeznek, hogy az sohasem szokott általános frázisokban beszélni; nem szokott általános elégedetlenségnek kijezést adni, hogy „nem birjuk a terheket", stb., hanem azt mondja, hogy én nem birom azt az 50 krajcár többletet, amit ezentul fizetni kell. En igy kikérdeztem őtöt. De a hatodik már nem jött fel hozzám, mert észrevették azok az emberek, hogy „nini, ez az ur rajtunk keresztül látott." Erre azt mondtam, hogy most jöjjön a vezető. „Hát neked mi bajod", kérdém tőle. mire azt felelte: „Annyi éve már, hogy falusi biró vagyok, annyi szaladgálásom, annyi fáradságom van és nincs belőle semmi hasznom". — „Hát talán valami kárpótlás kellene; de egyéb bajod nincs?" „Igen, igen. kárpótlás az kellene nekem." „Jó, majd erről beszélünk." Erre azután mindnyáján a legnagyobb nyugalommal elmentek. Feltünt előttem, hogy azok, amiket az a vezetőjük elmondott, olyan frázisok voltak, amelyeket én a Szaván tul többször hallottam, illetőleg olvastam, Hát igy terjednek az effélék és én ezt nem a mi adminisztrációnk szépitgetésére, avagy mentegetésére mondom, de ez a tényleges lefolyása a dolgoknak. Ezek tények; méltóztassék az ilyen elemeket is számitásba venni; méltóztassék meggondolni, hogyan jár, hogyan száll az ilyesmi szájról-szájra, hogy adják egymásnak tovább az emberek, akik azt sem tudják, hogy mit akarnak.

Engem nagyon érdekelt, — amidőn ezelőtt két évvel az a mohamedán deputáció magának egyszáz és nem tudom, hány ezer aláirást szerzett még — megtudni itt-ott, hogy azok az emberek tudják-e, hogy mit akarnak. És jó lélekkel merem állitani, hogy a legnagyobb részük nem tudja. Olyan ámitásokkal jöttek azok a vezetők hozzájuk, hogy: „Itt van egy arzubal, egy kérvény; hogy mi van benne? Az, hogy te kapsz egy darab erdőt; te kapsz egy darab rétet és hogy kevesebb tizedet fogsz fizetni". De arról, hogy a vallás, vagy nem tudom micsoda veszedelemben van, nem beszéltek nekik; erről a nép nem is tud; ez iránt annak a népnek nincs is nagy fogékonysága, annyival kevésbé, mert ő tudja, legjobban, hogy ez nem igaz; ott van az a mecset, amely, ha megrongálódott, kap a kormánytól segélyt; a kormány fizeti a kadi-ját, mert az rendes hivatalnok; a kormány felállitotta iskoláját, vagy a vakufot segélyezi; szóval az a nép tudja, látja a szemével, hogy a vallás ott nincs veszedelemben, tehát őt ilyennel felizgatni nem lehet. Méltóztassék az ilyen panaszoknál ezt mindig figyelembe venni. En annyi ilyen panaszt és a memorandumban felsorolt ilyen dolgot vizsgáltattam meg, hogy őszintén elmondhatom, a nélkül, hogy tudnám az illető eseteket, hogy a legnagyobb részük nem igaz, teljesen költött.

Hátra van még a népképviselet kérdése. En mondtam azt, — nem ezen igen t. testületben, hanem egy másikban — hogy nekem készen van a tervem. Ez a tervezet készen is van csakhogy még nem hoztuk be. Hogy micsoda időpontban hozzuk be, azt talán még ránk kellene bizni, hogy mi azt az időpontot ugy választszuk meg, amidőn az legalkalmasabb lesz és a legtöbbet fog használni. Csak annyit jegyzek meg, hogy már annyira mentünk ezen képviselet dolgában, hogy már arról is gondolkodtam, hogy ezen kerületi képviselők napidijakat is kapjanak, — természetesen az állami pénztárból, mert maguktól nem adnak a kerületek — hogy céluknak eleget tehessenek.

Ami a turkofil és terbofil irányt illeti, erre, gondolom, megfeleltem; egyiket sem követjük; én azon igyekszem, hogy kellő figyelemmel a mohamedánok iránt és kellő szimpátiával és egyenlő igazsággal valamennyiök iránt járjunk el. Ami a kivándorlást illeti, én azt tartom. hogy nem kis dolog egy államra nézve sem, hogy honpolgárai kivándorolnak-e vagy sem, és pedig nemcsak közgazdasági szempontból, hogy annyi száz, vagy ezer, vagy tizezer munkáskezet elveszit és hozzá még szájat is, amely fogyaszt, hanem politikai szempontból is, mert az erő megfogyása mindenesetre nemcsak anyagilag, de még a presztizs szempontjából sem helyes. En azért azt tartom, hogy minden államnak, szent kötelessége a kivándorlás ellen, ha másként nem lehet, igen erélyes rendszabályokkal fellépni.

Természetesen kétféle kivándorlást kell megkülönböztetnünk: azt, ahol az illető nem birja és tovább megy, akármi okoál fogva, és azt, ahol az illetőt csábitják a kivándorlásra. és ez a leggyakoribb; ennek a hálójába kerül a legtöbb ember. Igy volt pl. néhány év előtt Horvátországban és Boszniában. Szavával jönnek vissza és folyamodnak a bejöhetésért. Mindenki, aki folyamodott, megkapta az engedélyt. Most kaptam a külügyminiszter urnak egy jelentését és abban meg van irva, hogy Boszniához közel, már török földön, egy városban, — a név nem

---

— Jó, mondta ez, jöjjön el, de esküszöm én is, mikor fölteszik a kérdést: akarok-e felesége lenni? — *nem*, azt mondom, én Maklári László felesége akarok lenni. Esküszöm magának!

A fiatal ember vállat vont.

— A maga dolga! Csináljon botrányt.

— Inkább most, mint később!... Meguntam a dolgot, én azt az embert nem szeretem s nem akarok a felesége lenni. Mind összeesküdtek ellenem: az apám, az anyám, a nénéim, meg főképp maga. Elkábitottak a nagy gazdagságával, a nagy szerelmével: egyikből se akarok. Magát szeretem s a maga felesége akarok lenni.

— Maga tudja, hogy nem adják hozzám és én nem vehetem el, száz okból.

— Csupa gyávaságból; mindegy, nem is kell, de ahhoz se megyek. Csak jöjjön el holnap tanuskodni, nagyon csinos botránynak lehet a tanuja.

— Akkor hát tanácsoljon, az én eszem már megállt.

— Utazzék el! Talán ha magát nem látom, erősebb leszek.

— Akkor a másik csinálja a botrányt.

— Azt akarom.

— De én nem akarom. Nekem is nyügös a dolog, csaknem tisztességtelen. Tudja mit, utazzunk el együtt!

— Elvinne? Nem hiszem...

— Ha velem jön! Jön? Lássuk azt a nagy bátorságot!

— Csak a felöltőmet keritem a nyakamba, podgyászt nem viszek, holnapra ugyis visszajövünk.

— En meg készen vagyok. De még egyszer mondom, hogy mosom kezeimet. Mégára vessen, ha valamikor megbánja.

— Menjen, menjen s ne prédikáljon, még haza talál jönni a mama.

III.

— A csukrétát kézbe adtam, jelentette János s istálom az urfit, nekem kitellett ma az esztendőm.

— Mi a?

— Az, istálom, hogy kitellett az esztendőm, nem szolgálok tovább.

— Megbolondult kend vén napjaira, János? Hol talál most kend uj kenyeret?

— Már a nekem mindegy, istálom, de nekem már itt nincs maradásom.

— Aztán mért? Rossz gazdája voltam kendnek?

— Nem is, csak eluntam a cselédsort, meg akarom próbálni a magam szegénységét.

— Hát csak menj, János, de többet a szemem elé ne kerülj. Menj!

Mióta megszületett, a János dajkálta az urfit s most, hogy rácsukta az ajtót, a szivébe nyilallott a távozása. Nem igen merte faggatni, de érezte magától is, hogy mért hagyja el. Azért a leányért, aki miatt összeveszett apjával, anyjával, az egész világgal s akit holnap az egész világ ellenére is, mégis oltárhoz fog vezetni. Már a János, hiába, mégse fogja ebben megakadályozni.

Egyéb akadályozta. A lány, az okosabb.

A szokevényeknek könnyü volt a nyomába akadni. Az esküvő kitüzött napján Maklári László a bécsi erdőben egy jól irányzott golyót lőtt Giréth Miklós tomporába. Félesztendeig feküdte utána a bécsi vöröskereszt-kórházat s nem egészen biztos volt a lépése, még mikor haza került is.

A házmester nyitotta fel neki az elárvult lakás ajtaját s éjszakára Miklós maga vetett ágyat magának. Reggel tipegő léptek ébresztették fel. Kinyitja a szemét s Jánost látja, amint szedi össze a levetett ruhát.

— Kend hogy mer a szemem elé kerülni? Nem megtiltottam? — rivallt az öregre.

— Vagy igen, de nem tudom, hogy akkor ki főzte volna meg mára a reggelit. Szunditson még egyet a nagysás urfi, hozom rögtön.

S nevetett az öreg csöndesen maga elé.

tartozik most ide — néhány száz ilyen visszatért ember van. Visszaviszszük őket, de aztán azok hadd lássák, akik kivándorlásra csábitották őket, hogy mi lesz velük. Nem fogom őket védeni és a hatóság sem, mert, ha valami baj éri őket, megérdemlik sorsukat.

Igenis, mikor 1900-ban láttuk, hogy a kivándorlás hogy emelkedik és hogy ez nem volt okadatolva, mert ez a kivándorlás tisztán izgatás alapján történt, akkor elrendeltem a legszigorubbam, hogy nem szabad kibocsátani azt, aki nem kapott kivándorlási engedélyt. Akkor aztán leszállott a második évben a kivándorlás 4000-re és ebben az évben még kevesebb volt.

Nem ugy áll tehát a dolog, amint abban a könyvben állittatik, hogy akkor adtam ki a rendeletet, amikor elkezdték a mozgalmat.

Épp oly szerencsétlen volt közgazdasági politikánk, mint az adminisztrativ, ezt méltóztatott mondani. Igazságtalan az, hogy a tizedet természetben rendeltem el beszedetni.

Először nem én rendeltem el. én ezt találtam és fenntartottam. És ha egyszer mégis méltóztatik az országba lejönni és körülnézni, talán az igen t. bizottsági tag ur is megmondja nekem, hogy ma beállitani a tizednek természetben való adását, sem az illetőknek, sem a kormánynak nem volna érdekében.

Végre azt is állitották, hogy semmi ellenőrzés nincs, még sajtó sem. Már többször bátorkodtam kimondani, hogy ellenőrzés van, és azt hiszem, erős ellenőrzés. Hogy azt nem egy parlamenti testület, hanem a kormány gyakorolja, abból nem következik, hogy az ellenőrzés ne legyen erős. A 80-ik évi törvénynek az a bizonyos paragrafusa nem annyit jelent, hogy a két kormány valamibe belenéz, hanem, amint azt a miniszterelnök ur már egyszer Boszniára vonatkozó beszédében igen helyesen és igen részletesen emlitette, én itt csak konstatálom, minden nevezetesebb és principális jelentőségü törvényünk előbb előterjesztetik a két kormánynak, csak ha mindkettőnek beleegyezését megnyertük, publikáljuk. Hogy néha egy kis deraillement történhetik, azt elismerem, de ez csak mulatságos része ennek a dolognak.

Ami a buzaszemeket illeti, az én kezemben vagy akárkinek a kezében, nagyon szeretném, ha nekem sok buzaszemem volna.

Rakovszky István: Azt elhiszem!

Kállay Béni közös pénzügyminiszter: De fájdalom, nincs, Boszniában sincs, tehát én oda sem tarthatom a kezemet. De ha tele is volda az én markom a legszebb buzaszemekkel, hogy különösen a magyar sajtó belenyulna-e, azt nem tudom.

Rakovszky István: Na!

Kállay Béni közös pénzügyminiszter: Ez nem az én dolgom, erre meg tog talán ielelni a sajtó. Hanem annyit mondhatok, hogy én a magyar sajtóról, melynek nagyon szerény munkása igen kis körben egyszer magam is voltam...

Rakovszky István: Régen volt az!

Kállay Béni közös pénzügyminiszter: ... mondom, a magyar sajtóról nem hiszem azt, hogy legnagyobb mennyiségü és legszebb buzaszemekkel telt kézbe is belenyulna azért, hogy vagy mondjon valamit, amit nem akar mondani, vagy elhallgasson valamit, amit mondani akar. Ezt, megvallom őszintén, a magyar sajtóról sohasem is fogom elhinni! (Helyeslés.)

(A vita folytatása.)

Rakovszky István támadja a magyar sajtót, hogyha ennek valami nincs inyére, azt elhallgatja, ami pedig neki kvadrál, abból nagy dolgot csinál. Itt vannak a bosnyákok már hetek óta Budapesten és alig irtak róluk valamit. A pénzügyminiszter hivatkozott arra, hogy ő is a sajtó munkásainak sorában állott. De mi ez a mai sajtó, kik ennek a vezérei?

Bolgár Ferenc: Olyan gavallérok állanak az élén, mint azok, akik igy beszélnek.

Rakovszky István: Csak a sajtó kinövéseiről akart szólani, amelyeket bizonyára Bolgár sem akar védelmezni.

Bolgár Ferenc: Az már más!

Rakovszky István ismételten ajánlja előbb tett inditványának elfogadását.

Okolicsányi László ismételten hangoztatja, hogy a bosnyák kormányzás nem igazságos.

Gróf **Keglevich** István szükségesnek tartja a zárszámadások beterjesztését, de meg van arról győződve, hogy ezek a zárszámadások eddig sem azért maradtak el, mintha a pénzügyminiszter nem akarta volna kellőleg tájékoztatni a költségek felől a törvényhozást. A külön bizottság kiküldetését — amit Rakovszky sürgetett — most nem tartja indokoltnak. A bosnyák kormány ellen felhozott panaszok alaptalan volta felől ő is meggyőződött s a költségvetést készséggel megszavazza.

Gróf **Wilczek** Frigyes a Budapesten időző bosnyákokról azt hallotta, hogy a miniszter őket nem fogadta. Örömmel értesült most éppen a miniszter felszólalásából, hogy az ő értesülése nem felelt meg a valóságnak. De ez az ő bizalmatlanságát nem ingatja meg s a költségvetést igy sem fogadja el.

Münnich Aurél előadó ajánlja a költségvetést és a négyes albizottságnak ezzel kapcsolatos jelentését elfogadásra s egyuttal kéri Rakovszky István határozati javaslatának mellőzését.

Kállay Béni közös pénzügyminiszter: Egészen röviden néhány szót kivánok szólani. Még pedig két pontra nézve.

Megjegyeztetett az is, hogy azt állitják bizonyos emberek hogy az igazságszolgáltatást a hatóságok befolyásolják. Ezt mindaddig, amig konkrét esetek nem fordulnak elő, kénytelen vagyok a leghatározottabban nem igaznak deklarálni. Sőt, ha itt-ott konkrét eset volna is, ez még nem rendszer. Én azonban egyetlen esetről sem tudok. Tudom, hogy az összes hatóságoknak a legszigorubb parancs ment, hogy az igazságszolgáltatásba semmi szin alatt bele ne keveredjenek és ebben a tekintetben, amint az kötelességem, én járok elől első sorban. Ez a vád nemcsak teljesen valótlan, de a legnagyobb rosszakaratot is involválja. (Mozgás.)

Másodszor megemlittetett, hogy annak, hogy az elégületlenség mily nagy mérveket vett, kritériuma a kivándorlás, amelyről elismertem, hogy 1900-ban 7684 volt a kivándorló. Tizenkilenc év alatt összesen 29.000 kivándorló volt, átlag tehát egy évben 1300. Méltóztassék ezt összevetni akármely ország népesedési viszonyaival és méltóztatnak látni, hogy ez egy tizedrész percent, vagy talán ennél is kevesebb. Ez nem sok a kivándorlás terén, különösen amikor egy kivételes év is volt, amely talán 5—6 év számát foglalja magában. A kivándorlók száma tehát nem kritériuma az elégedetlenségnek.

Okolicsányi László az ügyrendhez szólva, azt mondja, hogy az országos bizottság tagjai nincsenek itt teljes számban, kéri tehát, hogy most ne tartsák meg a szavazást.

Elnök ezt konstatálja s a szavazást e miatt hétfőn délelőtt 10 órára halasztja.

Az aradi püspökválasztás.

Budapest, május 31.

Az aradi püspökválasztást véglegesen junius 12-ikére tüzték ki. A két párt roppant erőfeszitéssel készül a döntő ütközetre. Jellemző vonása a küzdelemnek a *Mangra*-párt erős hazafiaskodása. Annyira mennek a memorandisták volt kolomposai, hogy jelöltjüket a magyarországi tulzó oláh lapokban és a Liga romániai sajtójában támadtatják mint magyarbarátot és a román ügy árulóját. A minap például a bukaresti *Epoca* erős kirohanást intézett Mangra ellen ilyen cimmel: *Mangra vindut ungarilor.* (A magyaroknak eladott Mangra.)

Érdekes fejezete volt a Mangra-párt hazafiaskodásának a román iskolák állami segitése dolgában való állásfoglalás. Erről a budapesti napilapok egy része egész jóhiszemüen leközölte a nagyváradi vikárius táborából eredő következő tudósitást:

> Mint Aradról jelentik, az aradi szinódus ülést tartott, hogy a nagyváradi vikariátus alá tartozó román iskolák állami segitése felől határozzon. Az állami segély elfogadása ellen heves szavakban kikelt dr. *Rotariu* Pál ügyvéd ki a *Hamsea-párt* egyik vezére, *Mangra* Vazul ellenben fölhivta a szinódus figyelmét az iskolák állapotára. Ő a kormány iránt való bizalmatlanságra okot nem lát. Az államsegitséget minden skrupulus nélkül el lehet fogadni. *Hamsea* Ágoston, aki tudvalevőleg az egyik püspökjelölt, ellenzi azt, hogy a román iskolák államsegitséget vegyenek igénybe. A többség, Mangrával élén, az államsegélykérést szavazattöbbséggel elhatározta és a szinódus most felir ez ügyben a közoktatásügyi miniszterhez.

Ez persze ugy hangzik, Hamseáék renitenskednek a kormány és a magyar állam ellen, Mangráék viszont a hazafiatlan daccal szemben a hazafias álláspontot juttatták diadalra. De hogy a dolgot megértsük, szükséges ismernünk a hátterét. A háttere pedig *hetvenezerkoronás* deficit, amelynek eltüntetésére az államsegitség többféle okból is nagyon alkalmatos. A deficit forrása ugyanis Mangra ur könnyelmü költekezése volt. Ezért tehát a felelősséget neki kellene elviselnie. Az államsegélylyel igy egy csapásra két legyet üthet a derék vikárius: *lent* megszabadul a kellemetlen felelősségtől, *fent* pedig demonstrálhat a hazafiságával. A Hamsea-párt belelátván a kártyájába, meg akarta hiusitani az ügyes cselfogást s rá akarta szoritani Mangrát, hogy viselje a következményeit a gazdálkodásának és ne csináljon még erkölcsi tőkét is a deficitből. Egyébiránt pedig ugy értesülünk, hogy a tudósitás nem is egészen felel meg az igazságnak, mert Hamsea Ágoston a szinódus vitájában nem szólalt fel, tehát az államsegély ellen nem is tiltakozhatott. Az sem igaz továbbá, hogy Mangra olyan rendületlen bizalmat fejezett ki a kormány irányában. Amit mondott, az csupa ravaszság. A veleje az, hogy a kormánytól nem kell félni, mert az autonomiának ugy sem árthat, ha akarna is; de pénzt adhat, ha akar; ezt egész bátran elfogadhatjuk. Ébben a tónusban beszélt Mangra ur. A hazafias szineket csak utólag rakták rá, a jóhiszemü magyar közvélemény megtévesztésére.

*

Egy román férfiutól, aki távol áll a püspökválasztás mozgalmától, érdekes cikket kaptunk ma, amelyből a következő részeket közöljük:

Mangra Vazul hazafiaskodása valósággal undorító. Mi, akik ismerjük, tudjuk, hogy ez a cinikus stréber eget-földet igér, hogy aztán mindent visszaszivjon. És ugyanakkor visszaszivja mindazt, amit akkor igért, s akkor tett és mondott mikor a magyar nemzet ellen bujtogatta népét. Előttem vannak a *Tribuna Poporului* cikkei, amelyekben névaláirással szórta a legszemérmetlenebb gyalázkodásokat a magyarságra és a magyar államra. Előttem van az 1895. évi nemzetiségi kongresszus elnöki megnyitója, amelyet szintén Mangra mondott. Ismerem egész bünlajstromát és elhülök arra a gondolatra, hogy az az ember, aki mindezt elkövette, *a magyar főrendiház* tagja akar lenni. Ha ez lehetséges, akkor ma-holnap a laczfalusi pópa is püspökségre aspirál. Bosszantó és elszomoritó eset Mangra püspök jelöltsége. És amidőn igy Mangra ur zajos multját kutatom, egy érdekes felfedezésre jutok. Az aradmegyei tulzók *az autonomia köpenyege alatt kijátszották a kormány ellenőrzési jogát.*

A román gör. keleti egyházban ugyanis a fegyelmi hatalmat a zsinat által kiküldött konzisztórium gyakorolja, de ez a joga *nem a zsinati felhatalmazásban, kanem a szervezeti szabályzatban gyökeredzik.* Az iskolaügy pedig a *nomoszon* (az egyház adminisztzativ törvényén) és nem a *kánonjogon* alapszik. A konzisztórium annak idején Mangra Vazult hazaellenes üzelmek miatt aradi tanári állásától felfüggesztette. Ez még *Metianu* alatt történt. Ez a fegyelmi itélet *ma sincs hatályon kivül helyezve.* Az időközben alakult uj zsinat mindazonáltal Mangrát delegálta nagyváradi vikáriusnak. A kormány pedig tudomásul vette, hogy Mangra *kánonilag* delegált és visszahivható vikárius, ami ellen a kormánynek nem lehetett szava, mert semmi joga sincs kánoni ügyekbe avatkozni.

A konzisztórium határozata fegyelmi ügyekben a zsinat elé nem tartozik. Viszont a zsinat nem prejudikál a konzisztórium itéletének. Világos tehát, hogy Mangra vikáriátusságával *a nomosz és a kánon összeütközésbe került.*

Most pedig *Mangra Vazul püspök akar lenni* és mint püspök feljebbvalója akar lenni annak a *tanári karnak, amelynek tagságára, a fegyelmi itélet szerint, érdemetlennek bizonyult.* Ma is fegyelmi itélet hatálya alatt áll és mint ilyen, *dijnok* nem lehetne, ellenben *püspök* lehet. Ami valóban legalább is nevetséges.

Mangra Vazul püspökjelöltsége egyenesen égetővé teszi azt a jogos kivánságot, hogy *a román görög keleti egyház szervezeti szabályzata sürgősen revizió alá vétessék,* mert az mégsem járja, hogy az autonomia köpönyege alatt a kormány ellenőrzési jogát megbénitani lehessen.

KÜLFÖLD.

Boxer-forradalom Khinában. Khinában *ujra folyik a keresztények vére,* a boxerek ujra gyilkolják a hittéritőket, kirabolják és fölperzselik a misszió-állomásokat. A maga embertelen borzalmasságával *ismét kitört a boxer-forradalom* s európai katonaságnak kellett ismét a fenyegetett vidékekre indulnia, hogy *formális hadjáratot kezdjen az idegenek gyilkosai ellen.* Szóval, visszatértek a régi állapotok, alighogy Pekinget ujra felépitették s alighogy a tilos városban megtelepedett az udvar.

Az uj boxerlázadásról Sanghaiból érkezett az első jelentés. Egy távirat azt mondja, hogy Szecsuán tartományban a boxerek ujjászervezkedtek és értesitették a jángszhieni hatóságokat, hogy *az összes idegeneket meggyilkolják.*

Tegnap a *Daily Mail* oly hireket kapott, amelyekből kitünik, hogy a boxerek máris végrehajtják tervüket. E szerint a lázadók már eddig is *több katholikus és protestáns templomot kipusztitottak, sok embert megöltek és kiraboltak.* A boxerek az összes falvakból *fegyverre hivják barátaikat.*

Egy sanghaii távirat jelenti, hogy a boxerek *négy katholikus missziót és több evangélikus templomot elégettek* és az ott lévő hittéritőket *megölték. Angol csapatok* elindultak a fenyegetett helyekre.

Mi szitotta ezt az uj lázadást? Az udvar-e, vagy orosz kéz, vagy a boxerek maguktól kezdenek ismét véres munkájukhoz? Erről Khinából még nem jött megbizható hir. Az igazi ok valószinüleg a következő: A khinai császárné, ma is teljhatalmu igazgatója Khina sorsának, csak ugy gyülöli az idegeneket ma is mint a nagy háboru előtt. Nyiltan nem dolgozhatik a hatalmak ellen. De egész sor oly dolgot követ el, amelyekről jól tudta, hogy okvetlenül lázadást

fognak támasztani. Nemcsak hogy továbbra is szemet hunyt a titkos forradalmi társulatok működésével szemben, hanem irgalmatlan szigorusággal hajtja be az adókat s a végrehajtókkal mindenütt elmondhatja, hogy az elharácsolt pénz mind az idegenek zsebébe vándorol, a nagy háboru kárpótlása fejében. Még Khinában sem tapasztalt szigorusággal, embertelenséggel zsarolják ki a legszegényebb emberektől is a kárpótlás-kasszába fizetendő adógarast s nem csoda, ha a szörnyü nyomorba jutott nép csak dühvel tekint az idegenekre és rögtön csatlakozik a boxerekhez, mihelyt ezek magasra emelik lobogójukat. Az uj lázadás tehát szintén az anyacsászárnő müve, aki ily módon játszsza ki a nagyhatalmak diplomáciáját.

Peking, május 31.

Csaufut, Csili tartomány kincstárnokát santungi kormányzóvá nevezték ki. *Csaufu* tehetséges ember, a haladásnak és az idegeneknek barátja.

Peking, május 31.

Az idegen követek és tábornokok változtatás nélkül elfogadták a tiencsini khinai közigazgatás visszaállitására nézve megállapitott feltéte eket. Csak azt a rendelkezést törölték, hogy a khinaiak Takuban ne tarthassanak egy hadihaj nál többet. A feltételeket most közölni fogják a khinai kormánnyal s azt hiszik, hogy Khina a szokásos vonakodás után el fogja azokat fogadni. Khina fókifogása az ellen a rendelkezés ellen irányul, hogy a khinai haderőt 30 kilométernyi területen belül szaporitani nem szabad. A khinaiak azt állitják, hogy az a körülbelül 10.000 főnyi katonaság, amely most ezen a területen van, nem elégséges arra, hogy ilyen nagy területet tisztán tartson a rablóktól.

A lemészárolt osztrák és magyar katonák. Tegnap hirt adtunk arról, hogy *négy magyar bakát a montenegrói határon lelőttek montenegrói katonák.* Azóta a belgrádi lapok azt jelentik, hogy a novibazári szandzsákság határán egy *száz közös hadseregbeli katonából álló őrjáratot az albánok lemészároltak.* Erre ronatkozólag egy delegátus kérdésére ma kijelentette *Kállay* közös pénzügyminiszter, hogy *ilyen esetről neki tudomása nincs.* A ma érkezett hir, amely a novibazári szandzsákságban történt esetről szól, annál *valószinütlenebb*, mert csapataink csak a Lim-folyóig haladtak előre és a szandzsákság e részében albánok nincsenek.

A délafrikai béke.

Budapest, május 31.

Londonban minden kétkedés mellett is majdnem bizonyosra veszik immár a béke megkötését és egészen biztosra várják, hogy *Balfour* hétfőn délután 2 óra 30 perckor meg fogja tenni kilátásba helyezett közlését. Addig is a *Daily Express* közlése szerint rendkivüli intézkedések tétettek, hogy *sürgős táviratok érkezése esetén haladéktalanul összehivhassák a miniszterianácsot.* A *Standard* értesülése szerint nem lehetetlen, hogy a vereenigingi boer gyülés szavazatának eredménye Pretóriában már ismeretes, de nem tartják valószinünek, hogy a kormány hétfő előtt megtáviratoztatja a dolgot. Jól értesült londoni politikai személyiségek ugy vélekednek, hogy a kormány a hét lefolyása előtt jelezte volna, hogy a kimenetel még kétes, *ha lettek volna tényleges aggodalmai.* Egyes miniszterektől, köztük *Chamberlaintől*, olyan nyilatkozatok hallatszottak, hogy nem volna célszerü a népet idejekorán a béke hiedelmébe ringatni és hosszabb ideig tartani ebben a hiedelemben. Épp ezért tehát általános az a meggyőződés, hogy *a komány tisztában van a békekötés lehetőségével;* s remélik, hogy Balfour megigért nyilatkozata előtt már nem lesz szükség ujabb miniszterianácsra; de azok a miniszterek, akik a hét végén el szoktak menni Londonból, nem távoztak messzire s minden pillanatban egybehivhatók.

A londoniaknak ez a hitét megerősitik a kontinensről érkező hirek is, melyek szerint az Európában levő *boer vezérférfiak szintén el vannak készülve a békére, bármilyen kinosan érintené is őket az*, hogy az *ő közreműködésök nélkül* történt meg a dolog.

Az angol kormány egyébiránt — mint Londonban tudni vélik, — az utóbbi időben *nevezetes engedményeket* tett a boeroknak. Igy a fegyverletétel dolgában megengedik, hogy azokon a vidékeken, ahol félni kell a bennszülöttektől, a boerok megtarthassák fegyvereiket; és képviseletet engednek nekik a *végrehajtó-tanácsban* is. Ami a *számkivetést* illeti, azt csak azokkal szemben tartják fenn, akiknek engesztelhetetlensége közismert dolog.

Brüsszel, május 31.

Leyds kijelentette, hogy nem csatlakozik az angol ujságoknak *Balfour* beszédéről irt optimisztikus kommentárjaihoz, mert az ő véleménye szerint *a mostani tanácskozás eredménye legfeljebb két-háromhónapi fegyverszünet lesz.* Ha a vereenigingi boerok válasza, amely tegnap érkezett Londonba, kedvező lett volna, ugy az angol kormány bizonyára sietett volna azt ma, a király születésnapján, születésnapi ajándékul közzétenni. A boerok vasárnapig tartoznak arról nyilatkozni, vajjon lemondanak-e függetlenségükről.

London, május 31.

Gray Edvárd, Lord *Roseberynek* egyik buzgó hive, Alnvickban egy liberális gyülésen beszédet mondott, amelyben azt hangoztatta, hogy szivesen látná, ha *a boeroknak jelentékeny segitséget* adnának, hogy farmjaikat ujra fölépithessék és az ország régi állapotát helyreállithassák. Reméli, hogy ha a béke létrejön, a kormány módot fog találni *Délafrika gyarmati önkormányzására.* Azt ajánlja, hogy *nagy federativ délafrikai gyarmatot* szervezzenek és annak a nézetnek ad kifejezést, hogy sem a mostani, sem más kormány *nem lesz képes a feltétlen megadás politikáját követni.* Beszéde végén a gabonavám ellen foglalt állást.

London, május 35.

A liberális lapok *riasztó táviratokat közölnek Fokföldről*, amelyek szerint *a gyarmat helyzete nagyon válságos.* Az angol haderő egyáltalában nem felel meg s *a gyarmat lakosai teljesen ki vannak szolgáltatva a fölkelőknek.*

A csehek obstrukciója.

Budapest, május 31.

A cseh obstrukció réme ismét fenyegetően áll az osztrák törvényhozás előtt. Bécsi tudósitónk jelenti, hogy a csehek a legkomolyabban elhatározták, hogy a miniszterelnöknek a képviselőház munkarendjére vonatkozó inditványát csak az esetben fogadják el, ha a vasuti menetjegyek megadóztatására vonatkozó törvényjavaslatot most leveszi a napirendről. A többi pártok azonban nem támogatják a csehek akcióját és igy nem tartották lehetetlennek, hogy *már a mai ülésben megkezdik a csehek az obstrukciót.* A cseh képviselők közt különben *Koerbernek* egy nyilatkozatát kolportálják, amely szerint a miniszterelnök az esetre, *ha a csehek obstruálnának, együtt fogja tartani a képviselőházat az egész honapon át* s a tartománygyülések ülésszaka elesik.

(A határidőüzlet eltiltása.)

Bécs, május 31.

A képviselőház ma folytatta a gabona-határidőüzlet eltiltásáról szóló törvényjavaslat tárgyalását.

Peschka vezérszónok (pro) azt mondja, hogy az agráriusok alkalomadtán *kényszeriteni fogják a kormányt*, hogy a törvényjavaslatot *ő felsége szentesitése alá terjesszse.* Szóváteszi a károkat, amelyeket a határidőüzlet a mezőgazdaságnak okoz és tagadja, hogy a határidőüzlet megszüntetése tönkretenné a gabonakereskedőket. Pártjának élénk helyeslése között cáfolgatja *Auspitz* tegnapi állitásait, panaszkodik a parasztság és a mezőgazdaság elhanyagolása miatt, holott az iparért minden lehetőt megtesznek, azután *a Magyarországgal való kiegyezésről beszél* és köszönetet mond a miniszterelnöknek *nyilt és erős szavaiért*, amelyet tegnap az urakházában mondott. Csak azt kivánja, hogy a kormány *Magyarországgal szemben tovább is maradjon meg azon az álláspontonn: idáig és ne tovább!* (Élénk helyeslés.)

Pioj előadó zárószavában védi a földmivelésügyi minisztert és *Beck* báró osztályfőnökét a vita folyamán ellenük elhangzott támadások ellen és pártolja a bizottság véleményét *Iro* kisebbségi inditványával szemben.

A Ház 178 szavazattal 10 ellenében elhatározta, hogy *megkezdi a határidőüzletre vonatkozó javaslat részletes tárgyalását.* (Élénk tetszés és taps.) Tárgyalás alatt vannak az 1., 7. szakaszok.

Iro módositást nyujt be az 5. §-hoz.

Az ülés végén **Schönerer** azt kivánja, hogy a Wolf-Vergani-féle régi mentelmi ügyet tüzzék ki a legközelebbi ülés napirendjére. **Wolf** és **Schönerer** között heves szóváltás támad, amelyben *kölcsönösen szidalmazzák* egymást. Az **elnök** kijelenti, hogy Schönerer kivánságát figyelembe fogja venni. Ezzel az ülés véget ért.

(Büntető reformok.)

Az urakháza ma folytatta a költségvetés részletes tárgyalását. A pénzügyminisztérium fejezetét rövid vita után elfogadják és azután vita nélkül megszavazzák a kereskedelmi és a vasutügyi minisztérium előirányzatát. A földmivelésügyi minisztérium tételénél fe szólal gróf **Orsini-Rosenberg**, aki az állami lótenyésztésre előirányzott összeget nem tartja elégségesnek és rendszeres eljárást ajánl a lótenyésztési anyag beszerzésénél. A földmivelésügyi minisztérium tételét azután elfogadják és tárgyalás alá veszik az *igazságügyminisztérium* tételét.

Lammasch udvari tanácsos *a katonai büntető eljárás reformjának sürgős szükségességét* hangoztatja, majd behatóan foglalkozik a kevés hijján *százesztendős polgári büntetőtörvénykönyv* egyes elavult rendelkezéseivel és különösen *a halálbüntetés megszoritását* és a büntetések végrehajtásának javitását ajánlja.

Az ülés további folyamán **Klein** osztályfőnök behatóan foglalkozik a *Lammasch* által érintett kérdésekkel és különösen kiemeli azt, hogy zsengekoru bünösökkel szemben a büntetés végrehajtása körüli eljárás javitására különös figyelem fordittatik. Erre az igazságügyminisztérium költségvetését elfogadják s az előadó inditványára áttérnek a pénzügyi törvény harmadik olvasására. Több bizottsági pótválasztás megejtése után a nyilvános ülést berekesztik és azután zárt ülésen egy immunitási esetet tárgyalt a ház.

(Vihar a költségvetési bizottságban.)

A költségvetési bizottságban ma *vihar volt*, amelyet formakérdés idézett elő. Arról volt szó, tanácskozhatik-e a bizottság akkor, amikor a képviselőház ülést tart. Az elnök, mint maga mondta, *erőszaknak engedett.*

A bizottság mai ülésén a kormánynak a Dunagőzhajós-társaság szubvenciójára vonatkozó javaslatát tárgyalta.

Báró *Call* kereskedelmi miniszter utalt az albizottságban tett nyilatkozatára és hangoztatta, hogy a törvény módositása sem nem remélhető, sem nem szükséges. Van rá remény, hogy *Magyarország megfizeti a szállitás adóját*, ami a társaságnak négyszázalékos nyereséget hozna és pedig akkor, amikor az állam már részesedik a tiszta nyereségben.

Báró **d'Elvert** a tárgyalás elhasztását inditványozza.

Báró **Call** ellenzi a halasztást. A vita során, amikor **Kathrein** elnök már megadta a szót *Kramarznak*, **Lemisch** utal arra, hogy a képviselőház ülése már megkezdődött és ellenkeznék a házszabályokkal, ha a bizottság ugyanakkor üléseznék.

Kathrein elnök kijelentette, hogy már megadta a szót *Kramarznak*. Erre *vihar kerekedett*, amelynek során ilyen tőlkiáltásokat lehetett hallani:

— Tegnap másfél óra hosszáig vártunk a csehekre! Nem türjük, hogy *Kramarz* megsértse a házszabályokat!

Pernerstorfer ezt kiáltotta az elnök felé: Ha nem zárja be rögtön az ülést, a házba megyek és előterjesztem ezt a dolgot. A nagy lárma még tovább tartott, végre az elnök annak kijelentésével, hogy *enged az erőszaknak*, bezárta az ülést.

HIREK.

Budapest, május 31.

— BUDAPESTI NAPLÓ. Május 31-én uj előfizetés nyilt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztassanak a megujitásról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— **Lapunk legközelebbi száma hétfőn délelőtt jelenik meg.**

— **A király a brucki táborban.** *Bruck*ból jelentik, hogy a király a csapatok megszemlélésére ma reggel odaérkezett. Megérkezésekor gróf *Üxküll* hadtestparancsnok és a hatóságok fejei fogadták. A király kiséretében volt *Rajner* főherceg, a három csapatfőfelügyelő, *Kropatschek* tüzérségi főfelügyelő és az idegen katonai attasék. Ő felsége szemlét tartott a 6., 62. és 43. gyalogezredeken és az 1. landwehr-ezreden. — A gyakorlatok félbeszakitása után ő felsége a négy egyesült tisztikarhoz intézett beszédében legteljesebb megelégedését fejezte ki a csapatok kitünő gyakorlatai felől.

— **Császárok találkozása.** Azt a hirt, amely nyomban Loubet pétervári látogatása után keletkezett, hogy *Vilmos* császár is meg fogja látogatni a cárt, most megerősitik. A *Kölnische Zeitung* értesülése szerint ugyanis *Vilmos* császár augusztus 4-én a Hohenzollern-yachton Revalba érkezik és ott találkozni fog *Miklós* cárral, azután pedig jelen lesz az orosz flotta-gyakorlatokon.

— **Nagy Ferenc a katedrán.** Dr. *Nagy* Ferenc volt kereskedelmi miniszteri államtitkár ujra elfoglalja tanári székét az egyetemen. A hivatalos lap mai száma közli hogy a király visszahelyezte a nyugalmazott államtitkárt a tudományegyetemen kinevezése előtt elfoglalt nyilvános rendes tanári állásába.

— **Kitüntetés.** A hivatalos lap mai száma közli, hogy a király *Falvay* Antal budapesti ágostai hitvallásu evangelikus elemi és polgári leányiskolai

igazgatónak a tanügy terén szerzett érdemei elismeréséül a koronás arany érdemkeresztet adományozta.

— **Az 59-esek ünnepe.** *Bécs*ben ma délelőtt megkezdődtek a Rajner főherceg nevét viselő 59-ik gyalogezred ünnepségei az ötvenéves ezredtulajdonosi jubileum alkalmából. Délelőtt tiszti és legénységi versenylövészet volt és délután nagy legénységi ünnepély. Holnapra várják *Alice* főhercegnő és a *toscanai* nagyhercegné és estére *Rajner* főherceg megérkezését.

— **A kivándorlási kongresszus.** Miskolczon megkezdte munkáját az a kongresszus, amely feladatául tűzte ki, hogy mélyre pillantson a kivándorlás kérdésében s megbeszélje a módozatait annak, hogy hogyan kellene a röghöz hozzáláncolni a magyart. És pedig azon a szociológiai alapon, amely nem érzelmi okokkal igyekszik megnyugtatást adni az *anyagi* lételében lehetetlenné vált kétségbeesett tömegeknek, hanem megmutatja az utat és a módot arra, hogy idehaza is megéljen az, aki idegenbe megy a kenyérért. Azzal tudniillik tisztában kell lennünk, hogy a magyar kivándorlót nem a kalandor természete viszi át az ujvilágba, hanem a küzdés a kenyérért. Az a küzdés, ami idehaza a tegnapi és mai viszonyok között hiábavalónak bizonyul. A kivándorlás csökkentése tehát a gazdasági viszonyok változásától, a munka lehetőségétől, a munkabérek emelkedésétől várható — s nem komoly igyekezet az, amely ezt a kenyérkérdést más alapon akarja rendezni, mint a kenyér szempontjából. A miskolczi kongresszus komoly munkára készül. Nyomoruságról van szó, egy nagy vidék, a felsőmagyarországi megyék inségéről és ami ebből következik, arról, hogy a népből a munkabiró elem kiválik és itthagyja a földjét, ami a haza földje is. Ez a téma nem türi meg a kedélyeskedést s hogy a kongresszusok munkáiban szokásos időpocsékolásnak még nyoma se legyen, még csak együttes ebédekre meg hosszu vacsorázásokra se jöttek össze a Miskolczra összegyülekezett urak. Rátértek a tárgyra. Huszonkét felsővidéki megyéből legnagyobb részben már tegnap este megérkeztek a kongresszus tagjai, sok földbirtokos, kereskedő és iparos. Ott vannak báró Rosner Ervin, Szmrecsányi Arisztid, gróf Török József, Péchy Zsigmond, Hámos László, Kállay Zoltán, Bárdossy Jenő és Kramolin Viktor főispánok, gróf Andrássy Sándor, Bujanovics Gyula, Barta Ödön, Dókus Ernő, Hellebronth Géza, Miklós Ödön, Münnich Aurél, Nyegre László, Farkas Ábrahám, gróf Hadik János, Hertelendy László, Lator Sándor, Semsey Boldizsár, Szentiványi Árpád, gróf Zselénszky Róbert, Smialovszky Valér, Zmeskál Zoltán, Halász Zsigmond, dr. Biró Lajos országgyülési képviselők. A kongresszus öt szakosztályban dolgozik. Az együttes ülést Miklós Ödön nyitotta meg s beszéde a kongresszus bevezetése volt voltaképpen az ülés egyetlen tárgya. Azután a szakosztályok tanácskoztak.

— **Egyházi zene Buda-Ujlakon.** A buda-ujlaki templomban junius 1-én zenés-mise lesz. Fényes előadás igérkezik, melyben *C. Saxlehner* Emma, operánk volt tagjának tanitványai az ő vezetése alatt közreműködnek. Előadásra kerülnek a következő számok: *Pange lingua* Seylertől, *Salve Regina* Wawrinetztől és *Quae est ista* Stacketől, az utóbbinak szólórészét *Tötössy* Ella urhölgy fogja énekelni. A többi betéteket négyes és hármas karban éneklik a következő hölgyek: *Fodor* Margit, *Tötössy* Ella, *Demel* Jolán, *Havel* Margit és Elza, *Czogler* Nelli, *Landthaler* Sári, *Keményi* Frida, *Neruda* Ilona, *Csikós* Klára, *Alpár* Ella, *Boytha* Lolo és Emma, *Havel* Károlyné és *Braun* Adolfné. A misét, valamint a betéteket, működelvelkből álló zenekar kiséri *Stacke* István vezénylete alatt.

— **Kettős családi név.** A hivatalos lap mai számának közlése szerint a király megengedte, hogy *Zsögöd* Benő udvari tanácsos, budapesti egyetemi nyilvános rendes tanár, valamint törvényes utódai régi nemesi családnevük alapján, eddigi vezetéknevük helyett, magyar nemességük épségben tartása mellett, a *Zsögöd-Grosschmid* kettős családnevet használhassák.

— **Gajári Géza balesete.** *Gajári* Géza országgyülési képviselőt, mint részvéttel értesülünk, sulyos baleset érte. Gajári *Stéger* Pál huszárszázadossal ma délután szódi birtokára kocsizott. A lovak megvadultak és száguldva ragadták magukkal a kocsit, mig a kocsi széttörött és Gajárit maga alá temetve egy árokba borult. Gajári tizenkét helyen szenvedett sulyos zuzódást és betegen lakására szállitották. Stéger nem sérült meg.

— **A szerb egyházi kongresszus.** *Tallián* Béla, v. b. titkos tanácsos, mint a szerb egyházi kongresszus biztosa mellé titkárul *Joanovich* Pál miniszterelnökségi titkárt rendelték ki.

— **Bánffy Dánielné halála.** Kolozsvár város tanácsa báró Bánffy Dezsőnek — mint a város díszpolgárának — részvéttáviratot nyujtott át. Az erdélyi gazdasági egylet küldöttséggel adatta át részvétiratát. A család és tisztelők részéről számos koszoru érkezett. A kolozsvári zsidó hitközség is nyilvánitott részvétet, valamint a politikai és társadalmi élet kitünőségei.

— **Ingyenkenyér-egyesület.** Azok a nemes és jó szivek, amelyekben megfogamzott az a gondolat, hogy minden éhezőnek jusson egy darab kenyér, hogy éhen ne veszszen ebben a nagy városban többé soha, senki, nem nyugodnak most sem, hogy elmult a tél és az idő enyhültével enyhült a szegény ember állapota is. A kenyeresboltokat becsukták ugyan, mert nagyon megcsappant a forgalmuk, de a jó szivek munkája nem tart pihenőt. Most akarják biztositani a nyomorgóknak a télre való mindennapi kenyerüket. Mindennapra és minden télre. Ezért alapitották meg az *Ingyenkenyér-egyesületet*, amely ezután állandóan gondoskodni fog arról, hogy a kenyérosztó boltokból soha ki ne fogyjon a jó puha kenyér. Amit eddig egy névtelen bizottság végzett, azt a munkát ezentul rendszeresebben, szélesebb alapon fogja cselekedni az uj egyesület, amely voltaképpen nem uj, mert hiszen kétesztendős jótevés hirdette a dicsőségét már születésének pillanatában. Ezt az egyesületet bizonyára nem kell valami nagyon beajánlanunk a közönségnek. Mindenki szivesen adja oda fölösleges filléreit, hogy kenyér legyen belőlük, jó, meleg, puha kenyér.

Az *Ingyenkenyér-Egyesület* tegnap tartotta meg alakuló közgyülését dr. *Rózsavölgyi* Manó elnöklése alatt. Az uj egyesület átveszi a kenyérosztó-bizottság pénzkészletét és a kenyérosztó helyiségek berendezését, s az ősztől fogva folytatja majd a bizottság munkáját, az eddiginél még szélesebb alapon. Az alakuló közgyülésen megvitatta és elfogadta az alapszabálytervezetet, azután megválasztotta a tisztikart és az igazgatóságot. Elnök lett *Neuschlosz* Marcel, alelnökök: *Glück* Frigyes és dr. *Rózsavölgyi* Manó, igazgató *Wilczek* Gusztáv. Az igazgatóság tagjai: *Biehn* Henrik, *Berger* Fülöp, dr. *Bihari* Mór, *Breitner* L. Zsigmond, *Dósa* György, *Déry* Izidor, *Develák* Károly, dr. *Dévai* Ignác, *Gallia* Vilmos, *Gundel* János, *Havas* Emil, dr. *Katona* Béla, *Kammer* Benő, *Klősz* György, *Kaufmann* Sámuel, *König* Lajos, *Krausz* József, *Leipziger* Vilmos, *Mauthner* Mihály, *Méri* Dávid, *Mérő* Lipót, dr. *Mezei* Ferenc, *Neuschlosz* Ödön, *Novák* Ferenc, *Pay'r* Ede, *Quittner* Zsigmond, *Rothauser* Miksa, dr. *Sgalitzer* Gyula, *Schulz* József, *Schwarz* Jakab, dr. *Schermann* Adolf, dr. *Soltész* Adolf, *Steller* Adolf, *Uhl* Sándor, *Urbán* Zsigmond, *Telepy* Károly, *Thoman* István, *Vészi* József és *Zipernovszky* Sándor. Számvizsgálóknak *Biehn* Jánost, *Fluez* Józsefet, *Goldzicher* Gézát, *Márkus* Samut és *Wallersdorfer* Pált választották meg. Az évi legkisebb tagdij öt korona. Aki legalább tizenöt koronát adott az egyesületnek az év folyamán, annak a közgyülésen szavazati joga van.

— **Az altisztek fillérei.** Gyulafehérvárról hét korona 20 fillért hozott nekünk a mai posta: a 12-ik hidász-zászlóalj tizenhat magyar érzelmü altisztje küldte, hogy egy tavaly elhunyt magyar szobrász, *Kölló* Miklós emlékére emelendő szobor alapjához csatoljuk. Eljuttatjuk rendeltetése helyére abban a tudatban, hogy ama szobor bronzjában ez a szerény összeg a legértékesebb, a legtisztább ércanyagot képviseli, amely a szeretet kohóján ment által. Ez a hét korona több, mint a gazdag emberek vadonatuj százasai: olyan emberek adták, akik maguk is szerényke pénzhez jutnak csak s a holt szobrász emlékének diszére még ebből is juttatnak. A legszebb adomány, amelyeket szoborba olvasztanak.

Az adakozóknak, akik valamennyien altisztjei a Gyulafehérvárott állomásozó 12-ik hidász-zászlóaljnak, névsora a következő: Bács Albert 50 fillér, Boér Gyula 50 fillér, Bucs Géza 50 filiér, Derzsy Dénes 50 fillér, Derzsy Gergely 50 fillér, Dimény Sándor 50 fillér, Gál István 50 fillér, Gönczy Miklós 50 filiér, Heller Sámuel 50 fillér, Kisgyörgy Elek 50 fillér, Kozma József 50 fillér, Marosán József 50 fillér, Major Sándor 50 fillér, Ikei Henrik 20 fillér, László Lőrinc 20 fillér, Miklós Mihály 30 fillér. Összesen 7 korona 30 fillér.

— **A nemzetközi diákszövetség kongresszusa.** A *Corda Fratres* nemzetközi diákszövetség magyarországi osztálya serényen munkálkodik az őszön *Budapesten* tartandó kongresszus előmunkálatán. A rendező bizottság, amelynek az élén *Zsembery* István áll, a napokban 4000 meghivót és felhivást küldött szét a világ minden tájára. A bizottság most egy kalauzt készit, amelyben tömören beleloglalja mindazt, amit a külföldi diáknak Magyarországról tudnia kell. Az ismertető részben a kalauz taglalni fogja röviden Magyarország közjogi helyzetét, történelmét és több képben bemutatja fővárosunkat is. Ezt a füzetes munkát megküldik a világ összes egyetemeinek és a kongresszuson ingyen fogják osztogatni.

— **Megőrült udvari operaénekes.** Bécsből táviratozza tudósitónk, hogy *Reichenberg* Ferenc udvari operaénekes, akit néhány hét előtt nyugdijaztak, megőrült. Az éjszaka dühroham tört ki rajta és reggel Döblingbe szállitották a szerencsétlen énekest.

— **Házasság.** *Weiss* Zsigmond, Weiss Mór lévai földbirtokos és nagykereskedő fia ma tartja eljegyzését *Weriheimer* Sándor nagyszombati nagykereskedő leányával, Eugénia kisasszonynyal.

Engelsmann József óbecsei nagybirtokos, megyebizottsági tag leányát. Rózsikát eljegyezte dr. *Erdős* Jeromos ügyvéd Hódmezővásárhelyről.

— **Megrendszabályozott egyetemi tanár.** A bécsi egyetem hirneves tanára *Schrötter* ellen az osztrák kormány fegyelmi vizsgálatot rendelt el. Érdekes a története ennek a megrendszabályozásnak. Schrötter tanárnak azt rótták fel bünéül, hogy fiát, Hermannt, aki maga is jónevü orvos, a klinikán maga mellé vette és megengedte neki, hogy ott rendeljen, jóllehet, nem tartozik a kórház kötelékébe. Nem lehetetlen, hogy ezzel a megrendszabályozással az egyetemi tanács annyira kedvét szegi a hirneves tanárnak, hogy esetleg ott hagyja kathedráját.

— **Liszt Ferenc szobrának leleplezése Weimarban.** Nyolcesztendővel ezelőtt egy előkelő müvészekből álló bizottság gyüjtést inditott Liszt Ferencnek Weimarban fölállitandó szobrára s 1899. januárjában már olyan summa állott a bizottság rendelkezésére, hogy kiirhatták a pályázatot is a szobor mintájára. Liszt Ferencet sokkal inkább érti a külföld, mint mi. Tagadhatatlan az, hogy nem vagyunk elég liberálisak ezzel a hatalmas zsenivel szemben, aki elszakadt tőlünk nyelvben s talán érzésben is, de akit ennek dacára a magunkénak kellene vallanunk, még akkor is, ha ő maga tiltakozott volna ellene. Olyan kevés az igazán nagy emberünk, hogy könnyelmü játék elpazarolni közülük csak egyet is. Annál is inkább, mert a magyar nagyságokra vércseszemmel les a külföld, különösen Ausztria s amint szerét ejtheti, magának vindikálja valamennyit. — A weimari szobor készen áll és leleplezési ünnepére nagy sokadalom van a kis városban. Zászló leng az utcákon és tömérdek idegen érkezett az ünnepségre. Maga az ünnep ma ment végbe. A szobrot Hahn müncheni szobrász készitette s a Liszt-muzeum melletti parkban, Goethe és Schiller szobrainak közelében állitották föl a szép emléket. A leleplezésen Magyarországot gróf Zichy Jenő képviselte. A magyar kormány nevében koszorut tett le a szobor talapzatára. Ott volt a zeneakadémia két tanára, Szendy Árpád és Thomán István is, akik nemzetiszinü szalaggal diszitett babérkoszorut vittek magukkal a leleplezésre. Este az udvari szinházban előadták a Szent Erzsébet legendát, amit tudvalevőleg 1865-ben, Budapesten mutatott be először a mester.

— **Csalás táviratta.** *Buchhalter* Samu földbirtokos e hó 27-én Egerben táviratot kapott Budapestről. A táviratban a következők voltak:

> Apám, küldj azonnal 250 koronát, nagyon meg vagyok szorulva. A pénzt küldd a címemre. Fiad *Gyula*.

Az apának feltünt ugyan, hogy fia, aki jómódu, családos ember, ennyire pénzzavarba jutott, de azért elküldte a kért összeget. Pár nap mulva azután találkozott a fiával és megkérdezte, hogy miért kellett oly sürgősen a pénz.

— Én nem kértem pénzt, de nem is kaptam. Különben is a kérdéses időben nem is voltam a fővárosba.

Erre természetesen feljelentést tettek a rendőrségen, amely kinyomozta a csalót. *Grünfeld* Gyula 25 éves tiszabasai születésü, többször büntetett munkanélküli ember személyében. Tudta azt, hogy *Buchhalter* fia ninos a fővárosban és igy a lakáson nem kézbesithetik a pénzt. Elment hát a főpostára és egy büntársával, aki még ismeretlen, igazoltatta magát, mint Buchhalter fia, és felvette a pénzt. Grünfeld ellen csalás és okiratharnisitásért inditottak vizsgálatot.

— **A merényletek ellenszere.** Amit oly régóta keresnek fejedelmi udvarok és kormányok: a merényleteket alaposan elháritó ellenszert fölfedezte az uj orosz belügyminiszter: *Plehve* ur. Egy pétervári táviral jelenti ezt, de hogy mi az uj arkánum, arról nem kaptunk hirt. Amolyan titkos háziszer lesz ez is, amely nem árt, de nem is használ. Mindenesetre az oroszoknak lehet a legnagyobb praxisuk ebben a kérdésben. Kérdéses, beválik-e az uj ellenszer. A legközelebbi merénylet majd megmutatja.

— **Bányarobbanás.** Varsóból táviratozzák, hogy a breznai bányában tegnap robbanás történt, amely 15 munkást megölt. 12 bányász megmenekült. A szerencsétlenül járt bányászok egytől-egyig lengyelek.

— **Halálozás.** Münchenből táviratozzák: Ma reggel elhunyt *Eichleiter* Antal, aki a hatvanas években élénk szerepet vitt hazánk ipari életében. Az elhunyt első igazgatója volt a Ganz és Társa Részvénytársaságnak és mint ilyen kiváló érdemeket szerzett a hatalmas vállalat jó hirének megteremtése körül. Eichleiter Antal több éven át alelnöke volt a budapesti Ipar- és Kereskedelmi Kamarának és résztvett egy ideig a Salgótarjáni Kőszénbánya Részvénytársaság igazgatásában is. A temetésen *Mechwart* András, az elhunyt sógora fogja képviselni a Ganz-gyárat, amelynek igazgatósága és tisztviselői koszorukat küldenek a társaság egykori érdemes igazgatójának koporsójára.

Rozvány György ügyvéd, 48-as honvédhadnagy 84 éves korában Nagy-Szalontán meghalt.

— **Országos testnevelési tanács.** A testi nevelés faktorai, különösen tornatanárok, orvosok, iskolaigazgatók s azok a pedagógusok egyáltalában, akik a test nevelésének fontosságát egy szinvonalra helyezik fontosság dolgában az agy fejlesztésével — nemzetközi kongresszusra jöttek össze tavalyelőtt Párisban. Megbeszéltek, letárgyaltak sok üdvös inditványt s amikor eloszlottak, azzal váltak el egymástól, hogy minden nemzet képviseletéből egy-egy kongresszusi tag részvételével nemzetközi bizottságot alakitottak a további munkára. A nemzetközi bizottság magyar tagja hazaérkezve, itthon se hagyta elaludni a kérdést s bizalmas értekezletre hivta össze a testi nevelés iránt érdeklődőket. Az értekezlet ujra meg ujra összeült és megfontolt, komoly munkájának az eredménye az a memorandum, amelyet ma nyujtott át a kultuszminiszternek Berzeviczy Albert vezetésével egy deputáció. Arra kérik ebben az irásban a minisztert, hogy azoknak a tanácsadó bizottságoknak a mintájára, amelyek a minisztérium szolgálatára állanak ugyan, de nem a minisztérium kebeléből, hanem kivül álló szakférfiakból alakultak meg, alakitson *Országos Testnevelési Tanácsot*. Hogy legyen egy tisztán az ideális tartalomért küzdő fóruma a nevelés ezen nem éppen elhanyagolt, de nem is igen dédelgetett oldalának is. A memorandum aláirói azt mondják, hogy az ifjuság nevelésében ez a szempont van legalább is olyan fontos a hazára, a jövendőre nézve, mint bármi olyas cél, amelynek szolgálatára tanácsot alakitott a minisztérium. Ezt nem is kell tulságosan bizonyitani, különösen nem Wlassics Gyula előtt, akinek a miniszterségével kezdődtek el az országos tornaversenyek és aki sokszor megmutatta már, hogy nagy érzéke van a tanulóifjuság testi épségének istápolása iránt. A memorandum szerint az alakitandó Testnevelési Tanácsnak körülbelől ez kellene, hogy legyen a munkaköre:

a) Saját kezdeményezéséből:

1. javaslatokat tesz az iskolai testi nevelés lehető legtökéletesebb szervezésére vonatkozólag;

2. hatásköréhez mérten és szervezetének módjához képest terjeszti a testgyakorlatokat az iskolán kivül.

b) Ráruházott állandó jellegü feladatok:

1. a testgyakorlati oktatásnak és a tornatanárképzésnek felügyelete; és

2. az országos ifjusági versenyek rendezése körüli közreműködés.

c) Hozzá utalt egyes kérdésekre véleményt mond.

d) Mindezen munkásság alapjaként a testi nevelés tudományának fejlesztése és e célból állandó összeköttetés a külföldel.

A kultuszminiszter örömmel fogadta az életrevaló ideát s ilyenformán már valószinüleg nemsokára akcióba lép a Testnevelési Tanács. Agilitásától sok aktuális és, sajnos, régóta aktuális kérdés megoldását várhatjuk. Ilyen a kirándulások, a játékok dolga. A memorandumot különben *Berzeviczy* Alberten kivül *Bély* Mihály tornatanár, *Erődy* Béla tankerületi főigazgató, dr. *Juba* Adolf iskola-orvos, *Kemény* Ferenc reáliskolai igazgató, *Kovács* Rezső tanár, *Maurer* János, a Nemzeti Torna-egylet müvezetője, *Nagy* László képzőintézeti igazgató és *Thanhoffer* Lajos egyetemi tanár irta alá.

— **A bécsi milliós kártyajáték.** Bécsből jelentik: Az urakháza mai zárt ülésében helyt adott a bécsi biróság megkeresésének gróf *Potoczky* és gróf *Bavarowsky* kiadatása iránt, kik a Jokey-klubban lefolyt milliós kártyajátéknál érdelve voltak.

— **Vasárnapi munkaszünet.** A következő rövid-, divat- és rőfös-áru kereskedők junius 8-tól augusztus 1-éig közös megállapodás folytán zárva tartják üzletüket vasárnapon át: Löwy és Spitzer, Rosenberg és Quitt, Klein Antal, Ausch Gábor, Grossmann Mór, Leichtner Miksa, Zoltán Dezső, Elsner J. Tódor, Zerkowitz testvérek, Guttmann Mór, Weisz Samu, Radó Lajos, Polónyi Henrik, Deutsch Kálmán és társa, Rusznyák Dávid, Friedmann Mór, Adler D. Adolf, Weinberger Márton, Sternberger Berta, Feldmann N., Schrank és Blau, Stern Benedek, Bleier Mór, Pfeiffer K., Fleischmann Tivadar, Kovács Viktor, Pollák Zsigmond, Szabó I. Jakab, Weisz Sarolta, Barta Adolf, ifj. Neumann Simon.

— **A nápolyi panama.** Ma nyilvánosságra jutott *Saredo* szenátor egy jelentése arról a vizsgálatról, melyet az olasz kormány megbizásából teljesitett Nápolyban, az ismeretes panama-ügyben. Ezuttal *Nápoly kerületének közigazgatásáról* van szó, melynek már egy soldot se kölcsönöznek, ugy hogy az *komoly válságba* került. Itt is ugyanolyan kétes egyéniségek uralkodtak, mint Nápoly városában és ennélfogva az állapotok is ugyanolyanok. A közuti- és bajótársaságok oktalan segélyezése, melyek a segélyösszegek nagyobb részét *megvesztegetésekre forditották*, hogy ezzel kötelezettségeik teljesitése alól kibujhassanak, továbbá hallatlan pazarlások a középitkezéseknél, melyeket részben minden cél nélkül emeltek, *csakhogy éppen sikkaszthassanak és vesztegelhessenek*, ezenkivül a nápolyi *ismertebb lapok megvesztegetése*, hogy őket hallgatásra birják és még több ilyesféle. Nápolyban e csunya dolgok nem keltettek nagyobb izgalmat.

— Már rég tudtuk, — mondogatták a polgárok. Mindenki régtől fogva ismeri azokat, akik a közjavakat saját céljaikra forditották. Most csak néhány ujfajta parazitát fedeztek fel: a helytartósági ajtónállókat és inasokat, akik a nagyokat utánozva, pompásan értettek ahhoz, hogyan kell busás jutalmakat nyujtó költségvetést szerkeszteni. Naponta 6 darab szappant használtak fel egyenkint (Nápolyban tudvalevőleg a tisztaság orgiákat ül); a szappan *darabját 1.25 lirával* számitják. Az ajtónállók mindig *első osztályon* utaztak. Ruhakefét havonta kettőt használtak fel, *darabját 9 lirájával*, ezenkivül sok csomó játékkártyát is (melyeket *szintén a költségvetésben számoltak el*). E hü szolgákon mulat most Nápoly itja, véne. Mindenki azt mondja róluk:

— Ezek aztán értik a mesterségüket! Látszik, hogy jó iskolába jártak!

— **A pécsi vékony deszkakerités.** Pécsett feloszlott a bicikliták egyesülete. Nem tudjuk, hogy miért, fölloszlott. Miután pedig már nem létezett egyesület, arra se volt szükség, hogy birói emelvény és a publikum számára épült tribün álljon a rendelkezésére. Azt tehát kéz alatt, olcsón, éppen csak hogy megtérüljön valami a befektetésből, eladták azoknak az uraknak, akik a jövő hó tizenötödikén lóversenyt rendeznek. Miután ez a vásár megtörtént, éppen csak a pálya keritése maradt meg az egyesület vagyonában. Az is eladó volt — tegnapig. Ma már se hire, se nyoma. Hirtelen széthordták az egész keritést a város szegényei. Nem tolvajok, akik az éj fekete köpenyege alá huzódva dolgoznak, hanem békességes, jámbor, jószándéku emberek és pedig fényes nappal. Jöttek minden oldalról a fejszével, baltával s csendes pipaszó mellett egymáshoz átbeszélgetve szétszedték a keritést. Aztán fölpakkolózott mindenik, vitt deszkát, palánkcölöpöt s ahogy elballagott hazafelé, el is köszönt a többitől: — adjon Isten. Valahogy bejutott a hire a nagy hurcolkodásnak és gyors kerekü bicikliták karikáztak ki a tetthelyre, de már nyoma se volt a pályának. Éppen csak valami vakondturásformák egymástól szabályos három-négyméternyi távolságban, körben. A cölöpök helye. Hétezer deszkát és hatszáz cölöpöt hordtak szét a szegény emberek, akikre persze gyorsan lecsapott a rendőrség. Visszavették tőlük a deszkát s valamennyi törvény elé kerül lopás miatt, pedig hát nem hibásak ők. Egy munkás, aki a birói emelvény szétbontásánál dolgozott, valami olyast mondott, hogy a palánkot most már oda lehetne adni a szegény embereknek. Ez az egyéni vélemény vándorutra indult s mire eljutott a szegény emberekhez, már ugy szólott, hogy az urak odaadták a palánkot azoknak, akiknek nincs tüzrevaló fájuk. Egyik is ugy hallotta, a másik is, mindenik hallotta — s nehéz sor lesz kitalálni számukra olyan büntetést, ami ne sujtsa őket tulságosan.

— **Angol gazdák körutja.** *Szerencsről* táviratozzák: Az angol gazdák *Szerencsre* érkeztek, hol báró Harkányi János, Bernáth Béla országgyülési képviselő és Pintér István főszolgabiró fogadták őket. A cukorgyár és a kassai gazdasági tazintézet által ott rendezett árpa-kiállitás megtekintése után Tarcsalra mentek, hol Pogány Vazul szőlészeti felügyelő kalauzolása mellett megnézték a királyi udvartartás szőlőit s pincéit. A szőlő nagy borházában ebéd volt, mire *Mádon* át *Tályára* rándultak, hol Bernáth Béla kalauzolta őket. Este visszatértek Szerencsre és éjfélkor *Miskolcra* utaztak.

— **Alaptalan támadás az ügyvédek ellen.** A *Budapesti Ügyvédi Kamara* választmánya mai üléséből a következők közlésére kért fel bennünket:

Dr. *Grün* Ede budapesti ügyvéd letartóztatása alkalmából a *Pesti Hirlap* május hó 30-án megjelent számában a budapesti ügyvédi kart mélyen sértő s a Budapesti Ügyvédi Kamara vezetőségét mulasztással vádoló közlemény jelent meg. A Budapesti Ügyvédi Kamara választmánya *méltatlankodással utasitja vissza a közleményben foglalt, az ügyvédi kar ellen intézett alaptalan vádakat.* Indittatva érzi magát továbbá a közvélemény figyelmét felhivni arra, hogy a fegyelmi biráskodás tárgyát ügyvédi kötelességszegések és az ügyvédi kar becsületét és tekintélyét sértő cselekedetek, nem pedig büntetendő cselekmények képezik, amely utóbbiak tárgyában — bárki kövesse is el azokat — a büntetőbiróságok itélnek. A kamara választmánya éber és élénk figyelemmel kiséri tagjainak müködését, azok felett azonban csakis akkor biráskodik, ha konkrét panasz kerül eléje. A fegyelmi bíróság müködésének szigorát tanusitja, hogy évek óta alig merült fel eset, melyben a másodfokban biráskodó királyi Kuria a fegyelmi bíróság itéletét szigoritotta volna. A ma érvényben levő ügyvédi rendtartás, sajnos, nem ad módot gyorsabb és hatékonyabb eljárásra. E hiányokat éppen az ügyvédi kar panaszolja állandóan és rendszeresen sürgeti az ügyvédi rendtartás megfelelő reformját. Tájékozásul szolgáljon, hogy ha egy ifi azt panaszolja, hogy az ügyvéd az ügyfelet illető pénzeket jogtalanul visszatartja: a törvény a felet a törvényszékhez utasitja a panaszával, mely három bíróságot jár meg, amig végleges elintézést nyer. Csakis ezután kerülnek az iratok a fegyelmi bírósághoz, ahol a fegyelmi eljárás befejezéséig még három izben van helye felebbvitelnek a királyi Kuriához. Egy-egy ilyen jogorvoslat elintézése rendszerint hat hónapot vesz igénybe. A fegyelmi bíróság itélkezésének alaposságát a királyi Kuria helybenhagyó határozatai igazolják; az eljárás meneténck hosszuságán egyedül az ügyvédi rendtartás reformja változtathat.

— **Négyszázezerkoronás végrendelethamisitás.** Érdekes ügyben folytat egypár nap óta vizsgálatot a fővárosi rendőrség. Arról van szó, hogy nemrégiben meghalt a fővárosban egy ismert nagybirtokos, akinek négyszázezer koronát kitévő hagyatéka életének utolsó napjaiban ugy eltünt, hogy mire az örökösök jelentkeztek, a tekintélyes vagyonból alig maradt valami. Egyelőre még ismeretlen tettesek ellen folyik a vizsgálat, de valószinü, hogy már a közeli napokban megtudják az érdekeltek a rendőri nyomozás révén, hogy hová lett a rengeteg vagyon. *Horváth* Sándor földbirtokosnak a vagyonáról van szó. Az öreg ur, aki a Garai-utca 14-ik számu házban lakott, pár hónappal ezelőtt meghalt. Kiterjedt és előkelő rokonsága volt neki a fővárosban, akik előkelő temetést rendeztek neki. Pár nappal a temetés után a rokonság érdeklődni kezdett a végrendelet és a hagyaték iránt s arra a megdöbbentő tapasztalatra jutottak, hogy a közel négyszázezer koronás hagyatékból alig maradt pár ezer korona. Egy végrendeletet is találtak, amely azonban olyan különös és gyanus intézkedéseket tartalmazott, hogy az örökösök kételkedni kezdtek az okirat valódiságában. A felmutatott végrendelet szerint az öreg ur nagyon mostohán bánt el két rokonával, *Horváth* Andorral és lovag *Arlowval*, az ismert fővárosi vivőmesterrel, akikkel pedig életében a legjobb viszonyban volt. A két mellőzött rokon végre is a rendőrséghez fordult a végrendelet ügyében. Ügyvédjükkel, dr. *Vargay* Istvánnal bünvádi feljelentést tettek egyelőre azok ellen az ismeretlen tettesek ellen, akik egyrészt a végrendeletet meghamisitották, másrészt pedig a hagyaték nagy részét elloptak. A főkapitányságon az ügyet *Markovics* Imre fogalmazónak osztották ki, aki megejtette az előnyomozatot s miután kideritette, hogy kik érintkeztek az elhunyt Horváth Sándorral élete utolsó napjaiban, a vitás végrendeletet átküldte a hagyatéki bíróságnak. Egyuttal megkereste a bíróságot, hogy a hagyaték letárgyalása után küldje vissza az aktákat a rendőrségnek, hogy a bünügyi eljárást folytathassa.

— **Nyilatkozat.** Felkéretünk a következő sorok közlésére:

Igen tisztelt szerkesztő ur!

A *Magyar Nemzet* és a *Magyarország* hasábjain ma tendenciózus értesitések jelentek meg, amelyekre engedje meg, hogy b. lapjában röviden a következőkben válaszoljak.

A *M. N. illetékes helyről* vett értesülése azt a valótlanságot állitja, hogy egy elenyészően kis turbulens csoport minden áron fel akarja dulni a Mérnök és Epitész Egyesület békéjét.

Hogy ez valótlanság és rágalom, misem bizonyitja jobban és eklatánsabban, mint éppen az egyesület április hó 27-iki rendkivüli közgyülése, amely csakis és *kizárólag* ez „elenyésző kis turbulens csoport“ iniciativájából, *egyhangulag* (de igazán egyhangulag!) hozta meg 300—400 tag jelenlétében határozatait a nyilvános tervpályázatok dolgában.

Valótlanság továbbá az is, hogy a tegnapi gyülés egyhangulag szavazott bizalmat Czigler elnöknek. Ez nem történt meg! Mert éppen társaim és én követeltük a szavazást, azonban lezugtak bennünket és szavazásra nem is került a dolog.

Végül valótlanság az is, hogy a gyülést *rendben* rekesztették be. Még csak azt sem lehetett elmondanom a hirtelen és váratlan berekesztés folytán, hogy az elnök által mondottakat nem vehetem tudomásul. Különben is igen furcsa perspektiva nyilhatik az illetékes helyről ha „rend“-nek látja azt, a mikor az emberek egymásnak mennek felbőszülve. Botrány volt az kérem tisztelettel, — egész közönséges botrány!

A *Magyarország* t. cikkirójának csak ennyit: Igaz ugyan, hogy közöttünk immáron nem fiatalok közölt, — igen sok a fiatal erő is, — de ennek csak örülünk! Mert a fiatalság talán lehet bün, de a kopaszok szerint mindenesetre *irigylendő* bün. Az Egylet vezetőségének hypokrizise pedig kitünik cikkiró naiv argumentációjából, hogy azért nem viszi az Egyesület tagjait rendes fogadása napokon a miniszterek elé (amikor ugyanis mindenki jóleve értesithető volna) mert akkor nincs elég idő arra, *hogy a küldöttség a miniszter figyelmét a memorandum lényeges pontjaira felhivja.*

Risum teneatis!

Ezzel szemben csak utalok arra, hogy az a küldöttség, amely máris megjelent Láng Lajos ő Excellenciájánál, az nem a rendes fogadási időben jelent meg, — mindazonáltal akkor sem volt elég ideje arra, hogy a memorandum lényeges pontjait előadta volna. Ez tehát naivitás lehetne, ha nem volna hypokrizis!

Végül pedig csak mérsékelje a cikkiró ur hangos örömét a fölött, hogy kivonultunk az Egyesületből. Igenis meg fogjuk alakitani az önálló magyar épitő-müvészek egyesületét, mert arra szükség van, hogy valahol az épitészek mindenféle illetéktelen gépészektől, iparosoktól mentes gyülésekben tanács-

kozhassanak, csakis őket érdeklő dolgokról, — de azért a Mérnök- és Építész-Egyletben is benn fogunk maradni és nem fogunk megszünni egy percig is ostromolni a már tarthatatlan és egészségtelen ál apotokat, — mindaddig, amig be nem következik a purifikáció.

Ifj. Bobula János.

— **Képek a delegációból.** A *Vasárnapi Ujság* legujabb számában *Boross* Samu kollégánk érdekes reflexiókat közöl a jelenleg Budapesten ülésező delegációról. Első sorban gróf *Goluckowski* Agenor külügyminisztert és két osztályfőnökét, gróf *Lützow* Henriket és *Mérey* Kajetánt mutatja be ugy irásban, mint képben, majd több pillanatfölvételben örökiti meg a delegáció érdekesebb alakjait. A nagy megfigyelőképességgel és jeles tollal irott cikkből közöljük a következő, gróf *Lützow* Henrik külügyminiszteri első osztályfőnökre vonatkozó sorokat, amelyek élénken illusztrálják, hogy milyen nagy barátja és tisztelője gróf Lützow elhunyt nagy mesterünknek, Munkácsy Mihálynak:

Párisban, ahol mint nagyközvetségi tanácsos működött, különösen megbarátkozott Lützow Munkácsyékkal, akiknél mindennapos vendég volt. Gyakran mondogatta a megboldogult mester, hogy milyen kár ezért a *Lützow*ért, hogy nem magyar. Hivatalában komoly és szigoru volt, de társaságban, különösen magyar társaságban, mintha kicseréték volna. Munkácsy nagy betegsége idején gróf *Lützow* Drezdában volt az osztrák-magyar monarkhia követe. Oda is elvitték Munkácsynak utolsó alkotását, az *Ecce homot*. A Kunstverein ahol a képet ki akarták állitani, akadékoskodott és nehezen volt rábirható, hogy a Brühistrassen levő palotáját átengedje a kép számára. Ekkor Munkácsyné felkért, keressem fel régi barátjukat, Lützow grófot. A gróf, kinek előadtam megbizatásomat, a lehető legelőzékenyebben fogadott. Azonnal kihallgatást kért a királytól és kieszközölte, hogy a Munkácsy képének átengedjék a Kunstverein nagytermét. Sőt előzékenységét még azzal tetézte, hogy a megnyilás után a szász király is elhozta, aki két izben is ellátogatott a Kunstvereinba, első alkalommal szárnysegédével és Lützow gróffal és azután a királyi család többi tagjaival.

— **A tüzoltók összgyakorlata.** Ma reggel a főváros egész tüzoltósága összgyakorlatot tartott a Szemere-utca 7. számu budapesti gőzmalomban. Reggel fél nyolc órakor egyszerre értesitették a kerületi tüzőrségeket. A kivonulás rendkivül gyorsan megtörtént, amely után megkezdődött a gyakorlat. A gyakorlatot *Szerbovszky* Szaniszló főparancsnok és *Janitsek* Andor tüzelőügyelő vezették. A gyakorlat tényesen és bámulatos együttességgel ment végbe. A tüzoltók mint valami nagy gyáriüzemi rohanták meg az épületet és ez alkalommal az uj szivattyut is kipróbálták.

— **Szélhámos kölcsönkérő.** *Diósgyné-Handel* Berta asszonyhoz, az Opera müvésznőjéhez ma délelőtt egy hordár *Balassa* Jenő, a Vigszinház müvészének névjegyét vitte fel, amelyen ez 30 forint kölcsönt kér a müvésznőtől. Diósgynénak feltünt a dolog és egy üres borítékot adott át a hordárnak, amit ez egy utcasarkon várakozó fiatalembernek kézbesitett. A dologról értesitették a sarki rendőrt, aki a szélhámos fiatalembert bekisérte a rendőrséghez. Bérczi kapitány azonban kényelem volt szabadon ereszteni, mivel a dolog nem volt rábizonyitható. *Balassa* Jenő, a Vigszinház müvésze a nevével való visszaélés fölött felháborodva figyelmezteti a közönséget, hogy hasonló szélhámoskodásnak ne üljön fel.

— **Kreol-szépségek Budapesten.** A városligeti tündérváros: *Ós-budavára*, juniusi uj müsorát vasárnap mutatja be. A müsor fénypontja ezuttal egy amerikai kreol női csoport, amely *Nini Diva* excentrique vezetésével gyönyörü dolgokat produkál. A sötétbőrü szépségek előreláthatólag gyorsan megszerzik a közönség kegyét, éppugy, mint a tavalyi kitünő néger társulat. *Friedman* igazgató e pompás attrakció szerződtetésével is azt bizonyitja, hogy a varieté terén elsőrangu szakember, aki semmi költségtől és fáradtságtól sem riad vissza, csakhogy minél többet nyujthasson a közönségnek. Az uj juniusi müsort ezenkivül még több ilyen hirneves specialitás disziti. A szabad területen működő világhirü léglornászok szerződését meghosszabbitotta az igazgató. E remek szám ezután is esti 9 órakor, (vasárnap és ünnepnapon délután 5 órakor is) látható. *Ós-Budavárának* különben, mostanság szép estéi vannak, mert a szórakozni vágyók mindennap zsufolásig megtöltik. A sok mindenféle látnivaló között a *Prandi*-féle jeles *Mechanikai Szinház* is nagyban vonzza a látogatókat, legkivált a családokat, mert a gyermekeknek nincs ennél jobb szórakozásuk. A honvédzenekar pavillonját is sürüen veszi körül a hallgató közönség. Szóval *Ós-Budavára* teljes pompájában ragyog és megérdemli, hogy mindenki, aki estéjét gondtalanul szórakozva óhajta eltölteni, oda látogasson.

— **Rendkivüli cikkek elárusitása** most, hétfőn, kedden és szerdán a *Párisi Nagy Arubáz* gyermekruházati osztályában következik; lásd a hirdetést. E cikkek föltünő olcsóságuk daczára disztingváltak és a legjobb uri közönségnek ajánlhatók.

(x) **Utánzó-mánia.** Mig a nagy nyugati államokban, különösen Angol- és Franciaországban mindenki szégyennek tartja más ember szellemi termékét utánozni; annyira, hogy nem akad például divatárusnő, aki egy másiknak kalap modelljét utánozná, nehogy ezzel kiállitsa magáról a szégyenletes szegénységi bizonyitványt — addig mináluuk, sajnos szégyenkezés nélkül veti magát a konkurrencia egy-egy jól bevált szellemi terményre. Föliemitjük rikító például, hogy ezelőtt tizenhét évvel goudos alapos tanulmányozás, sok kisérletezés után *Krieger* György Kálvin-téri gyógyszerész szárnyaira bocsátotta az első arcszépitő krémeket, a kréme Marguerite és az Akácia arc-krémet, amelyek kiváló sajátságaiknál fogva egy csapásra megnyerték a hölgyközönség rokonszenvét. Eszrevették az önálló szellemi munkára képtelenek, hogy itt pénzt lehet keresni s ma már a piripócsi borbély is arc-krémet készit. De milyenek ezek a gyarló, pár hatosért árult s a szegény cselédleányok keresményére alapitott utánzatok a valódihoz képest! — Az eredeti Kriegner-féle kréme Marguerite 4 K. Akácia arc-kréme 2 K. Akácia-szappan 1 K. Akácia-puder 1 korona. Kaphatók Budapesten a Kálvin-téri gyógyszertárban.

(x) **4 koronával** 200.000 koronát csakis a jótékonyczélu államsorsjátéknál lehet nyerni, melynek sorsjegyei az összes dohánytőzsdékben, lottógyüjtődében, banküzletben stb. stb. kaphatók. A huzás visszavonhatatlanul f. évi junius 12-én lesz megtartva. Mennyire kedvezők ezen sorsjáték nyereményeségyei, már abból is kitünik, hogy egészben 17.822 tekintélyes nyeremény — mind készpénzben — kerül kifizetésre, ezek között — a 200.000 koronás főnyereménytől eltekintve — nyeremények 15.000 10.000, 5000, 2000 stb. korona értékkel.

A népszámlálás eredményei.

Budapest, május 31.

Az 1900. évi népszámlálás eredményének első kötetét ma tette közzé a magyar királyi központi statisztikai hivatal. A legnagyobb figyelemre méltó statisztikai munkálaton kivül a hivatal vármegyei különlenyomatokat készittetett, hogy ilymódon a tanulságos adatok azoknak birtokába is eljuthassanak, akik az egész müvet nem szerezhetik meg, de az ország egy vagy más vármegyéje iránt közelebbről érdeklődvén, a különlenyomatért járó igen csekély — ötven fillérnyi — összeget könnyebben áldozhatják.

Ugyancsak ezért a csekély árért árusitott különlenyomat készül az országos főeredményeket szöveges jelentéssel ismertető bevezető részből is, hogy ez is megtalálhassa utját mindazokhoz, akik a különben szintén igen méltányos áron árusitott egész müvet nem szerezhetik meg.

(Az összes népesség.)

A század fordulóján, 1900. évi december hó 31-ike és 1901. évi január hó eleje közötti éjszakán hazánkban 19,254.559 lélek volt. Ez a szám azt jelenti, hogy az ország népessége tiz év alatt 10·3 százalékkal szaporodott. Népesedésünk mérlegét, e kedvező eredmény mellett, kedvezőtlenül befolyásolták a vándorlások: a természetes népszaporodás 1,957.514 főnyi volt, az 1890. évi népesség 11·2 százaléka. A tényleges népességnek fönt kimutatott száma 166.746-tal alacsonyabb ez utóbbinál. Ennyi tehát népszaporulatunk vesztesége a nem jelentéktelen beszivárgas mellett nagy mérveket öltő kivándorlás folytán.

Az összes népességből 19,122.840 lélek a polgári népességre esik, 132.219 pedig a katonaságra. A katonai népesség száma 1890-ben 114.393 volt, a polgári pedig 17,849.398.

A *népsürüség* arányszámai is emelkedtek. Mig 1890-ben a népsürüség négyzetkilométerenként csak 53·8 volt, addig az 1900. év végén az arányszám 59·4-re emelkedett. A *népszaporodás* az anyaországban valamivel kedvezőbb volt, mint Horvát-Szlavonországban. Legesekélyebb részt a tényleges népszaporodásban a dunántuli részek és a Tisza és Maros szögén fekvő terület veszi ki, mig a Tisza jobbpartján levő vármegyék, melyekben a legjelentékenyebb szaporulatot kellett volna várni, a nagymérvü *kivándorlásoknál fogva még az átlagnál is alacsonyabb szaporodást mutatnak*. Városaink közül Budapest után leginkább az erős ipari városok népe szaporodott, mig az Alföld mezőgazdasági jellegü városai nem adtak kellő eredményeket.

A vármegyék mérlege kis kivétellel a passzivitás felé hajlik. Kivételt képez Pestvármegye, melynek népessége különösen a főváros közvetlen környékén erősen szaporodott odavándorlás utján. Sajnálatos passzivitást tünlet föl a dunántuli vármegyék legtöbbje, a Felvidék vármegyéi és az északnyugati részen *Árva-*, *Nyitra-*, *Pozsony*-vármegyék, a nagy magyar Alföldön főleg *Heves-*, *Bács-Bodrog-*, *Békés-*, *Csanád-* és *Torontál*-vármegyék, amelyekben a természetes szaporodás nagy részét a kivándorlás vagy elvándorlás fölemésztette.

(Férfiak és asszonyok.)

A statisztika szerint Magyarországon a női nem tulsulyban van a férfiak fölött. Igaz, hogy ez a tulsuly igen csekély, mert hisz az összes népességben a férfiak 9.582.152 lélekkel, a nők pedig 9.672.407 lélekkel részesednek. Ezer férfira 1009 nő jut tehát, mig az 1890-iki népszámlálás alkalmával 1000 férfira 1015 nő esett.

Az az ezer közül 9 nő, aki ily módon a *tulsulyt* képviseli, sürübben van elosztva a Duna balpartján és a Tisza jobbpartján elterülő vármegyékben *mig a* Duna jobbpartján és a Tisza-Maros-szögén a férfiak vannak többségben. A Királyhágón tuli férfiak annak a szomoru jelenségnek köszönhetik többségüket, hogy a székely nők munkakeresés, cselédsorba szegődés miatt távoznak el nagyobb számban hazulról. A városi törvényhatóságokban az arányszámokat két körülmény módositja: a nőcselédek nagyobb száma a nőket juttatná tulsulyra, viszont azonban a katonaság erősebb tömörülése egyes városokban ismét a férfiaknak juttatja a többséget.

(Öregek és fiatalok.)

Népességünknek *életkor* szerinti tagozódásából kedvező tanulságokat lehet levonni.

A *produktiv* korosztálynak, a 15—59 éves életkornak az összes népességben elfoglalt számaránya 1890. óta emelkedett valamivel s emelkedés tapasztalható a hatvan évnél idősebb életkoruak számában is. Az öreg kornak erősebb képviseltetése közegészségi viszonyaink javulásának tudható be; a produktiv életkorok nagyobb számaránya is, amig a népesség tagozatának természetesebb és szabályosabb alakulására vall, addig nemzeti gazdaságunk szempontjából is nagy jelentőséggel bir. E növekedés az alacsonyabb korosztályoknak rovására történt ugyan, itt biztató azonban, hogy a produktiv korszakhoz közelebb álló csoportok, nevezetesen a 6—11 évesek száma kisebb mértékben csökkent, a 12—14 éveseké pedig *már némi emelkedést is tünlet fel* s igy a legközelebb produktiv munkára hivatott korosztályok *szintén erősbiteni fogják a produktiv korcsoport* máris megnövekedett arányát. A legfiatalabb, hat éven aluli korcsoport viszonylagos csökkenése az arányoknak már emlitett eltolódásán kivül születési arányszámuk csökkenéséből magyarázható. A tizenöt éven aluli gyermekkort összes népességünkben 6,853.879 lélek képviseli az összes népességnek 35·6%-a, produktiv életkorban 10,938.486-en vannak (56·8%), 60 éven felül pedig 1,460.712-en (7·6%).

A kor szerinti tagozat helyesebb megoszlása ugy a magyar anyaországban, mint Horvát-Szlavonországokban egyaránt észlelhető. Horvát-Szlavonországokban azonban még erősebb a gyermekkor aránya, s kisebb az öreg kor képviselete, mint az anyaországban. Budapest népességéből a produktiv életkor 68·4 százaléknyi részt foglal le, mig az öregek csak 5·1, a gyermekek és serdülők pedig 26·5 százalékkal szerepelnek.

(Házasságok.)

Magyarországon összesen 7,744.648 lélek él házassági kötelékben. A nőtlenek és hajadonok száma 10,814.594, özvegyi állapotban 1.176.843-an élnek a törvényesen elváltak száma 18.474, vagyis a népességnek *egy százalékát sem képezi*.

Az 1890. évi állapothoz képest *csökkenés mutatkozik* a házasok számában, s megfelelő emelkedés a nőtlenek és hajadonok számában. A házasságkötés lehetőségének a véderőtörvény által egy évvel történt kitolása, s általában a *megélhetési viszonyok rosszabbodása* magyarázza meg ezt az eltolódást. Az özvegyek arányának csökkenése közegészségügyi viszonyaink javulására vet világot.

(Anyanyelv.)

A magyar népszámlálás ezuttal is az *anyanyelvet* tudakolta, különös gondot forditva rá, hogy a bevallás minden *befolyásolástól* menten, szigoruan megfeleljen a valóságnak. A magyar korona országainak összes, polgári és katonai népességéből az 1900. évi népszámlálás alkalmával 8,742.301 vallotta magát magyar anyanyelvünek; *legtöbben vannak azután az oláh anyanyelvüek*, *2,799.479-en*, majd a németek 2,135.181-en, a tótok 2,019.641-en, a horvátok 1,678.569-en, a szerbek 1,052.180-an, a ruthének 429.447-en, mig egyéb anyanyelvü a népszámlálás alkalmával 397.761 találtatott. 1890. óta *határozott térfoglalást csak a magyar anyanyelvüeknél látunk*, akiknek részesedése a magyar birodalom népességében 42·8 százalékról 45·4 százalékra emelkedett. A németek 1890-ben az ország népességének 12·2 százalékát tették, ma 11·1 százalékát; a tótok aránya 11·0 százalékról 10·5-re esett, az oláhok 14·9-ről 14·5-re.

A magyar anyaországban a magyar anyanyelvüek száma meghaladta már az abszolut többséget s a népesség 48·5 százalékáról 51·4 százalékra emelkedett. Az egyéb anyanyelvüek közül a németek veszitettek leginkább tért, a tótok és oláhok vesztesége már kisebb. A magyar anyanyelvüek aránya emelkedett Horvát-Szlavonországokban is, 3·2 százalékról 3·8-ra. A magyarság térfoglalása legintenzivebben nyilatkozik meg városainknál, amelyekben — Szatmár-Németi kivételével — a magyar anyanyelvüek számaránya mindenütt örvendetesen megnőtt. Különösen szép példája ennek Budapest, Pozsony, Sopron és Kassa. A tótok aránya a városok közül Pozsonyban és különösen Kassán csökkent. Az oláhok a Tisza-Maros szögének és Tisza balpartjának vármegyéiben *tért veszitettek*; a Királyhágóntuli részekben azonban több vármegyében *előrenyomultak*, leginkább Beszterce-Naszód, Fogaras, Háromszék, Nagyküküllő és Torda-Aranyos vármegyékben; egy helyütt, Kis-Küküllőben pedig, ahol 1890-ben számuk még csak 49%-ra rugott, 50·8%-kal az abszolut többséget is meghaladták. A rutének aránya Beregben, Máramarosban, Ungban emelkedett, Ugocsa, Sáros, Szepes vármegyékben pedig csökkent; a horvátok és szerbek aránya, mint emlitettük, alig hasonlitható össze az 1890. évi eredményekkel, a két felvétel eltérő volta miatt. A tizenkilenc milliót meghaladó népességünkből 10.175.514 tud magyarul beszélni. A nem magyarajkuak közül 1,433.213 érti és beszéli a magyar nyelvet; 9.079.045 azonban nem tud magyarul. A magyar birodalom egész területén is meghaladja tehát már a magyarul értők száma az abszolut többséget, magában az anyaországban pedig már a 60 százalékhoz közel jár a magyarul tudók aránya.

(A vallások.)

A római katholikus vallás összes népessügünkben 9.919.913 hivőt számlál, több mint felét az egész lakosságnak. A görögkeletiek száma 2,815.713-at tesz, az evangélikus reformátusoké 2.441.142-őt. Egy millión felüli hivője van még a görög szertartásu katholikus vallásnak, 1,854.143, és az ágostai hitvallásu evangélikusoknak, 1,288.942. Az izraeliták 851.378-an vannak, unitáriusok 68.568-an, mig egyéb felekezethez tartozók és felekezeti kötelékon kivül állók 14.760-an. A magyar anyaországban a római katholikus vallás hivőinek száma nem éri el egészen az abszolut többséget sem, bár 1890. óta közel egy szá-

zalékkal gyarapodott. Szaporodást tüntet fel az izraeliták aránya is, az unitáriusoké változatlan maradt, a többi felekezeté csökkent. A római katholikusok után legnépesebb egyház az evangélikus reformátusoké, amely az ország lakosságának 14·4 százalékát számlálja hívei közé, azután a görögkeleti az összes lakosság 13·1 százalékával, a görögkatholikus 10·9, az ágostai hitvallású evangelikus 7·5 százalékkal.

Horvát-Szlavonországok népessége hitfelekezet szempontjából *nincs ugy széttagolva, s az egyes vallások hivőinek számarányában* az utolsó évtized alatt nem is történt oly eltolódás, mint a magyar anyaországban.

(Kulturstatisztika.)

Összes népességünkből az 1900. évi népszámlálás alkalmával 9 596.383 egyén tudott irni és olvasni, az összes népesség 49·3, a hat évnél idősebb népesség 59·3 százaléka. Csupán a hat évnél idősebbeket s csak a polgári népességet véve számba 1900-ban 59·0 százalék tudott irni és olvasni, 1890-ben pedig csak 50·6. A müveltségi foknak ez az örvendetes emelkedése a részletekben még több biztatót nyujt. A magyar anyaországban a népesség müveltsége már 1890-ben is magasabb fokon állott, s a hat éven felüli népességből irni és olvasni már akkor is 53·2 százalék tudott, amely arány azóta 61.2-re emelkedett. Horvát-Szlavonországokban az emelkedés rohamosabb ugyan, 32·3 százalékról 44·1-re, de még mindig jóval alatta áll a magyar anyaországi arányoknak. Az anyaországnak nyugati része, a Dunántul a legelőrehaladottabb a népesség müveltsége tekintetében, a Tisza balparti részeken s a Királyhágón tul áll a nép müveltsége a legalacsonyabb fokon. A Dunántul több városának aránya még Budapest iskolázott népét is felülmulja az irás-olvasás általánossága tekintetében: mig Budapesten a 6 éven felüli polgári népességből 87·5 százalék tud irni és olvasni, addig például Sopron városban 91·7 százalék. Az egész Magyarbirodalomban *Szolnok-Dobokavármegyében* legnagyobb az analfabéták száma.

(Tanulságok.)

A Magyar Közgazdasági Társaság mai közgyülésén dr. *Vargha* Gyula, a statisztikai hivatal nagyérdemü és nagytudományu igazgatója tartott felolvasást a magyarság félszázados fejlődéséről, az itt ismertetett népszámlálási eredmények felhasználásával.

Bevezetésül hazánk egész népességének félszázados fejlődéséről emlékezik meg, s összehasonlitja más tizenhárom európai állam népszaporodásával. Az összehasonlitás hazánkra elég kedvezőtlen eredményt mutat: ötven év alatt népességünk csak 45·96%-kal szaporodott, mig európai Oroszországban ez idő alatt 81·88% volt a szaporodás. Csak négy állam, Svájc, Olasz-, Spanyol- és Franciaország mutat kedvezőtlenebb fejlődést, mint a Magyarbirodalom. A szomszédos Ausztria szaporodása is valamivel kedvezőbb volt. E kedvezőtlen arány csak az utolsó husz évben vált örvendetesebbé, 1880. óta népességünk fejlődése erősebb progressziókban növekszik. Kérdés azonban, hogy az utolsó husz évnek ez az örvendetes fejlődése igér-e valami állandóságot. Aggasztó, hogy születési arányszámunk érezhetően hanyatlik, a kivándorlás nőttön-nő; s lehet, hogy a népesség fejlődése nemsokára eléri azt a határt, amely kizárólagos mezőgazdasági jelleg mellett elérhető s ezentul már csak mérsékelt növekedésre számithatunk.

Attérve a magyarság számának fejlődésére, a felolvasó mindenekelőtt az 1850. évi népszámlálás eredményei alapján kerek öt millióban állapitja meg a magyarság ötven év előtti számát. Ez öt milliótól a mai 8,642,301 főnyi magyarságig a fejlődésnek igen gyors és örvendetes utja vezet: a félszázados fejlődés 74·3%-nak felel meg. Oly növekedés, amelyet Európában csak éppen Oroszország népszaporodása mul felül. A magyarság fejlődése nemcsak állandó, megszakitás nélküli, hanem évtizedről-évtizedre erősebb progressziókban haladó. Ezzel szemben az idegenajkuak szaporodása még akkor is, amikor legkedvezőbb volt, a nyolcvanas években, alig haladta meg a 6%-ot, az utóbbi évtized alatt pedig csak 4·19%-ot tett, éppen negyedrészét a magyar anyanyelvüek szaporodásának. A magyar anyanyelvüek az 1900. évi népszámlálás időpontjában az egész Magyarbirodalom polgári népességének 45·4%-át tették, a magyar anyaországban pedig az abszolut többséget is meghaladva, 51·4%-ot.

Minthogy a népoktatás tulnyomólag ma is a felekezetek kezében van, s a nemzetiségi törekvések is gyakran keresnek az egyházakban támaszt, érdekes tudni, hogy a magyarság fejlődéséből milyen arányban vesznek részt az egyes felekezetek hivői? A református és unitárius felekezeteknél, mint korábban is legmagyarabb egyházainknál, természetesen alig találunk érdemleges változást. *Legerősebb a magyarság terjedése az izraelitáknál*, ahol 20 év alatt 58·48 százalékról 71·55 százalékra emelkedett a magyarok száma; nomkevésbé örvendetes a görög katholikus egyház magyarosodása: annak hivői közt a magyarság aránya 20 év alatt 9.35%-ról 13.37%-ra emelkedett. A római katholikusoknál és ágostaiaknál körülbelül 5—5 százaléknyi a magyarság térfoglalása; a görög-keleti felekezet az egyetlen, amelyet alig érint a magyarosodás hullámverése; magyarajku hivőinek száma 20 év alatt 0.95%-ról csak 1.43%-ra emelkedett. Hogy a magyarságnak örvendetes fejlődése tovább is ily progressziókban fog-e haladni, arra nagyon lényeges befolyással van az, hogy *mint alakul a közel jövő művelt osztálya*, amely hivatva van a népet vezetni és irányitani.

Megemlékezik még a felolvasó a magyarul tudók számának szaporodásáról. A magyarul tudók száma ma már erősen meghaladja a tiz millió lelket, ami az egész magyar birodalomban is a népességnek erős abszolut többségét, a magyar anyaország népességének pedig közel 60%-át teszi. A magyarul tudók száma is örvendetesen emelkedik, bár még igen nagy tömege van a nem magyarajku állampolgároknak, akik az állam nyelvét nem beszélik: az anyaországban az idegenajkuaknak még mindig csak 16·8%-a beszéli a magyar nyelvet. A városok erős fölénye a vidék fölött a magyarul tudás tekintetében is nagyon szembetünik. A vidéken az idegenajkuaknak csak 14%-a beszél magyarul is, a rendezett tanácsu városokban közel 36%, a törvényhatósági városokban pedig több mint 43%.

Az idegenajkuak közt mindazonáltal a vidéken mutat nagyobb fejlődést a magyar nyelvismeret, ami onnan magyarázható, hogy a városba került idegenajku a magyar nyelvet megtanulván, legtöbbször állandóan avval is él s egészen magyarnak vallja magát; a vidéki népesség konzervativizmusa pedig a magyar nyelv megtanulása mellett is ragaszkodik saját nyelvéhez.

A magyar nyelv terjedése az idegenajkuaknak között ezek szerint mutat ugyan fel elég örvendetes eredményeket, de még mindig nem tud lépést tartani az idegenajku népességnek különben mérsékelt szaporodásával sem. Innen van az, hogy az anyaország népességének is jó 40 százaléka nem beszéli még a magyar nyelvet s 1900-ban félmillióval többen voltak bazánkban olyanok, akik magyarul nem tudtak, mint 20 évvel azelőtt, 1880-ban.

Dal

a solymári rózsalányokról.

Solymáron az idén nem lesz rózsa-ünnep. Rozsaleány lenne, de nincs völegény. A férfierény kivesztén nagy az elbusulás Solymáron.

Izzó pompában, illatos erőben
Virul ki a megifjodott határ,
És egyre hőbben, egyre vakmerőbben
Süt a rózsákra le a napsugár.
A csermely vigan csörgedezve foly már,
Mindütt kacag a boldog kikelet,
Csak Solymár gyászol, ah az árva Solymár,
És búsan méláz a szebb mult felett.

Ah másoké most a vidám bohóság,
Neki az élet szomorú talány:
Minek virulnak a solymári rózsák,
Ha nincs Solymáron többé rózsalány?!
Mikéntha rá bús, felhős ég omolna,
Egész Solymár sír, arca pirban ég:
Isten veled, gyönyörnek sok lett volna,
Isten veled, irigyünk lett az ég!

Minden solymári szemnek könyje rezdül,
Panasz zeng este, reggel, hajnalon,
És átnyilallik a hazán keresztül, —
Egy röpke szóban menyi fájdalom!
Fehér rózsáknak glóriás füzére
Hiába várja némán, epedőn,
Hogy rátegyék a rózsalány fejére, —
Ah ott marad, ott hervad el a tőn.

De félre a gyanúval, meg ne rójja
A lányokat a rút gyanú heve:
Gólyamadár, te vagy megmondhatója,
Hogy tiszta a solymári lány neve!
A lány neve fennen tisztelve légyen,
Solymáron nem esik pikáns regény, —
Mert úgy áll, a legényeké a szégyen:
Solymáron nem akad már völegény!

E szende sváb falúban is komoly már,
Sőt szomorú is a közállapot:
Oh hova lettél Solymár, régi Solymár,
Hol egykor minden lány férjet kapott!
Az ős erények vesznek, halaványok,
Az ős dicsőség múlik, ingatag:
Ah nincsenek már többé rózsalányok.
Mert nincsenek már többé férfiak.

G.

Érettségi előtt.

— *Egy diák naplója.* —

. . . . . junius 1.

Most már két óra óta iparkodom, hogy megértsem a consecutio temporumot s még mindig nem tudok a dolog végére járni. Elismerem, hogy sokkal tehetségtelenebb vagyok, mint gondoltam. Már a negyedik osztályban voltak olyan fiuk, akik értették ezt a dolgot s én még most sem tudom, hogy miképpen kell helyesen alkalmazni az igeidőket, Amilyen pechem van, éppen ezt fogják tőlem kérdezni.

Tulajdonképpen nem is értem, hogy mire való ez a consecutio temporum? Azt hiszem, hogy nincs más célja, mint hogy az ember éretlségi témái közt egygyel több legyen. Bizonyos, hogy Napoleon vagy Széchenyi István nem tudott volna felelni belőle egy szót sem, sőt ha a minisztert megkérdeznék, hogy milyen igeidő kell a mellékmondatban, ha a főmondatban imperfectum áll . . .

Ott künn most áldozik le a nap. Az ablakokat éppen most nyitják ki a szomszédban. Az én ablakom alatt két ember beszélget. Kinézek. Egy leány és egy férfi. Egészen közel állanak egymáshoz s a férfi megfogta a leány kezét, azt hiszem szerelemről beszélnek. Meg kell hallgatnom. Oh! Ez nagyon érdekes! Ezt a leányt én sokszor láttam már az utcán. Egyparszor rá is néztem, de nem mertem megszólitani, mert nagyon tisztességesnek tartottam s most igy szól:

— Ott leszek.

— Pont nyolckor. A sötatéren — mondja a férfi s közelebb huzza magához a leányt.

— Igen, igen.

— Ez gyalázat — gondolom én. Ilyen fiatal leány s már ilyen rossz.

Nagyon komolyan csóválom a fejemet s aztán mély hangon mondom:

— Nagyon elharapódzott az erkölcstelenség a kultura alsó fokán álló néprétegek között.

Ezen nevetnem kell. Az öreg Puskás szokta ezt igy mondani, mikor a keresztes hadjáratok korát fejtegette.

A keresztes hadjáratok! Azt is kérdezhetik az embertől, hogy mikor volt a keresztes hadjárat. Hogy is hivták azt az embert? Igen! Gottfried, Gottfried. De micsoda Gottfried?

Egy percig a plafondot nézem s gondolkozom. Bosszant, hogy ilyen egyszerü dolog nem jut az eszembe.

— Megvan — mondom végre boldogan s hangosan: a keresztes hadjáratok idején kiváló szerepet játszott Rötszakállu Gottfried gróf.

Ez imponál magamnak is. Ezt már tudom. Ha ezt kérdeznék az érettségin . . . Hasra esnének a bámulattól!

Egészen el vagyok telve magammal, nagy nyugalmat érzek belsőmben s azt gondolom, hogy tulajdonképpen a történelemhez van a legnagyobb tehetségem, ki tudja? Még lehetek történelmi tanár is.

— Csak akarni kell barátom, csak akarni!

Ez a gondolat erőt önt belém. Gyorsan az asztalhoz lépek, megsodrok egy cigarettát, rágyujtok, még egyszer kinézek az ablakon, aztán leülök.

— Rajta, rajta! — biztatom magamat s már megint a consecució temporumról szóló tervezetet olvasom.

— Tehát: ha a főmondatban imperfektum, plusquamperfectum áll, akkor a mellékmondatban . . .

Egy pillanatig tünődöm. Már megint nem tudom ezt a dolgot. Hallatlan! Gyalázatosság!

— Ide figyelj — mondom magamnak s a mutató ujjammal belebökök a levegőbe: Ha a mellékmondatban perfectum vagy futurum áll . . . Ostoba! — kiáltom haragosan. — Semmi mellékmondat és semmi perfectum. Maga nem készült. Menjen a helyére. Üljön le. Maga meg fog bukni. Most csöndesen ülök s az asztalommal szemben lévő falat nézem. Közben egyre cigarettázom. Gondolataim messze kalandoznak s mikor végre öntudatra ébredek, elhatározom, hogy a consecucio temporumot, holnap megbeszélem Farkassal, Farkas érti.

— Ugy van, — mondom nagyon komolyan s elhitetem magammal, hogy ez praktikus dolog. Holnap elmégy Farkashoz, megkéred, hogy magyarázza meg a dolgot. Most ne töltsd vele az időt, inkább tanulj egy kis történelmet.

Fölállok s előveszem a történelmet, Fölnyitom a könyvet, de már az első szónál eszembe jut ismét a keresztes háboru. Rötszakállú Gottfried! Felütöm a könyvet a keresztes háboruknál. Az első név, amely dült betükkel van nyomtatva s kék irónnal kétszer is alá van irva, ez: *Bouilloni Gottfried.*

Csöndesen füttyentek s a fejemhez kapok:

— Persze, — mondom — Bouilloni Gottfried. Hogy is juthatott eszedbe a Rötszakállú? Az más. Egészen más!

Hátradülök a szókemben s gondolkodom. Az jut eszembe, hogy talán a történelemhez sincs semmi tehetségem. Ez a Gottfried alaposan oldalba rugta a hiuságomat. Bizonyosra vettem, hogy ő volt az, aki a keresztes háboruk alatt nagy szerepet játszott.

— Peddig abban a korban az nem volt olyan könnyü — gondolom tovább. Abban a korban, mikor az erkölcstelenség olyan nagyon elharapódzott . . . Érdekes, hogy nem tudom elfeledni a leányt. Hogy odasimult ahhoz a fiuhoz. A kis nyomorult! A kis álszenteskedő. Hogy lesütötte a szemét, valahányszor ránéztem, mintha a világ legszelidebb teremtése volna. S most a sétatérre megy este nyolckor.

— A lányokban nem szabad bizni — mondom most hirtelen nagy meggyőződéssel s föl alá kezdek járni a szobában. Aztán az ablakhoz lépek s kinézek az utcára. A nap már egészen leáldozott s az utca most már szürke. A tulsó oldalon még mindig ott áll az a leány a legénynyel. A leány már a fiu vállára hajtja a fejét, amez pedig a derekát szoritja

a leánynak. A többi ablakokból egypár asszony nézi ezt a jelenetet. Mosolyognak. De a szerelmesek nem törődnek semmivel. Az egyik ablakból most zongoraszó hallatszik s én látom, hogy az a két ember egyszerre csak egészen átöleli egymást s a zongora ütemére hajlongani kezd.

— Ez a nyár — gondolom magamban s valami kimondhatlan keserűséget érzek. Egy hitvány lakatoslegény, aki még talán annyi idős sincs mint én s akit én ugy a földhöz tudnék vágni, itt szerelmeskedhetik az utcán. Nekem pedig . . . Én értem, hogy az intelligencia és a tanultság mit ér a nemzetnek, de hogy elvegyék az ember fiatalságát —

— No, no! — mondom, de éleskedjél. Nem szabad elkeseredned mindjárt az első napon. Csak készülj szorgalmasan ebben a két hétben s aztán tied a világ.

Természetesnek tartom, hogy aztán nem cserélnék egy ilyen közönséges lakatos-legénynyel. Mindenki kinevetne, ha ilyesmi jutna az eszembe. Elvégre, hacsak a szabadságról van szó —

— Igen? — kérdem aztán gunyosan önmagamtól. — Hát az önrendelkezési jog?! Az semmi?

— Önrendelkezés? — felelem önmagámnak. — Nevetséges! Én azt teszem, amit akarok. Akkor tanulok, amikor akarok. Utoljára is két hét alatt az egész egyetemet föllehet falni.

— No, no! Az egyetemet?

— Igen, az egyetemet. Meg fogom mutatni. Meg fogom . .

Becsapom az ablakot. Rágyujtok, aztán veszem a kalapomat s elmegyek. Odakünn az utcán egy kis nyugtalanságot érzek s egy percre azt gondolom, hogy a vizsga előtt két héttel nem szabadna sétálni.

— Gyerek! mondom aztán. Két hét van még!

Fütyörészni kezdek. A toronyban éppen nyolcat üt az óra. Elindulok a sétatér felé.

(G—a.)

Budapesti tüzhányók.

— *Jelenet.* —

(Éjszakai csend. A hold mélán süt le a budai hegyvidékre. A vasárnapi kirándulók hazatértek. A Svábhegyről egy szikrázó rakéta siettereg a magasba.)

A Gellérthegy: Hej, haj! Hajhó!

A Svábhegy: Halló! Mi kell?

Gellért: Öregem, csak nincs rosszul?

Sváb: Miért?

Gellért: Ugy láttam, mintha tüzet tetszett volna . . . tisztesség ne essék mondván . . .

Sváb: Én?

Gellért: Kegyed. Vékonyat, de tüzet.

Sváb: Szegény öreg rövidlátó! Nem látta, hogy a hátamon mulató kereskedőségéd rakétája volt? Csak nem teszi fel rólam, hogy uri társaságban . . .

Gellért: Bocsánat, bocsánat. Tudja, annyit hallok a Pelée kitöréséről . . .

Sváb: Az igaz. A Pelée alaposan kitört.

Gellért: Nem gondolja, öregem, hogy nekünk is kellene valamit csinálni? Itt ülünk évezredek óta és még sohse nyilatkoztunk.

Sváb: Maga beszél? Nem értem, ilyen öreg, kopasz hegy hogyan beszélhet tüzről!

Gellért: Higyje el, Izidor, vannak pillanatok, amikor vulkánnak érzem magamat.

Sváb: Maga beszél? Van is magának krátere!

Gellért: Sajnálom, hogy az ilyen rongyos parvenüvel még szóba is állok.

Sváb: Ugyan, ugyan! Én modern hegy vagyok, bácsi. Nem lehet mindenkiről püspököket leguritani! Rólam bankigazgatók gurulnak le fogaskerekün, ez a különbség. És legyen nyugodt, előbb volnék képes egy kis kitörésre, mint maga.

Gellért: Maga semmire se képes. Maga egy simára fésült majom.

Sváb: Maga meg egy piszkos vén naplopó. Magán annyi szalámit ettek már a fűben a kirándulók, hogy ha a szaláminak magja volna, a maga vén háta már szalámi-erdőkkel volna benőve. Még maga mer beszélni? Laktak magán költők?

Gellért: Nem. De majdnem Panteont épitettek a fejemre.

Sváb: Na látja. Történnek magán szerelmi kalandok? Nem. Megénekelték magát? Nem. Szerette magát Mátyás király? Nem. Szerette magát a klérus? Soha. Szerették magát a liberálisok? Nem. Hát mit akar? Magát csak az utonállók szeretik, maga vén gyilkossági hegy!

Gellért: Nekem ilyet mondani! Izidor! Mit szólna ehhez János, vagy Mátyás, ha megtudná.

Sváb: Bánom is én. Máskor no inzultájon. Maga szalámi-vulkán.

Gellért: Maga tennisz-Ararát!

Sváb: Maga pilzeni-Csimborasszó!

Gellért: Nyomorult jegeskávé-Semmering!

Sváb: Aljas spriccer-Vezuv!

Gellért: Térzene-Jungfrau!

Sváb: Citadella-Montblanc!

Gellért: Zsidó!

(Kis szünet.)

Sváb: Nincs rutabb dolog, mint valakit a vallásáért csufolni. A zsidó is éppen olyan hegy, mint a többi. A Hóreb például . . .

Gellért: Hagyjon nekem békét. Sajnálom, hogy szóbaállítam magával.

Sváb: Fáj látnom, hogy ön is klerikális.

Gellért: Manapság mindenki klerikális. És most jó éjszakát.

Sváb: No hiszen . . . istenem, istenem . . .

(Dalolni kezd.)

Lennél te rózsa, rózsabimbó,
S volnék én méh!

mekkorát csipnék én magán!

— o. —

SZINHÁZ, ZENE.

Prielle Kornélia.

— *Prológ a holnapi ünnepléshez.* —

Budapest, május 31.

Prielle Kornélia holnap tölti be hetvenhatodik esztendejét. A keresztlevél és a kalendáriom bizonyitja ezt. Ő maga ellentmond ennek a dátumnak.

Ki hinné és ki mondaná, hogy *Prielle* Kornélia már hetvenhat esztendős? Nekünk ugy tetszik, hogy mindig ilyen volt: ilyen kedves, ilyen fiatal, ilyen felülmulhatatlanul bájos.

Mikor az idő hóval takarta be a fejét, akkor is ugy tünt fel nekünk, mint valami szép rokokódáma, aki fehér porral hinti meg a haját, hogy finom arca annál üdébb, annál ingerlőbb legyen.

És hogyha igazán fejér haj az, amit látunk: vajjon a tavasznak nincs-e havazása? Nem történt meg akárhányszor, hogy május közepén csillogó fehér hó boritotta el a gyöngyvirágtermő hegyoldalt?

A hatvanas évek elején, negyven évvel ezelőtt, mi süldő diákok szent áhitattal tekintettünk rá, mint arra a csodálatos nőre, aki meg tudta hóditani *Petőfi* Sándort és aki magához tudta láncolni *Szerdahelyi* Kálmánt.

Azóta többé-kevésbé mindnyájan megöregedtünk; azóta generációk támadtak és tüntek el; azóta elsőrangu művésznőkké váltak a nemzeti szinpadon olyanok, akik abban az időben még meg sem születtek. De az általános változás közepette *Prielle* Kornélia megmaradt változatlanul nagynak. Az általános elöregedés közepette *Prielle* Kornélia megmaradt változatlanul fiatalnak.

Fiatalság alatt mit értünk? Akinek a lelke esüggedt és kopár, aki kedvetlenül vonszolja magát az életen keresztül, akinek nincs se hite, se esedése, se kitartása, aki fásultan, kiábrándult szemmel nézi a világot: nem fiatal az, ha mindjárt tördig jár is a *sweet two and twenty* illatos rózsáiban.

Fiatalnak csak azt nevezem, aki ugy érez, mint a hetvenhat esztendős Prielle Kornélia; aki ugy élte át ezt a hetvenhat esztendőt, hogy lelkének a fényes, isteni derültségét egy pillanatra sem homályositotta el sötét, nemtelen indulat; aki nem irigyelt soha senkit, de mindenkinek a dicsőségét még megtetézte a maga kollegiális elismerésével; aki nemes türelemmel viselte a maga bánatát és balzsamos vigasztalással közeledett a mások fájdalmához; akinek a nyájas, lekötelező mosolya sohasem fogyott el, akármennyi rosszat tapasztalt is az életben; aki most is, hetvenhat éves korában, *éppen annyi kedvvel és szeretettel végzi a kötelességeit, mint pályája kezdetén és éppen annyi hittel, annyi idealizmussal csüng a maga művészetén,* mint tömérdek évvel ezelőtt, amikor költők, államférfiak, szónokok és szinészek nagy generációja vette körül; *aki hatvanegy évig játszott a szinpadon* és nem fáradt el; friss és fiatal maradt.

Hetvenhat évvel fiatalnak maradni még annak is nehéz, aki távol áll a világ küzdelmeitől; aki csöndes magányosságban gondtalan jólétet él, mint a Horácius boldog embere.

De ha valaki hetvenhat évvel fiatal marad a szinpadon, ahol egészségos napfény helyett lámpák izzó világa süti a dicsvágyban égőt; ahol a festékes álarc alatt század szenvedését éli át a szinjátszó művész szivetemésztő igazsággal; ahol száz idegen érzésnek ád hangot és mennél tökéletesebben adja, annál jobban gyöngiti és koptatja a maga szervezetét; ha valaki hetvenhat évvel fiatal marad a szinpadon, ahol minden este meg kell hóditani a szeszélyes közönséget s ahol kárörőm, guny, cselszövény, irigység jár a tapsok nyomában: ez a legnagyobb csoda, amit a világ fölmutathat.

És a mirákulum még fokozódik, ha elgondoljuk, hogy *Prielle* Kornélia nemcsak a vigjáték könnyü és derült levegőjében tartózkodott hatvanegy éven át. Mindnyájan tudjuk, akik évtizedek óta gyönyörködünk benne, hogy amilyen édes, finom csevegő tudott lenni *Scribe* és *Legouvé* előkelő vigjátékaiban, éppen annyi drámaisággal lepte meg a nézőt, amikor Feuillet *Szfinx*ében Blancheot, vagy a *47-ik cikkben* Cora szerepét alakitotta. Másokat erős fizikum támogatott a heves, izgató szerepek eljátszásában. *Prielle* Kornélia a legtörékenyebb, legszuptilisabb testalkatot vetette oda a szenvedélyek rohamának, az idegrázó virtuozitás mesterfogásainak. És mégis ez a gyöngéd, törékeny testalkat került ki diadalmasan az életemésztő küzdelemből, mig a hatalmas erejü pályatársakat összetörte az idő, a betegség, a halál!

Hosszu és dicsőséges uralkodása közben hány kitünő és nagy kollegája dőlt ki a filigrán asszonyka mellől! A legutolsókat: *Szigeti* Józsefet és *Feleki* Miklóst pár hónappal ezelőtt vitték ki a kerepesi temetőbe.

A művészetben senki sem előzhette meg. Tehát megelőzték a halálban!

Harminc éve már annak is, hogy eltemette azt a ragyogó emlékezetü férfiut, aki nemcsak a szinpadnak, hanem a tulajdon családi életének is fényt, melegséget adott: *Szerdahelyi* Kálmánt! Éltemette a férjet és a művészt, aki egymaga volt arra méltó, hogy Prielle Kornéliának partnere legyen.

Tökéletesebb harmóniát képzelni sem lehet annál, amit ők ketten produkáltak. Egyfelől sugárzó elmésség, felséges irónia és vonzó férfiasság a szeretetreméltóságban; másfelől a gyöngéd asszonyiság kelleme, a csevegés bája és a valóságos poézise a finomságnak. Mindakettő együtt a bevégzett előkelőség.

Szerdahelyi Kálmán szobra mellé odateszik a Prielle Kornélia szobrát. Az egyik él, a másik halott és mindakettő egyaránt halhatatlan.

A feleség szobra már odakerült a férj szobra mellé. Dicsőségük szinhelyén már együtt vannak. De azon a másik helyen maradjon a szeretett férj még sokáig egyedül. Az egész magyar nemzet kéri a gondviselést, hogy ezt a nagymamát, ezt a rendkivüli művésznőt, ezt a hetvenhat éves fiatal asszonyt tartsa meg nekünk még kimondhatatlan hosszu ideig.

Á. E.

** **Keglevich István lemondása.** Már a *Budapesti Napló* mult havi közlései világosan mutatták gróf Keglevich István intendáns állásának megrendülését. Egy laptársunk ma pozitiv formában jelenti az intendáns lemondását. A félhivatalos estilapok a lemondás hirét meg nem cáfolják. És mi ugy tudjuk, nincs is rajta cáfolni való.

** **Népszinház.** (*Bemutató előadás.*) Mikor a jó, öreg szinházi évad végelgyengülésben csöndesen elszenderedni készül és a szinházak nézőterére már hősies szabadjegyeseket se igen lehet fogni, megjelenik a müsoron a — látványosság. Ez az a szinpadi species, amelylyel még egyszer galvanizálni próbálják az angol operettek által alaposan kiszipolyozott, jó, öreg évadot: hátha megemberelné magát és még egyszer közönséget tudna csábitani a szinházba. A látványosságok szerzőinek tehát ebből a szempontból nehezebb a dolguk, mint bármi más szinpadi szerzőnek.

— Könnyü közönséget csinálni, amikor van, — mondhatják egész bátran — tessék akkor csinálni, amikor nincs.

A *Népszinház* müsorán is megjelent a látványosság, egy Jules *Verne*-regényből készült szinmü, melynek eléggé hangzatos cime: *Kin-Fu* vagy *Egy khinai ember kalandjai.* A regény, melyből a látványosság készült, egyike Jules *Verne* legizgalmasabb regé-

nyeinek és sok alkalmatosságot nyujt meglepő szinpadteknikai mutatványokra. A *Népszinház* a rendelkezésére álló eszközökhöz képest jól ki is akuázia a látványosságokat, amelyek a becsületes mandarin, Kin-Fu, kalandjaiból kinálkoznak. Ezek a kalandok ismeretesek a Jules *Verne* nagyon olvasott regényéből s ez felment bennünket attól, hogy apróra elmondjuk, miképpen jut *Kin-Fu*, sok halálos aggodalom után, az ő bájos krizantémjához, Le-u kisasszonyhoz.

A hét kép során, melyben a Jules *Verne*-regény dramatizálva van, mint látványosságok a második és a negyedik kép emelkednek ki. Az előbbiben látjuk, amint a szereplők beleugrálnak a Pei-Hó folyó igazi, nedves vizébe, (*Ujvári* plane egy szép fej-ugrást produkál!) a negyedikben pedig egy tengeri vihart látunk, amelyben egy hajó a szemünk előtt süllyed el. Ez a darab két „clou"-ja, melynek az a feladata, hogy junius hó végét megtöltse a *Népszinház* nézőterét. Ami könnyen sikerülhet is.

A *Kin-Fu*-nak ezenkivül sok a tarkabarkasága és látnivalósága khinai jelmezekben, táncokban és cseportokban, amelyek mind szépen vannak rendezve. Egyes apróbb etnografiai elcsuszamlásokon, mint például azon, hogy a khinai hölgyek feketében gyászolják a meghalt császárt, holott a khinaiak gyászszine a fehér s hogy a dobverő és lampionhordozó szegény kulik pávatollakat viselnek a süvegeiken, holott a pávatoli a legelőkelőbb mandarinok jelvénye, melynek viselését a császár csak különös kitüntetésképpen enged meg nekik, így az évad végén nem akarunk fennakadni. Ezen végre nem fordul meg, hogy *Kin-Fu* harminc tele házat csináljon, ami végre is a lődolog ugy a szinházra, mint a szerzőkre.

A Jules *Verne*-regényt *Faragó* Jenő és *Márkus* Géza dramatizálták ügyes szinpadi teknikával s munkájuk a kihivások száma után itélve, amelyben részesültek, nagyon tetszett a közönségnek.

A látványosság a *Népszinház* egész személyzetét mozgósítja. A főbb szerepeket *Szirmai* (Kin-Fu), *Szerdahelyi* (Wang), *Németh* (Bisdulph), *Ujvári* (Fry), *Tollagi* (Craig) és *Kovács* (Szun, Kin-Fu szolgája) játszszák. Az utóbbi vállán nyugszik a kacagtatás feladata, amit ez a jeles művész, mint mindig, ezuttal is a legbrillánsabbul old meg. A két női szerepet *Dóry* Margit (Le-u) és *Kápolnai* Irén (Nan-Lou) játszszák. Az előbbi nagyon szemrevaló alakra s egy-egy jól sikerült drámai akcentusa is volt, az utóbbi pedig ügyes, fürge táncával hatott.

A *Kin-Fu*hoz *Barna* Izsó irt zenét, ügyesen kihasználva az ismert angol-khinai operettek leghatásosabb zeneszámait. (*M—s.*)

** **Magdolna.** *Rákosi* Jenő parasztdrámája, amely ma a *Magyar Szinház* szinpadján elevenedett fel, tulajdonképpen egyetlen parádés szerep, de annak azután a javából való. Olyan változatos témákat és formákat kinál a szineszi ábrázolásnak, hogy bár ez a darab a Nemzeti Szinházban sohase került szinre és nem is ilyen természetü szinpadra készült, mégis maga *Jászai* Mari is méltónak itélte arra, hogy besorozza repertoárjába és a vidéken a legzajosabb hatások közepette igen sokszor játszotta. Valójában ez alakitás tette a szinházakat és tagjaikat figyelmesekké e szerepre, amely tudatosan megjátszani valónak készült. Ma egy igen tiszta és szép beszédü, feltünő értelmességü, tanulékony és buzgó müvésznő, *Angyal* Ilka játszotta Magdolnát, első fellépése gyanánt ő városi szinpadon és mindeneket meglepett nagy készültségével, diskréciójával előbb, erős drámai tónusával később, müvészi mértéktartásával mindvégig. E talentumnak sokáig kellett meghuzódnia abban az inferioritásban, amelyre a drámai müfajták a vidéki szinházakban kárhoztatva vannak, de határozottan a világosságra való és ha valami gondos kéz jó napra viszi, igen komoly értékké érlelődhet. A közönség szives volt iránta és sokat, nagyon sokat tapsolta. Feltünt ma egy jelentékeny férfiszinész is, *Hidvégi*, aki Magda szerelmes párját játszotta. Nagyon nehéz dolga van e becsületes legénynek, aki szeretné, ha sajnálnák, bár első jelenésekor már megöl egy embert, sőt az apját. Hidvégi komoly, férfias, egyszerü és nagyon tanult müvész. Eszközeiben válogatós, tónusában meleg, külső szinre is nagyon megnyerő. Az ifju nemzedék legjavából való. Neki is csak tér kellene és világosság. A közönség tapsaiból bő része jutott. Igen ügyes, eleven, törekvő szinész *Delli*, aki ma jellemzetesen játszott egy léha kicsi ficsurt. Különben a többi szereplőt, talán az egy *Borost* kivéve, ágyuból kellene kilőni. Rossz nézni némely dolgot. Az egyetemes lomposságot legkivált. Nagyon kevés ember volt a szinházban. De vannak dolgok, amiket egy ember előtt is röstelleni kell.

** **A Nemzeti Szinház utolsó ujdonsága.** Évadzárás előtt még egy ujdonsága lesz a *Nemzeti Szinház*nak; az *Yvette* cimü 3 felvonásos szinmü lesz, amely *Guy de Maupassant* ugyanilyen cimü híres regényének drámai átdolgozása. A közelebb már szinre kerülő darabból, mely nagy személyzetet foglalkoztat s változatos scenikai kiállitást kiván meg, szorgalmasan folynak a próbák.

** **Uj operette.** A jövő szezonra a Népszinház számára *Kern* Aurél és *Bendiner* Nándor *Hipp Hipp Hurrah* cimmel *Góth* Ernő és *Urai* Dezső szövegére operettet irnak. Az ismert nevü zeneszerzők müve elé, melynek tárgya teljesen modern és amely az előkelő fővárosi életet viszi egy regatta-ünnepség keretében a szinpadra, müvészi körökben nagy érdeklődéssel tekintenek. A főszerepet *Küry* Klárának szánták a szerzők.

** **Hirek a Nemzeti Szinházból.** A *Nemzeti Szinház* nagy sikerrel felujitott két müsordarabja, a *Fernande* és *Constantin Abbé* egyszer-egyszer szerepel a jövő hét müsorán. Az előbbi kedden, junius 3-án, az utóbbi pénteken, 6-án kerül szinre. — Az uj betanulással ma, szombaton bemutatott *Attaché*-nak szerdán, 4-én lesz a második előadása. Három másik estére szintén kiváló müsordarabok vannak kitüzve: csütörtökre a *Kaméliás hölgy*, szombatra Ibsen *Nórája* és vasárnapra *Rosenkranz és Güldenstern*. Hétfőn, junius 2-án Shakespeare tragédiája, a *Leár király* kerül szinre. Leár királyt *Szacsvay*, Cordéliát *Márkus* Emilia, Gonerilt *Jászai* Mari játszsza.

** **Prielle Kornélia ünneplése.** A *Prielle* Kornélia 76-ik születésnapja alkalmából holnap, vasárnap rendezendő ünnepség impozánsnak igérkezik. A közélet és a társadalom legelőkelőbb körei is az ünneplők sorába léptek; képviselőket küldenek az ünnepségre: a Magyar Tudományos Akadémia, a Kisfaludy-Társaság, Petőfi Társaság, a Nemzeti Kaszinó, a Budapesti Ujságirók Egyesülete, a Fészek, az Otthon, a fővárosi szinházak stb. Az ünnepélyen, amely déli 12 órakor lesz a Nemzeti Szinház első emeleti csarnokában, a helyiség szük voltára való tekintettel, csak meghivott vendégek vehetnek részt. Az ünnepély programmja a következő:

1. Megnyitó-beszéd, mondja *Somló* Sándor, a Nemzeti Szinház igazgatója. 2. Gróf *Szápáry* Pál a Teles Ede szobrász által készült szobormintát az egybegyülteknek bemutatja. 3. *Somló* Sándor igazgató köszönő szavai. 4. Költemény *Prielle* Kornéliához, irta *Martos* Ferenc, szavalja *Mihályfi* Károly. 5. A koszoruk átadása. 6. Zárszó.

Este *A Nagymama* kerül szinre a Nemzeti Szinházban, Szerémy grófnő szerepében *Prielle* Kornéliával. Az ünnep rendezősége felkéri az előadáson megjelenő közönséget, hogy a nagy müvésznő iránt érzett mély tiszteletének oly módon is adjon kifejezést, hogy a szinházban estély-ruhában jelenjék meg. — Az előadásban az ünnepelt müvésznőn kivül részt vesznek: Rákosi Szidi, Gyenes, Horváth, Nádai Béla, Vizvári Mariska, Ligeti Juliska, Vizvári, Gabányiné, Vizvárinó s Faludi.

** **Berlini szinészek a Vigszinházban.** A *Vigszinház* jövő heti müsorán már a *berlini Deutsches Theater* előadásai is helyet foglalnak. A *berlini* müvésztársaság pénteken junius 6-ikán kezdi meg vendégszereplését a *Remény* cimü darabbal. Ezt a darabot *Heijermans* Herman hollandi iró irta és 1900. évi december hóban adták először *Amsterdam*ban. Azóta több nyelvre forditották és különösen a német szinpadot járta be igazi diadallal. Szombaton junius 7-én *Schnitzler* Arthur *Eleven órák* (Lebendige Stunden) cimü ciklusát mutatják be, amely az ujabb német irodalom egyik legérdekesebb terméke. Vasárnap este kerül sorra *Halbe: Ifjuság*a, amelyet a berlini társulat tavaly is játszott és amelynek egyik legszebb müvés i sikerét köszönhette. A hét első napjainak müsorát a *Vigszinház* legkedveltebb darabjai töltik ki. Szinre kerül ugyanis hétfőn, szerdán *Az örnagy ur*, kedden és pénteken *X asszony*. — Jövő vasárnap délután *A dadát* adják.

** **A Magyar Szinház bemutatója.** A *Magyar Szinház* legközelebbi ujdonságából, *A postásfiu és a huga* cimü énekes bohózatából erős próbák folynak. Az ujdonság előreláthatólag sok mulatságos estét fog szerezni a közönségnek, vidám meséjével, mozgalmas jeleneteivel, amelyeknek során a szinházi és a szinpadi élet sok apró, érdekes intimitását lesz alkalma a közönségnek megösmernie. A darab, amely *Bécs*ben *Er und Sie* cim alatt *Niese* asszonynyal és *Girardi*val a két főszerepben zajos sikereket ért, a körül fordul meg, hogy egy levélhordófiu száz apró furfanggal keresztül viszi, hogy a hugát, akiben nagy szinpadi tehetség van, felléptessék s a szinházhoz szerződtessék. A postásfiu hugát *Ledojsky* Gizella, a postásfiut Sziklai játssza. A többi főszerep *Margó* Zelma, *Sziklainé*, *Szilágyi*, *Boross*, *Hidvéghi*, *Mátrai*, *Giréth*, *Borbély Delli* és *Palásthy* kezében van. A bemutató előadást péntekre tüzte ki az igazgatóság.

** **Növendékszinészek vizsgálati előadása.** *Rákosi* Szidi asszony szinészi iskolájának holnap, vasárnap délután rendezendő vizsgálati előadása a *Magyar Szinház*ban kivételesen félháromkor kezdődik.

** **Hirek a Városligeti Nyári Szinházból.** A *Városligeti Nyári Szinház*ban holnap, vasárnap délután fél helyárak mellett *Egy milliót egy szalmakalapért* kacagtató bohózat, este fél nyolc órakor Nestroy tündéries énekes bohózata a *Lumpácius Vagabundus és a három jómadár* kerül szinre. Mind a két előadásban a szinház elsőrendü tagjai müködnek közre. — Guthi Soma*nak Házasodjunk!* eredeti bohózatából már megkezdődtek a próbák. A kacagtató ujdonság szombaton, junius 1-én kerül szinre először gondos betanulással. — Az igazgatóság előadásra elfogadta *Dóry* Miklós és *Roller* Béla *Egy borbélycsalád kalandjai vagy Fregoli és Fregollina* cimü énekes bohózatát. A darab zenéjét *D'amant* Leo irta.

** **Magyar szinészet Fiumében.** A *Fiume*ban müködő szegedi szinlársulat komoly céltudatossággal lelkes ambicióval törekszik annak a célnak elérésére, melyre ezen az exponált helyen a magyar szó érdekében vállalkozott. Legutóbb a taninézetek és a kormányzóság ügybuzgó támogatása mellett ifjusági előadást tartottak. Szinre került *Bánk bán*. A tanuló-ifjuság zsufolásig megtöltötte a szinkör tágas nézőterét és *Hasz* magyarázó szöveggel kisérte a darabot. Az egész előadás alatt igen lelkes volt a hangulat. Nagy sikere volt a *Denevér* és a *Koldusdiák* reprizének is. Legközelebb *Kuruc Féja Dávidot* mutatja be a társulat.

** **Nyári Népszinház** (Városliget). Holnap, vasárnap mutatkozik be először a hirneves Scholtz A.-féle berlini villanyos táncosport, hat nő és két férfi. Ezeken kivül a müsor a legkiválóbb ujdonságokból áll. Naponkint szinre kerülnek a Müvészlelkek, Varázsfátyol, Orpheus a pokolban, Egy válópör, stb. kitünő operettek és bohózatok, továbbá magánszámok és táncok. Az előadások vasárnap és ünnepnapokon délután 3 órától, hétköznapokon 4-től 9-ig tartanak.

** **A Tarka Szinpad körutja.** A nyáron át vidéki körúton lesz a *Tarka Szinpad*, amely a magyar varieté megteremtésén az elmult esztendőben nagy buzgósággal és szép sikerrel fáradozott. A kis társulat tizenkét tagból áll s müsorában szerepelnek a Tarka Szinpad idei összes slágerei: A Heltai-Jurayféle *Vén kocsis*, Máder-Sántor zenés jelenete a *Van-e tehetségem?* *A tekintetes ur* és *Próba-bába*, amelyet Kalotai Sándor irt, *A segéd juhász*, irta Szomaházy István, Herceg Ferenc kitünő tréfája *A főpróba*, továbbá egész sereg kuplé és bohóság. A körutat junius hó 14-én kezdik Komáromban, s minden városban csak egy előadást tartanak.

** **Franchetti uj operája.** *Franchetti*, az *Azrael* és a milanói *Scala*ban legutóbb adott *Germania* dalmüvek szerzője, uj, *Theodora* cimü dalmüvön dolgozik: melynek szövegkönyve *Sardou* hasonló cimü drámája után készült. A dalmü szövegkönyvét Luigi *Illica*, az ismert olasz költő, irta.

** **A Don Juan hatszázadik előadása.** A *berlini* udvari Operában nevezetes előadás lesz junius 12-ikén, Ekkor kerül szinre *Mozart Don Juanja* hatszázadszor. Az ünnepi előadáson a német császár is megjelenik.

** **Vidéki szinházak.** *Nyiregyházá*ról irják nekünk: *Makó* Lajos debreczeni társulata egyre fokozódó érdeklődés mellett tartja előadásait. A közönség pártfogását a társulat minden tekintetben meg is érdemli. Az előadások szabatosak, gördülékenyek, a rendezés kifogástalan. A müsor élénk és változatos. Egymásután kerülnek szinre a fővárosi szinházak legujabb, sikert aratott darabjai, de ezek mellett Makó nem hanyagolja el a régi jó darabokat sem. Az elmult héten a *Lolli ezredesei*, a *Bor* és az *Adám és Éva* mellett a *Cifra nyomoruság*, *Váljunk el* és a *Szökött katona* kerültek szinre. A társulat tagjai közül a közönség különösen Aidor Juliskát, Felhő Rózsit, Jeszenszkyné Irént, Habnel Arankát, Csige Ilonkát, Menszáros Margitot, Szőgyi Ginát és Krémerné Lilit, Klenovits Györgyöt, Krémer Jenőt, Sebestyén Gézát, Palágyi Lajost, Nagy Dezsőt, Mezey Andort, Szilágyi Aladárt, Farkas Bélát és Karacs Imrét kedvelte meg, kik bizonyára kedvencei lesznek a debreczeni közönségnek is.

** **Legujabb zenemüvek** kaphatók *Szilágyi* Béla könyv- és zenemükereskedésében, Budapest, Károly-körut 26. — Operák és operettek zongorára szöveg nélkül: Bizet Carmen 10.— K., Wagner Tristan és Isolde 9.60 K., Bolygó hollandi 7.20 K., Tannhäuser 9.60 K., Verdi Aida 9.60 K., Troubadour 3.60 K., A tévedt nő 4.80 K., Offenbach Hoffmann meséi 10.— K., A bőregér 5.40, San-Toy 5.40 K., Görög rabszolga, Geisha, Cirkusz-élet, Szerencse csillaga, Kis arányos egyenkint 6.— K., Florodora, Kis szökevény, Postás fiu, New-York szépe egyenként 7.— K. Operettek magyar szöveggel 2 füzetben: Katalin, Hoffmann meséi, Kis szökevény, New-York szépe, Fifine füzetenként 3.— K., Mader Szerelmi kaland, Tréfás ballet 2 füzet 6.— K., Egy görbe nap, énekes bohózat 3.— K., Der Kellermeister 2 füzet német szöveggel 6.— K., Das süsse Mädel 2 füzet 6 K., Az izé, potpourri 3.60 K., Luna asszony, potpourri 3.— K., Tarka Szinpad müsoráról: Van-e tehetségem? 2.— K., Vén kocsis dala 3.— K., A diófa románca 1.50 K., Tekintetes ur 1.60 K. *A rózsabimbó és a méh*, románc az „Örnagy ur"-ból, magyar szöveggel 2.60 K., Legkedveltebb kuplék: Drah'n ma um 1·80 K., Meine Lily (Lotti ezredeseiből) 1·80 K., Du mein Girl 1·80 K.; ugyanez magyar szöveggel 2.— K., Zsuzsi-kuplé 2·— K. Die Haselnuss 2·40 K. Der lustige Ehemann 2·40 K. Luna-Walzer 2·40 K. Az izé-walzer 2·40 K. Madame Sans-Gêne 1·80 K. Legujabb 101 magyar népdal 3.— K. Könyv- és zenemü-jegyzéket kivánatra ingyen és bérmentve küldök. Állandó vevők kedvezményben részesülnek.

** **Operaelőadás a Telefon Hirmondóban.** A Telefon Hirmondó ma este előfizetőinek szórakoztatására a Magyar Királyi Operaház előadását fogja közvetiteni. Előadásra kerül

a Fedóra, Giordano Umberto operája, mely ez alkalommal kerül harmadszor előadásra. A Fedóra a Hirmondó átvitelében kitünően érvényesül, s igy kellemes időtöltést találhatnak mindazok akik az operaelőadást a Hirmondón keresztül meghallgathatják. Az opera közvetitése után 11 óráig még cigányzene lesz hallható a kagylókon keresztül, melyet az Elite- és az Emke-kávéházból közvetit a Telefon Hirmondó.

Az attaché.

— *Repriz a Nemzeti Szinházban.* —

Budapest, május 31.

A hetvenes évek népszerü francia vigjátékai egymásután támadnak uj életre a nemzeti szinpadon. Ma este *Meilhac* egyik finoman szött darabját, az *Attachét* elevenitették fel uj betanulással.

Ez a mai repriz negyedszázados jubileumot jelent. Pár hónap hijján huszonöt éve lesz, hogy *Prachs* gróf, a lovagias, eszes követségi attaché, először jelent meg a Nemzeti Szinház közönsége előtt. Bemutatója 1877 november 30-ikán volt, a cimszerepben *Nádav* Ferenccel, aki akkortájt a karcsu fiatalság ellenállhatatlan varázsával viselte a szalon-szerelmesek fekete frakkját és fényesre vasalt cilinderét. Ma *Császár* vette át a szerepet.

A szép, müvelt, kissé szkeptikus *Madeleinet*, — özvegy Palmer bárónőt — *Helvey* Laura kreálta, aki a 70-es években kezdett fölemelkedni a Nemzeti Szinház starjai közé. Később a szerepet *Csillag* Teréz játszotta sok éven keresztül. Ma *Láncsy* Ilka mutatta be.

Scharpf bárót, a nagykövetet, *Ujházi* Ede adta a premiéren; Feigelt, a követségi titkárt, *Vizvári* Gyula. Ez a két hatalmas, szivós komikus nem engedte át a helyét a fiatalabb nemzedéknek. A mai előadáson is mind a kettő ott volt az uj szereplők közt, frissen, fiatalon, egyenes gerinccel és üde humorral, mintha nem huszonöt év, csak huszonöt nap mult volna el a bemutató óta. Bizonyos, hogy a darab jobban megvénült, mint ők ketten, akik tömérdek öreg embert, aggastyánt mutattak be a szinpadon és mindig fiatalok maradtak.

Scharpf báró nejét a bájos, pacsirtahangu *Molnárnétől* láttuk a bemutatón. Ma este *Maróthy* Margitnak jutott a szerep. (Nem hiába, nem jelentékeny. Nem ád alkalmat arra, hogy a játszó kitüntethesse magát.) A Palmer báróné körül forgolódó urakat — Estillac, Frondville, Ramsay, Maceray — *Halmi*, *Bercsényi*, *Benedek* és mások játszották a bemutatón. Ma *Gál*, *Gyenes*, *Horváth* Zoltán és *Náday* Béla jártak jó szerencsével az elhunyt elődök nyomdokain.

Ha még megemlitem, hogy az *Attachét* 1890. május 5-én adták utoljára, tehát teljes tizenkét esztendei pauza után támadt föl ma este a nemzeti szinpadon: mindent elmondtam, ami ehhez a kis statisztikához szükséges volt.

*

Madeleine bárónő, Palmer bankár özvegye, — dusgazdag, milliomos szépség — valamelyik német hercegség apró rezidenciájából Párisba megy, ahol a parthie-vadászok desperádói természetesen azonnal körülrajongják: *Ramsay*, a divathős, aki örökös hadilábon áll a hitelezőivel, *Frondville*, a cinikus cselszövő, aki botrány révén akarná magához rántani a milliomos özvegyét, *Estillac*, aki már nem elég könnyü arra, hogy kalandok után fusson és roncsolt hajóját szeretné bekormányozni a milliók biztos kikötőjébe. Udvarlói közé áll a fiatal *Maceray* is, de nem a maga jószántából. Ez a fiatal ur voltaképpen *Scharpf* báró nejébe szerelmes. A báróné érzi, hogy sokáig nem állhatna ellent és a fiatal embert — nehéz szivvel ugyan — arra kényszeriti, hogy udvarolion a gazdag özvegynek. Lemond Maceray urról Palmerné javára.

Igy állnak a dolgok, amikor *Scharpf* báró, a németországi hercegség párisi nagykövete, magához inti *Prachs* grófot, az attachét. Fontos ábrázattal kifejti előtte: magasabb államérdekek, a nagyhercegség pénzügyei okvetlenül megkivánják, hogy a gazdag özvegy milliói benn maradjanak a német hercegségben. Azaz: minden áron meg kell akadályozni, hogy valamelyik párisi udvarló zöld ágra jusson!

Prachs grófot szemelte ki erre a misszióra. És Prachs gróf nagyon alkalmas arra, hogy ennek a missziónak megfeleljen. Fiatal, előkelő, szellemes, ügyes, bátor, aki éppen ugy tudja forgatni a szavakat mint a kardot. Mint attaché, nem sokat törődött a diplomáciával; annál többet a nagyvilági élvezetekkel. Tetőtől-talpig bonvivant, veszedelmes csábító, szerencsés kalandhős; mindamellett nem romlott, nem cinikus férfiu; olyan gavallér, aki tud nemesen gondolkozni, mélyebben érezni; olyan ember, akiben van szív. (Talán éppen ezért nem vált be diplomatának.)

Prachs gróf vállalkozik a misszióra. Vállalkozik a „haza javáért"; s talán a maga javáért is, mert az előző jelenetben érdekes párbeszéde volt Palmernével. A milliomos özvegy bevallotta neki, hogy nem hisz a férfiak őszinte hódolatában és a gróf szellemesen kifejtette az özvegy előtt, hogy sorsa örökös kételkedés lesz; mert ha akadna ember, aki nem a milliókért szeretné, az az ember kényelem volna halgatni — önérzetből! (Ezek után helyesen sejtjük, hogy az attaché meg fog felelni missziójának.)

Palmernének feltünt Prachs gróf eszes, elfogulatlan beszéde és szellemes modora. Már ebben a jelenetben láttuk az arcán, hogy kételkedése megrendült és már nem minden férfiról gondolkozik egyformán; magában már megengedi, hogy vannak kivételek.

Prachs gróf nagy hévvel és buzgósággal végzi misszióját. Az udvarlókat egymásután eltávolitja és az eszközökben nem válogatós. Frondville urat csaknem örökre „eltávolitja" Palmerné köréből, mert párbajt viv vele és hatalmas léket vág a koponyáján. A szép özvegy mind hatalmasabban kezd vonzódni hozzá és az attaché is érzi, hogy a német hercegség ügye már igazán a szivéhez forrott. De nem nyilatkozik, mert kimondta hogy önérzetes férfiu milliomos nőnek nem vallhatja be a szerelmét.

Még csak egy veszedelmes ur forog a szép özvegy körül: *Maceray*. Scharpf báró diplomáciája itt lép föl, hogy csalfosan bamulja magát. Feigel, követségi titkár besugja Prachsnak és a nagykövetnek, hogy Maceray egy *férjes nőbe* szerelmes, aki minden áron el akarja távolitni az udvarlót; ezért parancsolt rá, hogy Palmerhéhez közeledjék. Scharpf bárónak se kell több: kimondja, hogy annak a férjes nőnek el kell fogadni a Maceray hódolatát. Persze fogalma sincs arról, hogy az az asszony voltaképp az ő kis felesége. Erről csak akkor világosodik föl, amikor a kulcslyukon bepillant a mellékterembe, ahol a felesége és Maceray együtt vannak. Hogy a diplomácia fölsülése tökéletes legyen: a dühöngő férj elé Palmerné asszony lép ki a szobából Luciennel. Prachs gróf barátjával és elbiteli a csalhatatlan diplomatával, hogy káprázott a szeme. A nagy diplomata erre büszkén és teljesen megnyugtatva távozik.

Prachs gróf nem tudja, hogy Palmerné csak azért ment be Luciennel a szobába, hogy megmentse Scharpinét és udvarlóját. Azt hiszi, hogy Palmernénak viszonya van Luciennel; és erre annyira föllázad, hogy azonnal utazni akar Egyiptomba. Palmerné a következő pillanatban vallomásra akarja birni, de az önérzetében sértett, féltéstől kinzott gróf nem a szerelmét, hanem azt vallja be, hogy csak politikai misszióból közeledett hozzá.

Palmerné erre dacosan megesküszik, hogy kezét annak az ismeretlennek fogja nyujtani, aki Baden-Badenben egy fiatal embert nagyleikűen megmentett az öngyilkosságtól. Rosszul járhatna ezzel az esküvel, ha véletlenül az ismeretlen jótevő más volna és nem Prachs gróf, az attaché. Palmerné csak pillanatnyi félelmet áll ki, amikor az információs-levél Feigelt, az öreg titkárt, nevezi meg a nagyleikü tett emberéül. Csakhamar kisül az igazság. Kiderül, hogy az öreg Feigel csak eszköz volt és a szép gazdag özvegy keze Prachs grófot illeti.

*

Családnék, aki tendenciózus darabot várna Meilhactól. A francia szerző nem megy neki éles szatirával a diplomata-világnak; nem ácázza le a közönség előtt azokat, akik rejtélyes ábrázattal a nemzetek sorsát vezetik; nem állit elénk egész sor tipikus alakot a diplomáciai testületből és nem bizonyitja be a profanum vulgus kárörvendő kacagása közben, hogy sehol sincs annyi nagy kép és fogyatékos agyvelő, annyi külső pompa és belső üresség, annyi hivatalos csalhatatlanság és nevetséges felsülés, mint ebben a rendjelektől csillogó világban. Meilhac-t az a probléma érdekli, hogy egy szkeptikus özvegy, aki fél a férfiaktól, miképpen gyógyul ki ebből a betegségből és némi tévelygés, némi babozás után miképpen lesz azó, akinek az egyénisége varázsos erővel meghódította. Az egész vigjátékot ez a történet tölti ki. A diplomáciára csak olda vágásokat mér báró Scharpf alakjában. A felsült diplomata csak arra való, hogy a két szerelmes játékának imitt-amott pikáns izt adjon; hogy a darab diskrét menetét vaskosabb komikummal tegye élénkebbé. Meilhac nem operettszerü paródiát, hanem igazi szalon-vigjátékot akart irni. Feladatának megfelelt, talán a kelleténél is jobban, mert a hatás zajosabb lenne, ha több parodisztikus vonással, erősebb és bátrabb szatirával találkoznánk ebben a négyfelvonásos szinmüvében.

A repriz szereplői egytől-egyig jókedvvel játszottak, különösen a három főszereplő: *Császár* (Prachs gróf), *Láncsy* Ilka (Palmer bárónő) és *Ujházi* (Scharpf báró). *Császár* az attachéban rejlő férfias, snajdig vonásokat emelte ki legtöbb szerencsével. *Láncsy* Ilkának az ilyen asszonyok rajza mindig kitünően sikerül. Ahol nem tulságosan meleg érzés sok izléssel és okossággal párosul s ahol a könnyed társalgás müvészetét az öltözködés distingváltságával támogathatja: ott mindig elemében van és hatása biztos. *Ujházi* Scharpf bárót huszonöt év óta ismerjük. Pompás komikumából egy szemernyit sem rabolt el az idő. Sőt zamata gyarapodott, mint a nemes bornak. Ugyanezt mondhatjuk a *Vizvári* végtelenül kedves öreg titkárjáról is. A kisebb szerepek játszói: *Maróthy* Margit, *Gál*, *Gyenes*, *Horváth*, *Náday* Béla és *Páfi* György szintén kivették részüket a mai repriz nem éppen zajos, de őszinte sikeréből.

Á. E.

MÜVÉSZET.

□ **A magyar iparmüvészet sikere.** A turini nemzetközi iparmüvészeti kiállitás nagybizottságának egyik elnöke, A. *Bianchi* a következő levelet intézte *Ráth* György főrendházi taghoz, a magyar iparmüvészeti társulat elnökéhez:

Abból az alkalomból, hogy a modern diszitő müvészetnek turini kiállitásán a magyar osztály oly fényes eredményt ért el, van szerencsém elnök urnak nagybizottságunk legteljesebb elismerését kifejezni. A magyar osztály nemcsak majdnem az egyetlen volt, mely a megnyitás napjára elkészült, de összbenyomásának nagyszerüsége mindennél jobban tanuskodott a kezdeményezésnek kitartó voltáról és a magyar bizottsági tagoknak és a többi magyar jeles közreműködőknek szorgoskodásáról. Engedje meg elnök ur, hogy ugy önnek, mint a többi magyar bizottsági tagnak is közreműködésükért nagybizottságunknak legőszintebb köszönetét tolmácsolhassam. Turin, 1902. május 28-án, A. *Bianchi*, Presidente del Comitato Amministrativo.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

○ **A Magyar Közgazdasági Társaság** ma délután tartotta évi rendes közgyülését *Hieronymi* Károly elnöklete alatt, nagyszámu közönség jelenlétében.

A napirend első pontja *Varga* Gyula nagyérdekü felolvasása volt a magyarság félszázados fejlődéséről, amiről a népszámlálásról szóló cikkünk keretében számolunk be. A dr. *Halász* Sándor igazgató által előterjesztett igazgató-választmány évi jelentése konstatálja a társaság állandó fejlődését. A társaság nagyérdemü elnöke, *Láng* Lajos kereskedelmi miniszterré történt kineveztetése folytán lemondott elnöki tisztéről. Elévithetetlen érdemeire való tekintettel a közgyülés tiszteletbeli elnökké választotta. Helyébe elnökké *Kautz* Gyula valóságos belső titkos tanácsos választatott meg. — Az igazgató-választmány uj tagjai lettek: Hieronymi Károly, Kunez Jenő és Schober Albert; számvizsgálók: Baross Géza, Beck Dénes, Emich Gusztáv, Fritz Péter és Székely Ferenc.

Hieronymi Károly felfüggesztvén a közgyülést, küldöttség ment Kautz Gyula ujonnan megválasztott elnökért, kit beléptekor zajos éljenzés fogadott. Hieronymi emelkedett hangu beszédben üdvözölte az uj elnököt; kiemelte érdemeit s mint a magyar tudományos világ nesztorát üdvözölte a társaság elnöki székében. *Kautz* Gyula megköszönte a bizalmat s biztositotta a közgyülést, hogy minden erejét a társaság felvirágoztatásának szenteli. Végül *Székely* Ferenc inditványára egyhangulag köszönetét és legmelegebb elismerést szavazott a közgyülés dr. Halász Sandor igazgatónak, ki a társaság ügyeit nagy buzgósággal végzi.

○ **Az Uránia Magyar Tudományos egyesület** igazgató-tanácsának *Molnár* Viktor elnökletével tartott tegnapi ülésén megalakitották az egyes szakosztályokat.

A physikai (természettan, vegytan, csillagászat) és mathematikai szakosztály elnöke dr. Ilosvay Lajos, titkára dr. Kövesligethy Radó, tagjai: Darvai Móric, Dietz Lajos, Hoffmann Ottó, dr. Klupathy Jenő, Konkoly-Thege Miklós, dr. Pallagi Gyula, dr. Steiner Lajos, Szekeres Kálmán, Weszelszky Gyula, Wittmann Ferenc; *a természetrajzi szakosztály* elnöke dr. Entz Géza, titkára dr. Ratz István; tagjai dr. Apáthy István, dr. Daday Jenő, dr. Filarszky Nándor, dr. Horváth Géza, dr. Lendl Adolf, dr. Mágócsy-Dietz Sándor, Méhely Lajos, Silberszky Károly, dr. Staub Mór, Szterényi Hugó; *a földrajz-földtan-néprajzi szakosztály* elnöke dr. Erődi Béla, titkára dr. Cholnoky Jenő, tagjai: Gerster Béla, Gönczi Ferenc, Hopp Ferenc, Kőrösi Henrik, Lázárné-Kasztner Janka, dr. Lóczy Lajos, dr. Lórenthey Imre; *az orvostudományi szakosztály* elnöke dr. Thanhoffer Lajos, titkára dr. Preysz Kornél, tagjai: dr. Bókay János, dr. Chyzer Kornél, dr. Farkas Géza, dr. Fauser Árpád, dr. Herzl Manó, dr. Hirschler Agost, dr. Hutyra Ferenc, dr. Jármay Gusztáv, dr. Klasz Pál, dr. Korányi Sándor, dr. Pertik Ottó, dr. babarci Schwartzer Ottó; *az irodalomtörténeti nyelv- és széptudományi szakosztály* elnöke: Riedl Frigyes. Titkára: Pekár Gyula. Tagjai: Dr. Beöthy Zsolt, Berta Ilona, Dézsi Lajos, dr. Erdélyi Pál, dr. Heinrich Gusztáv, Matskásy József dr. Martos Ferenc dr. Neményi Imre, dr. Pekár Károly, Szana Tamás, legifj. dr. Szász Károly, dr. Vargha Gyula; *a történelem, bölcsészet, jog- és társadalomtudományi szakosztály* elnöke dr. Marczali Henrik, titkára dr. Kényi József, tagjai: dr. Angyal Dávid, dr. Csorba Ferenc, dr. Dedek Crescens Lajos, dr. Ny. Farkas Geiza, dr. Finászy Ernő, dr. Földes Béla, dr. Gaál Jenő, dr. Gopcsa László Halász Ferenc, dr. Mandelló Gyula, dr. Mika Sándor; *a művészeti szakosztály* elnöke Forster Gyula, titkára dr. Gönczi Mór, tagjai: dr. Boncz Ödön, Deák-Ebner Lajos, Ernst Lajos, dr. Kspitány Kálmán, Kammerer Ernő, Korb Flóris, dr. Majovszky Pál, Mihalovich Ödön,

Molnár Viktor, Radisich Jenő, Réthi Lajos, Szalay Imre, Szmrecsányi Miklós, Zseny József; *a technikai szakosztály* elnöke Banovics Kajetán titkára Czakó Adolf, tagjai: Alpár Ignác, Cserháti Jenő, Gaul Károly, Hartig Sándor, Hegedüs Károly, dr. Jónás Ödön, Lipthay Sándor, Masirievich György, Reviczky István, Stromszky Sándor, Ullmann Gyula, Zipernovszky Károly.

Elhatározta az igazgató-tanács, hogy a szakosztályok az őszszel kezdjék meg tudományos működésüket. Végül az egyesületi sorsjátékról tett jelentést az elnök. A pénzügyminiszter megengedte, hogy a sorsolás f. é. junius hó 1-je helyett október hó 1-én tartassék meg.

○ **Uj Idők.** *Herczeg* Ferenc lapjának e heti száma igen változatos és érdekes tartalommal jelent meg. Szövegrészében Molnár Ferenc, Dingha Béla, Herczeg Ferenc, Horkayné, dr. Wolfner Pál, Tábori Róbert, Sebők Zsigmond, Sardou és még mások irtak. Illustrációi közül Kubinyi Sándor turfrajzát, városligeti moment-képeket, Rosenberg Emil festményét, az ügető-versenyről csoport-képeket stb. említjük meg. Az Uj Idők előfizetési ára negyedévre 4 korona. Kiadóhivatal Andrássy-ut 10.

FŐVÁROS.

(*) **A főváros és a diákkongresszus.** A diákok az őszszel Budapesten tartják meg nemzetközi kongresszusukat. A kongresszust előkészitő magyar bizottság a kultuszminisztertől és a fővárostól kért segitséget. A közoktatási miniszter ma hosszu leiratban tudatta a várossal, hogy ő huszonötezer koronát adott a kongresszus költségére. Hivatkozik a miniszter a kongresszus nagy fontosságára és jelentőségére s arra kéri a fővárost, hogy ő is adjon nagyobb segitséget a kongresszus rendezésére.

(*) **A székesfővárosi pénztárnokok a polgármesternél.** A székesfővárosi központi és kerületi pénztárak pénztárnoki karának küldöttségét ma vezette *Havass* Rezső székesfővárosi bizottsági tag *Halmos* János polgármester elé s átnyujtotta a pénztárnoki-kar kérvényét, melyben fizetésük arányositását kérelmezik. A polgármester biztositotta a küldöttség tagjait a tisztviselői kar iránt táplált jóindulatáról s megigérte, hogy jóakaratulag fog a kérvénynyel is foglalkozni. Az összes pénztárnoki karnál mindössze 7900 korona emeléséről van szó, méltán elvárható tehát, hogy a főváros törvényhatósági bizottsága a kérelmét teljesiteni fogja. A küldöttség *Vaszilievics* János tanácsosnál is tisztelgett. A tanácsos megigérte, hogy jóakaratuat fog ez ügyben eljárni.

SPORT.

Bécsi lóversenyek.

— A *Budapesti Napló* tudósitójától. —

Budapest, május 31.

Szép idő van, közepes látogatottság mellett folytak le a mai versenyek. A papirosforma ma is tótágast állott, mert az utolsó futamok kivételével a versenyeket a legnagyobb outsiderek nyerték meg. A Taurus Handikap és a Trompeter steeple chase voltak a főversenyek, melyek közül a Taurus Handikapot Busento nyerte meg biztosan Glory és az erősen lefogadott Babér ellen. A Trompeter steeple chaset Corelli II.-vel a hercegi istálló vitte el, mig helyre a Mautner-istálló két crackje futott fel. A versenyek részletes eredménye a következő:

I. **Nyeretlen kétévesek versenye.** Dij 2000 korona, távolság 1000 méter. Krausz L. **Ismét**-je (Martinkovics) első, Mautner V. Bonanzá-ja (Southey) második, Dreher A. Tatoo-ja (Cleminson) harmadik. Azután: Donald, Liberality, Tárnok, Phidias, Alonso, Mormglen. Totalizatőr: 10 : 133. Helyrefogadások: I. 50 : 112. II. 50 : 141. III. 50 : 75.

II. **Handicap.** Dij 2000 korona, távolság 1200 méter. Herzog M. **Babusa** (Baines) első, lovag Lederer S. Sajóra (Slack) második, Miguel braganzai herceg Vestal Virgin (Adams) harmadik. Azután Nina, Gloria, Phönix, Gallium, Faix, Godiche. Totalizatőr 10 : 103. Helyrefogadások: I. 50 : 153, II. 50 : 215 III. 50 : 171.

III. **Taurus-Handicap.** Dij 5000 korona. Távolság 2800 méter. Capt. George **Busento**ja (Southey) első, Herzog M. Glóryja (Gilchrist) második, gróf Teleky L. Babérja (Slack) harmadik, azután: Semper idem, Parapluie, Akárhogy, Booky, Galette. Totalizatőr: 10 : 67. Helyrefogadások: I. 50 : 107. II. 50 : 114. III. 50 : 84.

IV. **Eladóverseny.** Dij 2000 korona. Távolság 1000 méter. Szemere M. **Bézá**ja (Bonta) első, Péchy A. Rózsa Lilije (Tarai) második, Mr. C. Wood Sebese (Leiner) harmadik. Azután: Wunschmaid, Beirüger, Maestro, Da capo, Antonius. Totalizatőr: 10 : 32. Helyrefogadások: I. 50 : 60, II. 50 : 63. III. 50 : 88.

V. **Nyeretlen kétévesek eladóversenye.** Dij 2000 korona. Távolság 1100 méter. Gróf Festetich T. **Curieuse**je (Zsebők) első, Mautner V. Glossese (Finán) második, Krausz L. Justiniánja (Slack) harmadik, azután Duci, Ver Sacrum, Va banque, Millay, Botor. Totalizatőr: 10 : 23. Helyrefogadások: I. 50 : 78. II. 50 : 152. III. 50 : 167.

VI. **Trombitás akadályverseny.** Dij 6000 korona. Távolság 4000 méter. Herceg Taxis E. **Corelli II.**-je (Williamson) első, Mautner V. Tokaja (Rosack) második, Mautner V. Famulusa (Poole) harmadik. Azután Cheerup, Jour fix, Ka'auer Generalstäbler. Totalizatőr: 10 : 27. Helyrefogadások: I. 50 : 71. II. 50 : 130. III. 50 : 71.

VII. **Tribün-dij.** Dij 3000 korona. Távolság 2000 méter. Báró Rothschild N. **Patron**ja (Adams) első, Mr. C. Wood Jubiléeje (Van Dusen) második, gróf Festetics T. Diadalja (Barker) harmadik, azután Catcher. Totalizatőr: 10 : 20. Helyrefogadások: I. 50 : 65. II. 50 : 74.

*

A versenyek versenye: a 100.000 koronás oszrák derby, mely tradiciói és klasszicitása révén az egész sportesztendő legkimagasióbb eseménye, holnap dől el a *Freudenau*ban. Minden évben a háromévesek legjava jelenik meg a 2400 méteres indító-oszlopnál, de ezidén legjobb háromévesünk. *Vaga*, távol marad a küzdelemtől s igy még a derbynél is érdekesebb lesz, mikor a holnapi győztes, valószinüleg *Hazafi*, össze fogja erejét mérni *Vagával*. A holnapi baro indulói:

Hazafi	lov.	Van Dusen
Ladon	„	Russel
Kiss me	„	Cleminson
Gyalár	„	Taral
Durnyi vagy Luxardo	„	Bonta
Apolló	„	Adams
Llubar	„	Wilton
Lodicnor	„	?
Pszt	„	Huxtable v. Smejda.

Ezidei futásai *Hazafit* tették első favoritá. A *Blaskovich*-mén valószinüleg könnyü győzteskent kerül ki a versenyből, mert mindent összevetve konkurrensei mellette nem igen jöhetnek számba, ha még ugy is megjavultak, Helyre Apollo és Gyalár jöhet, mig a meglepetések lova az idén még sötét: Llubár. Jelöltjeink;

I. *Veranda — Colibri.*
II. *Minta — Plát de jour.*
III. *Beata — Lator.*
IV. *Hazafi — Gyalár — Apollo.*
V. *Godiche — Ne engedj.*
VI. *Kartal — Haiderose.*
VII. *Pompás — Fertő.*

∴ **A bécsi lóversenyek eredményét** minden más organumot megelőzve a leghamarabb és legmegbizhatóbban a Telefon Hirmondó utján tudhatják meg az érdeklődők, mert a Hirmondó kiküldött tudósitójának telefonjelentései alapján közvetlenül az egyes versenyek lefutása után két futamonkint részletes tudósitást olvastat fel a versenyek eredményéről. A lóversenyeredmények felolvasására, melynek összeredményét már hat óra táján felolvastatja a beszélő ujság, kétszeres riadójellel hivja fel az előfizetők figyelmét a Telefon Hirmondó.

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ **Dr. Grün Ede bünügye.** Dr. Puskariu vizsgálóbiró ma délelőtt terjesztette be az összes bünügyi iratok kapcsán dr. *Grün* Ede ügyvédnek az előzetes vizsgálati fogság fenntartása ellen beadott felebbezését a büntetőtörvényszék vádtanácsához. A vádtanács elnöke az ügyet dr. *Makucz* Arthur birónak osztotta ki, aki holnap délben fogja azt elreferálni a vádtanács ülésében.

§§ **Igazgatósági tagok a vádlottak padján.** Két évvel ezelőtt történt, hogy a betegsegélyző pénztár igazgatójának választása alkalmából *Szabó* Géza, a betegsegélyző pénztár igazgatósági tagja különösen exponálta magát az egyik jelölt érdekében, miért is ellenséges viszonyba keveredett dr. *Szilágyi* Aurél Dunagőzhajózási felügyelőivel, a betegsegélyző pénztár volt titkárával. Ezen viszálykodásba beleavatkozott Szikora Zoltán igazgatósági tag és egy *Közügy* cimü hetilapnak szerkesztője s erősen nekitámadt dr. *Szilágyi*nak. A támadásra dr. Szalágyi sajtópörrel felelt, feljelentve ugy Szabó Gézát, mint Szikora Zoltánt rágalmazás és becsületsértés vétségei miatt. Ma tárgyalta ezt az ügyet a büntetőtörvényszék sajtóbirósága *Zsitvay* Leo elnöklete alatt. A tárgyaláson a panaszost dr. Pap József ügyvéd képviselte, a vádlottakat dr. Vázsonyi Vilmos ügyvéd védte. A sajtóbiróság Szikora Zoltánt nyomtatvány utján elkövetett becsületsértés sajtóvétségeért *3 napi fogházra és 20 korona pénzbüntetésre*, Szabó Gézát pedig *40 korona fő- és 20 korona mellékpénzbüntetésre* itélte. Az itélet ellen Szikora felebbezett, de Szabó megnyugodott.

§§ **A fejetlen ujság.** *Kulcsár* Béla a németországi *fejetlen ujságok* mintájára olyan ujságot alapitott, amelyet a fővárosban nyomatnak cim nélkül s aztán elküldik a vidékre, ahol minden városban más-más cimet nyomtatnak az ujság fejére. Kulcsár vidéki szerkesztőket keresett, természetesen — óvadékkal. Mindenkinek 80—200 korona fizetést és nyugdijat igért, ha óvadékot ad. Sokan léprementek Kulcsárnak s leiizették az óvadékot, melyet a központi szerkesztő persze elköltött a nélkül, hogy csak egy lapot is megmiditott volna. A károsultak a törvényszékhez fordultak panaszukkal, amely az elkövetett *tiz rendbeli csalás* miatt elitélte *Kulcsárt egyévi börtönre* és 210 korona pénzbüntetésre. A kir. itélőtábla III. büntető tanácsa ma, *Bucz* Lajos biró előadása alapján, a büntetést leszállitotta *7 hónapra.*

TÁVIRATOK.

Páris május 31. *Loubet* elnök oroszországi látogatása alkalmával 220 elitéltnek a büntetését részint enyhitette, részint elengedte.

Hajsza a karlisták ellen.

Madrid, május 31. A Fabra-ügynökség jelenti Barcelonából, hogy ott *sok karlistát letartóztattak.*

A francia képviselőház uj elnöke.

Páris, május 31. Leon *Bourgeois* elfogadta a képviselőház elnökjelöltségét, melyet neki a baloldali csoportok felajánlottak.

A sah kurája.

Berlin, május 31. A sah Leyden tanár tanácsára Karlsbadba fog utazni.

Közgazdasági táviratok.

Chicago, május 31. (*Terménytőzsde.*) (*Zárlat.*) *Buza* irányzata engedő. — Májusra 72.⅝/8 (72.⅞/8). — Juliusra 72 — (72.⅛/8). — *Tengeri* irányzata engedő. — Szep.-re 59.— (59.⅛/8). — *Zsir:* Májusra 10.15 (10.10). — Juliusra 10.20 (10.15). — *Szalonna* short clear 10.20 (10.15). — *Sertéshus:* Májusra 17.10 (17.—). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Berlin, május 31. (*Zárlat.*) 4·2⁰/₀-os papirjáradék —.—. 4⁰/₀-os osztrák aranyjáradék 102.75. Elbavölgyi vasut —.—. Magyar koronajáradék 98.25. Osztrák-magyar államvasut 148.50. Kassa-oderbergi vasut —.—. Bécsi váltóár 85.15. Magyar vasuti beruházási kölcsön 100.40. Alpesi bányarészvény —.—. Disconto-Commandit 188.25. Általános villamossági Edison 183.25. Gelsenkircheni 171.75. Laura-kohó 205.50. 4·2⁰/₀-os ezüstjáradék 101.75. 4⁰/₀-os magyar aranyjáradék 101.60. Osztrák hitelrészvény 217.10. Déli vasut 15.—. Károly Lajos vasut 216.30. Orosz bankjegyek 95.60. 4⁰/₀-os uj orosz kölcsön —.—. Török dohányrészvény 103.—. Olasz járadék —.—. Magyar hitelbank 181.—. Dynamit Trust 177.90. Harpeni —.—. Az irányzat szilárd.

Páris, május 31. (*Zárlat.*) Osztrák-magyar államvasut —.—. 4⁰/₀-os osztrák aranyjáradék 102.75. Osztrák Länderbank —.—. 3⁰/₀-os francia járadék 101.60. Ottomanbank 570.—. 3½⁰/₀-os francia járadék 102.20. Alpesi bányarészvény —.—. Déli vasut —.—. 4⁰/₀-os magyar aranyjáradék 103.90. Párisi bankrészvény 1036.— Olasz járadék 103.35. Francia törlészth. járadék 100.50. Osztrák földhitelintézeti részvény 1319.— Török dohányrészvény 322.—. Az irányzat szilárd.

Frankfurt, május 31. (*Zárlat.*) 4·2⁰/₀-os papirjáradék 101.70. 4⁰/₀-os osztrak aranyjáradék 102.85. Magyar koronajáradék 98.35. Osztrák-magyar bank 115.30. Déli vasut 14.80. Elbavölgyi vasut 117.—. Londoni váltóár 204.77. Bécsi bankegyesület 104.70. Villamos részvény —.—. 3⁰/₀-os magyar aranykölcsön 86.20. 4·2⁰/₀-os ezüstjáradék 101.50. 4⁰/₀-os magyar aranyjáradék 101.50. Osztrák hitelrészveny 217.30. Osztrák-magyar államvasut 148.30. Eszaknyugati vasut 114.—. Bécsi váltóár 85.15. Párisi váltóár 81.20. Unio bank —.—. Alpesi bányarészveny 206.—. Az irányzat szilárd.

Frankfurt, május 31. (A *Budapesti Napló* tudósitójának távirata.) Árfolyamok januarra. *Esti forgalom.* Osztrák hitelrészvény 218.40. Német bank —.—. Disconto 189.—. Berlini kereskedemi bank 158.40. Gelsenkircheni 177.50. Harpeni 177.50. Laura-kohó 207.—. Olasz járadék —.—. Szilárd.

Hamburg, május 31. (*Zárlat.*) 4·2⁰/₀-os ezüstjáradék 101.60. 1860. sorsjegy 153.20. Déli vasut 14.75. 4⁰/₀-os osztrák aranyjáradék 102.50. Osztrák hitelrészveny 217.20. Osztrák-magyar államvasut 149.—. Olasz járadék 102.80. 4⁰/₀-os magyar aranyjáradék 102.—. Az irányzat gyenge.

Berlin, május 31. (A *Budapesti Napló* tudósitójának távirata.) *Esti forgalom.* 4⁰/₀-os magyar aranyjáradék 101.60. Magyar koronajáradék 48.40. Osztrák hitelrészveny 217.—. Osztrák-magyar államvasut 149.—. Déli vasut 14.90. Eszaknyugati vasut —.—. Elbavölgyi vasut —.—. Orosz bankjegy készpénz —.—. Buschtiehradi —.—. Orosz bankjegy 216.30. (Ultimo.) Lombard —.—.

KÖZGAZDASÁG.

A Fiumei Első Magyar Rizshántoló- és Rizskeményitő gyár Részvény-társaság ma tartotta közgyülését. A felolvasásra került üzleti jelentésből kiemelhetjük, hogy a mérleg 293.992 korona nyereséggel záruit. A lefolyt üzletév csak viszonylagosan nevezhető kedvezőnek. A társaság raktárcélokra megvásárolta a gyárral szomszédos telket. Az igazgatóság inditványozza, hogy a tiszta nyereségből 12⁰/₀-os = 120 koronányi osztalékot fizessen részvényenkint, 21.040 koronát pedig vigyen át uj számlára a társaság. A közgyülés hozzájárult az igazgatóság előterjesztéséhez s végül ujra megválasztotta az eddigi igazgatóságot és felügyelő-bizottságot.

Az Első os. kir. szab. Dunagőzhajózási társaság a napokban közzétett évi jelentése szerint az üzleteredmény kedvezőbb a tavalyinál, amennyiben a tiszta nyereség az előző évi 2.558.516·58 koronával szemben ezuttal 2.790.024·09 korona. Az emelkedés tehát 231.507·51 korona. A mohács—pécsi vasut üzleteredménye szintén kedvezőnek mondható. A tiszta nyereség 811.807·78 korona. A társaság tulajdonát képező pécsi szénbányák 1,721.626·34 koronát eredményeztek. A társaság február 19-én tartott közgyülése avval a föltétellel fogadta el az osztrák kormánnyal a szubvenció iránt kötött egyezményt, ha ezt a Reichsrath május 15-ig jóváhagyja. Minthogy ez azonban nem történt meg, a társaság igazgatósága az osztrák kereskedelemügyi miniszter kérésére elhatározta, hogy a május 31-ére egybehivott rendes közgyülésen inditványozni fogja, hogy a május 15-ére kitüzött határidőt hosszabbitsák meg junius 30-áig. A közgyülésen az igazgatóság inditványozni fogja, hogy az osztalékot részvényenkint 42 koronában állapitsák meg, 380.084·84 koronát pedig uj számlára vigyenek át.

Szinházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHAZ.

Vasárnap, 1902. junius hó 1-én.

Fedóra.

Opera 3 felvonásban. Szövegét Sardou V. drámája nyomán irta Colautti Arthur. Forditotta Várady S. Zenéjét szerzette Giordano Umberto.

Személyek:

Fedóra	Kramer	Borov, orvos	Váradi
Olga grófnő	Szoyer	Lorek	Szendrői
Ipanov Lorisz	Burrian	Laziuszky	Mányai
D. Siriex	Beck	Grets	Kornai
Bouvel báró	Mihályi	Desiré	Dalnoki

Kezdete 7½ órakor.

NEMZETI SZINHAZ.

Vasárnap, 1902. junius hó 1-én.

A nagymama.

Vigjáték 3 felvonásban. Irta Csiky Gergely.

Személyek:

Szeréminé	Prielle K.	Mártha	Ligeti
Ernő	Náday B.	Tódorka	Vizvári
Örkény	Gyenes	Nevelőnő	Rákosi Sz.
Kálmán	Horváth	Lelkész	Gabányi
Firoska	Vizvári M.	Galambosné	Vizváriné
Timár Karolin	Boér H.	Pincér	Faludi

Kezdete 7½ órakor.

MAGYAR SZINHAZ.

Vasárnap, 1902. junius hó 1-én.

Rákosi Szidi asszony sziniiskolájának 5-ik vizsgálati előadása:

I.

A vörös talár

II. felvonása.

II.

Jelenetek Faustból

III.

A cornevillei harangok

cimü operett I. és II. felvonása.

Este:

Magdolna.

Parasztiragédia 5 felvonásban. Irta Rákosi Jenő.

Kezdete 7½ órakor.

VIGSZINHAZ.

Vasárnap, 1902. junius hó 1-én.

Délután 3 órakor mérsékelt helyárakkal

Az örnagy ur.

Bohózat 3 felvonásban. Irták Mars és Kéroul. Forditotta Heltai Jenő.

Személyek:

Montgiron	Fenyvesi	Michu	Győző
Labourdette	Hegedüs	Dingois	Vendrei
Fréville	Tanay	Maloizel	Szerémy
Champeaux	Góth	Paulette	Varsányi
Moulard	Tapolczai	Héloise	Nikó
Lardinet	Rónaszéki	Dingoisné	Harasztiy

Este:

X asszony.

Bohózat 3 felvonásban. Irták Gavault és Berr. Forditotta: Molnár Ferenc.

Személyek:

Bidoulet	Rónaszéki	A doktor	Győző
Philippe	Góth S.	Rendőr tiszt	Gyarmati
Folquet	Hegedüs	Germaine	Csillag T.
Paskal	Tanay	Arsinoe	Nikó L.
A spanyol	Balassa	Jacqueline	Lenkei
A parancsnok	Kazalicki	Margueritte	Pécsi

Kezdete 7½ órakor.

FŐVÁROSI ORFEUM

Nagymező-utca 17.

Ma vasárnap

uj föllépések.

! Szenzációs !

4 Emperors of Music.

Először:

Keleti álom

baleti Holzer J.-től, rendezte Waldmann I. és az uj

különlegességi programm.

Kezdete ½9-kor.

A kávéház télikertjében reggel 5 óráig Vörös Elek cigányzenekara hangversenyez.

Ős-Budavára.

Ma vasárnap, junius 1-én, kapunyitás d. u. 3 órakor

Remek uj varieté-műsor

Uj! **The fencing Muskateers** Uj!

10 amerikai kreol női szépség.

Először Európában és a fényes uj juniusi műsor.

A nagyszinpadon 2 diszelőadás.

A délutánin gyermekek belépő nélkül.

Ingyenes légtornászat

és némajék, esti 9 órakor.

FRATELLI PRANDI

mech. színháza. Színre kerül „Excelsior", nagy ballet.

Számos egyébb szórakozás.

Belépődij 60 fillér. Kedvezm. jegyek minden tőzsdében.

Valóban!

De csak üvegekben vásárlandó ott, ahol Zarfurius-plakátok vannak kifüggesztve.

Urasági butort

eladok és veszek, majdnem egészen uj ebédlő- háló- és garzon-szobákat, szalon berendezéseket, valamint irodaeszközöket, valódi perzsa s szmirna szőnyegeket, függönyöket, lószőr- és afrikmatracokat, gáz és villamos csillárokat, varrógépeket, stb. Butorszállitást jutányosan elvállalok. **Ujvilág-utca 21. sz., I. em.**

M. kir. szabadalom 21333.

Szenzációs találmány!

Összerakható, kézitáskában hordható szabadalmazott ágy, mely nappal egy kis táskába helyezhető és éjjelre kényelmes ágy. Ez az ágy fötöslegessé teszi az ágynemit. Szük lakásokban megbecsülhetetlen. Vendég-, gyermek- és cselédszobákban, valamint kirándulóknak nélkülözhetetlen. Kapható

Összerakva.

Freudiger Mózes és fiai magyar ágy- fehérnemü gyárában Budapest, VI., Landon-u. 6. Viszonteladók kerestetnek és megfelelő kedvezményben részesülnek. — Telefon 29-75. Árjegyzék és leirás kivánatra bérmentve.

Első cs. és kir. osztrák-magyar kizárólag szab.

Homlokzat-festék-gyár

Kronsteiner Károly

BÉCS, III., Hauptstrasse 120. (saját házában).

Arany-érmekkel kitüntetve.

Főhercegi és hercegi uradalmak, cs. és kir. katonai intézőségek, vasutak, ipari-, bánya- és gyári társulatok, épitési vállalatok, épitőmesterek, ugyszintén gyári és ingatlan tulajdonosok szállitója. E viharmentes homlokzat-festékek, melyek mészben föloldhatók, száraz állapotban, poralakban és 46 különböző mintában kilónkint 16 krtól fölfelé szállittatnak és a mi a festék szintisztaságát és tartósságát illeti, azonos az olajfestékkel.

200 korona jutalék utánzások kimutatásáért.

Mintakártya, ugyszintén utasitással kivánatra ingyen és bérmentve.

ARNHEIM S. J.

cs. és kir. udv. szállító

BUDAPEST

Gyár:

IX. ker., Soroksári-ut 92.

Városi iroda és mintaraktár:

V. ker., Erzsébet-tér 17.

Tüz-, esés- és betörésmentes páncél- és okmányszekrények

Páncél-szobák Safe-deposit berendezések a legujabb szabadalmazott szerkezetben biztonsági jótállással.

Bel- és külföldi hatóságok és elsőrendü pénzintézetek szállitója.

Szállitott munkák:

A magyar szent korona megőrzésére szolgáló páncélszoba (kir. várlak).

Az uj országház páncélszobája.

Budapest székes főváros mindkét páncélszobája.

Első hazai Takarékpénztár Egyesület.

Pesti Magyar Koresk. Bank.

Magyar Agrár és Járadékbank.

Belvárosi Takarékpénztár.

(a király bérházában) stb. stb.

ALAPITTATOTT 1833.

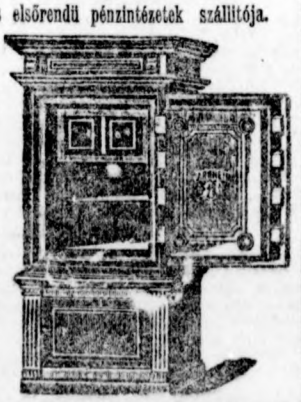

Zsebórák.

Diszes ingaórák

5 évi jótállás mellett

részletfizetésre

kaphatók

Polgár Kálmán

óra- és ékszer-üzletében

Budapest, Erzsébet-körut 29. sz.

Vidékre árjegyzék bérmentve.

Divatos ékszerek.

Páris 1900 Grand Prix.

HAGGENMACHER-féle

a sörfőzde által palaszkozott

SZALON-SÖR

legkellemesebb üditő és tápláló ital.

Dr. Teibler János kir. kerek. törvsz. hit. vegyész nyilatkozata: »A Haggenmacher-féle Szalon-Sör vegyi összetételében teljesen azonos a legjobb cseh-országi (pilseni) sörökkel, de az utóbbiaknál még tartalmasabb.«

Megrendelési hely:

Budapest, V., Kádár-utcza 5. sz.

1896. állami arany érem.

Szinházak heti müsora.

	M. Kir. Operaház	Nemzeti szinház	Vigszinház	Népszinház	Magyar szinház
Hétfő	Nincs előadás	Lear király	Az örnagy ur	Kin-Fu	Svihákok
Kedd	A denevér	Fernande	X asszony	Kin-Fu	Herkules munkái
Szerda	Nincs előadás	Az attaché	Az örnagy ur	Kin-Fu	Magdolna
Csütörtök	Fedora	A Kaméliás hölgy	X asszony	Kin-Fu	A Postás fiu
Péntek	Nincs előadás	Constantin abbé	Remény	Kin-Fu	A postás fiu és a huga
Szombat	Faust	Nóra	Eleven órák	Kin-Fu	A postás fiu és a huga
d. u. Vasárnap este	— Lohengrin	Rosenkranz és Güldenstern	A dada Ifjuság	Kin-Fu	A postás fiu és a huga

Eddig el nem érve!

Hétfő, folyó hó 2-ától

kezdve kerülnek szenzációs alkalmi eladásra:

krb. **5000 méter**, finom, igen jó, csikos tiszta gyapju-szövetek, 120 cm. széles méterenkint . . **75** kr.
krb. **4500 méter** finom, szép, sima, divatos, tiszta gyapju-szövetek, 120 cm. széles, méterenkint . **75** kr.
krb. **3600 méter** legfinomabb, valódi francia, mintázott batist, mosható, méterenként . . . . **24** kr.
krb. **3300 méter** kiváló jó, mosható divat-zephire, rayé, méterenként . . . . . **17** kr.
krb. **1000** coupons, gyapju- és mosószövet-**maradékok**, rendkivül olcsó árakban.

Eddig nem létezett ajánlat!

Lessner Gusztáv

női-divatáruháza

BUDAPEST. V., Bécsi-utca 8. sz. BUDAPEST.

Az üzlet junius 1-től augusztus 20-ig vasár- és ünnepnapokon egész nap zárva.

Sorsjegyeket
akkor is, ha másutt el vannak
zálogositva
saját pénzemen váltom ki és azokra sokkal magasabb
kölcsönt
adok, vagy megveszem a sorsjegyeket pontosan a napiáron visszaadom
ugyanazokat
csekély havi részletfizetésre, a különbözetet készpénzben fizetem. Kérem a zálogjegy beküldését
Fleissig Sándor
BANKHÁZ,
BUDAPEST,
Erzsébet-körut 2.

FONTOS SÉRVBEN SZENVEDŐKNEK!

Sérültek ne mulaszszák el! **prospektust kérni a Magyar Orvosi Müszertár**

Budapest, VII., Kerepesi-u. 32. (A Rókus-kórház templomával szemben.) **legujabb szabadalm.**

Univerzális sérvkötőiről.

Páratlan eredmény! Kényelmes, könnyü kis nyomással a legnagyobb sérv is elzárható. Ugyanott jótállással készülnek: **mülábak, mükezek, lábgépek, füzők fertén-nőtteknek, egyenestartók, hasövök és gummiharisnyák** mérték szerint. — A betegápoláshoz szükséges cikkek és valódi francia különlegességek kaphatók. **Általános árjegyzéket** bárkinek ingyen és bérmentve tiltakozással.

Asztalos és kárpitozott legjobb minőségü

BUTOR

szükségletüket hitelképes egyének, árfelemelés nélkül minden stylusban beszerezhetik

részletfizetésre

Schwarcz Lipót és Testvére

kárpitosmester és butorkereskedők **butorházában**

Budapesten, VII., Hársfa-utca 37. sz.

(saját házukban) Wesselényi-utca keresztezésénél.

Fizetési feltételek:

100 kor.-tól 200 koronáig havi részlet	—	—	—	—	10 kor.
200 „ 300 „ „ „	—	—	—	—	15 „
300 „ 600 „ „ „	—	—	—	—	20 „

Készpénzfizetésnél 15%, csomagolásért 3%. Képes árjegyzékért 50 filler fizetendő, mely összeg az árjegyzékért visszatéritetik.

Heveny vagy idült

bujakór bántalmak

igy görvélykór, bőrbajok, rouma, (izzag, fekélyek stb.) és a romlott vértől származó egyéb bajoknál, mint nikrigy-daganat, rheumatismus a száj és gége genyedései, daganatok, enostosis, tehetetlenség és mindenféle szerzett vagy örökölt bujakóros bántalmak esetében, a legmegrögzöttebb s minden gyógykezeléssel dacoló betegségből biztos és gyökeres gyógyulást nyujtanak

Dr. Ollivier vértisztitó piskótái

melyek a francia kormány és a párisi orvosi akadémia által engedelyezve és a párizsi kórházakban egyedül vannak elfogadva.

Igen kellemes gyógyszer, melyet 60 év óta a legkiválóbb orvosok használnak, mint **egyetlen** és **legjobb vértisztitó szert** mely számos kiütésében is részesült.

Ára egy **kis** dobozonak 25 darab tartalommal 5.— **kor.**, egy **nagy** dobozonak 52 darab tartalommal 10.— **kor.** Minta és prospektus rendelkezésre áll.

Főraktár: **Török József gyógyszertára Budapest, Király-utca 12. és Andrássy-ut 26.**

Nincs többé sérv! 10.000 korona jutalom.

annak, ki az én módszerem alkalmazása melletti sérvbajából teljesen ki nem gyógyul. Legmagasabb kitüntetések, ezernyi köszönőlevelek.

Kérjen ingyen brosurát

dr. M. Reimannstól Valkenberg 112. (Hollandia)

külföldi levelek 25, levelezőlapok 10 fillérrel bérmentesitendők.

Egyedül valódi angol Balzsam Thierry A. gyógyszerésztől

Allein echter Balsam aus der Schutzengel-Apotheke des A. Thierry in Pregrada bei Rohitsch-Sauerbrunn.

Közegészségügyileg megvizsgálva és jóváhagyva.

Az üvegek felszerelése a kereskedelmi törvények védjegyoltalma alatt áll.

Ezen balzsam belsőleg és külsőleg használható. — 1. **A tüdőnek és mellnek összes betegségeinél elérhetetlen gyógyszernek bizonyult, megszünteti a katarrhust és köpetkiválást, a fájdalmas köhögésnek elejét veszi, sőt még régibb betegségeket is gyógyit.** 2. Kitünő hatással van torokgyuladásnál, rekedtségnél és a torok összes betegségeinél. 3. Alaposan kiirtja a bideglelést. 4. Meglepő gyorsan gyógyit gyomorgörcsöt, kólikát és szakgatásokat. 5. Jótékony hashajtó és vértisztitó, tisztitja a vesőket, megszünteti hypochondriát és melancholiát és előmozditja az étvágyat és emésztést. 6. Kitünő hatása van fogfájásnál, lyukas fogaknál, szájpenész, továbbá minden fog- és szájbetegségnél és megszünteti a felbőfégést, valamint a száj- és gyomor rossz szagát. 7. Külsőleg csodás gyógyszer minden sebre, ugymint hópörsenés, sipoly, szemölcs, égési seb, fagyott testrész, rüh, kosz és kiütések, megszünteti továbbá a főfájást, zugást, szakgatást, köszvényt, fülfájást stb. Tessék **mindig vigyázni a zöld apáca-védjegyre, mint fent látható!** Hamisitásoktól legjobb óvszer **egyenesen a gyárból eredeti kartonoknan bérmentve az osztrák-magyar monarchia minden postaállomására 12 kicsi vagy 6 dupla üvegot 4 koronáért hozatni.** Bosznia és Hercegovinába 4 kór. 60 filler. Kevesebb nem küldetik. Szétküldés **csak az összeg előzetes utalványozása vagy lefizetése** mellett.

Miért szenved? mikor önnek a biztos gyógyulásra a **legrégibb sebeknél** is kilátása van és majdnem mindig elkerülheti a fájdalmas operációt vagy amputálást, ha

Thierry A. gyógyszerész egyedül valódi

centifolia-kenőcsét

használja, **mely a sebek gyógyitásában rendkivül jó hatással van, a fájdalmak enyhitésében pedig elérhetetlen.** Valódi centifolia-kenőcs használtatik; a gyermekágyasok mellbajainál, a tejelválasztás akadályainál, mellkeményedésnél, vörhenynél, mindenféle régi bajnál, nyilt sebeknél lábakon és csontokon, sebeknél, sőcsusz, dagadt lábaknál, sőt csontszúnál is; ütött, szurt, lőtt, vágott és roncsolt sebeknél; az idegentestek kiválasztásánál, mint üveg- és faszilánk, homok, dara, tövis stb.; mindenféle daganat, kinövés, karbunkulus, uj képződmények valamint ráknál, körömméregnél, körömdaganatnál, holyagnál, menéstől kisebesedett lábaknál. **Égett sebek minden német,** fagyott testrészek, a betegek fekvéstől eredt sebeit, a nyakon támadt daganatot, **vérdaganatot,** fülbajt és a gyermekek sebesedését stb. stb. Szétküldés csak az összeg előzetes beküldése ellenében. 2 tégely csomagolással, postaköltséggel és szállitólevéllel együtt **3 kor. 50 filler. Számtalan elismerő bizonyitvány eredetiben megtekinthető.** Mindenkit óvok hamisitványok vételétől és kérem vigyázni, hogy minden tégelyen a cég: „Orangyal-gyógyszertár Thierry (Adolf) Limited Pregrada" **beégetve** legyen.

E két gyógyszerajában felülmulhatatlan szer, sohasem romlik el, ellenben minél régibb lesz, annál értékesebb és hatásosabb, és nem a meleg, sem **pedig a hideg nem árt nekik,** igy tehát az év bármely szakában küldhető. Majdnem mindig van hatásuk és segitenek, legalább az orvos megérkeztéig, természetesen nem szabad hamisitványokat vagy effélé sokszorosan ajánlt hasonló, de hatástalan szereket használni, melyekért csak legfeljebb a pénzt dobjuk ki, hanem maradjunk csak o mellett a két régi elismert, jó, olcsó, megbizható amellett teljesen ártatlan, világhirü szernél, melyeknek minden családnál találhatónak kellene lenni. A hol a fent ismertetett védjegyekkel valódian kapni nem lehet, tessék egyenesen rendelni és címezni:

Thierry (Adolf) gyógyszerész Limited Orangyal-gyógyszertára. Pregrada Rohitsch-Sauerbrunn mellett.

Közp. raktár Budapesten: Török J. gyógyszerész, Zágrábban: Mittebach J. gyógyszerész és Bécsben: Brady C. gyógyszerésznél.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH

BUDAPEST, Váczi-körút 63. szám

által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:

Locomobil és gőzcséplőgép-készletek 2½ egész 12 lóerőig, **szalmakazalozók, járgány-cséplőgépek, lóhere-cséplők, tisztitó-rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyüjtők, boronák, „COLUMBIA-DRILL" legjobb sorvetőgépek, Planet jr. kapálók, szecskavágók, répavágók, kukoricza-morzsolók, darálók, őrlő-malmok, egyetemes ncző-ekék, 2- és 3-vasu ekék és minden egyéb gazdasági gépek.**

Részletes árjegyzékek kivánatra ingyen és bérmentve küldetnek.

FISCHER JÁNOS FIAI

kőfaragómesterek

● **Első hasai márvány- és gránitfürészelő és csiszoló gyára** ●

Budapest
VII., Rottenbiller-utcza 17. szám.
Saját gyártmányu
= márvány és gránit =
siremlékek
legolcsóbb gyári raktára.
Butormárványlapok és burkoló lemezek
a legszebb hazai és külföldi márványfajokból.

Szeged
Kálvária-utcza 3. szám.
Épitkezéshez
szükséges mindennemü
kőfaragó munkák,
Sirszobrok és szalonfigurák
valódi
fehér carrarai márványból.
Árjegyzékek és minták kivánatra **ingyen.**

Minden szó egyszeri beiktatása nonpareille betükből 4 fill. Vastagabb betükből 8 fillér.

APRÓ HIRDETÉSEK

A hirdetésekre dijmentesen ad felvilágositást a kiadóhivatal: József-körut 18. szám.

Levélbeli tudakozódásra ingyen adunk felvilágositást, csak a válaszra szükséges bélyeget kell mellékelni. Tudakozódásoknál a hirdetés számát a kiadóhivatallal mindig közölni kell.

Apró hirdetéseket központi irodánkban és eredeti nyugta mellett még a következő fiókokban lehet feladni:

Breuer növérek
dohánytőzsdéje
Teréz-körut 54. szám alatt.

Deutsch Miksáné
Andrássy-ut 38.

Eckstein Bernát
hirdetési iroda
V. ker. Fürdő-utca 4. szám.

Engelmann Mór
gyorssajtónyomda
IV. ker., Kálvin-tér 2. szám.

Franke Pál
könyvkereskedése
IV., Gróf Cziráky-féle palota, Kossuth Lajos-uta. Kigyó-tér, (Koronaherceg-utca sarkán.)

Fischer J. D.
hirdetési iroda
IV., Gerlóczi-uta 1.

Goldberger A. V.
hirdetési iroda
IV. ker., Váci-utca 17. szám.

Goldner Józefin
Andrássy-ut 50.

Goldgruber Mór
könyvkereskedő
II. ker., Fő-utca 17. szám.

Haasenstein és Vogler
hirdetési iroda
V. ker., Dorottya-utca 9. szám.

Jambrikovits
dohánytőzsdéje
Kerepesi-ut 50. (Takarékp. épül.)

Kernberg Rozália
dohánytőzsdéje
VIII. ker., Muzeum-körut 18.

Leopold Gyula
hirdetési iroda
VII., Erzsébet-körut 54. I. em.

Mosse Rudolf
hirdetési iroda
Ferenczek-tere 3.

Mezei Antal
hirdetési iroda
IV. ker. Eskü-ut 9. szám.

Nemetsek A. J.
ujság-árudája
IV. ker. Petőfi-tér 3. szám.

Ifj. Nagel Ottó
könyvkereskedő
Muzeum-körut 2. sz. (Nemzeti Szinház bérháza.)

Rohonczi Ilona
dohánytőzsdéje
VI. Andrássy-ut 48. szám.

Sikray Samu
hirdetési iroda
VI. ker., Váczi-körut 33. szám.

Sopronyi V.
dohánynagyárna
VIII. ker., Kerepesi-ut 1. szám.

Szántó Mór
dohánytőzsdéje
IV., Kecskeméti-utca 14. szám.

Schwarz József
hirdetési iroda
V. ker., Marokkói-utca 4. sz.

Schönwald Ferencné
dohánytőzsdéje
Ferenc-körut 52. szám.

Tenczer Gyula
hirdetési iroda
IV. ker., Szervita-tér 8. szám.

Toldi Lajos
könyvkereskedése
II. ker., Fő-utca 2. szám.

Weltzenfeld Jakab
Király-utca 1.

Zipser és König
zeneműkereskedése
VI. ker., Andrássy-ut 4. szám.

Minden apróhirdetés, melyet **két este 6 óráig feladnak,** már másnap **megjelenik a Budapesti Naplóban.**

„Családott szív"
levele van a kiránt helyen
12497

Dianna.
A mult levelében, azt hittem, hogy csak tréfál velem, 29-kén cly édes csókoni vall volt, de mégis láttam, hogy nehezitel rám és terhére vagyok. Mért, hisz nem bántottam legkevésbbé sem, nem adtam okot semmire, mért kinozza ugy a lelkemet, mert most tudok a sorsról, sőt fojtom minden fájdalmamat. Tudja, hogy nincs nyugtom, mért olyan rosz.
12496

Hü szív
nagyon kéri Z—t adjon életjelt magáról Kata.
12498

Fess asszony.
Keresi Igazi urlember barátságát szerkezés céljából, ki fél esetleg fürdőre is siktebnő levelet „Bizalmi" cimen a kiadóba.
12496

Eszter.
Te legódesebb asszony levelednek nagyon örültem, te vagy életemnek legszebb tartalma és ha rokd gondolok vagy utánad vágyodom egy szép kellemény gyönyörérzése ébred bennem. Kimondhatatlan örömöt okozott hired, hogy néhány hónap mulva viszontlátlak. Irjál nemsokára. Csók.l ali nagyon szeret.
12507

Vaskapu!
Jobban vagyok. Hetifon H—m. Ölelő.
12506

Urak!
Független, saját jómenetelü üzlettelel biró fiatal hölgy óhajtana hasznos állásu urhez férjhez menni. Levelek „Boldog házasélet" jeligével a laphos küretnek.
12361

Utitársul
ajánlkozik — fizetés nélkül — inteligens kisasszony. Legjobban szeretne Olaszországba utazó hölgyet elkisérni. Szives megkereséseket Nagy Kikinda, poste restante kér: „H. A." jeligére.
4274

Klimatikus
gyógyhelyre egyedül utazó inteligens, fiatal, fess asszonyka ismeretségét keresi müvelt fiatal ember, hogy kellemes társává lehessen. Érdekek ki zárva. Főposta restante: „Bonheur choisi."
12491

Házasság.
Felesegül vennék oly nemesleliü 30—40 éves hölgyet, aki három gyermekemnek gondos, igaz szerető anyja lenne, jó dig szerény, házias, jó feleség tudna lenni. Némi vagyonnal is rendelkezem. Magam 45 éves kath., özvegy, budapesti kereskedő vagyok. Ajánlatokat „Kereskedő 777" junius hó 2-a kiadóhivatalba teljes cimmel kérek.
12473

Középkoru
kellemes külsejü, diszkrét, jobb modu és előkelő állásu urinember egy fiatalabb urinőnek állandó és diszkrét barátságát keresi, kinek saját éves lakása van s kit kivánatra szerényebb havonlai támogatásba is részesitene. Levelek **Háztulajdonos 38** jeligével e lap kiadójába, cimzeni kéretnek.
12447

KERESLET.

Hetilaphoz
mely évtizedek óta fennáll, társ vagy vevő kerestetik. Ajánlatokat „Régi lap" cimen tovább a kiadóhivatal.
12484

Nő kerestetik
társul szép testalkattal, kinek kedve volna (variété) szinpadra egy atrakcióhoz, az összes kellékek és szerződések megvannak. Szükséges tőke 1200 frt. Határság nincs kizárva. Előismeret nem szükséges. Ajánlatok „B. B. 100" alatt a kiadóba.
4271

Megvételre
keresek 25 drb fehér vendéglői abroszt és körülbelül 100 darab szalvétát, használt, **de jó állapotban,** árral ellátott ajánlatokat „Cz. B." jeligére siet a kiadóhivatalba kérek.

Vigyázni a cimre!
A legjobb árakat fizeti viselt uri és tiszti ruhákért, butorekért, **végt hamis fogakért,** valamint régiségekért, töröt arany és ezüstért, egyáltalán minden elgondolhatóért **Goldsand** Izsák, VIII., Nagyfuvaros-u. 4. sz.
12485

Kerestetik
ügyes kézilány szabónő mellé. Szentkirályi-utca 22. II. 26.

Ugyanitt elegáns toilettek olcsón készittetnek.
12342

Volt villamos
vasuti ellenőr, a leszámoló irodában és pénzkezelésben teljes jártassággal bir, kasonló állást keres. Cim: VI., Király-u. 52. ajtó 6.
4226

Keleti akadémiát
végzett és négy évi irodai gyakorlattal biró fiatalember **megfelelő** állást keres. Magyar Lajos VI. Szív-utca 9. II. 9.
4270

Betöltendő állások.
A **Budapesti Hirdetési Rész**lény (XX. évfolyam, kiadóhivatal VI. kerület, Váci-körut 33. szám) legujabb számában **számos állások a fogalkozás minden ágában,** nem kevésbbé hivatalos pályázatok is vannak hirdetve, melyek részint azonnal, részint később betöltendők. **Előfizetés** ½ évre 6 korona, ¼ évre 4 korona. Egyes szám 40 fillér, mely összeg levélbélyegben is beküldhető. Ugyanitt **hirdetések is** felvétetnek minden lap részére. Előfizetők és hirdetők kivánatra díjtalan közbenjáróban is rendelkezésükre állunk.
12511

Zálogcédulákat
bármiről, vidékről is, butorokat, ruhákat, régiségeket, **öreg hamis fogakat** ugymint minden elgondolhatót veaz Wischogrod Jakab, Nagyfuvaros-utca 7. Levelezőlapra azonnal jövök.
12497

KINÁLAT.

Bécsi szabónő,
elsőrangu szalonok volt müvezetőnője, sikkos ruhákat és kosztümöket készit mérsékelt áron, vidékre is **Widder Gyuláné,** Budapest, VI. ker., Lövöldetér 5. I. em. 5.
4198

Mindenféle
asztalneműt elvállal, ugymint butorfönyezés, beeresztés és minden e szakmába vágó asztalosmunkát elvállal. Habermann M. asztalos VII. Rottenbiller-utca 5/b,
4226

Villa Budán
Szemlőhegyen, remek kilátás a Margitszigetre, szép parkirozott kertje, és elegáns szobákkal, eladó Deutsch Bányugynökségnél, Akácfa-utca 9/a.
12462

Jó mosónő
ajánlkoik házakhoz, vagy saját lakásán Konti-utca 10. ajtó 9.
12503

Eladom
91. hold pestimegyei birtokom kedvező fizetéssel, **esetleg házzal** vagy telekkel cserélem Bővebbet VIII. Kis-sláció-utca 5 ajtó 2,
12502

Két fiatal
dög tiszta faj eladandó. VI. ker. Landvay-utca 8. szám helyben.
12501

Jó esélédeket
közvetit polgári és uri házakhoz ugy helyben mint vidékre. Arnstein Dezső elhelyező irodája József-körut 12.
12509

A Svábhegyen
Istenhegyi-ut 103 sz. a. több csinosan butorozott lakás kiadó. Gyönyörü kilátás, erős közpoti a fogaskerekü vasut „Ada-lak" állomás közvetlen közelében.
4278

Privát kutató.
Iroda Váci-körut 39. Kényes megbizásokat, megfigyeléseket, gyomozásokat elvállal, ugy magán, mint családi-ügyekben: **Kossa Magyary Géza.** Található 10—2-ig.
1159

Fülbetegek!
Kik fülzugásban szenvednek és nehezen hallanak, kérjenek prospectust, legujabb **elektromos fülkészülékről** (a fülben alig látható), Kapható kizárólag: Németi Mórnál Nagyváradon, Kapucinus-u. 17.
12442

Manicure és szépészeti szerek tanfolyama.
Inteligens hölgyeknek alkalom nyujtatik jövedelmező foglalkozásra helyben és vidéken. Ugyanott kitünően bevált árlalmatlan szerek bármilyen elhanyagolt arc épolására kaphatók, szétküldése vidékre is. Madame Ella Budapest, Józsefkörut 63. II. 19.
12387

Jó forgalmu
kávés-üzlet lakással, esetleg másnak is kiadó. Ugyanitt kisebb lakások 100 frtiól feljebb. Örömvölgy-utca 16.
12516

Harisnyák
olcsón és szépen megkötetnek, megfejeltetnek, gépkötéssel. Váci-utca 67. sz.
12512

Vendéglő
és kávéház az Alföld egyik legnépesebb városában, házzal együtt, tulajdonos Budapestre való költözködése miatt sürgősen eladó. Az ihlet és legjobban egyike ottan; a telek, melyen a ház áll, 440 négyszögöl, a házban van 4 lakszobs, a fenti üzlethelyiségek stb. Mindennek megvételéhez szükséges készpénzben 7000 korona. Bővebbet Niemetz Gyula fiai és Ingelanok adásvételi irodájánal Budapesten, József-körut 18. 12334

A létező legjobb
borotva szappan kapható, Goldstein József, szappangyárosnál, Rimaszombatban.
12386

Ajtók, ablakok
használtak és ujak, üveg falak és vasrollók teljesen felvasalva minden méretben igen olcsón kaphatók **Lefkovits Jakabnál** Budapest Nádor-utca 58. 11598

Hölgyeknek
segélyt és tanácsot nyujtok titkárlátással. Kényelmesen berendezett lakásomon figyelmes ápolás, ellátás, esetleg orvosi segély nyarasló. Sok évi gyakorlatra birok. Metzger Sarolta okl. szülésznő, Rottenbiller-u. 4/b. II. em. 11.
11978

Menyasszonyi
ruha olcsón eladó. Szondy-u. 9/b. II. 15. Megtekinthető délután háromig.

Villa Budán
Városmajorban, félemelet, 5 szoba, veranda, minden mellék helyiségekkel, gyönyörü kilátással, jutányosan eladó Deutsch ügynökségénél, Akácfa-u. 9/a.
12454

Szabónő
kitünő gyakorlattal, ajánlja magát elegáns ruhák készitésére saját lakásán. Divatos fáconok a fértól feljebb. Egy kisérlet elegendő. Szentkirályi-utca 22. II. 26.

Eladó
két darab amer. világ-hirü Relay-kerékpár (férfi- és női-gép) egészen uj állapotban, darabonként 1200 korona alatt. Gyári ár 600 korona. Megtekinthetők Székely Ignácnál, VII. Erzsébet-körut 45.

Szálloda
vendéglővel, nagyobb alföldi városban, hol oddigi bérlők 8000 frt. évi haszon mellett forgalmat 450 hekt., borforgalmat 550 hekt. évenként; azonnal vagy 1903. január 1-re 6½ évre bérbeadó. Szükséges tőke 10—15,000 frt. Ajánlatok „V. V." jeligére a kiadóba kérendők.
12480

Ebédlő csillár
mentés, légszesre, olcsón eladó. Ovoda-utca 24. II. 16. 12483

Uraságoktól
beszerelt butorok, halló, ebédlő, minden elfogadható áron eladatnak. Kertész-utca 33, boltihelyiség.
12485

Hölgyek
figyelmébe. Gyakorlott szülésznő tanácsot, segélyt nyujt. Barossu. 83. II. 15.
12483

Szülők figyelmébe!
Alkalmi köszöntők és szavalmányok, melyben minden alkalomra igen szép készünő versek vannak és a legszebb szavalati darabok kisebb és nagyobb gyermekek számára. Irta: Csernay József, főv. tanitó. Ára: 1 korona. Kapható e lap kiadóhivatalában.
4186

Eladó Butor.
Egy háló, matt, faragott butor, elhelyezés miatt olcsón azonnal eladó. König Gyula IX. ker., Lónyay-utca 26.
4252

Hegedüoktatás.
Hegedülini tanitást kitünő módszer szerint, szerény dijazásért. Cim: R. J. Szív-u. 39/B. I. 3.
4207

Gödöllőn
csinosan butorozott szoba, esetleg teljes ellátással inteligens ur vagy urnőnek kiadó. Ót percnyi távolságban a vasuti állomástól. Tégla-utca 22. szám.

Kalapok
10 kr.-ról, flunadrágok 65 kr.-ért. Friedmann utóda Váci-körut 80.
4276

Kiváló
szépirásu ember ajánlkozik másolások vagy bármilyen irás beli munkára házon kivül, vagyis otthoni elvégzésre. Ajánlatokat, kérvényeket, költségvetéseket és hasonló dolgokat is kivántatik, kalligrafice készitem szerény dijazás mellett. Cim: Dombinszky-utca 4. II. em. 24.

Cimbalmozni
tanitok kottából gyorsan és alaposan 50 kr. óránként, ugyanott legszebb darabok kaphatók cimbalomra 20 krajcárjával. Nefelejts-u. 38. I. a. Altaunné.
12306

Virágbarátoknak!
A „Florol" virágtrágya-kivonat használata bámulatos hatással van a virágok fejlődése, szinpompája és illatára. Egy doboz 80 fillér, kor. 1.50 és 3 korona. Ahol nem kapható, oda postán bérmentve küldi 1, 2 kor. 50 és 4 koronáért a főraktár: **Waltersdorfer Pál drogulsta** Budapest, Kerepesi-ut 8.
12102

Varrónő,
kitünően jártas, saját lakásán olcsón vállalmunkát, gyermekruha varrási is kifogástalanul végez. Cim: Szvegy Lédcrer Lipótné, Wesselényi-utca 54. III. em. 45.
4233

Kerékpározók,
kik kerékpárjaikat szakszerüen és jutányosan javittatni akarják, forduljanak bizalommal hozzám. Berger Béla, Dessewffy-utca 28.
12492

Vasrácsokat,
kapukat, kioszkokat, drothálókeritéseket vasszerkezeteket stb. lelkiismeretesen és pontosan készit Károly lakatos mester főn. Sándor u. 32. rajzok és költségvetések dijmentesen.

Háztulajdonos urak.
Aki házát eladni vagy bérbeadni szándékszik, avagy házfelügyelőt keres, forduljon irodámhoz. Delsenz, Huszárutca 8. szám.
12488

Nemzeti zenedét
végzett cimbalomtanitónő óhajt még egynehány leckét adni házban vagy házon kivül. Cim: Óriás-u. 6. I. 12.
4206

Villa
teljesen berendezett három szobával, verandával és konyhával, árnyas diófák közt, Révfülöpön, a Balaton partján, a nyári szezonra kiadó. Bővebb felvilágositást ad Szv. dr Halász Ignácnál, nyug. egyetemi tanárnál Veszprémben.

Nyomorban
levő özvegy, akinek a kis leánya beteg, s jó emberek párfogásának esedozik. Könnyebb munkát, takaritást, főzést, varrást szivesen elvállal. Mészáros Anna, Vig-utca 33. földszint ajtó 10.

Cipő
alkalmi eladás, finom férfi és női cipők 1 frttól 5 frtig, kirándori cipők 1 frt 50 kr., **nagy választék.** Weisz, Fürdő-utca 9.
12323

Oly uraknak,
kik kényelmes és csendes otthont, világos és föregmentes olcsó szobát, gyönyörüen berendezve, külön bejárattal óhajtanak, ajánlható a **Sándor-utca 50/B. I. 13. sz. alatti. Kittinő és pontos kiszolgálás. Azonnal kiadó.**

Singer-varrógépekről, a legolcsóbb árakkal, előnyös fizetési feltételekkel szállitunk. Láng J. és fia kerékpárüzlet Budapesten, József-körut 41.

Használt irógépek
kitünő karban jótállás mellett adatnak. Telefon 58—81 **Copying Office** Dorottya-utca 11.

Masszázst
egy elsőrangu vizgyógyintézet volt ápolónője a beteg lakásán igen jutányosan végez. Cim: Klauzál-u. 10. föld. ajtó 8.
4202

Kerékpár
javitásokat, átalakitásokat, nikkelezés és zománcolásokat legolcsóbban és szakértelemmel csinálják, Láng kerékpárüzlet, Budapesten, József-körut 41.

Csinos kis
különbejáratu szoba, fürdőszobahasználattal azonnal olcsón kiadó Szentkirályi-utca 22., II. em. 26.
6872

Butor
legjobb minőségben, legolcsóbban, részletre és készpénzért kapható Weinberger Fülöpnél VI., Nagymező-utca 37
13084

Butorok,
rendkivüli alkalmi vételekből jutányosan eladatnak részletre és készpénzért, ügyszinte vételnek. Hunyady-tér 3. sz. az udvarban.

Ideál akácméz
elsőrendü pergetett méz, 5 kilós **bádogedényben bérmentve, postán 6 korona. Országos méhészeti egyesület Budapest, VII. Damjanich-utca 34.**

Gőzcséplő-készlet

4 lóerejü Schuttleworth-féle, kitünő karban, kapható. Heisler Sándor, Teréz-körut 50.

Használt
férfiruhákat legmagasabb árban vesz Weisz Lipót, IV., Kristóf-tér 2. Kivánatra a vevő a helyszinén megjelenik.

Jutalomkönyv.

Iskolaszékek, gondnokságok és tanférfiak b. figyelmébe a nálam a záróvizsgálatok alkalmával kioszlandó jutalomkönyvekül: 1. **„A HAZÁÉRT ÉS SZABADSÁGÉRT"**, kuruc-labanc történetek, finom velin-papiroson, illusztrálva, diszes aranykötéssel 1 K. 20 fillér. 2. **„A SZABADSÁGHARC HŐSREGÉNYE"**, finom velin-papiroson, illusztrálva, diszes kötésben 1 K. 20 fillér.
Ezen ifjusági könyvek fenti árban csak nálam vagy a „Budapesti Napló" kiadóhivatalában rendelhetők, bolti áruk jóval nagyobb.

Barna Jónás
székesfőv. tanár
Kerepesi-ut 61.

Mesés Olcsó Árak!!

Kérjen saját érdekében nagy képes árjegyzéket **kerékpár** és alkatrészekről.

Beifeld Gábor és Társa
BUDAPEST,
VIII., József-körut 21. sz

Tüzmentes
pénzszekrényeket, kassettákat,
villamos vészjelző pénzszekrényeket, páncélszekrényeket és másolóprésket legjobb kivitelben és legolcsóbban szállit
HESKY TESTVÉREK
cs. és kir. szabad. hazai pénzszekrénygyára
Budapest, VI., Szaboles-u. 4.
Erdély
részére főraktár:
REMÉNYIK VIKTOR
vas-nagykereskedés
Kolozsvár.

Szépirási tanfolyam.

Lelkiismeretes tanitásom, valamint 25 éven át a porsonyi polgári- és kereak. iskolánál alkalmazott és kitünőnek bizonyult módszerem alapján akár-milyen rossz irással biró, felülnő szép és folyékony irásajátithat el magának. A tanfolyam kezdete mindennap Ertesités órák: 10—1-ig és 5—8-ig. Adlier J, szépir tan. Esti tani folyam: 8—9-ig. Andrássy-utca 24. III. em. 8.
11772

Zálogházból
veszek
cédulákat.
Elatlok
13 lntes ezüst evőkészlet 12 személyre 140 frt, 6 személyre 65 frtól kezdve és fel jebb. Mindennemü finom ezüst tárgyak baroke és francia stylusban. Nagy raktár arany férfi **láncokból,** massiv aranygyürük 6 forint 40 kr. arany férfi-órák 12 frt, arany női órák 8 frtól kezdve 12 darab massiv evőeszköz 6 frt 50 kr.
Képes árjegyzéket bérmentve és ingyen.

Grünberger A. Béla
örökösei
Budapesten, Harisbazár. Váci-utca 30. I., em. 23.

Urak!
Salaperlen
(Salacetoisoni olaj)
Salacetol 0·09 Ol. Santali osind 0·21 — igy hivják a legujabb felülmulhatalan szert a **titkos betegségek** minden nemüéi 4.45 koronáért bérmentve küld egy kis tüvget 60 kapsulával. Raktár Ausztria magyarországi részére Budapesten, **Török József** gyógyszerésznél, Andrássy-ut 26., és Király-utca 12. valamint minden gyógyszertárban.

Vasuti sinek,

vágány és épitési célokra
lakatos- és kovácsszerszámok,
ülők, satók, fuvók, tábori tüzek, fürógépek, esztergapadok, tartályok, **cefre-sztvattyuk, cefre-párolók,** tranzmissiók, szijkerekek, **gőzfavágó,** ál. 12 lóerejü **Langen és Wolf-féle** gázmotorból, 4 hajta, 2 körfürészből,
szivattyuk, vasgerendák, csövek,
földfurószerszámok, tégla- és habarcsfölvonók, használt, de jó állapotban olcsón kaphatók.
Abeles Emilnél.
Budapest, V., Váci-ut 14., a nyugati pályaudvar mellett. Telefon 24—41.

RÖPTÉBEN A VILÁG KÖRÜL.
Diszes kiállitásu, értéker ajándékmü. Egyesiti a szépet a hasznossal.
Kétszázötvenhat remek képben bemutatja a világ szépségeit.
A képek magyarázó szövegét irta:
TIMÁR SZANISZLÓ.
Ara diszalbumkötésben 20 korona.
Megrendelhető a
LAMPEL R.-féle
(Wodianer F. és Fiai)
cs. és kir. udv. könyvkereskedésében
Budapest, Andrássy-ut 21.

Én Csillag Anna!

156 cm.-n. örlés Lorelay-hajammal, melyet az általam **föltalált kenőcscsel** 14 havi használat után kaptam. Ezen kenőcs az egyedüli szer, mely hajhullás ellen, a növesztés előmozditására s a hajtalaj erősitésére alkalmasnak találtatott. Uraknál szép teli szakállnövést s más rövid használat ugy a haj, mint szakálnak természetes fényt és sürüséget kölcsönöz s a gyors elgyérülést legmagasabb korig megóvja.

Egy tégely ára 1, 2, 3 és 5 forint.

Szétküldés naponta a pénz előlegen bekülése vagy utánvétel mellett az egész világba a gyárból, a hova a rendelések cimzendők.

Csillag Anna
BECS: I. Sellergasse 5.
BERLIN: Friedrichstrasse 56.

Csillag Anna asz., Bécs.
Szőgyén-Marich grófné ő excja megbizása folytán kérek egy tégelyt az Ön kitünő pomádéjából 3 frtért. Vegye egyuttal köszönetem. A grófné rendkivül dicsérőleg szólt az Ön pomádéjáról.
Giese Frida.
Ő excja udvarhölgye.

Csillag Anna assz., Bécs
Kérem postautánvéttel egy tégelyt az Ön kitünő hajpomádéjából küldeni.
Metternich Vilma grófné
Rubein kastély, Merán mellett, Tirol.

Csillag Anna zasz., Bécs.
Kérem postafordulattal két tégelyt az Ön kitünő pomádéjából küldeni.
L. Schweng v. Reindorf,
cs. és k. kapitány neje,
Prága.

Tek. Csillag Anna urnőlgy!
Szives kedjék Kielmansegg Grófné Ő Nagyméltósága helytartóné Bécs, Herrngasse 6. cimére 3 darab kenőcsöt 2 frtjával a hajápolására küldeni, mely máris jó eredményt mutatott. Tisztelettel
Pietzl Irma, 6 Nagyméltósága komornikja.

T. Csillag Anna asz.!
Az ön csodakenőcséről már sok szépet hallottam, miért is tisztelettel kérem postafordultaval két tégelyt küldeni. Maradok önt tisztelve
Velonter Antonia főr

T. Csillag Anna asz.!
A világhirü hajkenőcséből szivesked jék egy tégelyt küldeni.
Palavicini A. árgrof
Abauj-Szemere.

T. Csillag Anna asz.!
Postautánvéttel kérnék a kiváló hajpomádéjából két tégelyiyel részemre küldeni.
Id. Esterházy Em. gróf
Bakony Szt.-László.

T. Csillag Anna asz.!
Tisztelettel felkérem az eddig nagy sikerrel használt hajpomádéból ismét egy tégelyt utánvéttel küldeni szivesked jék.
Baselli báróné
Enns, Westbahn

Nyomatott a „Pátria" rodalmi vállalat és nyomdai részvénytársaság körforgógépén, Budapest, IX. Üllői-ut 25.

MESE.

Dömötör és a malac.

Dömötör disznópásztor volt s tavasztól őszig egy gazdag embernek őrizte a malacait. Dömötör se irni, se olvasni nem tudott, valami ágrólszakadt szegény árva volt, azt se tudták, hogy került a faluba, se apját, se anyját nem ismerték s nem lesz másként, mint hogy valami vadgalamb költötte ki egy kis tojásból.

Hát bizony, árvának elég árva volt Dömötör s alighogy megtanult járni, már kiküldték a mezőre libát őrizni s amint nagyobb lett, disznóőrzéssel bizták meg. Bezzeg, nem játszadozott a mi pásztorkánk szőnyeges szobában, pesztonka se őrizte a lépését, édesanyja se simogatta a göndör haját, mégis felnőtt, még pedig szép és derék fiuvá. Ha ötet nem szerette senki, annál jobban szerette ő a mezőt, virágokat, az állatokat s különösen a gondjaira bizott disznókat, malackákat, de ezek is ám ötet! Nem is tudott a mi Dömötörünk a szép anyanyelvén kivül se németül, se franciául, de annál jobban tudott malacnyelven, madárnyelven, virágnyelven s ez sem utolsó tudomány ám!

Vasárnaponként, mikor a nagyobbik harangot huzták meg a falu templomának tornyában s a szél kihozta szárnyain gyönyörüséges hangját egész a mezőkig s Dömötör a botjára támaszkodva szomorun hallgatta, ilyenkor megszólalt a háta mögött egy-egy kotnyeles vadpipacs:

— Soh'se busulj, Dömötör, mi virágok se járunk templomba, mégis szivesen fogadja Isten a mezőről hozzánk küldött imádságunkat! (Nem is gondolná az ember, hogy egy kis pity-poty pipacs is ilyen okosan tudjon beszélni!)

— Igazad van! — sóhajtott Dömötör s ebből is látható, hogy milyen bölcs tudomány a virágnyelv, hát még a malacnyelv, mikor a kis fehér, kondriszőrü Okörszem hozzáfente tompa orrocskáját s hizelegve mondta:

— Várj csak, várj Dömötör, nőjjön csak ki az én homlokomon a harmadik szál aranyszőr, majd elmégy te akkor a templomba, még pedig ráncosszáru, csikorgós csizmába, bársonymentébe s a legeslegelső padban lesz a helyed!

Már erre elmosolyodott Dömötör s megveregette a csöpp kis malac fejét, aki már kétesztendős volt s mégse sokkal nagyobb, mint mikor a világra jött. A gazdája már rég le akarta öletni a csöpp kis semmi malacocskát, de Dömötör nagyon szerette a furcsa kis állatot s a bőre fejében megvette magának.

De Okörszem is szerette az ő gazdáját s mindig mondta neki: — Ne busulj Dömötör, ha a harmadik esztendőben kinő az én harmadik szál aranyszőröm, olyan nagy ur leszel, mint a király, ha nem még nagyobb!

S a harmadik nyáron, egyszer csak igy szólt Okörszem Dömötörhöz:

— No, édes gazdám, kinőtt a harmadik szál szőröm s most már te vagy a legszerencsésebb ember a világon, mert ami óhajod csak lehet, az mind teljesülni fog.

— Ne beszélj bolondokat — mosolygott Dömötör, de a malac csak erősködött:

— De bizony! Próbáld meg csak! Kivánj valamit.

— Hát Isten neki, azt kivánom, hogy ennek a vadkörtefának minden ágán egy sült liba csüngjön.

S azt hiszitek, hogy nem csüngött? Isten bizony csüngött ott vagy ötszáz sült liba s akkor este nemcsak Dömötör, de még a disznók is libapecsenyét vacsoráztak.

— Hm, — gondolta Dömötör — ennek fele se tréfa. Hát mondd meg, Okörszem pajtás, hogy most mit cselekedjem?

— Feküdj le, pajtás s aztán ha álmodba egy tündér lép elébed és kérdi, hogy mi az óhajod, mondjad, hogy egy ezüstfurulyát akarsz.

S azt hiszitek, hogy nem kapta meg Dömötör az ezüstfurulyát? Meg a! Reggel, amikor felébredt, ott volt mellette, s amint belefujt, olyan csodálatosan gyönyörü nótát fujt el rajta, hogy a madarak szégyenkezve haligattak el az ő nótájukkal s a kedves kövér disznócskák ugy sirtak meghatottságukban, hogy aznap a saját könnyeikben fürödtek meg.

Most már hitt Dömötör a malacnak és kérdezte:

— S mire kell nekem ez az ezüstfurulya?

Okörszem erre is megfelelt:

— Felmondasz a gazdádnak, aztán engem zsákba kötsz s a hátadon tova viszel.

— S hova megyünk, pajtás?

— A király udvarába.

— S mit csinálok én ott?

— Furulyázol a furulyádon s a királykisasszony ugy belédfog szeretni, hogy menten a feleséged akar lenni.

— Tyhü! — ütötte össze Dömötör vigan a bokáját, — hisz ez nagyszerü!

— Na, na, nem lesz az mindjárt olyan nagyszerü, mint ahogy gondolod, hanem hát majd meglátod.

S harmadnap elindultak a király palotája felé és minden ugy történt, ahogy a malac megjövendölte. A királykisasszony ugy beleszeretett Dömötörbe, hogy szégyen ide, szégyen oda, mindjárt nyakába borult a szegény, rongyos, jött-ment fiunak, s ott szemtől-szembe megmondta királyi apjának, hogy ő nem lesz másnak a felesége, csak a furulyás fiué.

Csakhogy a király sem volt ám viaszból gyurva s olyan rettenetes haragra lobbant, hogy tyhü, ott se szerettem volna lenni!

— No majd adok én neked furulyás-fiut! — mondta, s azzal intett vagy tiz katonának s ezek se szóltak, se pislantottak, csak felkapták Dömötört malacostul, furulyástul s elvitték egy földalatti börtönbe, amelyen három vasajtó volt, mindenik ajtón tizenhárom lakat s mindenik ajtó előtt tizenhárom katona őrizte a rabot.

— No hiszen, ez szép mulatság, — mondta Dömötör a malacnak — most csak azt szeretném tudni, hogy mi lesz velünk?

— Ne félj, amig engem látsz — felelte Okörszem s másnap hallja Dömötör, hogy a katonák parancsnoka csodálkozva kiált fel a vasajtók előtt:

— Há tiveletek mi történt?

— Miért? — csodálkoztak a katonák.

— Hisz egy félröffel mindnyájan kisebbek vagytok, mint tegnap voltatok!

S harmadnap még jobban csodálkozott a kapitány, negyednap ismét jobban, az ötödik napon már nem is csodálkozott, mert menten megütötte a guta, mikor az öles magas katonákat meglátta olyan kicsinyekre leapadva, mint egy gyufaszál.

Ezalatt várták fenn a palotában a kapitányt a jelentéssel s hogy ez nem jött, megy le egy másik kapitány s visszajövet az összes őrségre kirendelt katonákat a sapkájába rakva hozta fel s igy állitott a király elé.

Már erre megijedt a király s azonnal maga elé rendelte Dömötört, aki a börtönben a malac kivánságára kihuzta ennek a három szál aranyszőrét s egy kicsikét felhasitva a maga bőrét, oda rejtette el azokat.

— Hallod-e, szólt rá a király — te elpusztitottad egy csomó katonámat s én most cserébe leüttetem a fejedet.

— Ne tegye azt, felség, — felelt Dömötör — inkább adja hozzám feleségül a leányát, mert én erős, hatalmas és gazdag vagyok.

— Szeretném látni a gazdagságodat — csufolódott a király. —A csizmád lyukas, az inged rongyos...

— Hát nézzen ide felség, — szólt Dömötör, megfogva egy bársonyszék karját. — Ugy-e, ez a szék most bársonyból és fából van? A másik pereben szinaranyból lesz.

S azt hiszitek, hogy a szék nem változott át tiszta szinaranynyá? Biz' az átváltozott, mire a király örömében keblére ölelte a rongyos disznópásztort, a leányát hozzá adta feleségül s ezután csakugyan ráncosszáru csizmában és bársony mentében járt Dömötör a templomba, de nem is feledkezett el a szegény árvagyerekekről. S hogy a kis malacáról se feledkezett el, azt mondani se kell. Márványból csináltatott ólat neki, porcellánból fürdőkádat, de azért Okörszem urfi, hacsak szerét tehette, mindig kilopózott a baromfiudvarra, meghempergett a homokban, azután meg a vályuba feküdt s itt busan gondolta el:

— Hej, csak ne szeretném olyan nagyon a gazdámat, de szivesen felcserélném az én márványólamat egy jó sáros pocsolyával! De mikor a hüség és a hála előbbvaló a pocsolyánál is! — sóhajtozott megadással a Dömötör malaca.

Lux Terka.

KÜLÖNFÉLÉK.

De profundis.

Hosszu volt az éjjel: sötét némasága
Fájó, beteg lelkem bilincsekbe zárta.
Remegve virrasztok: hajnal mikor támad?
Van-e még reményem?... Vágyódom utánad!

És lassan derengett: de a felhők között
Nem tör ki az új nap, sugár nem köszöntött,
Ólmos, szürke minden, hüvös felszél vágtat,
Hullám tajtékot hány, ... Vágyódom utánad!

Eszembe jut az az első, boldog este,
Hogy lelkem a szavad kéjittasan leste,
Hogy első nézésre az arcom elsápadt,
Hogy az enyém lettél ... Vágyódom utánad!

Eszembe jut, mikor először az ajkam
Csókolta az ajkad. Te azt súgtad halkan:
Szeretlek ... örökre ... Szemem könnybe lábbad.
Maradj, maradj emlék! ... Vágyódom utánad!

És eszembe jut annyi kéjes, édes óra,
Mikor boldogságtól szájunk nem nyílt szóra,
Mikor ölelésben karunk el nem bágyadt,
Csak a perc rohant el... Vágyódom utánad!

Mikor forró nyáron, virágok közt járva
Irigyen haladtam lépteid nyomába',
Féltettem a földtől, hogy érte a lábad,
Naptól az arcodat ... Vágyódom utánad!

Álom elszállt gyorsan. Romba huliott minden,
Szerelem, boldogság? Tán nem volt s most nincsen.
Virágtól megfosztott az ősz minden ágat,
Sárga haraszt zörög ... Vágyódom utánad!

A te fehér kezed, melyet úgy szerettem
Letört reményekből sirt hantolt felettem,
Hogyha volt is könnyed mind régen felszáradt,
Nem gondolsz már én rám ... Vágyódom utánad!

Megölted a szivem, elárultál engem,
Egyedül maradtam a világgal szemben,
Hogy el vagyok veszve, egyedül te láttad,
Tán kacagtál rajta ... Vágyódom utánad!

Nincs ki jobban bántott, nincs ki jobban sértett,
Miért, hogy setéten nem gyülöllek téged?
Mért nem gyilkollak meg? Szivem mért nem lázad?
Mért szeretlek mégis, mért vágyom utánad?

Ólmos, szürke idő. Künn szakad az eső,
Leikem is belepte az a nehéz felhő,
Reám még mi várhat? Üdv jön-e vagy bánat?
Örökkön szeretlek. Vágyódom utánad ...

Dénes Tibor.

+ **A belga király és Humbertné.** A minap Dieppe kikötőjében vesztegelt a belga király yachtja. Mikor az indulás előkészületei javában tartottak már, a hajó tisztjeinek feltünt két ember, akik órákhosszat állandó figyelemmel kisérték az utikészülődést. Az egyik tiszt elvesztve a türelmét, végre odament a két különös alakhoz.

— Mit csináltok itt? — kérdi tőlük.

— Kötelességünket teljesitjük!

— Nem telepedhetnétek le talán másvalahol?

— Nem, mert ide köt le bennünket a kötelességünk.

A vitázás már el is mérgesedett kissé, mikor Leopold király, szokás szerint egyszerü öltözékben, váratlanul megjelent.

— Mi az? — kérdezte, ámbár hamarjában tisztába jött a helyzettel.

— Ez a két ur azt állitja, hogy kötelességet teljesitenek itten.

— Ah igen! — felelte a belgák uralkodója. — Ertem nem mondtátok meg nekik, hogy a belga király vagyok s ők bizonyosan Humbertnénak tartanak engem.

*

+ **A koronázás.** Edvárd király koronázásáról van szó, amelynek tervéből ime néhány adat: A koronázási menet körülbelül két mérföld hosszuságu lesz, a felvonulás legalább négy órahosszat fog tartani. Az utcákon negyvenezer katona fog sorfalat állani különböző fegyvernemekből és tizezer rendőr ügyel egyébként a rendre. A felvonulás után a katonákat a király költségére megvendégelik a kaszárnyában. Egy-egy ember fél font husi, egy font puddingot, negyedfont sajtot, vagy másfél liter sört, narancsot, kávét, teát és egy uncia dohányt kap.

*

+ **Az uj spanyol rendjel.** XIII. Alfonzó spanyol király is emlékezetessé teszi nagykorusitásának tényét egy uj rendjellel, az igaz, hogy a kormány kezdeményezésére. Az uj rendjelet a tudomány, a müvészet és az irodalom terén szerzett érdemekért fogják osztogatni s XII. Alfonzó király nevéről nevezték el. A közoktatásügyi miniszter ugyan azt ajánlotta, hogy a rendjelet a tudós X. Alfonzó (Alfonzo el Sabio) nevéről nevezzék el, vagy pedig a mostani uralkodóról, de XIII. Alfonzó nem egyezett ebbe bele, és pedig azzal a megokolással, hogy ha X. Alfonzó nevével hozzák kapcsolatba, akkor azt fogják hinni tévesen, hogy csupán tudós férfiak kitüntetésére szolgál, ő magát pedig tisztán szerénységből nem engedte át. Ő még nem hivatott arra, mondotta, hogy a nagy férfiakat jutalmazó érdemrendnél a neve szerepeljen. Ő maga ajánlotta XII. Alfonzót.

*

+ **Párisi napernyők.** Párisban a napernyőknek mind nagyobb a jelentőségük és pedig mint az előkelő nyári toalett kiegészitő része. Május hónapja nem nagyon kedvezett sok felhőjével a habos muszlin-ernyőknek, de a párisi hölgyek tudtak magukon segiteni, s ha már verőfény mellett nem pompázhattak ernyőjükkel, kipótolták a hiányt — boldvilágnál. A napernyők az idén mérsékelt nagyságu kupolaformát öltöttek. A napernyők nyele meg nem munkált fa, többnyire jávorfa, cseresznyefa, vagy Bois d'Amourette, s fölielé vastagodik. A vége négyszögletes vagy

tompított, míg a kampója fémgombokban vagy csiszolt kristálygombokban végződik, edzett aranynyal boritott és drágakövekkel ékitett. Vannak foggantyuk átlátszó zománcból gyöngyökkel diszitve, fehér kőrisfából aranynyal, vagy más müvészi kombinációval. A reggeli toaletthez való napernyő zöld és fehér. A lágy moiré-napernyő legutolsó divat; kampója nyugatindiai fából való, három csiszolt aranypántocskával. Ez a napernyő béletlen. A délutáni napernyő látogatásra, kocsizásra leginkább fehér, rózsaszinü vagy üde zöld. Pompás napernyő látható rózsaszinü taffota-muszlinből három sor csinos redőcskével, amelyeket áttört sávok választanak el. Rózsaszinü selyemmuszlin van rá alkalmazva dudorosan, hogy csökkentse a napsugár erejét s a szerkezete is be van boritva egész felhő rózsaszinü selyemmuszlinnal. Eiragadó egy cseresznyefa-fogós napernyő, a fogón ezüstözött gyümölcsökkel. Fehér taffotából és vászonból festett cseresznye-csomócskákkal, amelyeket szalagocskák kötnek össze. A bélés fehér selyemmuszlin. Nagyon csinos egy élénk rózsaszinü taffotaernyő három sor áttört munkálattal és három sor fekete bársonypontocskával. A fogója fehér japán lakkmunka, müvésziesen hasitott kristályokkal. A fogókban és a kampókban különös luxust fejtenek ki ezeket müvésziesen dolgozzák ki. Egy XIV. Lajos korabeli napernyőnek például, amely fehér alapu Pompadour-mintás taffotából áll, jávorfából van a nyele, amely kristálygombban végződik, és frébelt aranyfüzérrel van diszitve. Frébelt ezüst-, fa-, elefántcsont-, fém-, teknősbéka-, zománc-, porcellán-, japán lakk-, kristály-nyelek és fogók szerepelnek, amelyeknek tervei ismert nevü párisi festők, szobrászok és vésők kezéből kerülnek ki.

*

+ A hü kutya. A hü kutya, vagy a kutyahüség egy házasságnak lett az okozója. A L'Amic des Bètes cimü heti folyóirat beszéli el a dolgot. Egy vidéki hölgynek egy urra kellett biznia kedves kutyáját, mert nagyon hosszu utra ment. Amikor hazatért s a kedvencét visszakérte, a szives ur, aki Normandiában lakott, nem akarta visszaadni a kutyát jogos tulajdonosának. Végül is abban állapodtak meg, hogy akit saját jószántából követ a kutya, azé legyen. A szives ur egy magaslatig kisérte el a hölgyet s a kutya is velük volt: Mikor pedig később elváltak egymástól akkor az történt, egyiküket sem követte a hüségéről hires háziállat, hanem ide-oda futkosott közöttük s egyiktől sem tudott elválni. Mit tegyenek? Hogy a kutyának szomoruságot ne okozzanak, inkább megházasodtak.

Nyilttér.

Megszabadulhat teljesen
vizkelegségtől, sömörös bántalmaktól, ötvaritól és a legbüzösebb kipállott, izzadt testrészektől, ha az
Erényi-féle „Ichtiol-Salicyl"-lal
néhány este bedörzsöli az illető testrészt. Teljesen ártalmatlan! Jótállás mellett. Ara 3 korona utánvéttel:
Kapható és szétküldi Diana-gyógyszertár, Budapest, Károly-körut 5. szám (Dob-utca sarkán).

Természetes forró-, meleg kénes források, iszapfürdők, iszapborogatások, szénsavas-massage. Vizgyógyintézet, villanyfényfürdők, gőzfürdők, kő- és kádfürdők, gyógyviz-ivások. Olcsó és gondos ellátás. Ösuz, köszvény, idop-, bőrbajok stb felől kimerítő prospectust küld ingyen a
Szt.-Lukácsfürdő igazgatósága, Budán.

MATTONI-FÉLE
GIESSHÜBLER
legüdítőbb épitményes
SAVANYU-KÚT

Használt irógépek, kitünő karban, jótállás mellett eladatnak. Telefon 38—31. Copying Office, Dorottya-utca 11.

THE MUTUAL
new-yorki életbiztositó-társaság.

A társaság vagyona:

1898. dec. 31-én	1,437,913,603	frank
1899. „ 31-én	1,563,961,000	„
1900. „ 31-én	1,687,840,168	„
1901. „ 31-én	1,828,181,200	„

Magyarországi vezérigazgatóság:
Budapest, IV., Károly-körut 26.

Felvettük Magyarország
részére a törlesztéses kölcsönüzletet, mivel az ország földbirtokosainak alkalmat nyujtunk fennálló tartozásaikat felette jutányos kölcsönre konvertálni (átváltoztatni) és megfelelő magasabb összeggel nagyobbitani. Tudjuk, hogy Magyarország **katasztere távolról** sem nyujt tájékozást a földbirtokok értékéről, tehát mindent egy gyakorlati szakférfiu tekint meg és minden létező érték figyelembevételével lesz a **kölcsön megszavazva**, minek folytán minden birtokos tetemes évi megtakarítást nyerhet és **alaposan rendezheti viszonyait. Sürgős, könnyü, egyszerüsitett eljárás**, mely a **birtokosnak semmi utánjárást nem okoz. Közlendők**: tulajdonos cime, ingatlan neve (megye), kiterjedése holdakban, telekkönyvezett adósságok és szükségelt kölcsönösszeg. Birtokosoknak, jószágigazgatóknak a tudnivalókról **tájékoztató** értesitést adunk magyar nyelven is. Minden feltétel **előre** lesz megállapitva. Okmányokat **csakis részünkről** való levelezésbe lépés után kell beküldeni. Cim: **„Pénzhatalom"** Mosse Rudolf cégnek, Frankfurt a/M. (Deutschland).

(Az e rovat alatt közlötteknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

KÖZGAZDASÁG.

Hetiszemle.

Budapest, május 31.

Gabonaüzlet. (*Reich Jenő és társa* cég jelentése a *Budapesti Napló* részére.) Az időjárás a lefolyt hét folyamán végre kedvezőre fordult. Kezdetben ugyan még szeles és hüvös volt, a hőmérséklet azonban hamarosan emelkedett, a csapadék megszünt és tartósan derült, meleg tavaszi időnk van. A vetések állása, miképp már emlitettük, nem teljesen kifogástalan, amennyiben az sok helyütt sárgult, de remélhető, hogy állandóan kedvező idő a bekövetkezett károkat helyrehozza. Ez a tengeri növényre is áll, mely több helyen nem kelt ki és ujra kell vetni. A külföldön ugyancsak enyhe, száraz idő uralkodik és a vetések fejlődése nagyobbára kielégitő.

A külföldi piacok üzletviszonyait illetőleg a forgalom valamivel kedvezőbb, ami egyébként a vevők eddigi tartózkodása után szinte természetesnek tünik elő. A készletek erősen megcsappantak, a kinálat e mellett nem bő és habár az árak különösebb emelkedése nem is állott be, ugy mindenesetre a forgalom élénkülése konstatálható. Amerikában az őszi vetések gyengébb állása és a látható készletek tetemes csökkenése kezdetben az árak emelkedését vonta maga után, ami azonban később megszünt, amikor az exportüzlet is gyengült. Angliában az üzlet lanyha és az árak némileg olcsóbbak, mig Franciaországban az irányzat keveset változott. A német piacokon a fogyasztási kereslet valamivel jobb volt és magasabb árak is voltak elérhetők. A többi kontinentális piacokon is javult a vételkedv és az árak szilárdan tartottak.

Nálunk a kinálat az összes cikkekben mérsékelt, a forgalom is csak szük keretben mozog, mi mellett a buza jegyzése azonban emelkedő volt. Takarmánycikkek alig változtak.

Az üzleti hét részleteiről a következőket jelenthetjük:

Buza állandóan csak mérsékelten volt forgalomban, ami azonban nem annyira gyenge érdeklődésre, mint inkább a kinálat korlátoltságára vezethető vissza. A legtöbb malom készleteinek kiegészitésére volt utalva — elegendő és megfelelő kinálattal azonban nem találkozott és igy a tulajdonosok feleme lt követeléseit annál inkább volt kénytelen megadni, mert a folyó határidőjegyzések is emelkedőek voltak. Hosszabb idő óta e héten külföldi szerb és román buzákban is volt forgalom és az árak szilárd irányzat mellett a mult hét óta körülbelül 20 fillérrel emelkedtek. Az összforgalom 70.000 métermázsát tesz ki a hetihozatal 75.000 métermázsa, melyből 23.500 métermázsa ment tovább.

Rozs részben fogyasztási, részben elszállitási célokra csak kisebb mennyiségekben volt forgalomban és az egész hét folyamán alig változott. Az irányzat csendes és az árak minőség szerint 7.——7.20 korona közt mozognak helyben és helybeli paritásra. Nyiri származékokban nem volt üzlet. Uj szokványrozs juliusi szállitásra 7½—10 fillérrel a folyó októberi rozs árfolyamán felül, későbbi hónapokra az októberi határidő jegyzésén értékesithető.

Árpa (takarmány- és hántolási célokra) ugyancsak csendes maradt, a kinálat gyenge ugyan, a gyárosok azonban teljesen tartózkodóak és hizlalók is csak erőteljes szemü áru iránt tanusitottak mérsékelt érdeklődést. Az árak igy nehezen tartottak és helyben 6.—6.05 koronánál több alig érhető el. Hizlalók jó minőségü áruért Kőbányán 6.15 koronát fizettek.

Zab csak mérsékelten van kinálva, azonban a fogyasztási szükséglet is csak gyenge maradt. Tekintettel az emelkedett határidő-jegyzésekre az irányzat mégis szilárd maradt és az árak 5 fillérrel javulhattak. Szin- és tisztaság szerint 7.15—7.35 korona, finomabb árut 7.50 és uraságí finom zabot néhány fillérrel ezen felül is fizettek. A forgalom összesen 3000 mm.

Tengeri a hét elején dunai állomásokon elszállitási célokra még jó keresletnek örvendett; a tovább emelkedő határidő-jegyzésekkel a kereslet azonban később csökkent. Tiszavidéki ajánlatok ennek ellenében könnyen voltak elhelyezhetőek és 10 fillérrel javulhattak. Budapesti paritásra bácskai állomásokról 5.10 K., tiszavidéki állomásokról 5.20 K.-ig fizettek. Kőbányán prompt áruért 5.25 K.-ig volt elérhető.

Olajmagvak: Készáru-káposztarepce nem volt forgalomban. Határidőrepcében 1902. augusztusra jobb forgalom mellett 12.— K. indult, jó időjárásra 11.75 koronáig esett vissza és a hét végén 11.65—11.75 K. záruit. Vadrepce üzlettelen, 6.——6.50 korona, lenmag szilárd, 15.——16.— korona, kendermag 10.——10.50 koronáig jegyez helyben.

Hüvelyesek: Babban a forgalom teljesen szünetel és az árak csak névlegesek. Tricurözött apró bab ab Gyöngyös-Félegyházán 8.— koronán gömbölyüt Baja-Mohács-Zomboron 7.— koronán, Székes-Fehérvárott 7.75 koronán, barnababot Kalocsán 5.50 koronán, N.-Károlyban 5.25 koronán jegyzünk. Erdélyi bab reláció szerint 5.25—5.75 korona között jegyez. Köles hazai áruban 4.25—4.50 korona között jegyez. Bükkönyt üzlettelen, helyben 7.——7.50 korona között értékesithető.

Liszt. (A *Budapesti Napló* tudósitójától.) Az üzletet jelenleg a szilárdság jellemzi. A régi kötések lebonyolittatván, kénytelenek a vevők szükségleteiket napiáron beszerezni s ennek folyománya pedig a lisztárak emelkedése volt.

Tekintettel a hó végére, a szállitások is tömegesebbek voltak. Mai ujabb lisztjegyzésünk:

Szám:	0	1	2	3	4	5	6
Ár kor.	13.80	13.60	13.30	13.10	12.90	12.70	12.10

	7	7½	8
	11.20	9.90	5.30

Finom korpa: Goromba korpa

Ár: korona 4.70

Dara:	*AB*	*C*
	14.80	14.50

Takarmánycikkekben változatlan árak mellett, élénk volt a kereslet.

Vetőmagvak. (*Mauthner* Ödön tudósitása.) A május havi folyamos erős esőzések következtében ugy a rétek, mint a heretelék igen buján fejlődtek s ennek folytán nagyon jó takarmány-termés várható. Ez okból az elmult héten a még készletben lévő és most még vethető takarmány-magvak, mint *vöröshere, lucerna, csalamádé kukorica* stb. csak nyomott árak mellett voltak elhelyezhetők. Kivételt egyedül *muharmag* képezett, melyből nagyobb mennyiségek adattak el, de árcsökkenés ezen magnál is érezhető volt. Korán érő *tengerifajok* igen élénken és nagyobb mennyiségben kerestettek.

Jegyzések nyers-áruért 50 kilónként Budapesten értve: *lucernamag* 68.——75.— K., *lenmag* 17.——18.— K., *muharmag* 13.50—14.— K., *muharmag* (régi mag) 8—9 K. *lőfogu-tengeri* 8.50—8.75 K., *vörösköles* 8.——8.50 K.

Szeszüzlet. (A *Budapesti Napló* tudósitójától.) Már többször kifejtettük, hogy a változatlan rossz helyzet daczára miért nem csökkennek a szeszárak és ugyanazoknál az okoknál fogva könnyü előre mondani azt is, hogy az évad végéig — tehát szeptemberig — árváltozásra alig van kilátás. A fogyasztás állandóan igen gyenge.

Mai jegyzések: nyerssszesz finomitók részére 39—39½, finomitott szesz nagyban: 143—143½, kicsiben 144—145 denaturált szesz nagyban 31—31½, kicsiben 32—33 koronával hordóval együtt helyben.

Ipar és kereskedelem.

Magyar konverzió. *Kornfeld* Zsigmond vezérigazgató, aki tudvalevőleg Párisban időzött, onnan tegnap visszaérkezett. Kornfeld vezérigazgató ez alkalmat felhasználta arra, hogy Londonba is utazzék, ahol a londoni Rotschild-ház közbenjárásával a magyar koronajáradék tőzsdei jegyzéséhez szükséges lépések megindittattak.

A III. kerületi takarékpénztár közgyülése. A III. kerületi takarékpénztár ma délután lovag *Falk Zsigmond* elnöklete alatt rendkivüli közgyülést tartott, melyen az igazgatóság bemutatta az 1901. üzletévről és az 1902. év első negyedéről szóló jelentést, mérleget, nyereség- és veszteségszámlát. A közgyülés, amely az ismeretes előzményekből itélve zajosnak igérkezett, a legnagyobb csöndben és egyetértésben folyt le.

A részvényesek az igazgatóság jelentéséből megnyugvást szereztek arra nézve, hogy ezzel a mérleggel leszámoltak egyuttal a multban történt hibákkal és hogy most, a válság elmultával, ismét teljes bizalommal tekinthetnek a jövőbe. Ez a bizalom a közgyülés végén megejtett választásoknál ekiatánsan jutott kifejezésre, amennyiben az egész lelépő igazgatóságot, névszerint: lovag Falk Zsigmondot, Kund Endrét, dr. Mezei Mórt és Stern Mihályt igazgatókká egyhangulag ujból megválasztották. Ezeken kivül, mint uj tagot beválasztották az igazgatóságba Kugler Ferenc nagyiparost. A felügyelő-bizottság tagjai tették: Eberling József, Ehrlich Samu, Schwarz Ármin és Timár Lajos, póttagjai: Szende Alajos és dr. Faragó Samu. A választmány tagjai Ó-Buda legtekintélyesebb polgárai: Birkl István, Boschán Márk, Cristofoli Fortunato, Hirsch István, Láng György, Neumayer Arnold, Raab József, Schlosser József, Stern Samu és Weisz Simon.

Az előterjesztett jelentésből kiemeljük, hogy 482 részvényre teljesittetett a bekivánt 100 koronányi befizetés és igy 510 darab részvény 51000 korona értékben semmisnek lett nyilványitva. Ez 51000 koronára nézve a közgyülés elhatározta, hogy a külön tartalékalaphoz csatolja, mely ezzel 76000 koronára emelkedett. A közgyülésen dr. Mezei Mór igazgatósági tag jelentést tett arról, hogy az 510 megsemmisitett részvényből az igazgatóság eddig 225 darabot, egyenkint 200 korona értékben eladott, amit a közgyülés jóváhagyólag tudomásul vett és utasitotta az igazgatóságot, hogy a még tárcában levő 285 darab részvényt a legjobb áron, de nem névértéken alul értékesitse. Utasitotta továbbá a közgyülés az igazgatóságot, hogy ezen részvények eladása, illetőleg az alapszabályszerü tőke teljes befizetése után egy külön összehivandó közgyülésnek tegyen javaslatot a részvénytőke további felemelése dolgában. A közgyülés az elnökség és igazgatóság éltetésével ért véget.

A gödöllői állami méhészeti gazdaság megnyitása. A gödöllői állami méhészeti gazdaságot a földmivelésügyi miniszter junius 1-én vasárnap délután fél négy órakor fogja személyesen megnyitni. A megnyitási ünnepen az Országos Méhészeti Egyesület rendkivüli közgyülést tart, hogy köszönetet mondjon a miniszternek, amiért nemcsak Európában, hanem az egész világon egyedül álló méhészeti mintatanintézetet létesitett.

Fizetésképtelenségek. A bécsi *Creditoren-Verein* a következő fizetésképtelenségeket jelenti: *Schwarcz* Adolf kézmüárukereskedő *Nagy-Becskerek*, *Heringer* György bőrkereskedő *Csongrád*, *Kovács* Jónás kereskedő *Kaposvár*, *Jeszenszky* Lajos kereskedő *Felka*, *Turcsa* Antal divatáru-kereskedő *Szamosujvár*.

Szeszárak. A kontingens nyersszesz ára *Budapesten* pénzben 39.— korona, áruban 39.50 korona. *Bécsben* a kontingentált készáru pénzben 37.80 korona, áruban 38.20 korona.

Vásárcsarnok. (Vámos és Bruszt hatósági közvetitők üzleti jelentése.) A piac forgalma élénk lefolyásu volt, ugy a hozatalok, mint a vételkedv kielégitő, kivéve husféléknek, melyek már a meleg időjárás folytán kis mennyiségben kerülnek a piacra és a piacra került áru is legnagyobbrészt megromolva érkezik, miért is a szállitás nem ajánlható. *Husfélék*: Vidéki marhahus eleje 62—72 fillér, hátulja 72—88 fillér kilogrammonkint. Ölött borjuk bőrben, hosszan mérve, sulylevonás nélkül, 68—76 fillért jegyeztek kilogrammonkint. Ölött sertések szalonnával együtt 90—100 és lehuzott sertéshus 94—104 fillér kilogrammonkint. — *Tojásban* az üzlet a nagy hozatalok és a sürgős kinálat folytán lanyha lett, az ár 54—55 koronáig hanyatlott, I. r. iriss, telt, alföldi tojást értve, erdélyi és gyengébb minőségü áru 53 koronát jegyzett eredeti ládánkint. — *Vajban* a hozatalok nagyok, minek oka a jéghiány, ugyanis a tejgazdaságok és szövetkezetek a tejet jég hiánya miatt sem tartani, sem szállitani nem tudják és igy kénytelenek vajjá feldolgozni s igy tömegesen elárasztják vajjal a piacot. Tömeges hozataloknak természetesen árhanyatlás a következménye és ma I. r. szövetkezeti édes tejszinből készült teavaj félkilós darabokban 2.10—2.30, ötkilós darabokban 1.90—2.— és jó iriss főzővaj 1.60—1.70 K.-t jegyzett kilgmonként, minőség szerint. Turó 16—20 fillér kilónkint. *Vadfélék* nagyon kis mennyiségben kerülnek a piacra, miért is ezen cikkben üzlet nem igen fejlődhetett ki. *Spárgában* az idénynek megfelelően a hozatalok meglehetősen nagyobbodtak és ma szóló párja 0.80—0.90 közép 0.40—0.60 és vékony levesspárga 0.20—0.35 koronát jegyzett kilgmonkint. Vágott és élő baromfiban az üzlet változatlanul élénk. Ma idei élő csirkék párját 1.30—1.50 koronával adtuk.

Közvágóhidi sertésvásár. (Hivatalos jelentés.) Készlet 980 darab. Erkezett 1083 darab. Összesen 2063 darab. Leöltek — darabot. Maradt 770 darab. Mai árak: Öreg elsőrendü sertés: ——— korona, másodrendü 74—80 korona, silány ——— korona. Fiatal nehéz ——— korona, középsulyu 80—90 korona, könnyü 70—80 korona. Malac 74—76 korona 100 kilogrammonként élősulyban, minden levonás nélkül. Vásár igen élénk volt.

A budapesti gabonatőzsde.

Budapest, május 31.

Emelkedő irányzat mellett 14.000 métermázsa buza került a forgalomba 5—10 fillérrel magasabb árakon.

Rozs tartott árakon került a forgalomba.

Eladatott:

Buza. Tiszavidéki: 200 mm. 79 k. 9 K. 46 f., 150 mm. 78·6 k. 9 K. 20 f.

Szarvasi: 100 mm. 78·5 k. 9 K. 40 f.

Csongrádi: 1730 mm. 76 k. 9 K. 20 f.

Pestmegyevidéki: 400 mm. 77·5 k. 9 K. 20 f., 300 mm. 76 k. 8 K. 5 fillér.

Hódmezővásárhelyi: 1000 mm. 76·5 k. 9 K. 20 f.

Dunai: 1500 mm. 75·6 k. 8 K. 95 f.

Baktaráru: 1800 mm. 76·3 k. 9 K. 05 f., 2000 mm. 76·5 k. 8 K. 97½ f., 1000 mm. 76·6 k. 8 K. 95 f., 1100 mm. 76·5 k. 9 K. 05 f., 1000 mm. 76·5 k. 8 K. 97½ f., 1000 mm. 76·3 k. 8 K. 92½ f., 700 mm. 76·2 k. 8 K. 90 f., 600 mm. 76 k. 9 K. 05 f.

Mind három hónapra.

Rozs: 200 mm. 7 K. 27½ f.

Tengeri: 550 mm. 5 K. 14 f.

Zab: 100 mm. 7 K. 40 f., 100 mm. 7 K. 35 f., 100 mm. 7 K. 20 f.

Készpénzfizetés mellett.

A készáru hivatalos jegyzése a budapesti áru- és értéktőzsde szokássi szerint készpénzben 50 kilogrammonkint. — A minőség hektoliterenkint és kilogrammonkint.

Buza	Kiló	ℳ kilogramm ára K.-tól	K.-ig	Kiló	ℳ kilogramm ára K.-tól	K.-ig
Tiszavidéki uj	76	8.95	9.05	80	9.25	9.40
" "	77	9.—	9.2	81	—.—	—.—
" "	78	9.05	9.30	82	—.—	—.—
" "	79	9.15	9.35	—	—.—	—.—
Fehérmegyei	76	8.80	9.—	80	9.20	9.30
" "	77	8.95	9.10	81	—.—	—.—
" "	78	9.—	9.20	82	—.—	—.—
" "	79	9.20	9.25	—	—.—	—.—
Pestvidéki	76	8.90	9.—	80	9.20	9.30
" "	77	8.95	9.15	81	0.—	0.—
" "	78	9.—	9.20	82	—.—	—.—
" "	79	0.—	0.—	—	—.—	—.—
Bácskai	76	8.90	9.10	80	0.—	0.—
" "	77	8.95	9.20	81	—.—	—.—
" "	78	0.—	0.—	82	—.—	—.—
" "	79	0.—	0.—	—	—.—	—.—

Egyéb gabonanemüek	Kiló	ℳ kilogramm ára K.-tól	K.-ig
Rozs uj elsőrendü	70—75	7.20	7.30
" másodrendü	—	7.10	7.20
Árpa takarmány	60—62	6.10	6.20
" őrlési való	62—64	6.75	6.—.—
" sörfőzésre való	64—66	6.—.—	0.—
Zab —	39—41	7.—	7.15
Tengeri bánsági	—	6.—	0.—
" másnemü	—	6.—	0.—
Repce uj kaposzta	—	—.—	—.—
" bánsági	—	—.—	—.—
Köles "	—	4.50	5.—

A határidőüzlet folyamán a következő kötések történtek:

Májusi buza 1902.	—.—
Októberi buza 1902.	7.79—7.80—7.83—7.86—7.88
Októberi rozs 1902.	6.69—6.70—6.72
Októberi zab 1902.	7.52
Julinsi tengeri 1902.	5.19—5.23
Aug. tengeri 1902.	5.27—5.29
Májusi tengeri 1902.	5.14—5.16—5.17
Augusztusi repce 1902.	—.—.—

Déli egy órakor a következő záróárakat állapitották meg hivatalosan a tőzsdén:

Májusi buza 1902.	0.—	„	0.— „
Októberi buza 1902.	7.87	„	7.89 „
Októberi rozs 1902	6.72	„	6.73 „
Októberi zab 1902.	5.83	„	5.84 „
Májusi tengeri 1902.	5.15	„	5.16 „
Julinsi tengeri 1902.	5.21	„	5.23 „
Augusztusi tengeri 1902.	5.27	„	5.28 „
Augusztusi repce 1902.	11.80	„	11.90 „

Délután fél 5 órakor zárul:

Buza májusra 1902.	0.—	—	0.—
Buza októberre 1902.	7.92	—	7.93
Októberi rozs 1902.	6.73	—	6.74
Októberi zab 1902.	5.83	—	5.84
Májusi tengeri 1902.	5.16	—	5.17
Julinsi tengeri 1902.	5.22	—	5.23
Augusztusi tengeri 1902.	5.29	—	5.30
Augusztusi repce 1902.	11.75	—	11.80

A budapesti értéktőzsde.

Az előtőzsde Koerber osztrák miniszterelnök nyilatkozatára, mely a kiegyezés nehézségeire utal, barátságtalan irányzattal indult. A kedvezőtlen hangulat a tartózkodásra ugyis nagy hajlammal biró tőzsdét teljesen fizlettelenné tette s az árfolyamokat lemorzsolta.

A lanyha irányzat ki nem elégitő bécsi jegyzésekre a déli tőzsdén folytatódott. Az összes nemzetközi értékek, csekély forgalom mellett bágyadtan zárultak.

Helyi papirok piacán a forgalom majdnem teljesen szünteit, az árfolyamok, kis eltérésektől eltekintve, változatlanok maradtak.

Valuta és érováltó irányzata változatlan.

Előtőzsde. Osztrák hitelrészvény 693.50—692.25—692.75. Magyar hitelrészvény 713.75—713.25. Rimamurányi részvény 519.——519.50. Alpesi bányarészvény 413.50. Államvasuti részvény 693.——692.50. Déli vasuti részvény 48.——46.75 korona.

A déli tőzsdén a következő értékekben volt forgalom: Koronajáradék 97.82·50—97.95 százalék. Magyar hitelbank részvény 713.——711.75. Jelzálogbank részvény 469.——468.50. Osztrák hitelrészvény 692.75—690.—. Kereskedelmi bankrészvény 2510.——2520.—. Concordia gőzmalomrészvény 170.——180.—. Egyesült budapesti ióvárosi takarékpénztár 2130.——2150.—. Rimamurányi vasmü részvény 521.50—520.—. Közuti vaspálya-részvény 625.——624.—. Városi villamos vasut-részvény 315.—. Déli vasuti részvény 47.75—47.—. Államvasuti részvény 690.50—690.—. Általános waggonkölcsönző részvény 721.——750.—. Nemzetközi waggonkölcsönző részvény 670.——701.—. Német birodalmi márka 117.35 korona.

A 4 órai záriatkor maradt:

Osztrák hitelrészvény 691.50. Magyar hitelrészvény 711.50. Leszámitoló 440.—. Rimamurányi vasmürészvény 521.—. Osztrák-Magyar államvasuti részvény 691.25. Közuti vasut 624.—. Villamos vasut 315.— korona.

A budapesti terménytőzsde.

A terményüzletben a szezonszerü hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyző-bizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapitotta meg:

Jegyzések: Heremag: lucerna magyar 46.—54.— korona, vörös aprószemü 35.—40.— korona, vörös erdélyi —.——— korona, vörös bánsági —.———.— korona, középszemü 42.——46.— korona, nagyszemü 48.—52.— korona. Disznózsir: budapesti 63·50—64.— korona, vidéki —.———.— korona. Táblaszalonna: légenszáritott vidéki —.———.— korona, városi 4 darabos 54.——55.—, korona, 3 darabos 56.——56.50 korona, füstölt —.———.— korona. Szilva: bozsnai, szokás szerinti minőség 12.75—13.25 korona, 120 darabos —.———.— korona, 100 darabos 18.50—18.75 korona, 85 darabos 21.50—22.— korona, azonnali szállitásra. Szerbiai szokás szerinti minőség 12.75—13.25 korona, 100 darabos 17.75—18.—, korona, 85 darabos 21.——21.50 korona. Szilvaiz: slavóniai 19.25—19.50 korona, szerbiai 17.50—18.— korona, azonnal való szállitásra.

A bécsi gabonatőzsde.

Bécs, május 31. (A *Budapesti Napló* telefonjelentése.) A mai határidőpiacon eladásra került 2000 mm. buza Makóról 78·2 k. 9.75 K., 1000 mm. 77·3 k. 9.92 K. három hónapra Bécsből, 1000 mm. 75·5 k. 9.10 K. három hónapra Mosonyból, kisebb tételekben pedig 77·3 k. 9.55 K. három hónapra Bécsből, 76 k. 8.70 K. Sülyből, 77 k. 8.70 K. Alsóvárosból, 76 k. 8.60 K. Léváról. Rozs 10—15 fillérrel magasabban állott, mint nyolc nap előtt. Perbetéről 7·45 K., Pápáról 7.25 K., B.-Gyarmatról 7.10—7.15 K., Ipolyságról 7.10—7.25 K., rozs máj.—juniusra 7.59—7.24, őszre 7.03 k. 3 fillérrel emelkedett. Tengeri készáruban 5.60 K. kelt s igy 10 fillérrel szilárdult, május—juniusra 5.45, julius—augusztusra 5.43 K. Zab szintén 10 fillérrel emelkedett, május—juniusra 7.51, őszre 6.13 K. Repce 20 fillért vesztett. Liszt iránt a malmok részéről némi érdeklődés mutatkozott, ugyszintén korpa iránt is.

A bécsi értéktőzsde.

Az *előtőzsde* gyönge.

A *déli tőzsde* csöndes.

Zárlat csöndes.

Bécs, május 31. *(Magyar értékek zárlata.)* 4%-os aranyjáradék 120.75. Tiszai és szegedi kölcsön sorsjegy 163.—. Magyar vasuti kölcsön ezüstben 100.50. Magyar keleti vasuti állami kötvény 119.80. Magyar leszámitoló- és pénzváltóbank —.—. Rimamurányi vasmürészvény 518.—. Magyar koronajáradék 97.85. 4%-os Magyar földtehern. kötvény 97.65. Magyar hitelbank részvény 711.—. Magyar nyeremény kölcsön sorsjegy 201.—. Kassa-oderbergi vasuti részvény —.—. Magyar keresk. bank ——. Magyar cukoripar 1343.

Bécs, május 31. *(Osztrák értékek zárlata.)* 4·2%-os papirjáradék 101.60. 4%-os osztr. aranyjáradék 120.60. 1860-os sorsjegy 153.—. Osztrák hitelsorsjegy 439.—. Angol-osztrák bank —.—. Bécsi bankegyesület 452.50. Osztrák-magyar bank 1599. Déli vasut 47.50. Dunagőzhajózási részvény 872.—. Dohányrészvény 293.—. Császári és királyi arany 11.34. Német bankváltók 117.30. 4·2%-os ezüst járadék 101.40. Osztrák koronajáradék 99.70. 1864-iki sorsjegy —.—. Osztrák hitelintézeti részvény 691.75. Unionbank 549.—. Osztrák Länderbank 424.50. Osztrák-magyar államvasut 691.25. Elbavölgyi vasut 456.—. Alpesi bányarészvény 412.50. 20 frank. arany 19.09. Londoni váltóár 240.25 Bécsi Tramway Litt B. —.—. Bécsi Tramway Litt A. 284.—. Lipót kohó 374.—. Javult.

Bécs, május 31. (A *Budapesti Napló* tudósitójának telefonjelentése.) A *délutáni magánforgalomban* a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 691.75 Magyar hitelrészvény 711.50. Angol-Osztrák bank 279.25. Bécsi bankegyesület 453.50. Union bank 549.50. Länderbank 425.—. Osztrák-magyar államvasut részvény 691.50. Déli vasut 46.50 Elbavölgyi vasut 454.—. Északnyugati vasut részvény —.—. Dohányrészvény 294.—. Rimamurányi vasmü 519.—. Alpesi bányarészvény 412.50. Májusi járadék 101.80 Magyar korona járadék 97.85. Török sorsjegyek 106.50. Német birodalmi márka 117.35. Napoleond'or 19.09.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Május 31. A sertésüzlet irányzata csöndes.

A) *Hizott sertések ára:* L. A) Magyar elsőrendü: Öreg nehéz (páronkint 400 kilogrammon felüli sulyban)

100—103 fillérig. Öreg közép (páronkint 300—340 kilogrammig terjedő sulyban) ——— fillérig. Fiatal nehéz (páronkint 320 kilogrammon felüli sulyban) 108—110 fillérig. Fiatal közép (páronkint 251—320 kilogrammig terjedő sulyban) 107—109 fillérig. Fiatal könnyü (páronkint 250 kilogrammig terjedő sulyban) ——— fillérig. — II. Magyar szedett: Nehéz (páronkint 280 kilogrammon felüli sulyban) ——— fillérig. Közép (páronkint 240—280 kilogramm sulyban) ——— fillérig. Könnyü (páronkint 240 kilogrammig terjedő sulyban) ——— fillérig. — III. Romániai: Nehéz (páronkint 320 kilogrammon felüli sulyban) ——— fillérig. Közép (páronkint 250—320 kilogrammig terjedő sulyban ——— fillérig. Könnyü (páronkint 250 kilogrammig terjedő sulyban. ——— fillérig. IV. Romániai eredeti (Stachl). Nehéz (páronkint 240 kilogrammig terjedő sulyban) ——— fillérig. Könnyü (páronkint 240 kilogrammig terjedő sulyban) ——— fillérig. — V. Szerbiai: Nehéz (páronkint 260 kilogrammon felüli sulyban) 103—109 fillérig. Közép (páronkint 240—260 kilogrammig terjedő sulyban) 107—108 fillérig. Könnyü (páronkint 240 kilogrammig terjedő sulyban) 104—106 fillérig.

Sorsjáték-szám 1902. május 29. napján volt készlet 44.917 darab. — 1902. május 30. napján felhajtatott 759 darab. 1902. május 30. napján eliszállittatott 1690 darab, 1902. május 31. napjára maradt készletben 44 586 darab.

Napirend.

Naptár: Vasárnap, junius 1. — Római katholikus: E. 2. Pamfil. — Protestáns: E. 1. Jusztin. — Görög-orosz: (május 19.) F. Patrik. — Zsidó: Ijar 25. — Nap kél: 3 óra 50 perckor. — Nyugszik: 7 óra 32 perckor. — Hold kél: 12 óra 49 perckor éjjel. — Nyugszik: 1 óra 41 perckor délután.

A miniszterek nem fogadnak.

Nemzeti Szalon nyári kiállitása (Ferenciek-tere 9. sz.) d. e. 9 órától este 7-ig. Belépődij 50 fillér.

Nemzeti Muzeum. Régiségtár. Nyitva van délelőtt 9 órától 1 óráig. — Többi tárai 1 korona belépődijjal megtekinthetők.

Országos Képtár az Akadémiában délelőtt 9—1-ig.

Iparművészeti muzeum délelőtt 9 órától d. u. 1-ig.

Természetrajzi gyüjtemények muzeuma (Muzeum-körut 4. sz.) nyitva délelőtt 10—12-ig.

Technologiai iparmuzeum délelőtt 9—12-ig.

Mezőgazdasági Muzeum (Kerepesi-ut 72. sz.) délelőtt 8-tól 1 óráig.

A földtani intézet muzeuma (Stefánia-ut 14.) nyitva d. e. 10—1-ig. Belépődij nincs.

Közlekedési Muzeum a Városligetben nyitva d. e. 9-től 12 óráig.

Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9 órától 12-ig, és délután 3—6 óráig.

Állatkert a Városligetben nyitva egész nap. Belépődij 60 fillér.

Magyar Kereskedelmi Muzeum. Igazgatóság, kereskedelmi szakkönyvtár és keleti mintatár: V. kerület Váci-körut 32. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9-től délután 2 óráig. Hazai termékek állandó kiállitása és kereskedelemtörténeti gyüjtemény, továbbá a házi-ipari kiállitás (melyben az üzt letvezetőség árusitásokat is eszközöl) a városligeti iparcsarnokban nyitva: délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 6 óráig. A külföldi kirendeltségek központi üzlevezetősége (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V., Váci-körut 32. szám alatt.

UTMUTATÓ.

Steruberg Armin és Testvére cs. és kir. udv hangszergyár központi főraktárában Kerepesi-ut 36. cimbalmok, hegedük, fuvolák s minden más hangszer jutányos árban szerezhető be. Külön zongoratermek a Kossuth Lajos-utcában (a Károly-körut sarkán), hol zongorák és pianinok kedvező fizetési feltételek mellett is kaphatók.

Budapesti takarékpénztár és Országos Záloglkölcsön Részvénytársaság. Befizetett részvénytőke: 10 millió korona. Elnök: Tolnay Lajos, vezérigazgató: Bunke Gyula. Központ: VI., Andrássy-ut 5. Magy. kir. szab. osztálysorsjáték főelárusitó helye: IV., Ferenciek-tere 4. Kézi zálogtüzletek: IV., Károly-körut 18.; IV., Ferenciek-tere 4. (Irányi-utca sarok; VII., Király-utca 57.; VIII., József-körut 2.; VIII., Üllői-ut 6. sz.

Első Leánykiházasitási Egylet m. sz. Leány- és fiubiztositó-intézet, Budapest, VI., Teréz-körut 40—42. (az intézet saját palotájában.) Az intézet vagyona 1901. december 31-én 7.874.385·14 korona. Eddig kifizetett biztositott tőke több mint 6,856472·84 korona. Ezen intézetnél gyermekek a legelőnyösebb díjtételek mellett 1000 koronától korlátlan összegig biztosithatók.

Időjelzés.

— *Az Országos Meteorologiai Intézet hivatalos jelentése.* —

Budapest, május 31.

Nyugat-Európát alacsony és Kelet-Európát magas levegő nyomás boritja.

Európában az idő meleg és zivataros esők előfordultak Francia és Németország északi partvidékein.

Hazánkban az idő meleg és az elvétve előfordult zivataroktól eltekintve, száraz maradt.

Kilátás: Meleg és száraz idő várható.

Vizállás.

		Máj. 31. méter	Máj. 30. méter			Máj. 31. méter	Máj. 30. méter
Ina	Schärding	2.40	2.15	Tisza	M.-Sziget	0.98	1.05
Duna	Passau	3.72	3.60	„	Tokaháza	0.60	0.68
„	Linz	1.20	1.47	„	V.-Namény	2.48	2.51
„	Bécs	1.48	1.42	„	Tokaj	5.42	5.72
„	Pozsony	3.27	3.27	„	Tisza-Füred	6.10	6.16
„	Komárom	4.02	4.08	„	Szolnok	6.12	6.08
„	Budapest	3.75	3.75	„	Csongrád	5.95	5.90
„	Paks	3.42	3.04	„	Szeged	5.97	5.92
„	Mohács	4.35	4.26	„	Török-Becse	4.47	4.43
„	Gombos	4.77	4.77	„	Titel	4.82	0.——
„	Ujvidék	4.35	4.33	Ondova	Bártfa	0.04	0.04
„	Pancsova	4.82	4.83	Topolya	Hoór	0.92	0.90
„	Orsova	4.40	4.40	Bodrog	Zemplén	5.16	5.40
Morva	Magyarfalva	0.77	0.89	Sajó	Zsolca	2.16	2.20
Vág	Zsolna	1.12	1.04	Hornád	H.-Németi	0.52	0.55
„	Trencsén	0.75	0.71	Berettyó	Maryita	0.25	0.27
„	Szered	0.94	0.94	„	B.-Ujfalu	0.77	0.87
Rába	Sz.-Gotthárd	0.10	0.——	Körös	Csucsa	0.——	0.——
„	Sárvár	0.34	0.39	„	N.-Várad	0.43	0.——
„	Győr	3.30	3.38	„	Belényes	0.04	0.——
Dráva	Pettau	1.68	1.66	„	Tenke	0.80	0.84
„	Zákány	0.——	0.——	„	Gurahóne	0.50	0.60
„	Barcs	1.66	1.87	„	Borosjenő	0.14	0.70
„	Eszék	2.81	2.36	„	Békés	2.30	2.20
Mura	M.-Szerdah.	1.60	1.40	„	Gyoma	4.10	4.36
Száva	Zágráb	0.92	0.——	Maros	Gy.-Fehérvár	0.58	0.70
„	Szisszek	3.15	3.37	„	Branyiczka	1.32	1.24
„	Mitrovica	6.95	3.97	„	Soborsin	0.——	0.——
Szamos	Deés	0.44	0.46	„	Arad	0.02	0.04
„	Szatmár	1.52	1.62	„	Makó	1.32	1.32
Kraszna	N.-Majtény	0.98	1.10	Temes	K.-Kostély	1.18	1.18
Latorca	Munkács	0.30	0.35	Béga	Kiszető	6.91	0.95
Laborca	Homonna	0.27	0.30	„	Temesvár	0.01	0.04
Ung	Ungvár	0.20	0.18	„	Becskerek	1.04	1.10

A 15193. számu

„Felvonó, végtelen spirálalaku szállitópályával"

c. magyar szabadalom tulajdonosa szabadalmának értékesitése céljából magyar gyárosokkal összeköttetést keres, esetleg szabadalmát eladja vagy gyártási engedélyt ad. — Felvilágositás nyerhető: **Kalmár J. mérnök,** hites szabadalmi ügyvivő irodájában Budapesten, VII., Kerepesi-ut 44. szám

15425. számu

„Elektromos motorszámláló"

cimü, 1899. január 27-ről kelt magyar szabadalomra **vevők vagy engedményesek kerestetnek.**

Szives ajánlatok „W. P. 3575." alatti **Mosse Rudolfhoz Bécs,** I. Seilerstätte 2. intézendők.

A 15192. számu

„Végtelen szállitószalaggal biró felvonó"

cimü magyar szabadalom tulajdonosa szabadalmának értékesitése céljából magyar gyárosokkal összeköttetést keres, esetleg szabadalmát eladja vagy gyártási engedélyt ad. — Felvilágositás nyerhető: **KALMÁR J. mérnök,** hites szabadalmi ügyvivő irodájában, Budapesten, VII. Kerepesi-ut 44.

Akar pénzt

megtakaritani, ugy vásároljon alanti cipész-cégnél, a hol saját készitésü, elegáns, tartós és igen olcsó cipőt kapni és pedig

Férfi: Legdiv. és legujabb Derby borjubőr-bakancs . frt 3.50
Fekete vagy sárga bagaria, füzős vagy cugos . . . „ 3.20
Gombos, füz. vagy cug. szalon-lakkból, női 3.50, férfi „ 4.—
Férfi v. női füzős cipő, amerikai boxbőrből, igen csinos „ 3.50
Chevraux cipők 5.—, box vagy lakk, angol bakancs . „ 4.50
Füzős vixbőrből 3.20, betétes vagy sima borjubőrből . „ 3.—

Női: Fekete v. sárga zerge füzős v. cugos 3.—, gombos „ 3.30
Cug. v. füzős boxbőrből 3.50, chevró füzős 4.—, gomb. „ 4.50
Lakk, kivágott 2.30, keresztesattal 2.—, regatta . . „ 2.50
Fekete vagy sárga, füzős vagy gombos félcipő . . . „ 2.20
Ebelastin cugos cipő 2.50, regatta . . . . . „ 2.—

Árjegyzék, csomagolás és szállitólevél ingyen. Nem megfelelőt kicserélek. — 10 forinton felül bérmentve.

DÓCZI M.

Budapest, Kerepesi-ut 10. sz.

= UJDONSÁG! = **Most jelent meg!**

Az Athenaeum irodalmi és nyomdai részv.-társulat kiadásában most jelent meg a következő tudományos kézikönyv:

Enchiridion Fontium Historiae Hungarorum.

A Magy. Történet Kútfőinek Kézikönyve.

A magy. kir. vallás- és közoktatásügyi minister úr megbizásából

Dr. ANGYAL DÁVID és Dr. MIKA SÁNDOR

egyetemi magántanárok közreműködésével szerkesztette

Dr. MARCZALI HENRIK

a kir. budapesti egyetemen a hazai történelem nyilvános rendes tanára.

A 61 ivre terjedő, nagy 8-r. alaku munka ára

fűzve 13 korona, kötve 15 korona.

Kapható a kiadó-társulatnál, Budapest, VII. ker., Kerepesi-ut 54. szám és minden hazai könyvkereskedésben.

Párisi kiállitás: Arany érem,

FERNOLENDT

cipő-fénymáz, a világ legjobb fénymáza, gyorsan mélyfekete fényt ad és a bőr tartósságát fentartja.

Alapittatott 1822-ben. Gyári raktár: Bécs, I. Schulerstrasse 21. Kapható mindenütt
Raktár Budapesten, V. Lipót-körut 24. sz.

L.9711. VIII/1.

Árlejtési hirdetés.

A m. kir. földmivelésügyi miniszter ur rendeletére a Budapesten, II. ker. Törökvész-dülőben épitendő m. kir. központi szőlészeti kisérleti állomás és ampelologiai intézet felépitésénél felmerülő **lakatos munkák** elkészitése, illetőleg szállitása iránt a következő feltételek mellett ujabb nyilvános árlejtés hirdettetik:

1. Az árlejtésben résztvehetnek mindazon szakértő hazai iparosok vagy vállalkozók, kik üzletük gyakorlására hatósági engedélylyel birnak.

2. A munkakivonatok és ajánlati minták vállalkozók rendelkezésére bocsáttatnak és az ajánlattevők kötelesek abba egységáraikat beiktatni, a végösszeget pedig ugy számjegyekkel, mint betükkel kiirni. Csak azon ajánlatok fognak figyelembe vétetni, melyek a kiszolgáltatott eredeti iveken tétetnek.

3. Később érkezett, távirati uton küldött vagy pedig utóajánlatok figyelembe nem vétetnek.

4. Az egykoronás bélyeggel ellátott ajánlatok legkésőbb **folyó évi junius hó 5-én déli 11 óráig** a m. kir. földmivelésügyi miniszterium segédhivatali főigazgatójának (V. ker., Nádor-utca félemelet 28. ajtó) nyujtandók be.

5. A beadott ajánlatok a m. kir. földmivelésügyi miniszteriumban **folyó évi junius hó 5-én déli 12 órakor** a II. emeleti tanácsteremben nyilvánosan felbontatnak.

6. Tartoznak az ajánlattevő vállalkozók az általános feltételek 6. pontja szerint az ajánlati összeg 5%-ának megfelelő bánatpénzt a kormány által bánatpénzül elfogadhatónak jelzett papirokban vagy készpénzben az ott körülirt módozatok és kikötések figyelembevételével, valamint az ellennyugtának a m. kir. földmivelésügyi miniszterium számvevősége által történt számfejtése mellett a budapesti IX. ker. állampénztárban (vámház) az ajánlat benyujtása előtt leteani és az erről szóló letéti nyugtát az ajánlathoz csatolni. Az ajánlatokhoz készpénz vagy értékpapiros bánatpénzül nem csatolható.

7. A m. kir. földmivelésügyi miniszter ur ő nagyméltósága, ki az ajánlatok elfogadása felett végérvényesen határoz, fenntartja magának azt a jogot, hogy az ajánlattevő vállalkozók közül az ajánlati összegre való tekintet nélkül szabadon választhasson.

8. A munkákra vonatkozó általános és különleges feltételek, a kiviteli tervek, mintavasalások, melyeket ajánlattevő vállalkozó köteles elfogadni, Czigler Győző müegyetemi tanár, müépitésznél (Budapesten, IV., Muzeum-körut 37. III. em.) naponta 8—9 óra között megtekinthetők, a hol is minden szükséges felvilágositás megadatik. Ugyanitt fognak a jelentkező vállalkozóknak az ajánlati minták és munkakivonatok kiszolgáltatni.

Budapest, 1902. május 27.

A m. kir. központi szőlészeti kisérleti állomás épitő bizottsága.

ALKALMI

BUTOR-ELADÁS.

Butortelepemen a kicsinyben eladást megszüntettem és ezért az összes raktáron levő szilárd gyártmányu **asztalos- és kárpitozott butorokat,** addig, mig a készlet tart, **leszállitott árak mellett adom el.** Dus választék egyszerü és a legdiszesebb kiviteliben.

Dósa Kálmán asztalos és kárpitos, Budapest, Erzsébet-tér 18. szám, I. em.

Arjegyzék ingyen és bérmentve.

Szinházak, szórakozó helyek.

NÉPSZINHAZ.

Vasárnap, 1902. junius hó 1-én.

Kin-Fu

vagy: Egy kinai ember kalandjai.

Látványos szinmü dalokkal és tánccal 6 képben. Jules Verne „Egy kinai viszontagságai Kinában" cimü regénye után irták Faragó Jenő és Márkus Géza. Zenéjét szerzette Barna Izsó.

Személyek:

Kin-Fu	Szirmai	Ping	Nagy M.
Wang	Szerdahelyi	Pang	Delliné
William John	Németh	Pitti-Sing	Tallián
Lo-u	Dóri	Csiu	Kaposi
Nan	Kápolnai	Kin-Fa-Lo	Kovács K.
Szun	Kovács	Jin	Kiss M.

Kezdete 7½ órakor.

URANIA SZINHAZ.

Vasárnap, 1902. junius hó 1-én.

Délután 4 órakor mérsékelt helyárakkal:

A sport.

Este:

A budapesti élet.

Irta Salamon Ödön.

Kezdete ½8 órakor.

FŐVÁROSI NYÁRI SZINHAZ.

Vasárnap, 1902. junius hó 1-én.

Délután 3 órakor félhelyárakkal:

Quasimodo

a notre-dame-i templom harangozója.

Népies dráma énekkel 5 felvonásban.

Este:

A vörös sapka.

Eredeti népszinmü 3 felvonásban.

Kezdete 7 órakor.

VAROSLIGETI SZINKÖR.

Vasárnap, 1902. junius hó 1-én.

Délután 4 órakor fél helyárakkal:

Egy milliót egy szalmakalapért.

Énekes bohózat 3 felvonásban.

Este:

Lumpácius Vagabundus és a három jómadár.

Bohózat 3 felvonásban.

Kezdete 7 órakor.

Elismert kitünő **fényképező készülékek**

Lechner zsob-camerája, reflex-camera, **kodakok**, Görz- és Steinheil-objectivumokkal is, fény-látcsövek, tervező-készülékek iskolai és magánhasználatra. Szárító-lemez, másolópapir és mindenféle vegyszer **állandóan friss minőségben.** Utánvételi számokat Lechner fényképészeti lapjából a „Phot. Mitheilung"-ból, valamint árjegyzéket ingyen küld.

R. LECHNER (Wilh. Müller)

ca. és kir. udv. fényképészeti cikkek kereskedése. Fényképészeti készülékek gyára. — Másolóintézet amatőrök részére. Bécs, Graben 31.

Óriási bab, óriási saláta Amerikából

ezen igen érdekes növény egész 5 méter magasságig megnő az egy méter hosszu hüvelyével, mely mint kertnek ékessége annál is inkább, mert juliustól egész novemberig csodálatos virágzásban van s izletes gyümölcsöt terem, a mely zöldén is élvezhető. **Az ára egy mintadagnak 1 kor.** használati utasitással.

Azonkivül az **ÓRIÁSI SALÁTA,** mely maig a legizletesebb és legismertebb kerti saláta. Ezen növény körülbelül 2 kilogrmot nyom. Ékes növése általános figyelmet kelt. **Ára egy mintadagnak bérmentve 1 korona, esetleg bélyegben is.**

Roth Albert, Kőbánya, Jászberényi-ut 12.

Takarékos hölgyek!

4200 méter mintázott —	**Batist-kelmék**	20 kr.	méterje
400 „	De-Lain	38 „	„
160 „	fehér **tupfos-Batist**	32 „	„
200 „	**Dreher-Batist**	28 „	„
Ivoir — különböző — szövetek, olcsón			
200 méter fehér	**Ajour-Batist**	13 „	„
300 „	fehér — **Saubi-Piqué**	23 „	„
180 „	**Tennis-Lüstre** 120 cm.	65 „	„
300 „	**Foulard-Satin**	9 „	„

Kapható **SZEKULESZ-né Király-utca 8. szám** az udvarban, vis-á-vis Heller müfestővel.

Bécsi nők köszönhetik **szépségüket**

első sorban a *legellemesebb, leghatásosabb, leghivesebb*

Eredeti Pompadour Pasztá

használatának, amelyet néhai Med. dr. *Rix A.* talált fel. Ez a szépitőszer használat folytán *élénk friss arcszint, vakitó fehér ráncztalan arcbőrt* csinál még a késő aggkorig is, elmulasztja kedvetlenség mellett *(a fokozódó elkülönbözési viszszatérése mellett)* szeplőt, májfoltokat, himlőhelyeket, pattanásokat, arcpirt, a börnek minden tisztátalanságát; már 40 éve áll a *főfürészágok, művészek* stb. használatában, a miről bizonyitlatok és köszönőlevelek rendelkezésre állanak. E szépitő szer tökéletes és ártalmatlanságának legjobb bizonyitéka a *40 éves itélete,* a mely idő alatt ugyancsak ezer hasonló szer keletkezett és ujra eltünt. Egy 6 hónapra való tégely ára 1 frt 50 kr.,

POMPADOUR-TEJ

a börí szonnal tejszerü fehérséggel vonja be, rajta marad az arcbőrön mosdás után is. Eredeti palack 1 frt 50 kr. Pompadour szappan 30 kr., Pompadour-arcpor rózsa, krém és fehér szinben 1 frt 25 kr.

Tessék bizalommal **Özv. Dr. Rixne Vilma fiat**-hoz *(Rix Antal és testvére)* céghez, a valódi Dr. Rix-féle készitmények egyedüli gyáritóihoz *Bécs, Penterstrasse 16.* 19-dikiul. — *Vételnél csak ólomáros csomagokat tessék elfogadni.*

Főraktár Budapesten: **TÖRÖK JÓZSEF Király-utca 12.** DANKOVSKY ISTVÁN V., Vurm-utca 5., DETSINYI FRIGYES V., Marokkói-utca 2. Dr. EGGER LEÓ és EGGER J. gyógyszertára, LUEFF SÁNDOR illatszertára, NEKUDA NÁNDOR, Kossuth Lajos-utca 7., BRAUN MÓR Lajos-utca.

A nyári idényre különösen ajánljuk célszerü, szabadalmazott férfiingeinket, szintartó francia batisztból, darabja 2 forint 50 kr.

VÉRTES és SEBESTYÉN

Budapest, Muzeum-körut 15.

CIRKUSZ CARRÉ OSZKÁR

(az Állatkertben).

Ma vasárnap, junius 1-én

két nagy ünnepi előadás

d. u. 4 órakor és este 7½ órakor.

„Nevermind" katonalo csodálatos, bámulatraméltó idomitása **Carré Miksa** ur által. A **négyszeres iskola** 8 iskolalóval, lovagolja **Carré asszony igazgatónő, Carré Katica k. a., Carré Miksa és Albert ur. „Les Rainet"** sampion légtornászok, az egyedüliek, kik a dupla halálugrást a levegőben bemutatják. **Akadály verseny,** nyaktörő ugrások és akadályok, vizárkok stb. stb. felett, előadja 20 hölgy és ur a legjobban ugró lovakkal. A délutáni előadás éppen oly dustartalmu mint az esti és gyermekek ez előadáson ráholy, zártszék és tribünülésért 2 kor., I. helyért 1 kor. 20 fillért, II. helyért 60 fillért fizetnek.

Értesités!

Tisztelettel értesitjük a n. é. közönséget, hogy

uszodáink

meguyiltak.

Mély tisztelettel

Beitser M. **Scholz Katalin**

„Nemzeti uszoda" **Rudolf-rakpart**

(Eskü-tér Végállomás az összes villamos vasutakon.) (az uj országház közelében)

Mint Budapest legjobb, legtartósabb és legelegánsabb lábbelijének készitőjeként alábbi gyár céget ajánljuk, tessék meggyőződni erről s az eredményről minket értesiteni, miután nagy fogadásról van szó.

Nőknek:

Fekete v. barna bőrből, fűzős	frt 3.—
Fekete v. barna bőrből, gombos	„ 3.50
Fekete v. barna legfin. Box, Derby	„ 3.50
Lakk, kesztyü- v. chevreaux-bőrből, fűzős	„ 3.60
Lasting, cugos 2.60. Lasting, regatta	„ 2.—
Fekete v. barna házi-cipő szegelt talppal	„ 1.20

Uraknak:

Borjubőr, cugos, egy darabból	frt 3.—
Borjubőr, bocsta, elegáns	„ 3.20
Kesztyübőr, chevreaux v. lakk	„ 3.80
Fekete v. sárga, fűzős	„ 3.30
Pincércipő, fekete v. barna bőrből, elöl cugos	„ 1.30

Több 100 ábrás árjegyzékemet ingyen és bérmentve küldöm. Nem tetszőt kivánatra kicserélem. Vidéki rendeléseket elegendő a láb hárlsnyában egy papirlapon körülrajzolva.

Agulár Dávid BUDAPEST, VII., Erzsébet-körut 6/N.

Feltalálók

országos egyesülete

Bpest, Wesselényi-utca 41. sz.

(Nem szabadalmi iroda.)

Találmányi, és szabadalmi ügyekben felvilágositást dijmentesen ád. Értékesitőket közvetit. Európára kiterjedő szervezettel bir. Egyleti tag lehet bárki. Tagsági dij 12 korona.

Butor

csak jó minőségü.

Hálószoba, kredenc, szónyegdivány, asztal, szék, irószattal, könyvszekrény, uri fotelek, ottoman, szalonberendezés, tükrök, ugy egyenkint is, nagyon olcsón, **eladás nagyban és kicsinyben.** Vidékre gondosan csomagolva, biztositva. Csak

VI. Terés-körut 40. szám

Steinberger Manó

butoriparosnál.

Próba ingyen! 20 filler porto beküldése ellen.

Próba ingyen! 20 filler porto beküldése ellen.

A kaliforniai hajnövesztő-hagyma „IPE"

feltünő **hajnövesztőszer,** a milyen Európában **még nem volt. Még egy gyermek** is tud egy csomag **„Ipe-hagymából" 1 frtért)** körülbelül **(2 liter „Ipe-hajvizet" magaelőállitani,** melynek **feltünő** hatásán csodálkozni fog. **Frizurája** már az első mosás után **háromszor oly vastag lesz. Haja sohasem ősz** meg. A haj **szürkében nő,** miért jótállás vállaltatik. **Korpa rögtön eltünik. Egy csomag „Ipe-hagymát" 1 frtért** küldünk a világ bármely tájára (az összeg beküldése esetleg levélbélyegben is, vagy utánvételt). Hát jól felfogott érdekében fekszik mindenkinek azonnal egy csomag **valódi „Ipe-hagymát"** (1 frtért) hozatni. Szétküldünk továbbá **kész „ipe-hajvizet"** is üvegekben nagyság szerint **2.50 frt, 1.50 frt és 1 frtért. Tegye el** e hirdetést, mert ritkán fog megjelenni. **Ügyeljen** jól a czimre, különben nem feledünk semmiért. Első amerik. int. **„Oja", Bécs, IX., Währingerstrasse 16.**

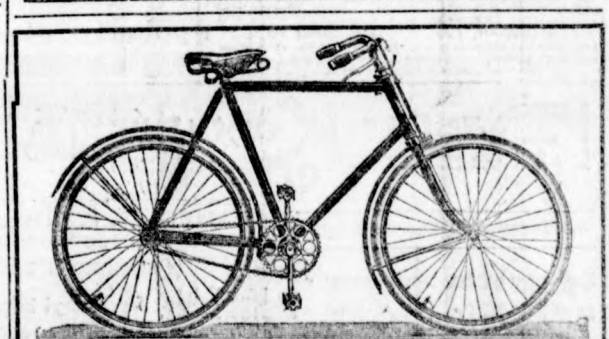

Kerékpárokat

mélyen leszállitott árban 8 és 10 frtos részletre, **kerékpár-alkatrészeket 30 százalékos árleszállitással** szállitunk.

Első rendü külső gummi	frt 5.50 és frt 4.—	Angol nyereg	frt 3.35 és frt 2.25
Első rendü belső gummi	frt 3.— és frt 2.—	Teleskop pumpa	frt 1.40 és frt 1.15
Acetylen lámpa	forint 3.25 és forint 2.—	Foggantyuk párja	40 és 34 kr.
Calcium Carbid	kilgr. frt —.25	Külső vágva niplivel	65 és 54 kr.
Olaj lámpa	frt 1.35 és frt 1.—	Kerékfuió csengő	frt 1.15
1 pár kitünő pedál	frt 3.— és frt 2.40	Francia kulcs	60 és 48 kr.
Kitünő angol csengő frt —.75, —.60 és 35 kr.			

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan. — **Nagy árjegyzék ingyen.**

LÁNG JAKAB és FIA

az Angol Helical Premier kerékpárak főraktára

Budapesten, József-körut 41. és fiók-üzlet Rottenbiller-u. 1.

Javitásokat, zománczozást és nikkelezéseket olcsón és szakszerüen eszközlünk. — Az áruk kitünőségéért felelősséget vállalunk és nem tetszés esetén a pénzt visszatérítjük.

PÁRISI NAGY ÁRUHÁZ

Budapest, Kerepesi-ut 38. szám.

Csak e héten:

HÉTFŐN

KEDDEN

és

SZERDÁN

Rendkivüli árucikkek!!

Feltünő olcsó árak! — **elárusitása** — Feltünő olcsó árak!

(a többi napokon ezen cikkek ezen árakon nem adatnak el.)

a gyermekruházati osztályban:

Leánygyermek-ruhácskák, mosható, fehér pikészövetből, fehér léghimzéssel diszitve, rendkivül elegáns és izléses kivitel, empireszabás, ára ... **80** kr.

Leánygyermek-ruhácskák ugyanolyan, elegáns kivitel, mosható, szines damaszt-szövetből, kék-, fehér csikkal, vagy fehér, kék csikkal, ára ... **80** kr.

Leánka-köténykék, kék vagy piros-szinü, kitünő mosható vászonból, dus empire-szabás, igen elegáns kivitelben, himzéssel diszitve, papa kedvence stb. fölra tal, ára ... **30** kr.

Leány szalmakalapok, japán fonás, fehér szinben, selyem-szalaggal diszitve, ára ... **35** kr.

Gyermek-napernyők, francia levantinból, minden szinben, fodorral, éra ... **40** kr.

Gyermekharisnyák, tördig érő, fekete vagy börszinben, Hausschild-pamutból kötött párja, ára ... **12** kr.

Gyermek-félharisnyák (sokerli), kék, fehér csikkal vagy börszinben, Hausschild-pamutból kötve párja ára ... **13** kr.

Fiu-öltönyök, kék, fehér csikos, mosószövetből, széles matrózgallérral, nyakkendővel, mosható és szintartó, teljes öltöny ára ... **85** kr.

Fiu-öltönyök, csikos mosó damaszt-vászonból, világoskék szinü gallérral, fehér zsinórozással, matrózny akkendővel, teljes öltöny ára ... **1** frt **50** kr.

Fiu suszter-köténykék, kitünő, mosható, zöldszinü vagy piros vászonból, börszinü szalaggal beszegezve ára **30** kr.

Fiu matróz-ing, legkitünőbb flór-utánzatu anyagból, kék, fehér keskeny csikkal vagy fehér sima szinben, igen tetszetős és finom kivitel, ára ... **22** kr.

Fiu-sapkák, világos szinü szövetből, automobil- vagy orosz-sapka forma, celluloid passilenzővel, könnyü, elegáns és célszerü viselet, ára ... **35** kr.

Gyermek-cipők, kitünő minőségü **sárga** börből, szegezett börtalppal, sárga egész cipők, gombos vagy sárga félcipők, ujdivatu regatta-szabás párja ... **1** frt.

Gyermek nyári ágy- vagy kocsitakarók, fehér, kockázott trikotszövés, piros vagy kék bordurral, 115 cm. hosszu, 80 cm. széles, ára ... **28** kr.

Mosószövet gyermekruhákra. Azsur szövésü könnyü nyári szövet, sima krémes szinben, beszőtt piros vagy kékszinü mintával, méter ára ... **13** kr.

Vizsgaruha-szövet. Leányruhára való fehér azsurszövet, áttört fehér különböző mintával, kitünő mosható, méter ára ... **16** kr

Ezen rendkivüli napok alkalmával is a **Párisi Nagy Árnház** minden vevője, ki akár egyszerre, akár több izben is kicsinyben, összesen 20 korona értékben vásárol,

teljesen ingyen kap

saját, vagy akármely tetszés szerinti kisebb fénykép után egy

életnagyságu fényképet

elkészitve, csak a passe-partoutért fizetendő 3 korona.

A fentebbi cikkekre vonatkozó levélbeli vagy postautalványi megrendelések helybeni nagy kelendőségük miatt nem intézhetők el.

Nagy mintagyüjtemény tavaszi szövet és nyári mosókelmékből valamint a **Nagy képes árjegyzék** az összes árucikkekről **ingyen és bérmentve.**

Legszebb Legjobb Legolcsóbb

PAPian **PAP**ian **PAP**ian

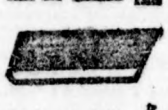

	fr
1 összehajtható vaságy 3 db kivehető matraccal	10.—
1 rongo paplan	1.80
1 „ prima „	2.90
1 csehszür paplan	3.40
1 satin „	3.80
1 atlasz csehszür „	4.80
1 selyem atlasz paplan	8.50
1 fodros selyem atl. papl.	12.50
1 jó vászon paplan lepedő ágy	2.— 1.80
1 finomfl ágytakaró pokróc	2.50
1 gyapju „ „	5.50
1 jó lópokróc	1.60
1 téli pokróc	4.60
1 szép fali szőnyeg	7.50

	fr
1 szőli sodrony ágybetét	5.—
1 tengerifii matrac	4.60
1 afrique „	5.—
1 tőzsér „	12.—
1 sblank köper függöny	2.—
1 „ tanis „	1.50
1 „ gyapju „	4.50
2 ágy, 1 asztalleritő bouret	5.50
2 „ 1 „ gyapju	12.—
1 nagy szobaszőnyeg	9.50
1 „ „ L.	5.30
1 ágyalólce L.	0.85
1 tapestry ágyalólce	1.50
1 mir. jó fatőszőnyeg	40
1 „ „ mintázott	75

GICHNER JANOS

papirzsinór, matrácz- és kárpitosáru gyáros, szőnyeg, függöny, vasbutor stb. nagy raktára

Budapest, VII., Erzsébet-körut 20.

Árjegyzéket kivánatra ingyen és bérmentve küldök. Vidéki megrendeléseket pontosan eszközlitenek, nem tetsző árukat kicseréltetnek, vagy a pénz visszatérik.

Az e sorsjátékban máris

legszerencsésebb

osztálysorsjegy főáruda

FUCHS H. váltóháza Budapest, IV., Kecskeméti-utca 1.

Alapittatott: 1866-ban,

mely többek között a május hó 23-án és 23-án tartott első osztályu huzáson a 48737. számra

a legnagyobb főnyereményt fizette

ki azonnal készpénzben tisztelt vevőinek.

A f. é. junius 18. és 19. tartandó II. osztályu huzáshoz

ajánlok eredeti sorsjegyeket a hivatalos árban. A II. osztály vételára: Egy egész sorsjegy 32 korona, fél sorsjegy 16 korona, negyed sorsjegy 8 korona, nyolcad sorsjegy 4 korona.

Rendeléseket a betét előzetes megküldése ellen vagy utánvét mellett pontosan eszközlök.

FUCHS H. váltóháza Budapest, IV., Kecskeméti-utca 1.

NÉHÁNY SZÓ a TITKOS BETEGSÉGEKRŐL.

Sajnos, — de való igaz, hogy a mai korban feltünően sok az olyan ember, a kinek vére és testnedvei meg vannak fertőzve és a ki fiatalkori könnyelmüség és rossz szokások által idegrendszerét és szellemi erejét tönkretette. Itt a legfőbb ideje, hogy ezen szörnyü állapot megszünjék. Kell lenni valakinek, a ki a fiatalságot a nemi életről jóakarattal, őszintén és behatóan felvilágositsa, kell lenni valakinek, a kinek az emberek titkos bajaikat bárran, tartozkodás nélkül és bizalommal elmondhatnák. De nem elég ám ezen bajokat bárkinek elpanaszolni, hanem olyan lelkismeretes specialista orvoshoz kell fordulni, a ki a nemi életre vonatkozó jó tanácsokat tud adni és aki az esetleg már meglevő bajokon is tud segiteni, akkor majd megszünnek a titkos betegségek létezése.

Ilyen magasztos hivatásu és erre való Dr. Palócz v. kórházi orvos, specialista országos hirü intézete (Budapest, VII. Kerepesi-ut 10), a hol a legnagyobb titoktartás mellett kaphat mindenki (ugy férfi, mint nő) a nemi életről felvilágositást, a hol a beteg vére és testnedvei megtisztulnak, idegei megerősödnek, az egész szervezet megszabadul a koranyaroktól, lelki kinjai megszünnek. Ezen intézet a benne alkalmazott és sok ezer betegen biztos és teljes eredménynyel használt gyógymódnál fogva a monarkiában uttörő és egyedülálló. A mindennapi foglalkozás megzavarása nélkül, biztos sikerrel alaposan és gyorsan gyógyitja már sok év óta Dr. Palócz az ő specialis gyógymódjával még a legelhanyagoltabb eseteket is a bujakóros sebeket, hugycső-, hólyag-, ideg- és hátgerinc-bajokat, az önfertőzés és szifiliasz utóbajait, magömlést-, elgyengült férfierőt (impotenciát), aranyeret, vérbajokat, bőrbetegségeket és a női nemi szervek minden betegségeit. Nők részére külön váróterem és külön kijárat van. Ha valaki bármi okuál fogva személyesen nem jöhetne el, akkor szivesen adnak levelére kimerítő, titoktartó választ (a levélhez csak válaszbélyeget kell mellékelni). A gyógykezelés befejezése után a leveleket elégetik, vagy kivánatra mindenki visszakapja azokat. Az intézet gyógyszerekről is godoskodik. A rendendelést Dr. Palócz önmaga és egyedül végzi naponta délelőtt 10 órától délután 6 óráig (vasárnap déli 12 óráig).

Cim: Dr. Palócz v. kórházi orvos, specialista, Budapest. VII., Kerepesi-ut 10.

Magyar Könyvtár

Szerkeszti RADÓ ANTAL

Kiadja: LAMPEL R. (Wodianer F. és Fiai) cs. és kir. udvari könyvkereskedése

Egy-egy szám ára 30 fillér.

Minden füzet egyenként kapható.

Teljes jegyzék minden könyvkereskedésben kapható.

Az eddig megjelent számok részletfizetésre is kaphatók.

A májusi sorozat a következő:

Ambrus Zoltán. Berzsenyi báró és családja. **284.**
Tollrajzok a mai Budapestről. I. sorozat.
Ugyanaz. II. sorozat. **285.**
Fényesen megirt jellemképek, kitünő szatirák, amelyek országszerte népszerüvé tették a Lipótváros Berzsenyi bárójának családját

Jeanne Marni. Akikről nem szól a krónika. **286.**
(Celles qu'on ignore.)
Forditotta: Marquis Géza. — Az elsőrangu francia irónő néhány legszebb szatirikus beszélgetése, jeles forditásban.

Plutarchos. Caius Julius Caesar. **287.**
Forditotta: Kacskovics Kálmán.
Shakspere drámájának főforrása. A legérdekesebb klasszikus életirás, kiváló forditásban.

Megrendelhetők LAMPEL RÓBERT (WODIANER F. ÉS FIAI) CS. ÉS KIR. UDV. KÖNYVKERESKEDÉSÉBEN, BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-UT 21. SZÁM. és minden könyvkereskedésben.

Butor!

Saját készitményü divanyok, ottomanok, szalongarniturák, affrik- és lószőrmatraczok valamint sodronyágybetétek, chédlő- és hálószobabutorok, ingosrák, szekrények, ágyak, függőlámpák és konyhaberendezések, jó, szolid kivitelben **előnyös részletfizetésre** is jutányos árban kaphatók. Tisztviselők, papok, katonatisztek, tanitók és jegyzők kedvezményben részesülnek

Náthán Ignácz

butorfőraktára Budapest, **VII.**, **Erzsébet-körut 23.**

ÉNZT

SORSJEGYEKRE és ÉRTÉKPAPIROKRA

(visszafizethető tetszés szerinti kisebb részletekben is) bármily összegot igen olcsón ad

Kováry Ármin

bank- és váltó-üzlete szerjegyzési, beirási: IV. k., Ferenciek-tere 9 Gróf Üzráky-palota.

BLUZOK. Egyedüli kizárólag BLUZÁRUHÁZ

Zoltán Dezső, Király-utca 30. sz.

Fehér ajour batistből 1.80-tól, sephir kemény sperl galléral 1.25, selyemből 4 frttól. Szalag és csipke közimunka ajourral 10.—. Olajfestett selyem blouz 7.50.

Saját műhely! Szabott árak!

Vidékre csak utánvéttel, nyak, mellbőség és ujjahossza elegendő mérték. Meg nem felelő árukat szavoszem.

PÖSTYÉN-FÜRDŐ

(Tessék orvosát megkérdezni!)

Európai hírű kén-iszapforrások (Budapestől 3½ óra; naponta 5 vonat.) **Rheuma, köszvény, neuralgiák, ischias, izzadmányok** (balesetek, női bajok után), skrofulák, bőrbajok eseteinél gyógyító hatása **fölülmulhatatlan.** Mintaszerű berendezések. 80 hold sétapark. Penziók napi K. 4.50—6.50. Évente 7000 vendég Európa minden részéből. Prospektust küld: a fürdőigazgatóság.

Kora tavaszi kurák melegen ajánlhatók.

LIPIK

Szlavóniában

I. rangu fürdőhely.

Egyetlen jódtartalmu alkalikus hőforrás (64° C). a kontinensen.

A lonjavölgyi vasut állomása (Dugorsellon át). Azonkivül Vakrac-Lipik délivasut állomása (Zónatarifa).

Kitüntetve: Budapest, Bécs, London, Róma, Brüsszel. Fényesen berendezett gyógyterem, kávéház és vendéglő, nagyszerű park, fedett sétány, kitünő gyógyszállodák, gyermek gyógyintézet, pompásan berendezett fürdőépületek. Villanyos világitás.

Felülmulhatatlan hatásu, **gyomor-, bél- és gégehurutnál, szavény és csuzbajoknál, ischiasnál, csontbajoknál,** mindennemü **hurutos bántalmaknál,** valamint minden **mirigy- és vérbetegségeknél.** A fürdőtelep alatti **Prof. Dr. Farsenhalkó Tamás** ur is rendel a fürdőhelyiségben.

Jódnátrvizet szétküldésre egyenesen a forrástól, továbbá **Ideal-vizet L.** czégtől Budapesten.

Lipiki forrásso közvetlen a fürdőigazgatóságnál rendelhető. — Bővebb felvilágositással szolgál

a fürdőigazgatóság.

BRAND, levegögyógyhely (1024 mtr.)

Fludenz állomás Voralbergben, Hotel, Beck-féle penzió, pompás szél- és pormentes fekvés a magas hegységben, az uj-kornak megfelelően berendezve, villamvilágitás, kert és erdő a közelben. Penzió-ár: 5—6 korona. Prospectus ingyen. Idény: junius hó 1-től szeptember hó 15-ig.

Beck A.

Warmbrunn fürdő,

klimatikus gyógyhely, az Óriáshegység lábainál, 346 méter a tenger felett, vasuti állomás. 6 meleg kénes forrás (25—43°/₀). Ivó- és fürdő-kurák. Nagyszerü eredmények rheumánál, köszvénynál, akut-tegségnél, vese- és hólyagbántalmaknál, idegbajoknál, női- és bőrbetegségeknél. Kő-, kád-, subary-, iszap-, szénsavas- s elektromos melegfürdők. Étkezés couvert szerint, társaságok, szinház, játszóhelyek stb. — Idény májustól októberig. Prospektust ingyen küld a **fürdőkezelőség.** Az »uj- és »kis-forrás« alapitó a „Ludwig-forrás" asztali vizét szétküldi **Hermann Tuchler, Kirschberg, Sziléziában.**

GRAZ. GRAZ.

Hotel „zur goldenen Birne"

a város középpontjában, a Meran-park átellenében, legszebb fekvésü szálloda, kényelmes uj berendezés. Villamvilágitás.

Fr. Zimmerer, tulajdonos.

Szt.-Margitszigeti gyógyfürdő Budapesten.

Nyári és téli gyógyhely. • 43·3° C. kénes hévforrás.

Thermal-, iszap-, villamos fény-, mesterséges szénsavas-, forró lég, mindennemü gyógy- és edző (Kneipp) fürdők. Svéd gyógytorna-terem. Napfürdő. 150 hold árnyékos park. — **Csúz, köszvény, ischias, izületi bántalmak, emésztő, szervi bajok, szivbetegség, vesebántalmak, vérszegénység, ideggyengeség ellen.**

Szt.-Margitszigeti üditőviz, elsőrangu szénsavval telitett ásványviz, mint **asztali viz,** legjobban ajánlva.

OCCASIÓ!

FEIST consum-árui legjobb minőségben versenynélküli olcsók!

Finom ruha-zefirek, legdivatosabb minta, méterje **24** kr.
20 méter házivászon — 2.80 frt
20 „ IP lenvászon 4.90 „
10 „ lepedővászon 3.85 „
6 drb kéz, nagy lepedő 5.— „
20 méter prima-oxford 3.80 „
23 „ „ széles „
ágy-kanavász 4.80 „
1 tucat vászon-törülköző 1.35 „
Vászon asztalteritő 140/145 cm. — —.90 „

Szétküldés utánvéttel!
Nemtetsző kicserélitetik!

Kész női-, uri-, gyermek- és ágy-fehérnemük. Vászon, pamut-, ruha- és kötényszövetek, törülközö, törülő, szeblkendők, asztalterítők stb. nagy választékban.

Képes árjegyzék ingyen! Minták bérmentve!

Áruház és fehérnemü-gyár

EMIL FEIST,
Hohenstadt, Morvaország.

Legalkalmasabb
alkalmi ajándék.

METEOR
RECORD

phonograph (beszélő gépek) a **legjobbak, legolcsóbbak** és **legtökéletesebbek,** kaphatók:

Deutsch Gábornál
Bpest, Erzsébet-tér 7.
Kimerülő árjegyzék bérmentve. Előnyös fizetési feltételek.

SIÓFOK

Balaton-fürdő

Budapestről 2½ óra-nyira, a déli vasut mentén. Vasuti és hajó állomás, posta távirda és telefon.

Nyaralásra és kirándulásra legajánlatosabb hely.

Megnyitás május hó 31-én.

Olcsó menettérti jegyek május és szeptember hónapokban A Budapestről (déli vasuti d. u. 5 óra 25 p.-kor és Siófokról reggeli 8 óra 45 p.-kor induló gyorsvonatok személyvonati díjszabással közlekednek. Julius és augusztus hónapokban vasár- és ünnepnapokon külön vonatok rendkivüli mérsékelt menetjegyekkel. **Magasan feltöltött egészséges terület, ment minden süppedéstől. Kitünő fürdő, bársonyhomu talajjal és pompás idegedző hullámveréssel.** Modern kényelmü 3 szálló vizvezetékkel és villanyvilágitással.

A vendéglő és kávéház házi kezelésben.

A la Carte és napi 4—5½—7 koronás pensiószerü étkezéssel. Gyönyörü park, parki sétány és 20 holdi fenyves. **Előidény junius hó, a szobaároknál 40% engedménnyel.** Felvilágositással, prospektusokkal készséggel szolgál a fürdőigazgatóság **Siófokon** és május hó végéig **Budapest, V., Árpád-utca 11.**

VIHNYE vasasfürdő

Bars-megyében

Posta-, távirda- és vasuti állomás.

Idénytartam május 15-től október 1-ig. A Kontinensen egyedül ismert vasas fürdő 36° C. hőmérséklet. Felülmulhatlan **vérszegénységnél, sápkórnál, hátgerincbaj- és idegbajoknál,** valamint minden **női bajnál** és gyöngülésnél mindennemü sulyos betegségek után. Vihnyén van **hidegvizgyógyintézet.** Pormentes, védett fekvés fenyvesek közepette. Minden kényelemmel — ellátott olcsó lakások és vendéglő. —

Fürdőorvos: Dr. BOLEMANN ISTVÁN kir. tanácsos.

Bécsből az utazás 8 órát, Budapestről 5 órát vesz igénybe. Párkány-Nánától a garamvölgyi vasuttal **Vihnye vasuti állomáshoz,** hol minden vonatnál társaskocsik, fiákkerek állanak rendelkezésre. Társaskocsi személyenkint 50 kr., különfuvar 1 frt 50 kr. egész a fürdőig. — Tüzetes fölvilágositást ad és prospectusokat küld

a fürdőgondnokság VIHNYÉN.

Eredeti **festmények,** metszetek és keretek. Nagy választék táj-, genre- és szent-képekben, jutányos árak és kedvező fizetési feltételek mellett. **Csáki Testvérek, IV., Szervita-tér 10. szám.**

Természetes étrendi gyógyintézet

Topolschitz-fürdő

Stájerországban Cilli mellett (Ausztria)

Meleg forrás (30° C). Nagy légfürdőparkok és fedett sétányok. — Fénygyógyászat. — Kitünő eredmények majdnem minden idült betegségnél. Prospectusokkal (német, francia és magyar nyelven) valamint egyéb felvilágositással szolgál

Dr. Gustav v. Huttern, Bécs, Mariahilferstrasse 31. Telefon 9485.

BADACSONY

BALATONFÜRDŐ

Zalamegye legszebb balatoni részlete, kitünő hely fürdőzőknek és üdülőknek, hajóállomás, menetrend összefüggésben a déli-vasut menetrendjével.

Idény kezdete junius 15., tart szeptember végéig.

Állandó fürdőorvos, Kabloány- és Neptun-szállodákkal, a modern kor minden igényének megfelelőleg berendezve.

Naponta cigányzene.

Elismert jó hirü konyha, pontos és jó kiszolgálás. — **Mérsékelt árak.** — Prospektussal s mindennemü felvilágositással szolgál

Trattner Gusztáv fürdőbérlő és vendéglős.

Titkos betegségek szakorvosa

gyanánt, gyors, alapos és kényelmes módon biztos gyógyulást ónajtó szenvedőknek, 20 éves kórházi és magángyakorlati tapasztalatnál fogva legjobban ajánlható

Dr. CZINCZÁR J.

egyetem. orvostudor

gyógyit férfibajokat és nőiről foglalkozási zavar **nélkül** mindennemü bármily régi keletü

Nemi betegségeket

ugymint hugycsőfolyást, hólyag- és vizelési bajokat, **bujakóros sebeket, syphilist,** önfertőzésből eredő idegbajokat, a legmakacsabb **bőrbetegségeket és szépségbibákat,** továbbá

Nemi gyengeségi állapotokat
(impotencia)

meglepő biztos eredménnyel gyorsan a legujabb módon.

Rendelő-intézet: Budapest, VII., Kerepesi-ut 14. sz. I. e.
Rendelés: délelőtt 10—4-ig, délután 6—8-ig.
Külön várótermek. Külön be- és kijárat.
Levelekre rögtöni válasz.

Fürdő- és üdülőhelyek a déli vasut mentén.

Vasutösszeköttetések és menetárak Budapestről. (Déli vasuti pályaudvar.)

Abbazia (Pragarhafon át) Budapest d. v. ind. 8·00 reg., 8·00 este. Abbazia-Mattuglie érk. 9·37 este, 9·17 d. e. Menettérti jegyek 30 napig érvényesek gyorsvonatokra: I. oszt. 104.16 k., II. oszt. 74.55 k., III. oszt. 47.78 k.

Arco (Pragerhof-Marburg-Mori-n át) Budapest d. v. ind. 8·00 reggel, 8·00 este. Arco érk. 9·50 d. e., 10·39 este. Menettérti jegyek **Mori** állomásig 30 napig érvényesek*) gyorsvonatokra: I. oszt. 132.10 k., II. oszt. 94.92 k., III. oszt. 61.53 k.

Auenhof (Pragerhofon át) Budapest d. v. ind. 8·00 reggel, 8·00 este, 9·55 este. Welden érk. 7·42 este, 6·46 reggel, 2·04 d. u. 30 napig érvényes menettérti jegyek*) Feldes állomásig. gyorsvonatokra: I. oszt. 80.12 k., II. oszt. 55.88 k., III. oszt. 35.52 k.

Balaton-Földvár Budapest d. v. ind. †† 5·50 regg., 6·50 regg., 8·00 d. e., 2·00 d. u., † 5·25 d. u., 8·00 este, 9·55 este. Balaton-Földvár érk. †† 8·52 d. e., 11·02 d. e., 10·28 d. e., 6·10 d. u., † 8·16 este, 10·32 este, 1·42 éjjel. Gyorsvonati menettérti jegyek: I. oszt. 21.60 k., II. oszt. 14.40 k., III. oszt. 8.70 k. Személyvonati menettérti jegyek: I. oszt. 15.40 k., II. oszt. 10.30 k., III. oszt. 6.50 k. Tekintet nélkül a kiadás napjára, a fürdőévad végéig, azaz szeptember 30-ig bezárólag érvényesek.

Balaton-Füred Budapest d. v. ind. †† 5·50 regg., 6·50 regg., 8·00 d. e., 2·00 d. u., † 5·25 d. u., 8·00 este, 9·55 este. Siófok érk. †† 8·25 d. e., 10·35 d. e., 10·09 d. e., 5·37 d. u., † 7·48 este, 10·11 este, 1·17 éjjel. Gyorsvonati menettérti jegyek: I. oszt. 19.00 k., II. oszt. 12.70 k., III. oszt. 7.60 k. Személyvonati menettérti jegyek: I. oszt. 13.50 k., II. oszt 9.— k., III. oszt. 5.60 k. (Siófokig és vissza). Tekintet nélkül a kiadás napjára, a fürdőévad végéig, azaz szeptember 30-ig bezárólag érvényesek.

Brennerbad (Pragerhof-Franzensfesten át) Budapest d. v. ind. 8·00 regg., 8·00 este. Brennerbad érk. 5·15 regg., 2·59 d. u. 30 napig érvényes menettérti jegyek: Gyorsvonati menettérti jegyek: I. oszt. 117.30 k., II. oszt. 83.76 k., III. oszt. 53.63 k.

Daruvár (N.-Kanizsa-Barcson át) Budapest d. v. ind. 8·00 regg., 9·55 este. Daruvár érk. 8·53 este, 12·09 d. u. Személyvonatu menetjegyek **Barcsig:** I. oszt. 23.80 k., II. oszt. 15.80 k., III. oszt. 10.80 k. **Barcsról** 30 napig érvényes menettérti jegyek: I. oszt. 13.— k., II. oszt. 9.— k., III. oszt. 6.— k.

Fonyód-fürdőtelep Budapest d. v. ind. †† 5·50 regg., 6·50 regg., 8·00 regg., 2·00 d. u., † 5·25 d. u. Fonyód-fürdőtelep érk. †† 9·38 d. e. 11·51 d. e., 10·56 d. e., 7·04 este, † 9·04 este. Gyorsvonati menettérti jegyek: I. oszt. 27.00 k., II. oszt. 18.00 k., III. oszt. 10.80 k. Személyvonati menettérti jegyek: I. oszt. 19.20 k., II. oszt. 12.90 k., III. oszt. 8.10 k. Tekintet nélkül a kiadás napjára, a fürdőévad végéig, azaz szeptember 30-ig bezárólag érvényesek.

Gleichenberg (Pragerhofon át) Budapest d. v. ind. 8·00 regg., 8·00 este, 9·55 este. Purkla érk. 3·00 este. 8·18 d. e., 3·00 d. u. 30 napig érvényes menettérti jegyek Spielfeld állomásig, gyorsvonatokra I. oszt. 59.60 k., II. oszt. 41.11 k., III. oszt. 25.50 k.

Gossensass (Pragerhof—Franzonsfesten át) Budapest d. v. ind. 8.00 regg., 8·00 este. Gossensass érk. 4·38 regg., 2·30 d. u. 30 napig érvényes menettérti jegyek*) Gyorsvonat: I. oszt. 117.30 k., II. oszt. 83.76 k., III. oszt. 53 63 k.

Görz (Pragerhofon át) Budapest d. v. ind. 8·00 regg., 8·00 este, 9·55 este. Görz érk. 10·00 este, 10·07 d. e., 6·34 este. 30 napig érvényes menettérti jegyek: Gyorsvonat: I. oszt. 111·58 k., II. oszt. 80·15 k., III. oszt. 51·51 k.

Héviz Budapest d. v. ind. 8·50 regg., 8·00 regg., 2·00 d. u., 8·00 este, 9·55 este, Keszthely érk. 1·00 d. u., 11·45 d. e., 8·10 este, 12·00 éjjel, 3·40 regg. Menettértijegyek B.-Szt.-Györgyig; Gyorsvonat: I. oszt. 32·40 k., II. oszt. 21·60 k., III. oszt. 13·00 k. Személyvonat: I. oszt. 23·10 k, II. oszt. 15·40 k., III. oszt. 9·60 k. Tekintet nélkül a kiadás napjára a fürdőévad végéig, azaz szeptember 30-ig bezárólag érvényesek.

Lipik Nagykanizsa—Barcson át) Budapest d. v. ind. 8·00 reggel, 9·55 este. Lipik érk. 10·23 este, 3·37 d. u. Személyvonatu menetjegyek **Barcsig:** I. oszt. 23.80 kor., II. oszt. 15.30 k., III. oszt. 10.80 k. **Barcsról** 30 napig érvényes menettértijegyek: I. oszt. 15.— k., II. oszt. 10.— k., III. oszt. 7.— k.

Meran (Pragerhofon át) Budapest d. v. ind. 8·00 regg., 8·00 este. Meran érk. 7·51 regg., 2·45 d. u. **Bezen-Gries** állomásig 30 napig érvényes*) menettértijegyek. Gyorsvonat: I. oszt. 134.68 k., II. oszt. 89.32 k., III. oszt. 57.80 k.

Pörtschach a/S (Pragerhofon át) Budapest d. v. ind. 8·00 regg., 8·00 este, 9·55 este. Pörtschach a/See érk. 7·27 este, 6·35 regg., 1·50 d. u. 30 napig érvényes*) menettértijegyek. Gyorsvonat: I. oszt. 80.12 k., II. oszt. 55.88 k., III. oszt, 35.52 k.

Rohitsch (Pragerhofon át) Budapest d. v. ind. 8·00 regg., 6·50 regg., 8·00 este, 9·55 este. Pörtschach érk. 3·07 d. u., 8·33 este, 3·34 regg., 8·59 d. e., 30 napig érvényes menettértijegyek **Pörtschach** állomásig. Gyorsvonat: I. oszt. 61·33 k., II. oszt. 42.88 k., III. oszt. 26.64 k.

Römerbad Budapest d. v. ind. 8·00 regg. 9·50 regg., 8·00 este, 9.55 este. Römerbad érk. 4·09 d. u., 10·03 este, 4·33 regg., 10·31 d. e., 30 napig érvényes menettértijegyek: Gyorsvonat: I. oszt. 70.04 k., II. oszt. 48.92 k., III. oszt. 30.72 k.

Savanyukút (Kanizsán át) Budapest d. v. ind. 6·50 regg., 8·00 regg., 8·00 este, 9·55 este. Savanyukut érk. 7·19 este, 4·03 d. u., 6·54 regg., 11·17 d. e, Személyvonati jegyek: I. oszt. 22.20 k., II. oszt. 15.50 k., III. oszt. 13.20 k.

Semmering (Kanizsa—Pragerhofon át) Budapest d. v. ind. 8·00 regg., 6.50 regg., 8·00 este, 9·55 este. Semmering érk. 6·45 este, 2·40 éjjel, 7·05 regg., 4·32 d. u. Gyorsvonati menettértijegyek 30 napig érvényesek: I. oszt. 77.44 k., II. oszt. 54.50 k., III. oszt. 34.44 k.

Siófok Budapest d. v. ind. ††5·50 regg., 6·50 regg., 2·00 d. u., †5·25 d. u., 8·00 este, 9·55 este, érk. ††8·25 d. e., 10·35 d. e., 10.09 d. e., 5·37 d. u., †7·48 este, 10·11 este, 1·17 éjjel. Gyorsvonati menettértijegyek: I. oszt. 19.00 k., II. oszt. 12.70 k., III. oszt. 7.60 k. Személyvonati menettértijegyek: I. oszt 13.50 k., II. oszt. 9.— k., III. oszt 5.60 k. Tekintet nélkül a kiadás napjára, a fürdőévad végéig azaz szeptember 30-ig bezárólag érvényesek.

Tobelbad (Pragerhof-Grazon át) Budapest d. v ind. 8·00 regg., 8·00 este, 9·55 este. Premstätten-Tobelbad érk. 6·12 este, 8·06 regg., 1·46 d. u. **Graz** állomásig 30 napig érvényes menettértijegyek gyorsvonatokra: I. oszt 59.60 k., II. oszt. 41.11 k., III. oszt. 25.50 k.

Toblach (Pragerhofon át) Budapest d. v. ind. 8·00 regg., 8·00 este, 9·55 este. Toblach érk. 1·02 éjjel, 10·46 d. e., 7·16 este. 30 napig érvényes*) menettértijegyek gyorsvonatokra: I. oszt. 106.14 k., II. oszt. 75.41 k., III. oszt. 48.55 k.

Tüffer (Pragerhofon át) Budapest d. v. ind. 8·00 regg., 6·50 regg., 8·00 este, 9·55 este. Markt-Tüffer érk. 4·00 d. u., 9·52 este, 4·25 regg., 10·21 d. e. 30 napig érvényes menettértijegyek **Markt-Tüffer** állomásig, gyorsvonat: I. oszt. 68.54 k., II. oszt. 47.83 k., III. oszt. 29.99 k.

Velden a. W. (Pragerhofon át) Budapest d. v. ind. 8·00 regg., 8·00 este, 9·55 este. Velden érk. 7·45 este, 6·46 regg., 2·04 d. u. 30 napig érvényes*) menettértijegyek, gyorsvonat: I. oszt. 80.12 k., II. oszt. 55.88 k., III. oszt. 35·52 k.

Varasd-Teplitz (Csáktornyán át) Budapest d. v. ind. 6·50 regg., 8·00 este, 9·55 este. Varasd-Teplitz érk. 5·23 d. u., 5·27 regg., 7·06 regg. Személyvonati jegyek **Csáktornya** állomásig: I. oszt. 21.60 k., II. oszt. 14.40 k., III. oszt. 9.60 k.

*) Május hó 1-től augusztus hó végéig cső időszakban váltott jegyek f. é. október hó végéig érvényesek.

† Junius hó 20-tól szeptember hó 10-ig közlekedik.

†† Julius hó 1-től augusztus hó 31-ig csak vasár- és ünnepnap közlekedik.

Guzi-kenőcs

A világhirü Guzi-kenőcs jósága vevőkörömet annyira megszaporitotta, hogy könytelen voltam cipőgyáramat nagyobbitani és igy ezentul

Főüzlet Kerepesi-ut 30.

Fiók üzlet Deák-tér 6. alatt van.

Mindenki, hogy meggyőződést szerezhessen világhirü kenőcsöm jóságáról, ki cimét velem közli, 1 tégely Guzi-kenőcsöt és egy 100 oldalas képes árjegyzéket kap ingyen és bérmentve.

Minden vevőm 1 pár elegáns sámfát és egy tégely Guzi-kenőcst, mely 6 hóra elegendő kap ingyen

Mértéknek elegendő, ha harisnyába egy papirlapra áliva, a lábtalp körvonalát irajzoljuk. **Nem megfelelőért a pénzt haladéktalanul visszaadom.**

Postaköltség 30 kr.

Férfi, sima cipő, erős ... 3.—	Női, zerge cugos ... 3.—
Elegáns, gavallér, fűzős ... 3.20	Eleg., fekete, v. barna fűz. 3.—
Divatos, barna, fűzős cipő. 3.50	Salonlakk, fűzős v. gombos 3.50
Eleg. salonlakk, fűzős cipő 4.—	Elegáns boxbőrű, fűzős vagy gombos ... 3.80
Gavallérbox calw bőrű fűrős 4.—	Salonlakk, csattos cipő ... 2.20
Tiszti, tükörbőrű sima cipő 4.—	Fekete v. barna félcipő ... 2.40

Postai szétküldés az egész világba.

Agulár Ignácz

Budapest, Kerepesi-ut 30.

BERGER-féle GYOGYITÓ

KÁTRÁNY-SZAPPAN

orvosi tekintélyek által ajánlva, Európa legtöbb államaiban fényes sikerrel alkalmaztatik

mindennemü bőrkütegek

ellen, nevezetesen idült pikkely-sömör, kocz s élősdi kütegek ugyszintén orr-rezesség, égvar, fagydag, lábizzadás, fuj- és szakállkórpa ellen. A Berger-féle kátrányszappan tartalmazza a fakátránynak 40%-át és minden egyéb, a kereskedelemben előforduló kátrányszappanok tól lényegesen különbözik. **Csalások elkerülése végett** határozottan **Berger-féle kátrányszappan** megrendelése s az ismert védjegyre vel figyelmeztetés kéretik. Idült **bőrbetegségeknél** sikerre alkalmaztatik a kátrány-szappan helyett a

Berger-féle gyógy-kátrány-kénszappan.

A gyengébb kátrányszappan

az ARCBŐR TISZTÁTLANSÁGAI

eltávolitására. a gyermekeknek valamennyi fejbetegségei ellen feltűnmulhatatlan bőrtisztitó, mosdó és fürdőszappan indennapi használatul szolgál a

Berger-féle glycerin-kátrány-szappan

% glycerin tartalommal és finom illattal.

Ára minden fajnak használati utasitással **együtt darabonkint 35 kr.**

A többi Berger-féle szappanokból különösen kiemelendők: **Borax-szappan** a bőr finomitására, **borax-szappan pastenások** ellen, **carbol-szappan** a bőr simitására hintőhelyeknél és mint fertőtlenitő szappan, Berger-féle **fenyőfürdő-szappan** és **fenyő-pipere-szappan**. Berger-féle **gyermek-szappan a zsenge kor részére (25 kr).**

Berger-féle Petrosulfol-szappan

rezes orr, kiütés, bőrviszketegség és arcvörösség ellen (75 kr), szeplő-szappan igen hathatós.

Berger-féle kénes tejszappan

mitfreszer és arctisztitásnál ellen. **Tannin szappan** lábizzadás és hajkihullás ellen.

Berger-féle fogszappan kőcsőgben

1. sz. rendes fogaknak, 2. sz. dohányosoknak. **Ára 30 kr.**, a legjobb fogtisztító szer. A többi **Berger-féle szappanokat** illetőleg utalunk a röpiratokra. Csak **Berger-féle szappanokat** kell kérni, miután számtalan hatásában utánzatok vannak. Miután Berger névvel hamisitások is fordulnak elő, kéretik a fentebbi védjegyre, valamint a gyárra **„G. Heil. & Comp. Troppau"** figyelemmel lenni.

Érdemjelei kitüntetve a nemzetközi gyógyszerkiállitáson Bécsben 1883 és arany érem a párizsi kiállitáson 1890.

Budapesten nagyban és kicsinyben kapható: **Török József** gyógyszertárában, Király-utca, továbbá kisebben Budapesten és Magyarország összes többi városainak minden gyógyszertárában. A Berger-féle szappanok minden jobb drogueriában és illatszerkereskedésben kaphatók.

Titkos betegségek ellen

25 éri, részben katonaorvosi (a bécsi és budapesti katonakórházakban), részben magánorvos tapasztalatai után legmelegebben ajánlható

Dr. KAJDACSY,

v. cs. és kir. ezredorvos és kórházi főorvos

Electrotherapiai rendelő-intézete

IV. Kigyó-utca 5. I. em. Klotild-palota

(Átjáróház és lift használati).

A legelhanyagoltabb hugycsőfolyásokat, legsulyosabb hugyhólyagbajokat, bujakóros sebeket, syphilist, az önfertőztetés utóbajait

Elgyengült férfierőt

az orvosi világ által legujabban olyannyira felkarolt és hatásában páratlan sikerü

Electro-Massage vagy Psychrophor

által, magömléseket, nőknél fehérfolyást befeszkenzerás nélkül, a legmakacsabb bőrbetegségeket, valamint ifjukori bünök következésében beállott ideg és ennek utókövetkezményekép létrejött hátgerincbajokat gyógyit a legujabb gyógymód szerint alaposan és biztos, állandó sikerrel.

Rendel: délelőtt 9 óráig 4 óráig; este 7—8 óráig Nőknek ugy mint férfiaknak külön be és kijárat Külön váróterem.

Levelekre dijtalanul szemmal válaszolnak; esetleg gyógyszerekről is gondoskodva lesz.

Verő Adél

a magas miniszterium által engedélyezett **polgári leányiskolával** kapcsolatos

internátusa

BUDAPEST, VI., Gyár-utca 19. sz., I. emelet 1.

Az intézetnek **négy polgári leányosztálya, továbbképző tanfolyama** és **internátusa** van. Az internátusra vonatkozó felvilágositás alább olvasható. **Mérsékelt árak.** Egyszerű nevelés. **Kiváló tanerők. Állami tantery.** Szaktanitás. **Mintarendszer. Tágas, levegős tantermek. Linoleummal** boritott **tornatermek.**

Bővebb felvilágositással szivesen szolgál az igazgatóság.

Értekezés: naponta 10—12. és 5—6 óráig.

Verő (Weinreb) Adél okl. polg. isk. tan., VI., Gyár-u. 19. I. emelet.

VIDÉKI SZÜLŐK FIGYELMÉBE.

VERŐ ADÉL tan- és nevelő-intézete internátussal van összekötve. Az internátusban **szeretetteljes** bánásmódról, **gondos felügyeletről, egészséges, jó, polgári ellátásról** és a **szülői házat minden tekintetben pótló otthonról gondeskodva** van. Bentlakó nyelvmesternők. — **Tágas, levegős hálótermek**; **dolgozó- és fürdő szobák.** Villam-világitás. Mérsékelt árak. Bővebb felvilágositással szivesen szolgál az igazgatóság.

VERŐ (Weinreb) ADÉL, VI., Gyár-u. 19. I. emelet.

Előkészités alatt:

A MAGAS CS. KIR. KERESKEDELMI MINISZTERIUM TÁMOGATÁSA MELLETT MEGJELENIK EGY ××××××

TELJES • ÉS MEGBIZHATÓ CIMJEGYZÉKE EGÉSZ AUSZTRIÁNAK.

„Osztrák Központi Katasztere"

az összes kereskedelmi, gyári és ipari üzemeknek, összeállitva az ipar- és kereskedelmi kamarák által vezetett ipari kataszterek hivatalos adatai alapján.

I. kötet Bécs
tartalmaz circa 105,000 üzemet, bolti ára kötve 13 kor.
II. kötet Alsó-Ausztria
tartalmaz circa 66,000 üzemet, bolti ára kötve 14·60 kor.
III. kötet Felső-Ausztria és Salzburg
tartalmaz circa 50,000 üzemet, bolti ára kötve 11·80 kor.
IV. kötet Stájerország
tartalmaz circa 47,000 üzemet, bolti ára kötve 10 kor.
V. kötet Karintia és Krajna
tartalmaz circa 33,000 üzemet bolti ára kötve 8 kor.
VI. kötet Tengerpart és Dalmácia
tartalmaz circa 28,000 üzemet, bolti ára kötve 6·60 kor.
VII. kötet Tirol és Vorarlberg
tartalmaz circa 50,000 üzemet, bolti ára kötve 12 kor.
VIII. kötet Csehország (2 rész)
tartalmaz circa 273,000 üzemet, bolti ára kötve 32 kor.
IX. kötet Morvaország és Szilézia
tartalmaz circa 112,000 üzemet, bolti ára kötve 25 kor.
X. kötet Gácsország és Bukovina
tartalmaz circa 120,000 üzemet, bolti ára kötve 27 kor.

Teljes ár 160 korona.

A teljes mü (10 kötet) előfizetői a bolti ár 25%-át kapják engedményül.

Kimeritő prospektusokat ad a

Verlag des Oesterreichischen Central-Kataster

Wien, IX., Hörlgasse 5.

Férfiak ingyen kapnak

egy legujabb találmányu gyógyszert, melylyel az elgyengült erőt visszanyerhetik. Mindenki, aki iránt ir, kap egy próbacsomagot, egy 100 oldalas könyvvel postán, jól becsomagolva. Ez egy csodálatos csodagyógyszer, mely már ezreket mentett meg, kik fiatalkori kihágások miatt nemi betegségekben, syphilis és elgyengült férfierőben szenvedtek. E czélból elhatározta az intézet, mindenkinek egy csomag gyógyszert felvilágositó könyvvel együtt ingyen küldeni. E háziszerrel a baj odahaza gyógyitható és mindenki, a ki fiatalkori kihágások miatt nemi betegségekben, szellemi gyengeségben vagy krónikus bajokban szenved, otthon gyógyithatja magát. Ezen gyógyszerközvetlen hat azon szervekre, melyek erőt szükségelnek, és csodálatosan gyógyitja az évek óta tartó betegségeket. Öregek és fiatalok irhatnak a „State Medical Institut"-nak alanti czimen, honnét nekik a csomag haladéktalanul megküldetik. Az intézet elsősorban azokat akarja megmenteni, kik kezelés miatt otthonukat nem hagyhatják el. A próbaküldemény bebizonyitja, hogy mily könnyen lehet e veszedelmes bajból otthon is megmenekülni. Az intézet nem tesz kivételeket. Mindenki irhat a gyógyszerért bárhonnét is magyarul, mire neki diszkreció mellett egy gyógyszerküldemény küldetik felvilágositó könyvvel együtt. Irjon azonnal. A küldemény oly szépen van csomagolva, hogy tartalmát senki sem gyanitja. A levelek következő czimzendők: State Medical Institute, 9, Elektrom Building, Fort Wayne, Ind., America és minden levél bérmentesitendő.

Most jelent meg!

Az „ATHENAEUM" irodalmi és nyomdai részvénytársulat kiadásában most jelent meg!

Állami népoktatás.

Irta: **HALÁSZ FERENC.**

Ára 4 korona.

HALÁSZ kultuszminiszteri osztálytanácsos jelen 21 ivre terjedő munkájával könnyed, világos előadásban, könnyen áttekinthető csoportositásban ismerteti a nemzeti népnevelés fontosságát; az állami népoktatás céljait, feladatait és fejlődését; a népoktatásnak a gyakorlati életre való kihatását és a kisdedóvással való szoros kapcsolatát; az állami elemi iskolák elhelyezését, de különösen annak hatását a magyarság megerősitésére, kiképzésére és a nép müveltségére.

Ezen nagyszabásu munka 2 részre oszlik:

Az I. rész tartalma: Nemzeti érdek és népnevelés. — Az állami népoktatás fejlődése 1895-ig. — Ezer uj állami népiskola. — Népoktatás és gyakorlati élet. — Kisdedóvás. — Ujlaki egyesületek. — Az állami népiskolák elhelyezése. — Az állami népoktatás hatása. — Magyar beszéd. Irni-olvasni tudás. — Az állami népoktatás kifejlesztése. — Az állami népoktatás szervezete.

A II. rész tartalma: Az állami elemi népiskolák, a velök kapcsolatos gazdasági ismétlő-iskolák és kisdedóvodák kimutatása. — Az állami elemi népiskolai tanitók (tanitónők) névsora a kinevezési idő sorrendjében. — A gazdasági ismétlő-iskolákhoz kinevezett gazdasági szaktanitók és tanitónők névsora, a kinevezési idő sorrendjében.

Kapható az „Athenaeum" r.-társulatnál Budapesten, VII. ker., Kerepesi-ut 54. sz. és minden könyvkereskedésben.

Polgár Sándor

m. kir. szab. nyert orvosi mü- és kötszerész

BUDAPEST,

VII., Erzsébet-körut 59.

Ajánlja dusan felszerelt raktárát saját gyártmányu orvosi sebészi és betegápolási tárgyakban.

Saját gyártmány, m. k. szabadalmaz. Polgár-féle

sérvkötő,

hasköto, görcsér elleni gummiharisnya, orthopaediai készülékek, mütábak és kezek stb.

Valódi francia különlegességek **F. Berguerand fils, párisi** gyárából.

Illustrált képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

A nekünk bemutatott számtalan megbizható, hiteles köszönőirat folytán ezen negyedszázad óta fennálló rendelő-intézet a legmelegebben ajánlható.

Rendelő-intézet Budapest, Andrássy-ut 24.

az Opera mellett.

TITKOS BETEGSÉGEKET

hugycsőfolyásokat és sebeket, az önfertőztetés utóbajait, az elgyengült férfierő, magömlések, a bujakór utókövetkezményeit, nőknél fehérfolyást, bármenynyire idültek is, valamint mindazon női betegségeket, melyeknek a magtalanság egyik főokozója és bőrbetegségeket gyógyit uj gyógymód szerint, biztos sikerrel, gyorsan és alaposan

Dr. Garai Antal

orvos, sebész, szemész- és szülész-tudor, volt cs. és kir. cesz. főorvos.

RENDEL: naponta d. e. 10 óráig egész délután 4 óráig, este 7 óráig 8 óráig.

Dijszott levelekre legnagyobb figyelemmel válaszolnak és gyógyszerekről is gondoskodva lesz.

Nőknek külön váróterem.

Ugyanott megjelent és a szerzőnél: Dr. GARAI ANTALnál megrendelhető **NÉPSZERŰ UTMUTATÓ** (már a 15-ik kiadásban megjelent a nemi betegségek és azok észszerű gyógykezeléséhez eimü könyv, volt ára 2 frt 60 kr., most csak 90 kr. A könyv jól becsomagolva lesz elküldve, 1 frt bektlözése mellett bérmentve vagy 90 kr. utánvét mellett.